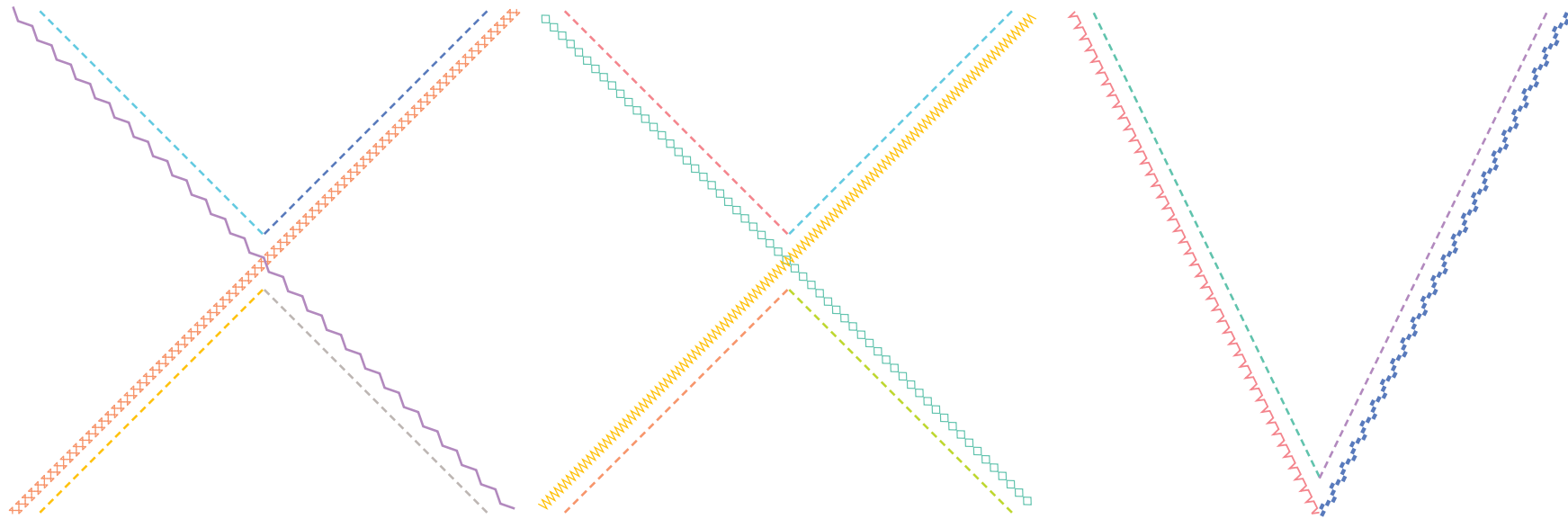

ČESKÝ TEXTIL ~~~~~
Tradice a perspektivy
Vydáno k 25. výročí ATOK

ČESKÝ TEXTIL ~~~~~
Tradice a perspektivy
Vydáno k 25. výročí ATOK

ČESKÝ TEXTIL ~~~~~
Tradice a perspektivy
Vydáno k 25. výročí ATOK

© ATOK, 2015

Autoři textů

Ing. Jiří Kohoutek, Ing. Josef Novák,

Ing. Josef Jiránek, Mgr. Jiří Česal

OBSAH

Úvodní slovo	06
1 Vývoj textilního a oděvního průmyslu v českých zemích do roku 1945	08
2 Vývoj textilního a oděvního průmyslu v letech 1945–1989	18
3 Shrnutí vývoje textilního a oděvního průmyslu po roce 1989 až do současnosti	30
4 Vize odvětví	38
5 Sdružování v textilním a oděvním průmyslu před rokem 1989	44
6 Vznik ATOK a 25 let její činnosti	52
7 Vize asociace	62
Členové ATOK se prezentují	65
Abecední seznam členů ATOK s kontaktními údaji	124

ÚVODNÍ SLOVO

Dvacáté páté výročí vzniku a existence Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu je více než vhodnou příležitostí k vydání publikace, která z mnoha úhlů nasvětluje minulost, přítomnost i budoucnost tohoto slavného průmyslového odvětví ČR a na jejímž vzniku se podílel široký kolektiv odborníků, textiláků i funkcionářů ATOK.

Odborné i laické veřejnosti se tak do rukou dostává sborník, který vědomě volným způsobem navazuje na publikaci „Český průmysl textilní slovem i obrazem“ z roku 1909, kterou vydal Spolek československých průmyslníků textilních v Praze a kterou uspořádal JUDr. Jaroslav Preiss. Tím, že se odkazujeme k této sto šest let staré publikaci, chceme akcentovat coby mimořádnou hodnotu dlouhou tradici, kterou sdružování podnikatelů v našem textilním a oděvním průmyslu má a která je stále živoucí a obsahově bohatá i v naší (post) moderní době plné hlubokých změn.

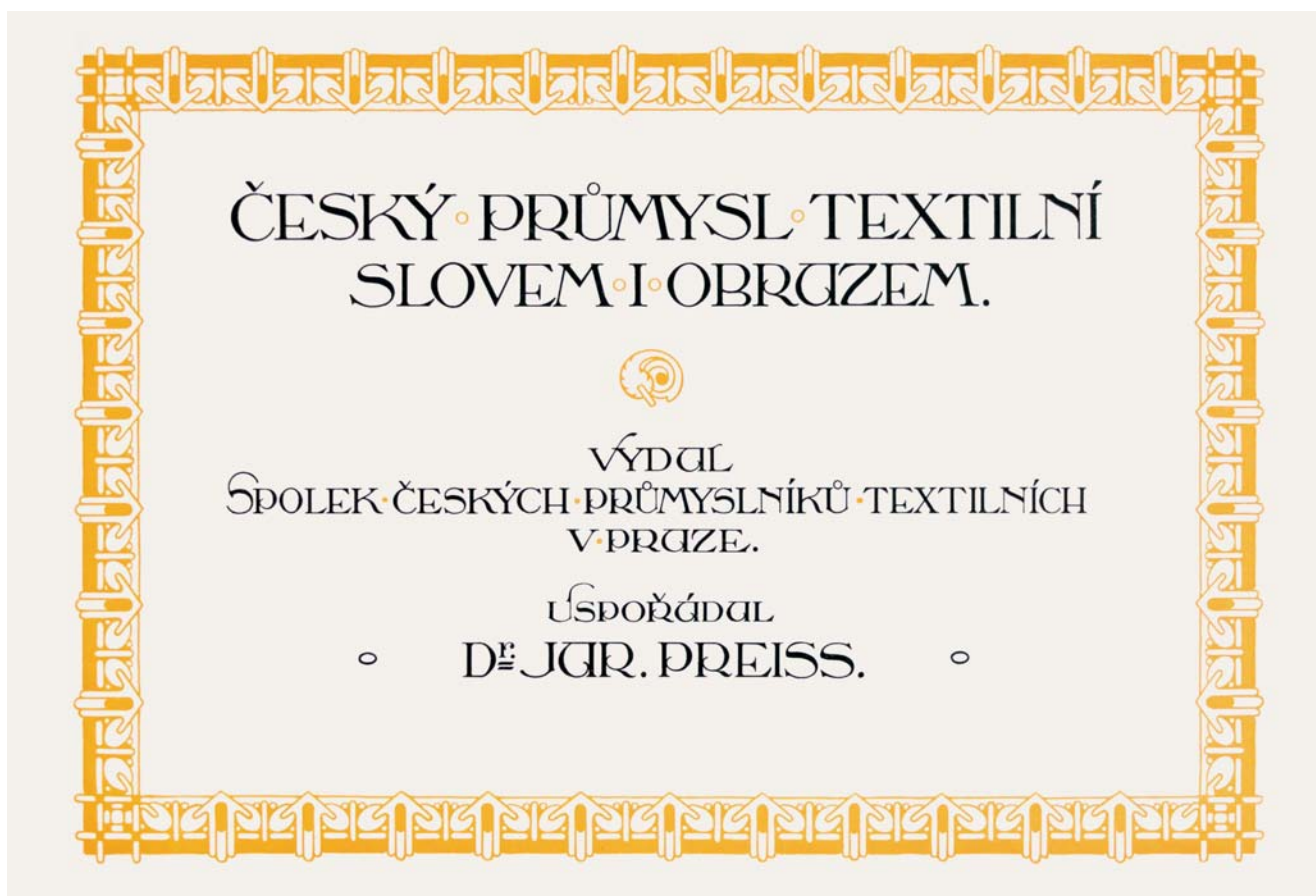
Pro širokou českou textilní obec, pro pracovníky v textilním a oděvním průmyslu i pro pamětníky, kteří se rádi vracejí ke zlatým časům českého textilu, je velmi potěšitelnou skutečností, že 25. výročí vzniku ATOK spadá do období dobré kondice odvětví a velmi nadějných perspektiv jeho dalšího rozvoje. Po období velkých společenských změn v první polovině 90. let utrpěl často podceňovaný a vysmívaný textil velké ztráty na svých kapacitách – technických i lidských, obdobně jako jiná tradiční odvětví českého lehkého průmyslu, např. sklářství a výroba porcelánu, výroba obuvi, hraček aj. Textilní průmysl však dokázal transformační potíže překonat, modernizovat se, změnit významně svoji vnitřní strukturu a znovu generovat růstové impulzy. Od roku 2010 odvětví textilu a oděvů znovu výkonově a obchodně roste a rostou i jeho ambice budoucího rozvoje a konkurenční síly.

Obtížné období 90. let a první dekády nového milénia se negativně odrazilo i na „asociačním apetitu“ textilních a oděvních firem a na nedocnění mnohovrstev-

ných efektů, které jim členství v ATOK přináší či v případě aktivního členství přinášet může. Dnes má ATOK 47 členů z 378 českých textilních a oděvních firem s počtem zaměstnanců vyšším než dvacet. Reprezentativnost asociace a její respekt v politických a mediálních kruzích jsou evidentně mnohem silnější než naznačený členský podíl a lze oprávněně očekávat, že další emancipované a na budoucnost orientované subjekty – firmy budou do asociace vstupovat. K tomuto důležitému tématu se vztahuje i moje osobní vzpomínka na „úspěšné nákladové režimy“ v a. s. VEBA v 90. letech, které relativizovaly vztah a přístup firmy a jejích, tehdy mimo textil stojících, vlastníků. Úsilí o překonání tohoto stagnačního momentu bylo ze strany ATOK silné a přesvědčivé a postupně našlo v a. s. VEBA odpovídající odezvu. Rovněž z vlastní zkušenosti musím zdůraznit skutečnost, jak inspirativní a obohacující je setkávání s textilními odborníky jiných firem, jaké mentální impulzy přišly a přicházejí z jednání správního výboru a z jednání s aktéry dalších platforem, na jejichž vzniku se ATOK podílela jako iniciátor, tedy klastru Clutex a České technologické platformy pro textil. Není proto náhodou, že i další firmy ze skupiny VEBA, Papillons a Incot, se asociačních aktivit aktivně zúčastňují. Náklady na členství ATOK považují za jedny z nejlépe vydaných a nejpřesvědčivěji se vracejících. „Pud sebezáchovy“ by měl a bude hnát textilní a oděvní firmy „do asociačního houfu“. Efekty sdružování považují za silné, svébytné a jen těžko jiným způsobem získatelné. Tato publikace je tak i poctou firmám, které se dokázaly vyrovnat s nelehkým obdobím posledních dvou dekad a které se zasloužily o akceschopnost a životaschopnost ATOK, která jejich osud sdílela a na jeho kultivaci se trvale podílela. Členským firmám ATOK dává publikace prostor pro prezentaci a její důležitá část je věnována medailonkům členských firem.

Publikace vychází u příležitosti konference „Význam textilního a oděvního průmyslu v českých zemích“, která je pořádána 5. listopadu 2015 v Senátu Par-

lamentu ČR pod záštitou jeho místopředsedy MUDr. Přemysla Sobotky v rámci Roku průmyslu a technického vzdělávání.

Publikace využívá platné strategické dokumenty ATOK a dále je rozvíjí. Jedná se zejména o Strategii odvětví do roku 2025, která vznikla na základě rozsáhlých analytických prací před třemi lety a která je majákem pro formulaci individuálních rozvojových strategií jednotlivých členských firem ATOK.

Publikace je rozčleněna do dvou relativně samostatných částí. Obsahem první je dlouhá a členitá historie řemeslného a průmyslového textilního podnikání v českých zemích. Navazuje vize odvětví TOP a vize ATOK. Druhá část publikace je tvořena medailonky členských firem ATOK.

Publikace je tak významným dokumentem TOP a ATOK, vztahuje se k minulosti, současnosti i budoucnosti textilního a oděvního průmyslu ČR a stává se důležitým argumentem v úsilí o pozvednutí prestiže a respektu textilu v národohospodářské struktuře ČR. Jistě potěší srdce každého pravověrného textiláka.

Ing. Josef Novák

**Generální ředitel společnosti VEBA,
textilní závody a.s., a prezident ATOK**

1 VÝVOJ TEXTILNÍHO A ODĚVNÍHO PRŮMYSLU V ČESKÝCH ZEMÍCH DO ROKU 1945

Ing. Josef Jiránek, Mgr. Jiří Česal

Vznik textilní a oděvní řemeslné výroby

Počátky hybných sil pro hospodářský rozvoj v českých zemích, pomineme-li minulost opravdu dávnou, která není předmětem této kapitoly, můžeme hledat někdy ve 13. století, kdy došlo v zemědělství k podstatnému zdokonalení technologických a organizačních přístupů a vlastnických vztahů. Ruku v ruce s tímto procesem přicházela kolonizace se zakládáním měst provázeným rozvojem obchodu a postupně i cechovních řemesel, přičemž do nových měst přicházeli i řemeslníci ze zahraničí. S tímto procesem byl také nerozlučně svázán rozvoj peněžních operací.

Textilní a oděvní výroba samozřejmě v Čechách existovala i dříve, avšak až když se vytvořil dostatečný trh, to znamená i poptávka po zboží a koupěschopnost, aby výrobce uživila, mohlo se oddělovat od domácí výroby specializované řemeslo.

I tak zůstávala textilní a oděvní výroba někde na půli cesty, protože mnoho věcí zvláště denní potřeby se technicky mohlo, a také dělalo i nadále podomácku.

Textilní řemesla

Podíl textilních řemesel ve středověkých městech byl různý a závisel na mnoha okolnostech, jako byly odbytové možnosti a dostupnost suroviny, to znamená hlavně lnu, konopí a vlny. V průběhu 13. století došlo také k rozdělení textilní výroby na tkaní lněného plátna a nově vzniklého, samostatného, vlnu využívajícího soukenictví, které mělo úzkou vazbu na oděvní výrobu a mohlo se rozvíjet souběžně s její specializací. Soukenictví tak mělo mnohem větší předpoklady k řemeslné výrobě než plátenictví.

Zpracování lnu a příze zůstávalo stále v okruhu domácích prací a „na zakázku“ se z příze nechávalo jen utkat plátno, aby se další jeho úprava či zušlechťení dělala opět doma. Podomácku se z plátna šil také oděv. Tkalcí tak měli velmi limitován okruh svých řemeslných činností a tím i možnosti zisku. Není tedy divu, že tkalcovské řemeslo patřilo k chudým živnostem a mnohdy se ani nepotřebovalo zaštitit cechovní regulací. Neznamená to však, že by v něm vývoj ustrnul. Ke specializaci jednotlivých etap zpracování plátna došlo ale až postupně od 2. poloviny

14. století a tato specializace souvisí s výrobou jemných druhů pláten, jako byl kment a roušky. Tuto specializaci nesly například profese mandlířů a barvířů pláten, ale jenom v některých městech s rozvinutějším obchodem. V 15. století docházelo k soustředování plátenictví do podhorských oblastí s dostatkem surovin. Podhorské a horské oblasti od této doby zůstaly téměř výhradním domovem pro plátenictví až do první poloviny 19. století, přičemž se v 17. a 18. století staly díky dostupnosti dřeva a vodních toků hospodářsky nejpokročilejšími částmi českých zemí. Bylo to de facto celé hornaté severní pohraničí sousedící se Saskem, Horní Lužicí a se Slezskem.

Na rozdíl od plátenictví bylo na zpracování technicky mnohem náročnější soukenictví nejdůležitějším textilním řemeslným oborem, a to již od 13. století. Rozvoj soukenictví v českých zemích je také spojen s kolonizací cizími, například flanderskými soukeníky přinášejícími zkušenosti z vyspělých románských kulturních oblastí. Postupně se soukenictví ve středoevropském prostoru vyvinulo v nejpokročilejší obor ze všech cechovních řemeslných odvětví, který obsluhoval i vzdálenější trhy, a bylo nasnadě, že zde docházelo k cechovní specializaci, jako byli postřihovači, kteří velmi často postřihovali na zakázku i importované tkaniny ze západoevropských dílen. Zahraniční soukenické dílny dodávaly do Čech sukna s dlouhým vlasem, aby mohla být později upravena přesně podle vkusu zakazníka a typu oděvu. Rozvoj soukenictví a oděvních řemesel byl tak úzce provázán, ale ve své převaze uspokojoval především domácí poptávku. V předhusitské době se žádné české město výrazněji nezapojilo do exportu sukna. Určité náběhy bylo možné zaznamenat pouze v Jindřichově Hradci.

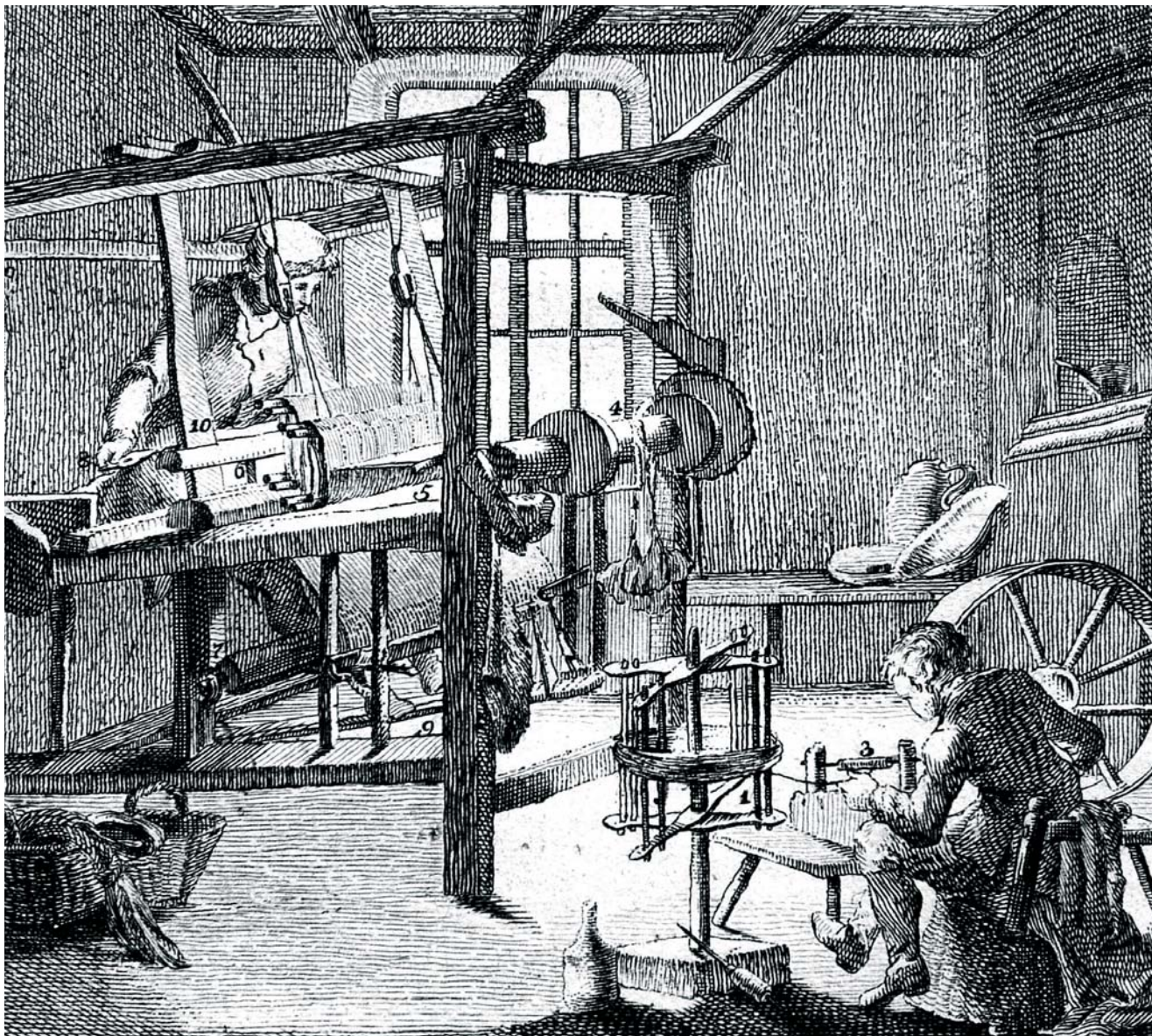
Oděvní řemesla

V městském prostředí patřila oděvní výroba, pod kterou si musíme představit jak krejčovské, tak i ševcovské řemeslo, k nejběžnějším, přičemž co do počtu vyroben v městských lokalitách zaujímal tato řemesla souhrnně první nebo druhé místo, a to i přesto, že dávat si šít šaty krejčím a nakupovat boty od ševce bylo v počátcích řemeslné výroby určitým projevem luxusu. Na druhou stranu byl oděv

TEXTILNÍ A ODĚVNÍ ŘEMESLA MÍVALA SVÉ PATRONY – světce, kteří se za ně měli přimlouvat. U krejčích a tkalců takovými světci byli například Anna, Blažej, František z Assisi, Jan Křtitel, Křišpín a Křišpinián, Lucie, Štěpán, Veronika a rovněž Martin a Marie Magdalena, kteří byli spolu s Bennem patrony i soukeníků. Knoflíkáři měli za přímlovce Árona, kloboučníci pak Jakuba staršího a také Martina. Za barvíře a koželuhy se přimlouval Šebestián, za provazníky Erazim. Za kožešníky měl orodovat svatý Hubert.

TKALCOVSKÉ ŘEMESLO V MINULOSTI

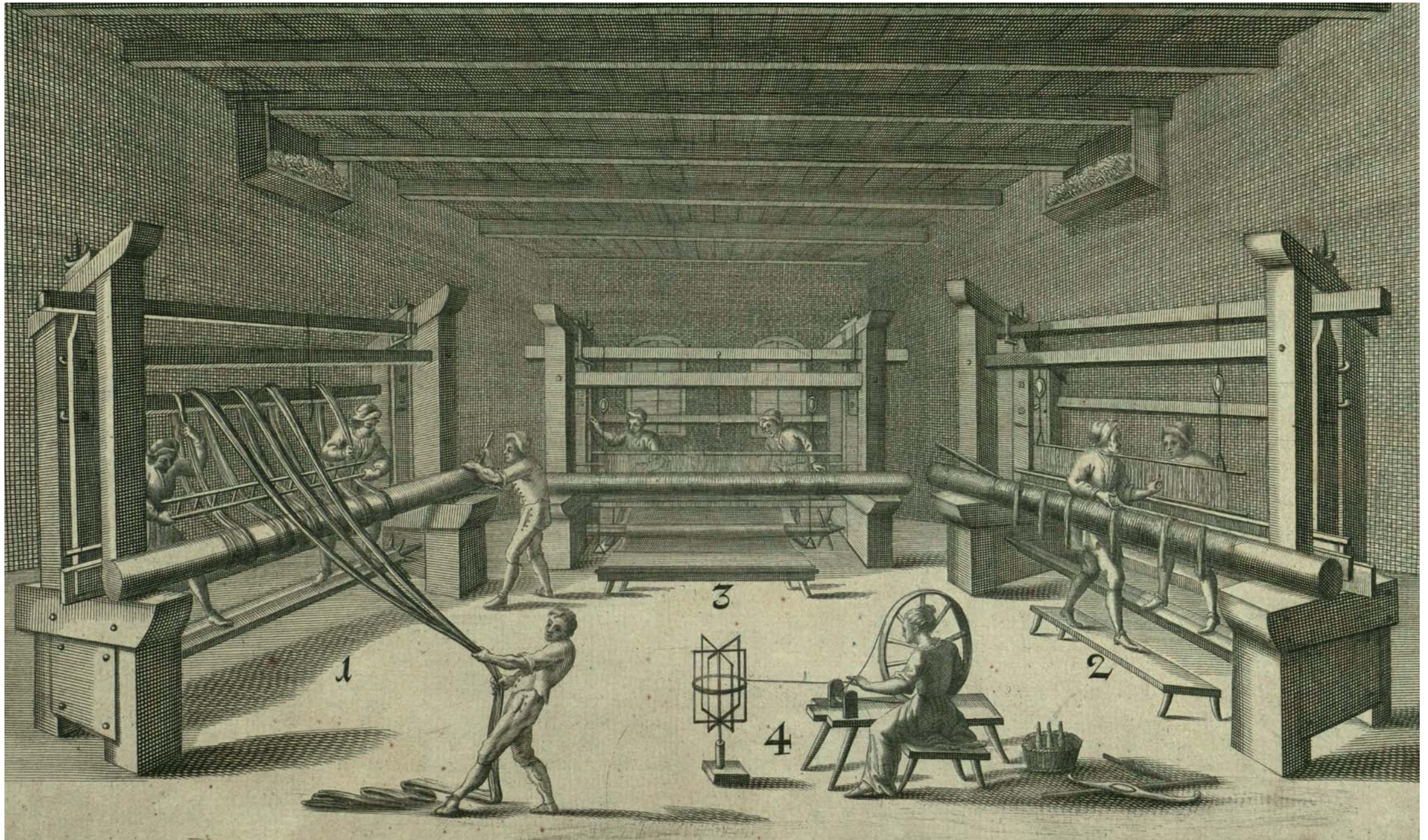
projevem společenského statusu, který příslušníky jednotlivých vrstev nutil, aby se o tento vnější projev starali, protože i typem oděvu se od sebe jednotlivé vrstvy společnosti odlišovaly a nebylo přípustné toto pravidlo porušovat. Jinými slovy selský pacholek nemohl svým oblečením předstihovat hospodáře a hospodář či sedlák zase nemohl být oblékán jako šlechtic. Nicméně, u krejčích se nechával šít zpravidla jen sváteční oděv, který se využíval například při nedělních církevních obřadech. Běžný oděv se šil podomácku nebo se využívalo obnošeného oděvu svátečního. Od 13. století také začaly postupně ovlivňovat oděvní výrobu módní vlivy, zcela jednoznačně se ale módní vlivy začaly ve středoevropském prostoru uplatňovat až od druhé třetiny 14. století, což také ovlivnilo ve městech s rozvinutějším trhem specializaci oděvní výroby. V těchto městech se tak můžeme setkat, vedle krejčích, s kloboučníky, šlojířníky, věnečníky, tkaničníky, krumplíři a rukavičníky, přičemž i tyto obory výroby se dále mohly členit a členily. Tak například mezi krejčími působili kalhotníci, kabátníci, pláštníci apod.

Cechy

Množství výroben vcelku v jednom oboru logicky podněcovalo k budování organizačních pravidel a pravidel vzájemné koexistence. Na Starém Městě pražském byli krejčí vůbec prvními, kteří měli již roku 1318 cechovní statut.

Cechy představují řemeslnická nebo obchodnická sdružení, která stanovovala pravidla a podmínky mezi výrobcí určitého zaměření k tomu, aby každý z členů cechu měl zajištěn prostor pro výrobu, a které hájilo práva a zájmy svých členů navenek. Organizačně byly podřízeny městským radám a jen postupně posilovaly svoje kompetence. Řemeslnické cechy kromě jiného dohlížely na jakost a cenu výrobků, na výchovu učedníků a skládání mistrovských zkoušek. Cechy vznikaly ve středověkých městech hlavně během 13.–15. století, v menších městech ještě i v 16. a 17. století. Nicméně před husitstvím nebyla řemesla striktně svázána s městským prostředím, přičemž jejich provoz byl v zásadě možný i mimo něj a mimo cechy.

Za povšimnutí stojí také, že zásady týkající se technických postupů byly publikovány v cechovních rádech, přičemž zde nebyl prostor pro utajení výrobních postupů, a to i díky tomu, že řemeslní tovaryši putovali z místa na místo a znalost těchto postupů samozřejmě sdíleli. Kolektivně konzervativní přístup cechů způsoboval, že české řemeslo začalo obecně zaostávat a cechy se tak stávaly brzdou dalšího hospodářského rozvoje. Jako příklad uveďme pokus o zavedení výroby sukna podle italských vzorů, při kterém se počítalo se zahraničními řemeslníky, třebaže v Čechách bylo dost schopných soukeníků. Problém tkvěl právě

BARCHENTNÍCI byli pláteníci, kteří tkali již ve 14. století tzv. barchan, který spočíval v tom, že se do lněné osnovy přidávala bavlněná nit. Poněvadž se barchanové látky často používaly na cíchy, říkalo se jim někdy také cíchaři. Pláteníkům totiž nikdo nezakazoval tkát bavlněnou osnovu, avšak když některý tkadlec zatkal osnovu vlněnou, soukeníci ihned proti tomu protestovali.

v ceších, protože otázka technické přizpůsobivosti a pružnosti byla podmíněna jejich přístupem. Cechy však, třebaže hájily dobrou kvalitu výrobků, naprosto nekompromisně brzdily jakékoliv změny v tradiční technice či technologii výroby. Cechovní řády platily celá desetiletí bez jakýchkoliv změn a řemeslníci, kteří chtěli prosazovat technické novinky, neměli v cechu uplatnění nebo minimálně na různých ustlání. K technickým změnám, jako bylo např. zavedení barvení sukna indigem místo borytem, mohlo dojít až po zdouhavé proceduře, kdy změnu přijal celý cech, což bylo oproti progresivnější části Evropy se značným zpožděním. Cechy začaly být rušeny ve druhé polovině 18. století a především v 19. století, neboť bránily vytváření konkurenčního prostředí a technologickému rozvoji.

Obecně se, jak již bylo výše naznačeno, většinou textilní a oděvní řemeslníci s výjimkou soukeníků řadili ke středním nebo chudším městským vrstvám s omezenými možnostmi výroby do zásoby. Například pro ilustraci: staroměstští krejčí mohli mít podle cechovního řádu na skladě pouze dvoje nové šaty. Na druhou stranu, byly to právě šaty a jejich kvalita zpracování, které byly viditelným znakem příslušnosti v rozvrstvené středověké společnosti.

Soukenictví

Soukenictví v českých zemích díky složitosti zpracování sukna a jeho zapojení do mezinárodního obchodu patřilo až do konce 15. století k lukrativním živnostem a jeho zakotvení v cechovních organizacích tak bylo vcelku přirozené. V důsledku zahraniční, zvláště flanderské konkurence a vlastních omezených organizačních schopností, jak čelit konkurenci kvalitnějšího zboží i jak si opatřit dostatek suroviny, tedy vlny, začínalo nicméně soukenictví ke konci 15. století upadat a v r. 1564 je dokonce v Praze označováno za řemeslo „sešlé“. I tak ale sukna zůstávala díky své nízké ceně a relativně slušné kvalitě hlavním exportním artiklem. Nízká cena sukna byla pravděpodobně dosahována technickým postupem, který byl tradiční bez technických inovací a byl také důsledně kontrolován cechem. Jednalo se o výrobky technicky nadprůměrné, které zahraniční konkurence nedokázala ve stejné ceně vyrobit, nebyly to však většinou výrobky luxusní.

Zahraníční poptávka po českém levném suknu byla sice vysoká, ale víceméně teritoriálně omezená, a to na východní a jihovýchodní Evropu, přičemž lze také předpokládat, že sukno vyvezené do Rakouska bylo z větší části určeno pro odbyt v Uhrách a na Balkáně. Soukenickým řemeslem byla proslulá zvláště Jihlava.

Plátenictví

Od druhé poloviny 15. století se také na sousedních trzích, hlavně v Bratislavě, Linci a Freistadtu, začínaly stále častěji objevovat v českých zemích vyrobené roušky a šlojíře a ve druhé polovině 16. století se k soukenictví jako exportní obor přidalo také plátenictví, které zažívalo rozmach především v severních a severozápadních Čechách a také na Moravě. České plátno se zpravidla bez finální úpravy barvením vyváželo do Středomoří, severního Německa a prostřednictvím Nizozemí také do zámoří. Odbytová konjunktura plátenictví přetrvala i třicetiletou válku.

Počátky manufakturní výroby

V 17. století se cechovní systém dostal do vleklé krize a stal se v důsledku svých strnulých a konzervativních přístupů zcela jednoznačnou brzdou dalšího rozvoje. Progresivnější způsob výroby – manufakturní formy podnikání – tak byly zaváděny mimo dosah cechů a proti cechovním pravidlům.

Manufaktury, pod kterými si lze představit velké rukodílny, se zpočátku, pokud jde o využití výrobních nástrojů a technik, příliš nelišily od cechovního řemesla. Co ale bylo podstatné, že v manufaktuře bylo zaměstnáno mnohem více lidí, než bylo dovoleno v řemeslných dílnách cechovních mistrů. Určitou alternativou k centrálním manufakturám soustřeďujícím výrobu na jednom místě byl nákladnický systém, který využíval domácí práce individuálních producentů. Z dnešního pohledu bychom mohli říci, že nové nákladnické podniky využívaly v hojně míře něco jako práci ve mzdě, kdy se od jednotlivých přadláků a tkalců kupovaly jejich výrobky a dodávala se jim surovina či polotovary ke zpracování. Koncentrace lidí v manufakturní výrobě nebo v nákladnickém systému umožňovala lepší dělbu a organizaci práce s využitím specializací pracovníků na dílčí operace, takže manufaktury byly lépe připraveny k uspokojování potřeb rozsáhlých trhů, a to i těch zahraničních.

Manufakturní formy výroby se nejdříve uplatnily v plátenictví, které tehdy již představovalo nejdůležitější textilní obor. Plátenická výroba byla zaměřena na výrobky běžného užití, a to nejčastěji na hrubší běžná plátna ze středně kvalitní příze a na různé pytloviny z hrubé příze. Vysoce kvalitní tenká a jemná příze, z které se vyráběly krajky a jemné plátno, byla výjimkou. Vedle plátenictví se manufakturní výroba postupně prosazovala i v jiných textilních oborech, jako bylo soukenictví nebo punčochářství. Mezi soukenickými podniky byla neúspěšnější manufaktura Jana Josefa hr. Valdštejna v Horním Litvínově založená v r. 1715. Punčochářství se úspěšně věnovala manufaktura při klášteře v Oseku u Duchcova.

Nicméně v českých zemích, které ztrácely krok s nejvyspělejšími zeměmi západní a jižní Evropy, bylo manufakturní podnikání mnohem obtížnější a jeho rozvoj si vyžadoval státní podporu a ochranu. Hlavní znak tovární výroby – stroj – přicházel pak až v 19. století. Fabrikantem až do počátku 19. století nebyl míván majitel továrny, ale kvalifikovaný dělník, který byl v továrně zaměstnán.

Podpora státu novým formám podnikání

První náznaky zavádění nových způsobů výroby lze sledovat již za vlády Karla VI. (1711–1740) a jsou spojeny s jeho snahou posílit finanční zdroje pro státní pokladnu rozšiřováním výroby mimo cechy, a to zvláště textilní. Do období vlády Karla VI. spadá také celní patent ze 17. září 1737, který v zájmu domácí výroby systematizoval vysoká ochranná průmyslová cla a zvláštní přírážky na nové druhy zboží. Stopy celní prohibice lze však nalézt i dříve, a to od poslední čtvrtiny 17. století. Luxusní edikty a šatové řády z konce 17. století a počátku 18. století čelily zvláště oblibě luxusních francouzských látek. Roku 1718 bylo dovoleno užívat zahraniční sukna jen osobám z řad vyššího duchovenstva, panského a rytířského stavu a skutečným tajným radům. Ostatní vrstvy obyvatelstva jako měšťanstvo a sedláci se měly pod hrozbou konfiskace šatu a jiných trestů spokojit s oděvem z domácích suken, což opět odkazuje nejen na ochranu domácího soukenictví, ale i na středověkou stratifikaci společnosti, jejímž projevem byl i oděv.

K intenzivnějšímu zájmu o průmysl dochází až za vlády Marie Terezie (1740–1780), která v počátcích svého panování musela, a to ne zcela úspěšně, hájit celistvost habsburských držav. Toto období počátku vlády Marie Terezie mělo zcela zásadní vliv pro rozvoj českého plátenictví, protože v tzv. válce o dědictví rakouské (první a druhá slezská válka 1740–1742 a 1744–1745) došlo ke ztrátě Slezska, které bylo do té doby nejvýznamnějším plátenickým centrem habsburské monarchie. Rozvoj plátenické výroby byl od ztráty Slezska podporován právě v Čechách.

Marie Terezie jako osvícená panovnice si byla vědoma potřeby modernizovat svou říši a investovala do přímé podpory podnikání, povolávala dělníky a podnikatele, zřizovala textilní školy, rozdělávala na venkově kolovraty a stavy, poskytovala továrníkům velké bezúročné půjčky a nezřídka se sama ujímala podniků, které by jinak zanikly. Pro textil v té době byly vydávány předpisy o jakosti zboží a postupu výroby, což měli kontrolovat státní dozorcí a opatřovat zboží kolkem, aby se povznesla a zaručila kvalita. Významným jejím krokem bylo zrušení celní hranice (1775) mezi jednotlivými zeměmi habsburské monarchie s výjimkou Uher. V tomto období ještě přes veškerou podporu státu nebyly výsledky mimocechovní výroby nijak valné, přičemž výrobky byly zpravidla špatné a drahé. Urči-

tou výjimkou byly pouze podniky textilní, pro které pracoval velký počet vycvičených domácích dělníků.

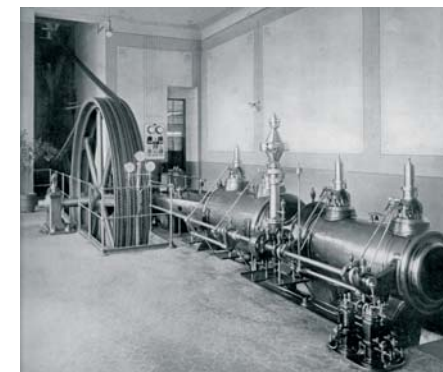
V podpoře průmyslu pokračoval i Josef II. (1780–1790), který v roce 1784 zavedl ostrou celní prohibici, bez níž by vznikající podniky obtížně překonávaly své počátky. Za Františka I. (1792–1835) se ovšem tato prohibice stala danajským darem, protože utlumovala úsilí průmyslníků stát se mezinárodně konkurenceschopnými, a to zvláště v porovnání s mnohem pokročilejší anglickou, ale i kontinentální konkurencí, což se týkalo jmenovitě textilní výroby. Kromě toho tím bylo stimulováno i podlounictví, které je samostatnou kapitolou rakouské a i české historie.

Vliv napoleonských válek na textilní výrobu

Určitý mezník ve způsobu podnikání představují napoleonské války, v jejichž důsledku došlo k rozvratu měny s následnou poválečnou hospodářskou krizí. Napoleonova kontinentální blokáda, vyhlášená v listopadu 1806 a provázená zavedením důsledného systému prohibičních cel, měla přechodně pozitivní dopad na textilní výrobu v českých zemích, protože ji zbavovala na jedné straně silné anglické konkurence, na straně druhé musel domácí průmysl nahradit výpadky textilního zboží, které se původně dováželo z této země. Nicméně po uzavření míru a opětném otevření hranic pro anglické zboží udeřila tato konkurence dvojnásobnou silou, protože vedle intenzivnější anglické textilní výroby za použití strojů s využitím moderní pohonné síly se na kontinentální trh dostaly také skladové zásoby nahromaděné v průběhu předchozích let. Toto období lze považovat jak za existenční ohrožení textilního průmyslu v českých zemích, tak i z hlediska státu za balancování mezi ochrannářskými opatřeními a volným trhem. Zvýšeným tlakem posíleným ještě konkurencí irskou pak trpí zvláště české plátenictví. Důsledkem vstupu anglického textilního zboží na kontinentální trh byla existenční výzva a nezbytost inovovat výrobu českých textilních podniků po vzoru anglických firem. Na druhou stranu modernizace textilních podniků měla za následek razantní vytlačování ruční řemeslné výroby. Ovšem každá změna s sebou nese určité náklady a v tomto případě byly právě na bedrech drobných přadláků.

Průmyslová revoluce v českých zemích

V důsledku zesílených konkurenčních tlaků začínají české země v první polovině 19. století procházet průmyslovou revolucí, přičemž hlavním jejím znakem bylo používání strojů a využívání již zmíněného nového zdroje energie – parního stroje.

STROJOVNA MECHANICKÉ TKALCOVNY
A ŠLICHTOVNY FIRMY JOSEF SÝKORA
V LOMNICI NAD POPELKOU

Obdobně jako v počátcích manufakturní výroby, také výroba strojní se nejdříve uplatnila v textilním průmyslu. Nebyla však spojena ani s plátenictvím, ani se soukenictvím, ale s novým oborem, kterým bylo bavlnářství, a v jeho rámci pak s předením bavlny. První stroje na předení bavlny byly v Čechách uvedeny do provozu již v průběhu 18. století, přičemž rozvoj strojního předení urychlila právě kontinentální blokáda během napoleonských válek. Pro ilustraci lze uvést, že v roce 1810 pracovalo v českých přádelnách 160 sprádacích strojů, přičemž první strojové stavby se začaly v českých zemích ojedinele objevovat až ve 40. letech 19. století.

Dopady zavedení parních strojů do textilního provozu v českých zemích byly pro drobné výrobce opravdu drastické. K dynamice změny stačí uvést, že zatímco kolem roku 1820 bylo v Čechách jen 18 strojních přádelen na bavlnu, o 15 let později jich lze již napočítat 88. Na druhou stranu ještě koncem 18. století bylo v Čechách přes 40 000 ručních přádláků bavlny, avšak během jedné generace došlo k redukci jejich počtu na pouhých 6 000. Obdobný, i když ne tak razantní, byl trend i u vlny a lnu.

Bavlnářství

Bavlnářská výroba se soustřeďovala především na severu Čech a v tehdejších předměstích Prahy, zvláště v Karlíně a na Smíchově. Velmi úspěšným se stalo potiskování bavlněných látek, tzv. kartounů. Významné kartounky se nalézaly vedle předměstí Prahy také v Kosmonosích a v Zákupích. Některé zaměstnávaly i několik set dělníků. Nicméně i zde šel pokrok nezadržitelně dopředu, přičemž se od konce dvacátých let začínaly využívat tzv. perrotiny, následované ve třicátých letech válcovými tiskacími stroji. Do poloviny 19. století převažovala v kartounkách strojní výroba nad prací ruční.

Mechanické předení bavlny se nejdříve provádělo v malých dílnách na úpatí pohraničních hor, kde bylo dost vody, ale koncem dvacátých let 19. století bylo předení mechanizováno, přičemž docházelo k velkému nárůstu počtu nových firem. Se zaváděním parních strojů se rozšiřovala průmyslová výroba z horských pásem do vnitrozemí, protože kdysi nezbytná dostupnost dřeva a vody již nebyla tak akutní. Přádelny bavlny v roce 1841 zaměstnávaly něco přes 7 520 dělníků.

Přechod soukenictví na strojní výrobu

Důsledky zrušení kontinentální blokády a následně vlnářské krize také urychlily přechod na průmyslovou výrobu v soukenictví. Po jejím překonání se již ve velké

míře zavádělo strojní předení a parní pohon, a to nejprve na Brněnsku. Přechod na strojní výrobu při výrobě sukna šel mnohem pomaleji, přičemž strojní výroba převážila až ve 3. čtvrtině 19. století. V soukenictví bylo v roce 1844 zaměstnáno mimo cechovní malovýrobu asi 19 000 lidí.

Zavádění strojní výroby v plátenictví

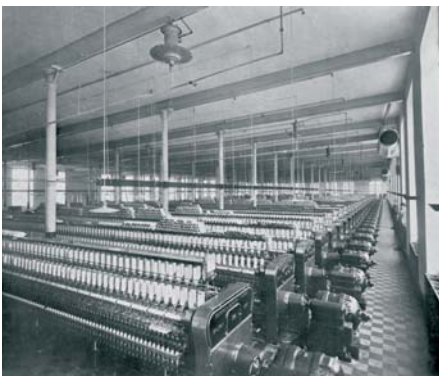
Nejpomaleji se strojní výroba zaváděla v plátenictví, které trpělo konkurencí levných tištěných látek z kartounek a nízkými cenami práce v tomto oboru. Stroje se zde objevují až ve 2. polovině třicátých let a ke konci třicátých let 19. století se zde začalo prosazovat strojní předení. Nicméně tkaní bylo v plátenictví až do poloviny 19. století výlučnou záležitostí ruční práce. V plátenictví bylo v roce 1847 zaměstnáno cca 350 000 pracovních sil, nicméně ve velkých závodech bylo z tohoto počtu zaměstnáno jen cca 27 000.

Význam textilního průmyslu v 19. století

Na počátku čtyřicátých let byl v celorakouském měřítku podíl textilního průmyslu v českých zemích 43,6 % z celkové hodnoty výroby. Na české země připadla skoro polovina z celkové textilní produkce západní části monarchie. Pro uvědomění si významu textilní výroby v českých zemích stačí uvést pořadí výrobních oborů podle hodnoty výroby, v němž první místo zaujímal soukenický průmysl, po němž následovala výroba lněného zboží a bavlněného zboží, přičemž tyto tři obory zaujímal přední postavení i v celé rakouské monarchii. Až na dalších místech byly jiné typy výrob, jako výroba piva a dalších lihovin. V této řadě na šestém místě byl průmysl kožedělný a na sedmém sklářství.

Na počátku čtyřicátých let 19. století patřilo poněkud překvapivě k nejprůmyslovějším a zároveň největším textiláckým městům v českých zemích Brno a Nikoliv Praha či jiné české město. V brněnských textilních továrnách v té době pracovalo cca 15 000 dělníků. V pražských smíchovských kartounkách tehdy pracovalo pouze 800–1 000 textilních tiskařů, kteří tvořili čtvrtinu až pětinu všech dělníků pracujících v Praze.

„Zlatou éru“ vzestupu českého průmyslu a mezi ním i průmyslu textilního lze spatřovat v 2. polovině 19. století. Přes útlum společenského a politického života v habsburské monarchii v padesátých letech 19. století jako důsledku porážky revolučního hnutí let 1848 a 1849 zůstávaly podmínky v hospodářství poměrně liberální. K dynamickému rozvoji ale docházelo až po celkovém společenském

PŘÁDELNA FIRMY JOSEF
BARTOŇ A SYNOVÉ V NÁCHODĚ

uvolnění v důsledku porážky Rakouska v bitvách se Sardinií u Magenty a Solferina v roce 1859.

Ve 2. polovině 19. století postupně došlo jednak k významnému zakládání nových firem, jednak k rozvoji moderní velkovýroby, což se opět týkalo hlavně textilk. Avšak začínaly se již objevovat signály slábnutí v soutěži s jinými odvětvími. Jedním z nich byla skutečnost, že se textilní firmy příliš často nedostávaly do hledáčku českého finančního kapitálu s výjimkou Živnostenské banky, která se řadila mezi nejpřednější finanční ústavy v Předlitavsku a krátce před I. sv. válkou si dokonce vybudovala vlastní koncern převážně českých průmyslových a obchodních společností, na kterém se podílel i průmysl textilní.

V roce 1869 bylo podle sčítání lidu zaměstnáno v textilní výrobě v českých zemích přes 50 % všech průmyslových dělníků a na počátku 20. století v českých zemích již existovalo 11 podniků s více než tisíci zaměstnanci, na druhou stranu absolutní převaha (přes 90 %) textilních firmiček, a šlo o desetitisíce, byly malé provozy do pěti zaměstnanců, vesměs rodinných příslušníků, což ve srovnání s jinými odvětvími naznačovalo určité zaostávání, které bylo patrné již v závěru 19. století, kdy nad textilní výrobou začaly nabývat vrchu jiné výrobní obory, a to zvláště ve strojírenství a těžkém průmyslu. Oděvní výroba jako celek před I. sv. válkou stále zůstávala na úrovni tradičního řemeslného zpracování, ať už jde o krejčovství nebo ševcovství.

Český textilní a oděvní průmysl na sklonku habsburské monarchie

Nicméně před I. sv. válkou a v závěru habsburské monarchie budil teritoriálně český, moravský a slezský textilní průmysl impozantní dojem. **Z průmyslových odvětví v zemi bylo zaměstnáno největší procento osob v textilním a oděvním průmyslu,** a to téměř jedna osmina všeho obyvatelstva Čech, Moravy a Slezska, tedy nejen průmyslových dělníků, jak bylo uvedeno výše. Podíváme-li se na jednotlivé textilní výrobní obory, tak v rámci bavlnářského průmyslu Rakousko-Uhersko disponovalo celkem 4 941 000 vřeten, z toho připadalo na české země téměř 75 %. Mechanických stavů bylo v Rakousko-Uhersku cca 145 000, z toho na české země připadalo 90 %, a tiskacích strojů bylo na našem území 220.

Rakousko-uherský vlnářský průmysl disponoval 36 957 stavy, z toho na české země připadalo 92 %. Počet vřeten na mykanou přízi dosáhl hodnoty 123 077, z toho na české země připadalo 65 %, a vřeten na česanou přízi bylo v Rakousko-Uhersku 540 541, z toho na české země připadalo 74 %. Pro hrubé srovnání

UKÁZKA DOBOVÉHO VKUSU
V EXPOZICI FIRMY SCHROLL

NOSTRIFIKACE byl proces přispívající k osamostatňování domácího hospodářství v počátcích československého státu. Na základě tzv. nostrifikačního zákona (Zákona č. 12/1920 Sb. z. a n.) docházelo k přenesení sídel u firem vyrábějících v českých zemích do Československa. Zákon firmy se sídlem v zahraničí motivoval pohružkou zákazu podnikání v Československu, pokud by firmy nepřesunuly svá sídla na jeho území. Nostrifikace se dotýkala i textilních a oděvních firem.

s dneškem by podle odborného odhadu mohlo být v České republice maximálně 300 stavů a 30 000 vřeten na česanou přízi.

Lnářský průmysl v Rakousko-Uhersku disponoval 293 601 vřeteny, z toho na české země připadalo 97 %. Vedle toho bylo v monarchii 66 tkalcoven na hedvábné látky, z toho v českých zemích jich bylo lokalizováno 53. Také 85 % jutařského průmyslu z celé monarchie připadalo na Čechy, Moravu a Slezsko.

Situace oděvního průmyslu na sklonku rakousko-uherské monarchie byla specifická tím, že obchod se zpravidla odehrával z Vídně, zatímco výroba byla situována nejvíce na Moravě do Prostějova. Význam Prostějova pro šití konfekce byl zcela zásadní, neboť v něm v roce 1913 bylo zaměstnáno 180 organizovaných střihačů a dalších 120 střihačů neorganizovaných. Dále se do Prostějova dováželo již střižené zboží z Vídně a Pešti. Na 70 % veškeré konfekční výroby v Prostějově se uskutečňovalo ve مزدě, a to pro Vídeň, Halič, Uhry, Istrii a prostřednictvím anglických firem pro Orient. Později v době vzniku samostatného Československa se také s prací ve مزدě kalkulovalo jako s určitým přechodovým můstkem do nových poválečných poměrů. Tento předpoklad ale nevyšel.

V ostatní konfekci nebyla situace úplně přehledná, protože v ní byla ve velké míře zastoupena domácí práce a počet domácích dělnic velmi kolísal. I zde vyprodukované zboží bylo určeno na trhy celého Rakousko-Uherska. Přední výrobci prádla, nákrčníků a šněrovaček ale vyváželi své zboží i do Jižní Ameriky a své trhy si dokázali udržet i po válce za změněných státopravních poměrů.

Již za habsburské monarchie byl oděvní průmysl orientován exportně, tedy přesněji na trhy mimo vlastní české země. Kdybychom měli hodnotit rozpad Rakousko-Uherska čistě z pozic teritoriálně českého textilního a oděvního průmyslu a nebrali bychom v potaz další politické a národnostní aspekty, museli bychom dojít k závěru, že rozpad této monarchie toto odvětví negativně ovlivnil. Vždyť před I. sv. válkou patřil textilní průmysl k nejrozvinutějším odvětvím v českých zemích i v celé habsburské monarchii a dalo by se říci, že české země byly tkalcovnou, ale i krejčovskou a ševcovskou dílnou celé monarchie.

První světová válka

První světová válka zastihla český průmysl na tento konflikt nepřipravený, nicméně celým konfliktem prošel bez existenčních ztrát. V důsledku války bylo hospodářství podvázáno dalekosáhlými zásahy státu do jeho ústrojí a již ze samého principu centrálního řízení monarchie docházelo také k minimalizaci i tak již malého vlivu českých podnikatelských vrstev na ekonomickou politiku státu. Již

14. října 1914 vydal císař František Josef I. nařízení zmocňující vládu bez účasti parlamentu rozhodovat o zásazích do jednotlivých hospodářských sfér. K těmto intervencím docházelo prostřednictvím válečných ústředí a válečných průmyslových svazů. V jejich rukou spočinul veškerý nákup, distribuce i zahraniční obchod. Válečné průmyslové svazy, jako nucené kartelové organizace, rozhodovaly o zastavování výroby v „nedůležitých“ podnicích, o přidělech paliv a surovin a spolu s vládou i o cenách. Nicméně, přes restriktivní zásahy státu docházelo v českém prostředí ke koncentraci jak peněžnictví, tak i výroby. K tomuto stavu přispívala jak účast českých firem na finančně výhodných dodávkách pro armádu, tak i investování do vlastního podnikání během války a snaha o co nejmenší podíl na válečných půjčkách.

Jako riziko a určitá mez, za kterou nechtěl český průmysl v mnohonárodnostní habsburské monarchii jít, bylo během války vnímáno dojednání celní unie s Německem. České výrobní podniky spatřovaly v produktivnějším a také levnějším německém průmyslu silnou konkurenci. Vyjednávání o celní unii tak vedlo k prvnímu výraznému otřesu v náhledu českých podnikatelských vrstev na výhodnost setrvání českých zemí v rámci habsburské monarchie.

Vstup textilního a oděvního průmyslu do poměrů nově vzniklého Československa

V předvečer rozpadu se Rakousko nacházelo na pokraji vyčerpanosti. Obrovské zadlužení, inflace papírových peněz, nedostatečně fungující doprava a zásobování bylo denní realitou. Průmysl, nebyl-li odstaven, se potýkal s nedostatkem surovin. K těmto hospodářským potížím se družila národnostní nevráživost a všeobecná nechuť udržovat mnohonárodnostní stát v jeho dosavadní podobě. Tyto skutečnosti podstatným způsobem podemlely habsburskou monarchii mnohem dříve, než Rakousko podepsalo příměří. Toto byl ale také vklad do vínku nástupnických států, ke kterým se řadila rovněž Československá republika.

Hospodářská situace a zásobování v zemi byly jedněmi z prvních otázek, kterými se nový stát musel zabývat. Nedostávalo se potravin, uhlí i surovin pro výrobu. V průmyslu byly zásoby surovin téměř úplně vyčerpány. S výjimkou cukrovárnictví všechny průmyslové obory včetně textilního a oděvního průmyslu pocítovaly rapidní pokles válečné konjunktury. Textilní průmysl musel pracovat s náhražkami, koželužskému průmyslu se rovněž nedostávalo surovin. Jediným řešením bylo zavedení vázaného hospodářství, které pak trvalo až do roku 1921. Stát i firmy se musely vypořádat s měnovou odlukou a s Rašínovým úsilím

o deflační měnovou politiku a dále s nostrifikací, která se také týkala textilních a oděvních firem majících své sídlo ve Vídni nebo v Pešti.

Vznik samostatného Československa s sebou přinášel i další hospodářské a organizační výzvy, které se nevyhnuly ani textilnímu a oděvnímu průmyslu. Stačí zmínit, že Rakousko-Uhersko představovalo jednotný ekonomický prostor s cca 45 mil. obyvatel, nově vzniklé Československo jich mělo jen 13 mil., avšak na území ČSR se soustřeďovalo 80–90 % textilních výrobních kapacit celé bývalé monarchie. Obdobná situace byla i u oděvního průmyslu. **V novém československém státě zůstalo 80–90 % oděvní výroby celého Rakousko-Uherska.** Oděvní průmysl tak také procházel v poválečných letech velmi složitým obdobím. Propad byl tak hluboký, že ještě v roce 1922 pracoval na úrovni 10 % své předválečné kapacity, přičemž se ho citelně dotýkala i poválečná ochrannářská celní politika v Evropě.

Pro tak výrazné výrobní kapacity nebyly v novém státě ani ve válkou vyčerpané Evropě suroviny. Chyběla především bavlna a vlna, na které bylo ale obtížné sehnat finanční prostředky. Jinými slovy, textilní průmysl neměl suroviny ani odbytu. Jednalo se o jedno z existenčně nejobtížnějších období tohoto odvětví, kdy fabriky stály a svým zaměstnancům nemohly dát žádnou práci. Až z iniciativy Jaroslava Preisse, tehdy již vrchního ředitele Živnostenské banky, se podařilo získat v červenci 1919 úvěr amerických bank ve výši 6,3 mil. Kč na nákup bavlny, který aspoň částečně pokrýval potřeby firem. Shrneme-li tyto počty, tak v roce 1918 pro textilní průmysl nebyla dovezena žádná bavlna a v roce 1919 jen symbolické množství. Když pak na základě dojednaného úvěru přišly první dodávky zámořské bavlny, začal v Evropě poválečný pokles, včetně poklesu cen, zatímco bavlna byla nakoupena za vysoké předkrizové ceny. A to v roce 1922 na textilní průmysl těžce dolehla Rašínova měnová politika a vzrůst kurzu koruny, přičemž textilní firmy zaznamenávaly velké ztráty jednak na zahraničních pohledávkách, jednak na ztrátě konkurenceschopnosti a tím i ztráty trhů. Textilní průmysl se snažil čelit nepříznivé situaci nejrůznějšími způsoby. Jedním z nich byl vznik syndikátu textilních tiskáren, ke kterému došlo v prosinci roku 1922 pod názvem „Kondiční a kontrolní kancelář textilních tiskáren“ a který byl podoborem „Spolku československých průmyslníků textilních“. Prvním a zpočátku jediným úkolem syndikátu bylo stanovení a kontrola dodržování jednotných dodacích a cenových podmínek. Ty byly závazné pro všechny sdružené tiskárny a měly za úkol především zabránit nekalým cenovým praktikám na trhu. Ve třicátých letech však byla syndikátem provedena dokonce likvidace některých textilních tiskáren, čímž bylo docíleno omezení produkce, ale zároveň byla zvýšena i nezaměstnanost. Např. došlo tímto způsobem k likvidaci firmy Rozenthal v České Lípě, tiskárny ve Frýdku-Místku, tiskárny Mayer ve Dvo-

ře Králové a dalších. Majitelé s touto likvidací souhlasili a syndikát zakoupil továrny za celkem výhodnou cenu pro majitele a zařízení bylo pak rozprodáno jednotlivým tiskárnám, které zůstávaly v provozu. Úkolem syndikátu bylo i sledování solventnosti odběratelů a vymáhání plateb, syndikát vymáhal i na státních orgánech různé daňové a jiné úlevy. Syndikát v roce 1938 změnil název na Svaz československých tiskáren textilních zboží. Svůj název dále několikrát změnil i v období protektorátu. Po roce 1948 pak ztratil svůj význam a byl administrativně zlikvidován v roce 1951.

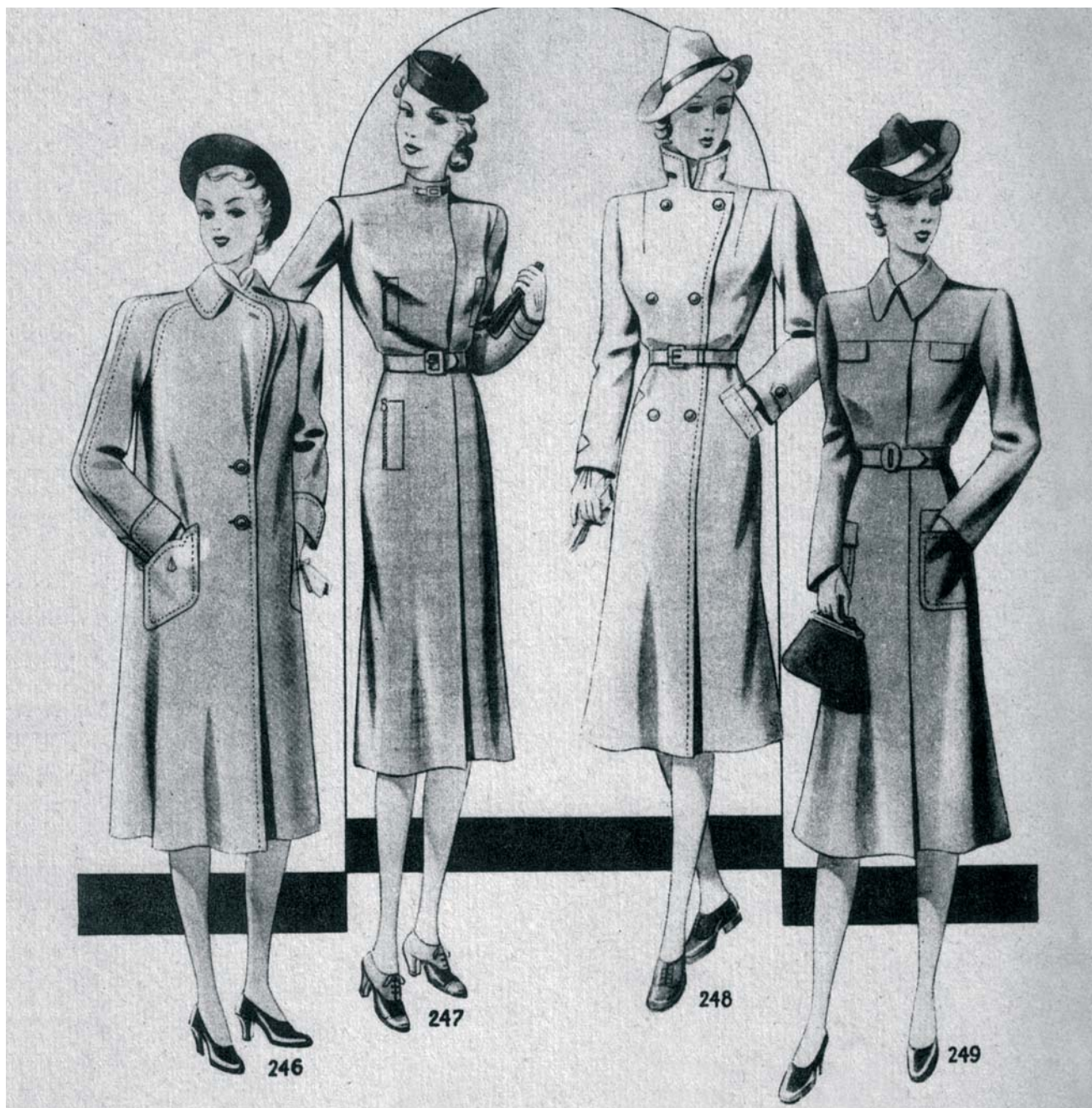
Význam textilního a oděvního průmyslu v meziválečném období

Textilní průmysl byl v meziválečném období vystaven celkově obtížným podmínkám, kdy se mohl za celou existenci předválečného Československa těšit hospodářské konjunktuře jen několik roků ve dvacátých letech. Nicméně, před celosvětovou hospodářskou recesí patřil k nejvýznamnějším československým průmyslovým odvětvím. K převážení vývozu nad domácí spotřebou zde došlo už v roce 1921. Na celkovém vývozu roku 1921 se podílel jen vývoz vlněného a bavlněného zboží 27,8 %. Textilní zboží se vyváželo do stejných zemí jako za Rakousko-Uherska, to je do nástupnických států a na Balkán a postupně i do Jugoslávie. Československo bylo v celosvětovém měřítku okolo roku 1922 na osmém místě, pokud jde o počty vřeten, ještě lepší pozici mělo, pokud jde o počet stavů. Na konci dvacátých let postihla celosvětové hospodářství do té doby nejhlubší hospodářská recese. Přesto textilní průmysl i nadále zůstával významným exportním odvětvím. Podle šetření z roku 1930 činil podíl exportu na výrobě hedvábného zboží 68 %, vlněného zboží 61 %, bavlněného zboží 54 %. Německé oblasti se podílely na celkové výrobě českých zemí v textilním průmyslu asi 56 %.

Mnohem progresivnějším ale byl v období meziválečného československého státu obuvnický průmysl reprezentovaný jedinečným úkazem, kterým byla firma Baťa. Baťův koncern, do kterého vedle výroby obuvi a mnoha dalších oborů spadaly rovněž továrny na výrobu punčoch a umělého hedvábí, se také velmi dobře vyrovnal s recesí konce dvacátých a začátku třicátých let. Baťa zvolil taktiku rozšiřování výroby a hledání nových trhů, což se v tehdy ještě ne plně obsazeném světě ukázalo jako dobrá strategie. Obdobnou cestu potom zvolily i konfekční firmy jako Rolný a Nehera, které měly své středisko v Prostějově.

Během dvaceti let, která byla předválečnému Československu dána, se textilní průmysl dokázal stabilizovat, nestihl si ale až na některé výjimky vybudovat předpoklady pro svůj mohutnější rozvoj.

NA ČESKOSLOVENSKOU HOSPODÁŘSKOU POLITIKU druhé poloviny třicátých let 20. století reagoval u příležitosti XIX. výroční valné hromady Ústředního svazu československých průmyslníků v roce 1937 tehdejší předseda Německého hlavního svazu průmyslu Ing. Max Mühlig: „Účinné podpory všech směrodatných činitelů zasluhuje i naše úsilí o nalezení nových zákazníků na světovém trhu. I kdyby se podařilo zvýšiti kupní sílu domácího trhu, nebylo by tím pomoheno těm průmyslům, které jsou vysloveně průmysly vývozními a které jsou soustředěny hlavně v okrajových územích státu. Československo musí vyvážeti, neboť bez vývozu není schopno života. Je to nutný důsledek hospodářské struktury našeho státu.“

V roce 1937 tehdejší předseda Svazu československých průmyslníků JUDr. Jaroslav Preiss shrnul situaci československého průmyslu druhé poloviny třicátých let slovy: „Náš vývoz dostoupil roku 1929 úhrnné částky 20,499 mil. Kč. Na nejnižší stupeň poklesl roku 1933, kdy činil pouze 5,923 mil. Kč, v roku loňském pak dosáhl 8,086 mil. Kč, tedy necelou polovinu našeho čísla vývozního v roku skutečné konjunktury světové 1929, a to i bez započtení důsledků devalvace československé koruny. (...) Přímo živelně byl zasažen průmysl bavlnářského zboží, kterého vyvezli jsme roku 1929 za 2,883 mil. Kč, roku 1936 pak za pouhých 707 mil. Kč. (...) Ukázalo se, že zhoršení zahraničního odbytu ve směrodatných oborech naší výroby průmyslově ještě není zdaleka vyrovnáno a uvedeno na úroveň 1929 (...) K tomu nutno ještě přičísti okolnost, že cenově byl nucen náš průmysl probíjeti se za podmínek velmi nepříznivých, takže nadále zůstávalo pravidlem, že jsme soutěže schopni proto, poněvadž vyrábíme dobrý tovar, ale poměrně levně, levněji, než jiné nám soutěžící státy až na výjimky jako např. Japonsko.“

Třicátá léta byla provázána jen postupným hospodářským zotavováním a zhoršováním mezinárodněpolitické situace, která nakonec vyústila v okupaci českých zemí hitlerovským Německem a vznik dalšího světového válečného konfliktu. Během okupace byly textilní, oděvní i kožedělné firmy ostatně jako i v jiných odvětvích začleněny do řízeného hospodářství německé říše a orientovaly se především na uspokojování válečných potřeb.

2 VÝVOJ TEXTILNÍHO A ODĚVNÍHO PRŮMYSLU V LETECH 1945–1989

Ing. Josef Jiránek

V květnu 1945 byla oficiálně ukončena 2. světová válka v Evropě a pro nás skončil Protektorát Čechy a Morava. V té době čekal společnost zásadní úkol – obnovit československý průmysl, jehož důležitou část tvořily i textilní a oděvní firmy.

Za zásadní opatření lze považovat znárodnění průmyslu, jehož rozsah neměl mimo Sovětského svazu v Evropě období. Proces znárodnění proběhl ve dvou etapách – v roce 1945 a 1948. V roce 1945 vydal prezident republiky Edvard Beneš dekret č. 100/1945 Sb. o znárodnění dolů a průmyslových podniků. Podniky byly znárodněny jednotlivými vyhláškami ministra průmyslu i v letech 1946 a 1947. To však podstatné není, protože znárodnění bylo vesměs provedeno s platností od 27. října 1945, což se týkalo i textilního a oděvního průmyslu.

Zajímavé je, že již v únoru 1945 se uskutečnilo zasedání českých textilních odborníků v Jílovišti u Prahy, jehož iniciátorem byl pozdější generální ředitel Československých textilních závodů, n. p., Praha, Ing. František Adámek. Na této poradě byla vypracována budoucí koncepce československého textilnictví. Její obsah později použila i Ústřední znárodnovací komise.

Nechci se pouštět do podrobností této bouřlivé doby, kdy docházelo na jedné straně k žádostem textilních dělníků o znárodnění jejich fabrik, na straně druhé zase k bránění znárodnění různými prostředky z řad bývalých majitelů. Taková byla doba a její posouzení je úkolem historiků.

Dekret prezidenta Beneše řešil konkrétně znárodnění textilního a oděvního průmyslu v oddílu I, par. 1, odstavcích 20–25, kde jsou uvedeny jednotlivé výrobní stupně a i požadovaný počet zaměstnanců pro provedení znárodnění. **Statistika uvádí, že v období let 1945–1948 bylo v textilním průmyslu českých zemí znárodněno 143 firem, z toho tento proces prodělalo 138 firem v roce 1946 a zbývajících pět v roce 1947.**

Ve sledované době můžeme jednotlivé podniky rozdělit podle zaměření do následujících kategorií: průmysl vlnářský, bavlnářský, lnářský, jutařský, hedvábnický, zušlechťovací, pletářský a stávkářský, výroba krajek a prýmků, koberců, obzavového zboží, výroba nití, podniky se smíšenou specializací a průmysl oděvní. Uvedené rozčlenění bylo podkladem pro budoucí organizační uspořádání výrobních celků.

Pro historické pochopení velikosti a složitosti tohoto výrobního oboru blíže rozvedu jednotlivé kategorie.

Průmysl textilní

- **Průmysl vlnářský** – Ve vlnářském průmyslu bylo znárodněno 31 podniků. Největší koncentrace, a to 12 podniků, byla na Brněnsku, na Liberecku jich bylo pět, v krušnohorské oblasti tři a dva v severočeském hnědouhelném regionu. Dalších šest znárodněných firem bylo roztroušeno po republice, a to ve Kdyni, Strakoně, Křešicích, Malém Beranově u Jihlavy, Nové Včelnici (Etyнку) a v Brněnci. V roce 1947 došlo ještě k znárodnění továrny v Krnově.
- **Průmysl bavlnářský** – Kritéria pro znárodnění splňovalo 37 podniků. Podstatná část bavlnářské výroby však byla rozptýlena do malých fabrik, které se znárodnily až v roce 1948. Největší koncentrace firem byla jednoznačně v severovýchodních Čechách, a to 14 podniků např. na Liberecku a Jablonecku. Jednotlivé podniky se nacházely ale i v Praze a okolí, v Krušnohoří, v severočeské uhelné oblasti, na Jesenicku a na Ostravsku. Podniky bavlnářské měly výraznější vazbu na tradiční průmyslové regiony. Mimo tuto oblast se nacházela jen firma Sehnoutka v Hradci Králové a firma Bergmann ve Čtyřiceti Lánech u Svitav. Většina podniků byla znárodněna počátkem r. 1946, pouze firma Jandera v Ústí n. Orlicí se o několik měsíců zpozdlila.
- **Průmysl lnářský** – První etapa znárodnění dopadla na 18 podniků, z toho sedm působilo v oblasti Jesenicka a šest v severovýchodních Čechách (nejvíce na Trutnovsku a Úpicku, dva podniky sídlily v oblasti liberecko-jablonecké). Čtyři podniky byly mimo jmenované průmyslové oblasti, a to firmy Satas Hlinsko, Barthel Svitavy, Klinger Svitavy a Přádělna lnu a konopí v Českém Krumlově. Většina podniků byla znárodněna v roce 1946.
- **Průmysl jutařský** – Znárodněno bylo pět podniků. Všechny se nacházely v tradičních průmyslových oblastech, z toho tři v severovýchodních Čechách, jeden v liberecké oblasti a jeden v ostravské průmyslové oblasti. Všechny firmy byly znárodněny na počátku roku 1946.

PŘED ROKEM 1990 se vyváželo často za každou cenu s podporou státu, hodnocení poskytoval tzv. rozdílový ukazatel, který nad 100 byl příznivý. Efektivních podniků moc nebylo. Výjimkou byla již dříve např. Veba, která byla určena pro kvalitní výrobky s vysokou přidanou hodnotou. Plánované hospodářství mělo předepsáno nejen výrobu a navazující ukazatele, ale i investice, které určité podniky obdržely. Byly vytvářeny tzv. státní programy, některé podniky byly preferovány z hlediska územního. Za největší restrukturalizaci je možno považovat téměř komplexní přechod podniku Juta z přírodních materiálů na syntetické.

REKLAMA Z PUBLIKACE
ČESKOSLOVENSKÝ PRŮMYSL 1948

- **Průmysl hedvábnický** – Znárodnění se týkalo devíti podniků, tři působily v severovýchodních Čechách, dva v liberecko-jablonecké oblasti, jeden v ostravské a jeden v jesenické oblasti a po jednom ve Svitavách a Bílčicích. Všechny stát znárodnil počátkem r. 1946.
- **Průmysl zušlechťovací** – Znárodněno bylo celkem 14 podniků, všechny se nacházely v průmyslových oblastech. Po šesti působilo v severovýchodních Čechách a v liberecko-jablonecké oblasti, po jednom v Praze a v Krušnohoří. Ke znárodnění došlo v roce 1946.
- **Průmysl pletářský a stávkářský** – Znárodnění podléhalo deset podniků. Nejvíce jich bylo lokalizováno v krušnohorské oblasti a další byly různě rozptýleny po republice. V tomto oboru byl velký počet malých firem znárodněn až v roce 1948.
- **Výroba krajk a prýmků** – Znárodněny byly čtyři firmy, přičemž dvě působily na Jesenicku, jedna v Krušnohoří a jedna na Brněnsku. Také zde ještě existovalo velké množství malých soukromých provozů do r. 1948.
- **Výroba koberců** – Tradici tohoto oboru u nás po znárodnění v první etapě zastupovaly tři firmy – po jedné v krušnohorské, liberecko-jablonecké a v brněnské průmyslové oblasti.
- **Výroba obvazového zboží** – Podmínky pro znárodnění splňoval jeden podnik, a to společnost Rico – Závody a.s se závodem Mostecké závody obvazových látek Dr. Fischer, Most, sídlícím v Praze.
- **Výroba nití** – Firma H. Schubert z Hrádku n. Nisou byla znárodněna v polovině r. 1947, hodně menších provozů pak až v roce 1948.
- **Podniky se smíšenou specializací** – V tomto případě šlo o tři znárodněné podniky, které nezpracovávaly jen jedinou surovinu, a to o firmu Burschik z Místku, Úpický lnářský a jutařský průmysl, a.s., a firmu Seidl sídlící v Sudkově.

Průmysl oděvní

První etapa znárodnění zahrnovala celkem sedm oděvních podniků. Tři se nacházely v prostějovské, dva v ostravské a jeden v pražské průmyslové oblasti. Pouze jeden podnik byl ve Valašském Meziříčí, a to firma Janýšek, výroba klobouků. V tomto oboru působilo snad nejvíce středních, malých až řemeslných výrobních jednotek, které znárodnění postihlo až v roce 1948 i později.

Z hlediska zastoupení výrobních kapacit textilního a oděvního průmyslu se první etapa znárodnění týkala asi jeho čtvrtiny. Co se však týká toho nejdůležitějšího pro výrobu, tedy pracovníků, lze vycházet ze statistiky r. 1946. Ta uvádí, že ve znárodněných podnicích bylo zaměstnáno 97 244 osob, což představovalo 54,9 % z celkového počtu zaměstnanců tohoto oboru. Uvedené číslo však nelze

pokládat za vyčerpávající pro posouzení vlivu státu. K tomu je nutno připočít i tzv. konfiskáty, jejichž osud byl většinou vyřešen až po r. 1948, ale už dříve de facto podléhaly přímému vedení státu. Takže pod jeho přímé řízení se tak dostalo 74,9 % zaměstnanců a cca 52 % všech technických jednotek. Přesto si až do druhé etapy znárodnění podržel velký vliv i soukromý kapitál.

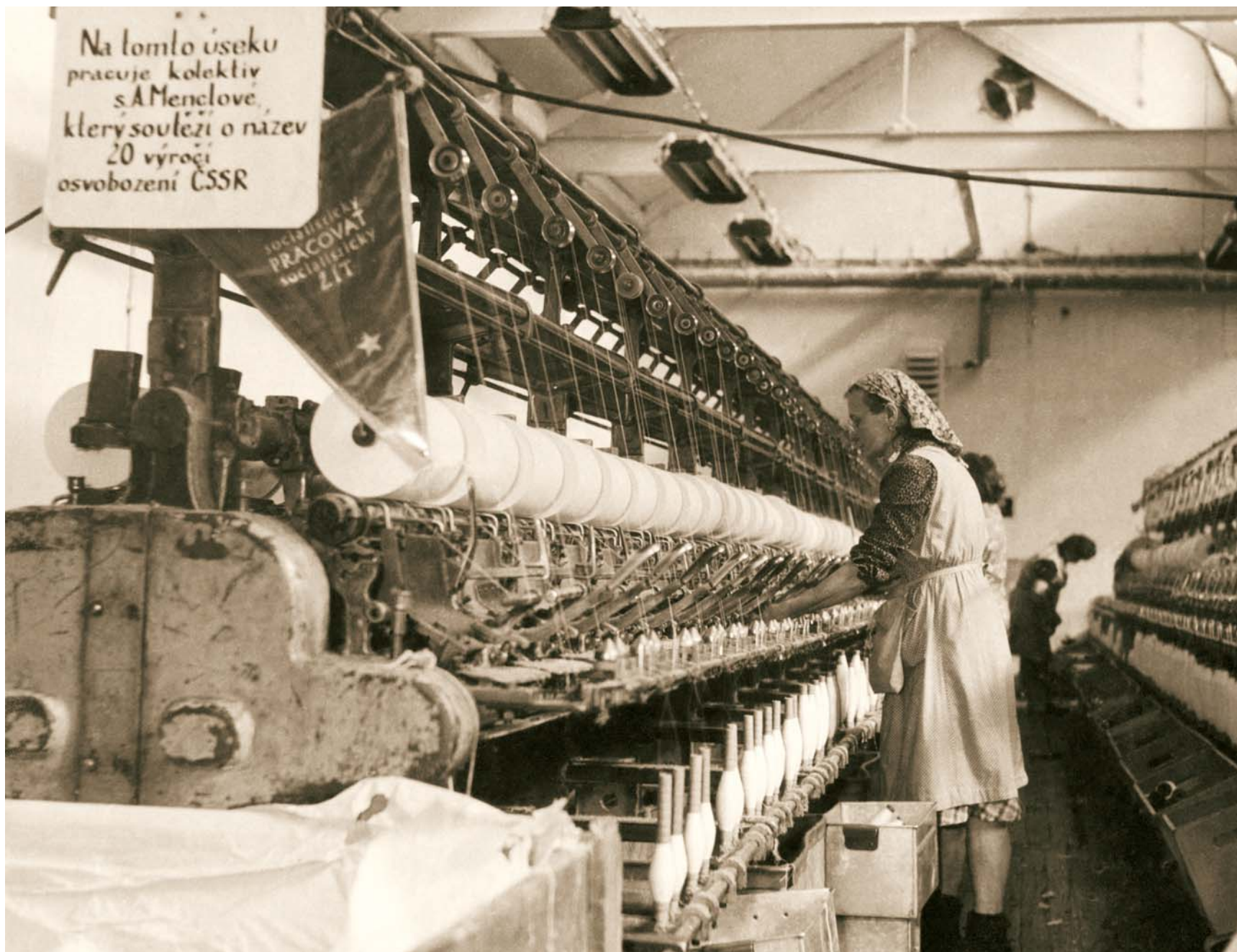
Po válce bylo v českém textilním průmyslu cca 50 % kvalifikovaných pracovníků oproti stavu před válkou. Navíc ještě došlo k jejich rozptýlení do pohraničí, kde z důvodu odchodů Němců nastal citelný nedostatek specialistů. Statistika uvádí, že zatímco ještě k 31. 12. 1945 pracovalo v textilních národních podnicích 36 % Němců, ke konci roku 1946 to bylo už jen 10,8 %. I to přispělo k obrovské náročnosti při vytváření nových pracovních kolektivů v době, kdy bylo nejen nutné uvádět textilní provozy do chodu, uvolňovat válečnou výrobou obsazené prostory a ještě renovovat uskladněné, často poničené stroje. Přitom zařízení firem bylo poměrně zastaralé, k čemuž přispěla jak hospodářská krize třicátých let, tak i válka. Obecně ale ve velkých podnicích byla technika na lepší úrovni než v malých. Doba se však vyznačovala velkým nefalšovaným nadšením většiny pracovníků. Připomeňme si kampaň „Roztočte kola“, o které se můžete dočíst v dokumentech z textilek té doby. Znárodněním byl vytvořen základ pro vznik 28 národních podniků textilního a oděvního průmyslu založených v roce 1946.

V letech 1947 a 1948 byl vyhlášen dvouletý hospodářský plán (dvouletka), jehož hlavním cílem byla poválečná obnova a rekonstrukce Československa. Návrh byl přijat vládou 25. 10. 1946. Důraz se kladl především na rozvoj průmyslu v ekonomicky slabších oblastech republiky, dosídlení pohraničí po odsunu Němců a vytvoření předpokladů pro odstranění přídělového systému. Od roku 1940 stále platil lístkový systém, který byl zrušen až roku 1953, a zahrnoval i textilní výrobky. Dvouletka respektovala rovnoprávnost soukromého a znárodněného sektoru, byla však prvním direktivním plánovitým zásahem tohoto typu do ekonomiky státu. Negativně se projevil na vývoji hospodářství i enormně suchý rok 1947.

V tomto období byla věnována nadměrná pozornost rozvoji zpracování lnu a konopí, nesprávnou se ale ukázala i intenzivní podpora bavlnářských přádelen, v nichž chyběli pracovníci.

Po únoru 1948 došlo k znárodnění zbylých firem textilního a oděvního průmyslu. Datum znárodnění veškerého průmyslu je 28. 4. 1948. Drobné živnosti, kde také byly provozy našeho oboru, byly buď zrušeny nebo sloučeny do komunálních podniků.

V průběhu let 1948 a 1949 došlo v organizaci generálního ředitelství Československých textilních závodů ke změnám. Do funkce generálního ředitele tehdy vzniklého podniku zahraničního obchodu Centrotex odešel Ing. František Adá-

POHLED NA PŘÁDELNU
ZE 60. LET 20. STOLETÍ

PŘED ROKEM 1989 se začaly zvyšovat nároky na ochranu životního prostředí – odstranění nebezpečných chemikálií, budování ekologických kotelen, nutnost testů a především ochrana ovzduší a čistoty vod. Podmínkou další výroby se stávaly čističky odpadních vod, především pro zušlechťovací podniky, stále více se tím však zvyšovaly náklady, což bylo nevýhodné vůči nastupující asijské konkurenci.

MODROTISKOVÉ FORMY
Z EXPOZICE MĚSTSKÉHO MUZEA
VE DVOŘE KRÁLOVÉ NAD LABEM

mek a nahradil ho dr. Ivan Holý, který však současně řídil i kožedělný a gumárenský průmysl. Za jeho vedení bylo započato s organizační přestavbou řízení a evidence v textilním a oděvním průmyslu podle baťovského systému zavedeného v n. p. Svit. Ze Svitů tehdy přišla skupina odborníků, kteří měli za úkol prosadit jednotný účetní a hospodářský systém označený za Socialistické podnikové hospodaření SPH (později ho nahradil dobový chozraščotní systém). Díky tomu můžeme od roku 1950 sledovat další vývoj textilního průmyslu z pravidelných zpráv a statistik.

Podstatné pro další rozvoj textilního průmyslu bylo rozhodnutí o přednostním rozvoji těžkého a strojírenského průmyslu. Státní prostředky šly především tam a na náš obor zbylo málo. S tím se textil potýkal po celou dobu plánovaného hospodářství.

Nově znárodněné firmy byly organizačně přičleněny do vzniklých národních podniků, které mnohdy nabývaly mamutích rozměrů, což vyvolávalo problém v efektivním řízení. Vedle toho vznikaly podniky nové. Některé provozy byly předávány jiným průmyslovým oborům. Tímto docházelo k mimořádně velkým změnám.

V textilním a oděvním průmyslu však nebyl jen problém pracovníků či surovin, ale také kritický nedostatek náhradních dílů a technických potřeb. Zahraniční stroje ve fabrikách vyžadovaly díly i technické potřeby z dovozu. Proto byla potřeba urychleně vybudovat vlastní výrobu. Často doslova z ničeho se tyto díly vyráběly v dílnách, malých provozech u fabrik. Tady se projevil naplno um textiláků pomoci si sám. A to v budoucnosti platilo častokrát.

Za další významný politický mezník lze považovat vznik Revolučního odborového hnutí (ROH). Dne 6. 5. 1945 byla Ústřední rada odborů (ÚRO) pověřena Českou národní radou k převzetí všech odborových svazů a spolků v českých zemích. Následně byla ÚRO označena za právního nástupce všech odborových organizací. Zákon ze 16. 5. 1946 již používá název Revoluční odborové hnutí (ROH), které bylo označeno za právního nástupce ÚRO.

Odbory organizovaly od roku 1945 různé formy iniciativy pracujících, včetně soutěží. Byly uzavírány závazky na překračování norem a další ekonomické parametry. Později v první pětiletce byly vytvářeny vstřícné plány.

Podle vzoru SSSR bylo naše hospodářství řízeno pomocí tzv. pětiletých plánů. První pětiletka byla v letech 1949–1953 s hlavním cílem socialistické industrializace.

Bylo rozhodnuto posílit hospodářsky slabé kraje a Slovensko. To se odrazilo i v budování nových textilních a oděvních kapacit. Některé z nich již byly plánované či započaté. Jmenujme v Čechách a na Moravě Písek, Jindřichův Hradec, Třeboň, Kamenici nad Lipou, Český Krumlov, Rožmitál pod Třemšínem, Ledec nad Sázavou, Rožnov pod Radhoštěm, Strážnice a na Slovensku Liptovský Miku-

laš, Nižnou, Revúcu, Holíč a další. Některé z nich se však v průběhu výstavby změnilo na jinou výrobu, především strojírenskou. Strojírenství, chemii, elektrotechniku a jiným oborům se předávaly i již zajaté textilní provozy. Bylo to v rámci rozhodnutí politických orgánů o zúžení předimenzovaného textilního průmyslu a upřednostňování strojírenství.

Cíle první pětiletky se však ukázaly jako nadsazené. Ekonomika byla v roce 1953 na pokraji zhroutení. Byla vyhlášena měnová reforma. Ta nejen způsobila pokles kupní síly obyvatel, ale způsobila v řadách pracujících i nedůvěru v budovaný systém.

Další důležitou událostí pro celý průmysl bylo založení Rady vzájemné hospodářské pomoci (RVHP) s centrem v Moskvě sdružující socialistické státy, ke kterému došlo 1. ledna 1949. Byl to jakýsi protipól Evropského hospodářského společenství. Zrušena byla až po změně systému v červenci roku 1990. V rámci této organizace se některé zavedené výroby od nás stěhovaly do ostatních socialistických států. Jako příklad lze uvést textilní zkušební přístroje do Maďarska nebo vysokozdvizné vozíky do Bulharska. Počátkem roku 1959 byla vytvořena Stálá komise RVHP pro lehký a potravinářský průmysl, která měla již přímý dopad na náš obor, přičemž byly dány konkrétní úkoly spolupráce v textilním a oděvním průmyslu. Odpovědným sekretářem komise byl ustanoven Ing. Miroslav Hájek, pozdější generální ředitel bavlnářského průmyslu.

Nyní se budu věnovat některým specifickým oblastem, které byly pro textilní a oděvní průmysl rozhodující, důležité či pro historii zajímavé.

Na textilní a oděvní průmysl bylo v Československu navázáno neuvěřitelné množství dalších výrob, které dodávaly nezbytné stroje, náhradní díly, suroviny, pomocné prostředky, barviva, chemikálie, ochranné pomůcky pro tisíce pracovníků a další potřebné předměty a zařízení. Není možné zabývat se jimi v tomto příspěvku podrobněji, ale přesto se pokusím některé zmínit.

Textilní strojírenství

Nejvíce strojů bylo u nás po válce z dovozu, a to z tradičních, pro nás devizových, vyspělých zemí. Pro rozsáhlý textilní obor vznikl v uzavřené republice základní problém, jak zajistit nejen náhradní díly, ale především modernizaci novými stroji. Již jsem se zmínil, že náhradní díly se po válce vyráběly v neuvěřitelných podmínkách doslova na koleně, nicméně u některých textilních fabrik vznikly i výroby na vysoké úrovni, z nichž některé později přešly do vznikajícího textilního strojírenství.

Za největší textilní strojírenský komplex lze považovat VHJ Elitex, se sídlem v Liberci, který sdružoval výrobu snad všech základních druhů textilních strojů.

Přehled pětiletých plánů v období centrálně řízeného hospodářství

1953–1955 bylo období řízené náhradními ročními plány.

II. pětiletka 1956–1960 – zákon o pětiletce schválen až v říjnu 1958. Právě v této pětiletce probíhala hospodářská reforma včetně nové organizace průmyslu (zvaná také Rozsypalova reforma).

Ve čtvrtém čtvrtletí r. 1957 byla zahájena výstavba největšího podniku oděvního průmyslu v Prostějově pro průmyslovou velkovýrobu s plánovanou dostavbou v roce 1965. Kombinát je dnes srovnán se zemí.

V roce 1957 byla Státním úřadem statistickým vydána první Ročenka Republiky československé v době poválečné.

Uvedl jsem, že za jeden z mezníků textilního a oděvního průmyslu považuji rok 1958, kdy proběhla velká reorganizace průmyslu. Její datum bylo stanoveno na 1. dubna 1958. Bylo uvedeno, že k ní došlo i na základě připomínek statisíců pracujících. Byly vytvořeny výrobně hospodářské jednotky. Zároveň byl snížen počet řídicích pracovníků a zavedena nová struktura řízení národních podniků.

Výrobně hospodářské jednotky dostaly k dispozici výzkumné ústavy, které byly dosud řízeny z ministerstva nebo bývalých hlavních správ.

III. pětiletka 1961–1965 – dostavily se hospodářské neúspěchy. V roce 1965 byla rozhodnutím vlády zřízena oborová ředitelství. V některých jsou zařazeny i slovenské textilní a oděvní podniky. V roce 1969 byl založen Slovakotex, který pak sdružoval všechny podniky textilního a oděvního průmyslu na Slovensku. Struktura jednotlivých výrobně hospodářských jednotek s českými podniky se prakticky zachovala až do roku 1990.

IV. pětiletka 1966–1970 – nová hospodářská koncepce chtěla zvyšovat samostatnost podniků. K hlavním představitelům patřil reformní ekonom Ota Šik, který usiloval o spojení socialistického plánovitého hospodářství a tržní ekonomiky. V té době byl podporován i vznik spotřebních a výrobních družstev, která mají v naší zemi tradici již z první republiky. Vstup vojsk Varšavské smlouvy ukončil reformní snahy. Výsledkem bylo mimo jiné oslabení řízení

podniků jednak odchodem odborníků do emigrace a pak i politickými čistkami. Také skončila řada politických a zájmových sdružení. To se týkalo i tehdy začínající Asociace textilního a oděvního průmyslu.

V. pětiletka 1971–1975 – pětiletka normalizační, výsledky celkem příznivé.

VI. pětiletka 1976–1980 – v této pětiletce probíhala reforma zvaná Soubor opatření, na který se určitě řada textiláků dobře pamatuje.

VII. pětiletka 1981–1985 – první dva roky řízena ročními plány, počátek pětiletky byl nejhorší z doby normalizace, na konci došlo k mírnému nárůstu, ale problémů bylo dost.

VIII. pětiletka 1986–1990 – byla poznamenána tzv. přestavbou. V roce 1987 byly vydány „Zásady pro přebudování hospodářského mechanismu v ČSSR“ jako reakce na Gorbačovovu „perestrojku“. Byl realizován komplexní experiment, který umožňoval některým podnikům částečné samofinancování se všemi podnikatelskými riziky. Zároveň však bylo možno uplatňovat samostatnou obchodní politiku včetně exportu. Jedním z experimentujících podniků byla např. Textilana Liberec. Tento podnik byl spolu s Bytexem Vratislavice a Tonakem Nový Jičín vyčleněn z podřízenosti VHJ a přímo podřízen ministerstvu průmyslu. Od 1. 7. 1988 se stala Textilana státním podnikem, který převzal veškerý majetek zrušeného národního podniku.

V tomto období bylo založeno 63 státních podniků, kde se vytvořily samosprávy a začaly volby ředitelů, které byly dokončeny k 1. 7. 1989. Tím chtěla vedoucí politická moc ukázat lidem, že mají vliv na chod podniků.

Novinkou bylo založení podniků se zahraniční účastí, např. mezi Bytexem a Barkotexem v Londýně vznikl pražský podnik Flatex. V tvrdém centrálním systému to byly pokusy o zlepšení konkurenceschopnosti. Bylo už jasné, že se musí textilní a oděvní průmysl zeštíhlit, zracionalizovat, ale nikomu se do toho nechtělo kvůli zaměstnanosti. Problémů v řízení přibývalo.

SUROVINY SE VĚTŠINOU MUSELY DOVÁŽET, včetně dřívě domácího lnu. Chemická vlákna běžné potřeby byla čerpána převážně z našeho československého chemického průmyslu, speciální či vysokokvalitní se musela dovážet. U tiskárenských kapacit byla věnována pozornost především vybavení přípravy dezénů, kde bylo vždy zařízení na nejvyšší úrovni a lze to i říci o tiskacích kapacitách, nešlo už však vystačit s dřívějším názorem shora, že tisk zakryje vše.

PRÁCE U TKALCOVSKÉHO STAVU
V 60. LETECH MINULÉHO STOLETÍ

V 80. letech minulého století sdružoval i dříve samostatné strojírenské výroby např. známý Uniplot Třebíč, výrobce strojů pro pletářský průmysl. Šicí stroje vyráběla Minerva Boskovice.

Určitě neznámější byl Elitex Ústí n. Orlicí a Červený Kostelec s výrobou bezvřetenových doprřadacích strojů a Zbrojovka Vsetín, která dodávala tryskové tkalcovské stavy. Oba výrobky jsou československým vynálezem.

Například článek z roku 1959 hovoří o tom, že objem textilních strojů vyvážených do zahraničí se od roku 1948 zvýšil o 400 %. „Vyvážíme celé továrny. Např. do Francie jsme dodali dvě tkalcovny o 300 stavech, do Íránu několik tkalcoven, do Brazílie velkou tkalcovnu o 500 stavech a v mnoha zemích jsme vybudovali moderní tiskárny látek vybavené našimi stroji.“

Pro výrobu náhradních dílů a palet byl založen podnik Strojtex ve Dvoře Králové n. Labem a další podobné v jiných regionech. Několik textilních strojíren bylo na Slovensku.

Nesmím zapomenout na Výzkumný ústav textilních strojů v Liberci a organizaci Strojintex, která zajišťovala celkové dodávky strojírenských komplexů, především do zahraničí.

Připomenout zaslouží i projektová organizace Centroprojekt Gottwaldov, dnes Zlín. Zajišťovala projekty nových výrobních celků u nás i v zahraničí, kam se pak i dodávaly naše stroje.

Chemický průmysl

Měl u nás tradici již mezi válkami. Pro textilní průmysl je velmi důležitý a měl vlastně stejnou úlohu jako strojírenský. Vyrobit co největší sortiment všeho, co náš obor potřeboval, aby se muselo dovézt jen to nezbytné. Využily se původní kapacity, postavilo se několik velkých podniků, především pro výrobu chemických vláken.

Připomeňme si některé významné výrobce: Spolana Neratovice – viskózová stříž, Silon Planá n. Lužnicí – PAD, PES, další významné kapacity byly na Slovensku: Slovenský hodváb n. p., Chemlon Humenné, Svit pod Tatrami a další. Na Slovensku se také vyráběl polypropylen, jehož dodávka navázala na komplexní změnu sortimentu v n. p. Juta. Barviva vyráběla především Syntézia Semtín, SODB Pardubice. Snad každý chemický podnik u nás se něčím podílel na dodávkách do textilního průmyslu.

PŘED ROKEM 1989 byl domácí trh zásoben převážně z domácí výroby, jen 20 % výrobků se dováželo. V roce 1988 se textilní průmysl podílel téměř 7 % na celkové hrubé výrobě průmyslu ČSSR a zaměstnával 11,6 % dělníků všech průmyslových odvětví. Více než 75 % bezvřetenových spřádacích jednotek ve světě bylo českého původu a do r. 1988 bylo do světa vyvezeno 110 000 tryskových pneumatických stavů. Fyzické a morální opotřebování výrobních prostředků bylo v textilu 60,7 %, tedy dosti vysoké.

Knoflíkářská výroba a další pomocné a doplňující materiály pro konfekční průmysl

Konfekční výrobu si nikdo nedovede představit bez různých doplňků, knoflíků, zipů, patentů, stužek apod. Dodával je obor, který organizačně nepatřil do konfekční výroby. Nejvýznamnější knoflíkářský dodavatel byl tradičně ze Žirovnice. Podnik procházel organizačními změnami, byl začleněn i do Koh-i-noor Praha, fungoval i jako družstvo. V roce 1963 byl vytvořen Knoflíkářský průmysl Žirovnice, národní podnik, a o rok později byl v Žirovnici postaven nový závod. Dnes stále existuje pod stejným názvem, ale jako akciová společnost. Svoji zajímavou historii má i nitový knoflík, vyráběl se a dosud vyrábí v Jablonném nad Orlicí. Nesmíme zapomenout ani na podnik Koh-i-noor dodávající zipy, různé doplňky a i slavnou patentku.

Co dal český textil světu

Výzkum společně s textilním strojírenstvím a výrobou přinesl světu několik významných vynálezů.

Automatický stav Hrdina stejnojmenného vynálezce se objevil už na počátku 2. světové války. R. Hrdina začal vyvíjet svůj nastavňovací automat na stavy již v roce 1933 v Červeném Kostelci a získal patenty v 22 zemích. Po válce se stav stal nejrozšířenějším zařízením v bavlnářských tkalcovnách.

Vynález vzduchového a vodního tryskového stavu lze považovat za revoluční. Do roku 1988 bylo vyvezeno 110 tisíc vzduchových stavů. Jejich vynálezcem byl Vladimír Svatý a patentoval ho v r. 1952. Do konce života pracoval ve Výzkumném ústavu textilní technologie v Liberci.

Určitě nejnámějším patentem bylo bezvřetenové předění, které se zrodilo ve Výzkumném ústavu bavlnářském a Elitexu v Ústí n. Orlicí. Vývoj je spojen se jménem Václava Rohleny, tehdejšího ředitele. Je velmi zajímavé číst paměti účastníků vývoje, jak se tento stroj rodil a překvapil svět. Uvádí se, že v 90. letech bylo již 75 % spřádacích bezvřetenových jednotek ve světě od nás.

Z dalších objevů jmenujme netkaný textil Arachné, ne příliš rozšířený Metap (největší počet pracoval v Tibě), kombinace pletení a tkaní a nakonec tkalcovský stav Contis s víceproslupným systémem, který se ověřoval v Perle, Ústí n. Orlicí, ale většího rozšíření se nedočkal. Hodně zajímavých strojů vzniklo v pletařském průmyslu ve spojení s Výzkumným ústavem pletařským v Brně, např. i pro medicínu.

U vláken nelze zapomenout na polyamid 6, který se oproti americkému polyamidu 66 vyráběl kontinuálně. Byl vynalezen v roce 1941 skupinou chemiků pod vedením Otty Wichterleho u firmy Baťa ve Zlíně.

Na tomto místě je nutné zmínit i dobu současnou, kdy prakticky veškeré patenty týkající se nanomateriálů pocházejí z České republiky, konkrétně z Liberce.

Zahraniční a tuzemský obchod

Textilní a oděvní průmysl měl obrovskou kapacitu a jeho potřeba vyvázet byla v době socialismu dvojitá – získat potřebné devizy a umístit kapacitu výroby zaměstnávající statisíce lidí do zahraničí. Pro tuzemský obchod bylo zásadním úkolem zásobit trh dostatečným množstvím a sortimentem a opět ušetřit devizy za případný dovoz.

Po celkovém znárodnění byla provedena centralizace zahraničního obchodu. **V roce 1948 byla v Praze založena akciová společnost Centrotex, která zajišťovala dovoz a vývoz pro textilní a oděvní průmysl v celé republice.** Postupně vytvořila síť svých zástupců v jednotlivých zemích světa, v některých i několik dle specializací. Náš obor vyvážel do většiny zemí světa. Vývoz do SSSR byl velmi důležitý, jednak kvůli ropě a pak i dovozu nejdůležitější suroviny – bavlny. Centrotex nejdříve sídlil ve Veletržním paláci v Holešovicích. Obrovský požár tuto budovu zničil dne 14. 8. 1974. Tehdy byly zničeny podklady pro exportní a importní případy a podniky musely dodávat náhradní. Náhradní sídlo bylo pak v budově Chemopetrolu v Kobylicích, kterému se říkalo i Drákulov. Co nejdříve byla postavena nová budova na Pankráci. Centrotex zanikl v devadesátých letech. V průběhu dalších let vznikaly i družstevní organizace s povolením obchodovat na zahraničních trzích, především ve speciálních programech, např. výměnné obchody. Byly to např. Unicoop, Intercoop.

Textilnímu a oděvnímu průmyslu sloužily i další podniky zahraničního obchodu. Vývoz a dovoz textilních strojů, náhradních dílů a zařízení zajišťovaly Investa a Strojintex. Pro chemické produkty a umělá vlákna byl určen Chemapol a pro dovoz bavlny Inspekta a další.

Tuzemský obchod po únoru 1948 řídil podnik Textilia v Praze a Obchodní domy se sídlem v Bílé Labuti. Později byl vytvořen n. p. Textil se sídlem také v Praze a se svými pobočkami ve všech krajích republiky. O tzv. tržních fondech rozhodovala plánovací komise a rozepisovala je na jednotlivé VHJ a ty pak na podniky. Textilní prvovýroba dodávala své výrobky do četných oděvních a prádlařských podniků. Jejich výroba šla ve velkém množství do SSSR.

Výstavy a veletrhy

Pro textilní a oděvní průmysl bylo nezbytné prezentovat výrobky na výstavách a veletrzích v tuzemsku i v zahraničí. V zahraničí byla tato činnost výhradně v rukách podniků zahraničního obchodu, tedy hlavně Centrotexu. Nejvýznamnější veletrhy byly v Německu – Interstoff, Heimtex. Ale vystavovalo se prakticky po celém světě. **Za velmi významnou událost lze považovat účast československého textilního a oděvního průmyslu na světové výstavě v Bruselu v roce 1958, jejíž dominantou bylo slavné Atomium.** Pro tuto výstavu se připravovala se značným úsilím v mnoha podnicích speciální kolekce. Výsledkem bylo získání několika významných ocenění.

Pokud se týká tuzemských veletrhů a výstav, určitě za velmi významné v Čechách lze považovat liberecké výstavy. Počátek se datuje k roku 1851, kdy tam byla uspořádána 1. výstava lehkého průmyslu. Největší rozkvět tohoto výstaviště byl v letech 1920–1930. Od roku 1956 se přejmenovala na Liberecké výstavní trhy (LVT). Tyto akce byly významnou přehlídkou výrobků tuzemského textilního a oděvního průmyslu známou i v zahraničí.

První obchodní veletrhy v Brně se konaly díky vzestupu textilního průmyslu již v 18. století. Mezi válkami se textílem příliš nezabývaly. Později po 2. světové válce se nejdříve v roce 1965 začaly pořádat kontraktační veletrhy a později následoval známý Mezinárodní veletrh spotřebního zboží, kde byly zastoupeny podniky textilního i oděvního průmyslu z tuzemska i ze zahraničí. Po politické změně se uskutečňuje veletrh Styl.

Významnou úlohu hrála ve výstavnictví samozřejmě Praha, ale v našem oboru významné a stále místo nezískala. K tomu byla řada specializovaných a regionálních výstav, z nichž některé dosáhly pravidelnosti a celostátního významu, jmenujme např. Královédvorské textilní léto pořádané Tibou a Jutou nebo výstavy v Ostravě na Černé louce. Na Slovensku byla nejvýznamnější akce Trenčín – město módy.

Kdo určoval módní směry

Textilní a oděvní průmysl byl i za minulého režimu na dezénově dobré úrovni a držel krok se světovou módou. K tomu se snažil vytvářet podmínky nejen v získávání a výchově dobrých tuzemských návrhářů, ale i centrálně. V roce 1949 byla založena Textilní tvorba, která školila návrháře, vydávala odborné časopisy, pořádala módní přehlídky. V roce 1959 byl založen Ústav bytové a oděvní kultury se sídlem na pražských Příkopech. Tam nebyli jen textiláci, ale i bytoví návrháři, skláři, obuvníci a kožaři. Odborní pracovníci měli možnost vyjíždět do cizi-

ny a tvořit barevnice a samozřejmě i trendy socialistického života. Pořádaly se soutěže návrhářů a desinatérů na různých úrovních. V 80. letech se prosazovaly tzv. módní novinky na tuzemský trh, kde byla možnost dát cenovou přírážku. Co bude novinka, o tom rozhodoval však úředník v Praze. Možnost styku se zahraničím měly i podniky, ale pro vybrané lidi. Výjezd více lidí nebyl možný. Jezdilo se každoročně do Paříže, např. na nákup vzorů pro tisk. Z těch se pak vytvářela celá kolekce a určoval se směr. Největší inspiraci však přiváželi pracovníci Centrotexu a zahraniční zástupci. Těm se vyrábělo, co si přáli. Vývoz byl na prvním místě.

Výzkum a vývoj

Věda, výzkum, realizace, to bylo heslo politické doby, aby se zvýšil přínos inovace a textil se stal více konkurenceschopným. Podniky měly svá vývojová a výzkumná střediska, ale hlavní tíha výzkumu byla na odborných ústavech. Připomeňme si historii těchto významných organizací.

Hned po válce byl obnoven Textilní ústav československý (TÚČ). V roce 1946 uložila vláda ústředním orgánům znárodněného průmyslu, aby pečovaly o výzkumnictví, a to jak vytvářením výzkumných ústavů, tak i koordinací existujících vývojových středisek v podnicích. V té době existovaly u nás tři malé textilní výzkumné ústavy, nejvýznamnější byl v Liberci a dva malé byly v Aši a Křešicích. V roce 1948 se vytvořil výzkumný ústav v Brně, kam bylo rozhodnuto soustředit veškerou výzkumnou činnost mimo lnářskou. Vzniklo oddělení Výzkumný ústav Československých textilních závodů, ústředí Brno. Byl to zrod prvního skutečného výzkumného ústavu textilního. Od roku 1949 se vytvářejí tzv. Výzkumné ústavy oborové – bavlnářský a hedvábnický, lýkových vláken, vlnářský, pletařský, oděvní, zušlechťovací a Výzkumný ústav textilní technologie v Liberci. Stále fungoval ústřední výzkumný ústav ČTZ v Brně. V roce 1950 byl přejmenován na Výzkumný ústav textilní, v roce 1952 na Výzkumný ústav lehkého průmyslu. V roce 1962 byl založen Státní výzkumný ústav textilní v Liberci. Podobně se vytvořilo několik výzkumných ústavů na Slovensku.

Odborné školství

Textilní průmysl, i když se to laikům může zdát, není jednoduchý obor. Můžete v něm najít snad všechny vědecké disciplíny. Bylo to tak dříve, o to více to platí nyní. Proto potřebuje odborníky, což si uvědomovali už i naši předchůdci a zakládali odborné školy v textilních a oděvních regionech již v době prů-

myslové revoluce. Školy měly své specializace a nejlepší odborníky. Některé specializace měly více škol. Školy byly vybaveny malými textilními provozy, školními dílnami. Tyto školy přešly po válce do rukou státu a pokračovaly ve výuce. Jednalo se o školy střední, zakončené maturitou. Učňovské školství bylo v rukách průmyslu a každý podnik, často i závody, měl svoje odborné učiliště či středisko.

V roce 1953 byla založena Vysoká škola strojní, na které byl vyučován i textilní obor, a v roce 1960 pak textilní fakulta. Škola změnila název na Vysokou školu strojní a textilní. Textilní obor měl vysokou úroveň uznávanou tehdy i ve světě a pokračuje v tom.

Ke vzdělávání lidí patřily i tzv. závodní školy práce a různá školení, odborné kurzy apod. Centrálně byl vytvořen u ministerstva Institut pro výchovu vedoucích pracovníků, který také školil pro textilní a oděvní průmysl. Samozřejmě ke školení patřila politická výchova poplatná době.

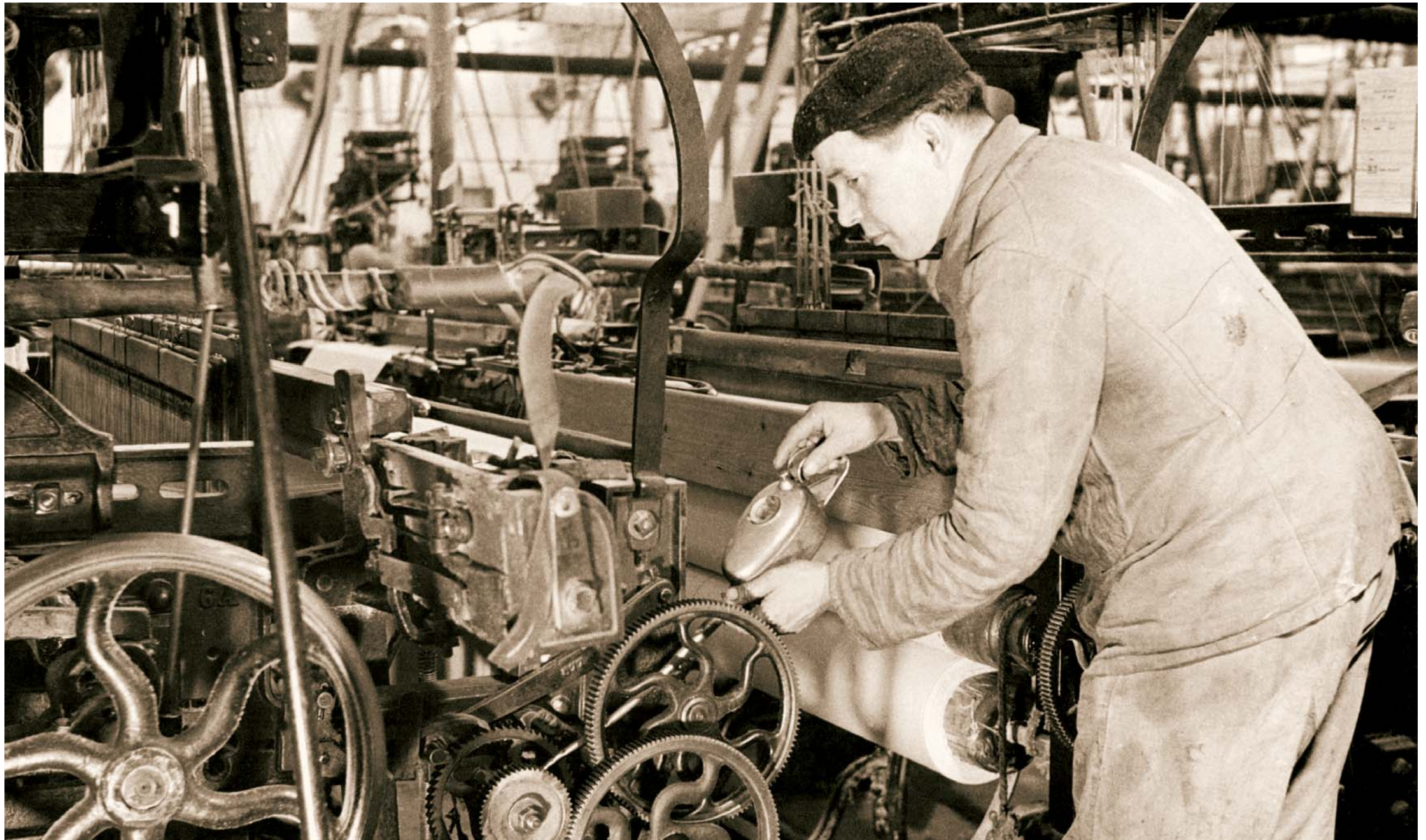
Textilní časopisy

Český textilní odborný časopis *Textilní obzor* u nás existoval již od roku 1903. Určitý čas byl vydáván i po druhé světové válce. Zajímavé je, že v roce 1945 po čtvrtletích jako tzv. *Textilní čítanka*. Pak také krátce vycházel *Československý textil*. V roce 1954 začal vycházet časopis *Textil*, který přežil až do začátku devadesátých let. Vedle toho vycházel časopis *Žena a móda*, který byl určen především pro veřejnost, ale zveřejňoval výrobky a trendy současných výrobců. Později bylo časopisů více. Většina podniků měla svoje noviny, které se dnes stávají nejlepší kronikou minulých let.

Pracovníci

To nejdůležitější, co výrobce potřebuje, jsou dobří a loajální pracovníci. Loajalita nebyla dříve problémem. Lidé většinou pracovali na jednom místě celý život. Odbornost byla na různé úrovni. V prvních desetiletích po válce pracovali ještě odborníci ze starých fabrik zvyklí odvádět dobrou práci. Později již nastal určitý problém, ale přišla výkonnější technika, vyšší nároky na vzdělání. Základním však byl nedostatek pracovníků v textilu a oděvech obecně. Začalo to již po válce odsunem Němců.

Aby se lidé nemuseli stěhovat, stavěly se v problematických regionech nové fabriky. Dokonce se přestěhovaly provozy za lidmi, např. na Ostravsko, kde byla ženská pracovní síla. Prováděly se náborové akce na Slovensku a přišlo sem hodně pra-

covnic. Především posledních dvacet let před rokem 1990 se náš textil a oděvy neobešly bez zahraničních pracovníků. Největší zastoupení měly Polky, hlavně v pohraničních oblastech. Dále u nás pracovali lidé z Kuby, Mongolska, Koreje, Vietnamu a možná i z dalších zemí. Textilní a oděvní průmysl nebyl jednoduchý, práce byla náročná a špatně placená ve srovnání s jinými obory.

Podniky, lidé a region

V této kapitole chci krátce popsat úlohu podniků a závodů mimo vlastní výrobu. Vynechám-li politiku, tak platilo, že největší podnik měl i své úkoly v regionu. Podporoval obec, podílel se na výstavbě nejdůležitějších investičních akcí. Vlastnil sportoviště, podporoval obecně sport a i vrcholové sportovce. Na různých úrovních byly organizovány sportovní soutěže zaměstnanců. Další činností byla podpora požárníků, hasičů. Podnikové, oborové i ministerské soutěže také byly běžné.

Některé podniky či závody měly v majetku jediná kulturní zařízení v obci. Pořádaly se různé soutěže, např. lidová umělecká tvořivost, podporovaly se hudební a divadelní soubory. Hodně se na tom podílely i podnikové a závodní odbory. Tehdy byly všechny složky v Národní frontě, tedy pod jedním politickým vedením. **Mimo povinné odbory a svazy mládeže byla snad v každém podniku a závodě ustavena vědeckotechnická společnost. Přes ni se řada lidí dostala i do zahraničí a účastnila se odborných akcí, které pořádala.** V podnicích se podporovala řada aktivit, jako např. zlepšovatelství a vynálezecké hnutí, které mělo za úkol především ušetřit devizy. A zrodilo se i mnoho velmi zajímavých zlepšovacích návrhů i patentů. Nesmím zapomenout na závazkovou činnost, která byla nejsilnější v letech po válce.

Ke koloritu života ve fabrikách patřila organizace Svazu československo-sovětského přátelství. Realizovala se různá hnutí, především převzatá ze Sovětského svazu. Soutěžilo se a pravidelně se jednotlivci, kolektivy či celé fabriky a podniky odměňovali na různých úrovních. Vrcholem byly tzv. standarty. To vše patřilo k době.

Péče o pracující, jak se tato činnost oficiálně nazývala, byla rozsáhlá. Snad každý závod měl svoji mateřskou školu, někde i jesle. K jejich rozšíření došlo hlavně v 70. a 80. letech. Totéž lze říci o rekreačních zařízeních či pionýrských táborech.

K podnikům a větším závodům patřila i mezinárodní spolupráce se státy socialistického tábora, nejvíce s NDR, Polskem a Maďarskem. Lidé měli možnost jet do jejich rekreačních zařízení, vyměňovali se sportovci atd. Vědeckotechnická společnost pořádala i odborné zájezdy do jejich fabrik. Nízké platy se pokusil podnik zmírnit poskytováním příspěvků na rekreace a tábory, bezúročných půjček či nenávratných příspěvků.

A na závěr dvě zajímavosti

Od pana Moravce seniora jsem se dozvěděl, že po válce se ve snaze dosáhnout nezávislosti na devizách začal u nás v letech 1948–1949 na základě státního úkolu chovat bourec morušový pro výrobu pravého hedvábí. Bylo to v n. p. Hedva, konkrétně v závodě Moravská Chrastová. Byla i nařízena kampaň na vysazování moruší, především v areálech závodů, formou živých plotů. Sklizeň listů zajišťovali hlavně učni. Bource chovali i soukromníci a od roku 1949 do roku 1962 byl zajišťován výkup kokonů. Výkup byl úspěšný, ale kvalita zámoťků byla nesourodá, takže rokem 1962 tento pokus u nás skončil a pravé hedvábí dál dovážíme z asijských zemí. Ale nebylo to poprvé, pokus o chov bource se u nás odehrál již na počátku 17. století.

Výstavba nových textilních a oděvních fabrik probíhala především v šedesátých a sedmdesátých letech. Již málokdo ví, že na konec sedmdesátých let byla připravována výstavba velkého centrálního bělidla a tiskárny ve Dvoře Králové n. Labem, tehdy za miliardu korun. Byla to státem slíbená náhrada za zbouranou tiskárnu v Praze-Holešovicích. Projektová dokumentace byla připravena, nakonec nebyla realizace schválena.

Epilog

Je velmi těžké popsat na několika stránkách vývoj tak rozsáhlého oboru, jakým byl nesporně textilní a oděvní průmysl. Zůstaly archivy, soukromé dokumenty. V roce 1980 bylo ve Výzkumném ústavu bavlnářském v Ústí n. Orlicí založeno Středisko pro dějiny textilního a oděvního průmyslu v ČSSR.

Až do svého konce vydalo několik desítek publikací „Z dějin textilu“, které se stávají cenným dokumentem minulé doby i přes své dobové zatížení politikou. Existuje řada nadšených soukromých historiků, kteří vydávají i knihy. Jmenuji Vlastu Bergmanovou, Textilana, pana Moravce sen., Silk & Progress, Libora Sklepnáře, Stap Vilémov, a jsou i další.

K uložení bohatých sbírek slouží stále Textilní muzeum v České Skalici, jehož fundus vytvořil Julius Stadler ve Dvoře Králové n. Labem. Dnes patří pod pražské Uměleckoprůmyslové museum. V posledních dvaceti letech se vytvořila i další muzea. Tak jak mizí továrny, stoupá zájem o průmyslovou historii. Mnohdy již je bohužel pozdě na sběr artefaktů i dokumentace.

Náš průmysl prošel za 45 let opravdu bohatou historií, která jistě bude dál popisována. Několik generací v něm strávilo svůj pracovní život a prožilo horší i dobré časy. Važme si práce těch statisíců již neznámých lidí.

V ROCE 1987 zaujímala ČSSR 6. místo na světě ve spotřebě textilních surovin na jednoho obyvatele, samotné české země dokonce obsadily 4. místo na světě, z hlediska tohoto ukazatele byla republika v této době považována za textilní velmoc. Textilní a oděvní průmysl vytvářel v této době více než 250 000 pracovních míst, což bylo v plánovaném hospodářství v jednobarevném politickém prostředí považováno za prioritní.

3 SHRNU TÍ VÝVOJE TEXTILNÍHO A ODĚVNÍHO PRŮMYSLU PO ROCE 1989 AŽ DO SOUČASNOSTI

Ing. Jiří Kohoutek

Etapa překotných změn (1990–1993)

První etapa ihned po revoluci, tedy léta 1990 až 1993, by se dala nazvat etapou překotných změn, která byla charakteristická zejména atomizací podniků, zásadními změnami na všech důležitých trzích a výraznými makroekonomickými změnami.

Tendence atomizace byla vyvolána ambicemi a emancipací nižších složek tehdejších národních podniků, zejména závodů. K těmto změnám přispěly i okolnosti těsně před revolucí, kdy státní a stranické orgány ve snaze „napomoci“ řešení vleklých ekonomických problémů vyvolaly dojem, že osamostatněním závodů a volbou jejich vedení (ředitelů) se dají řešit problémy makroekonomické a strukturální.

Vznikají tak nové firmy (podniky), mění se jejich vedení, dochází k velkému pohybu lidí dovnitř i vně podniků.

Další významné vlivy se odehrály na poli významných trhů. **Velmi rychle došlo k rozpadu trhů RVHP**, na nichž byl textilní a oděvní průmysl orientován významnou částí své produkce, o něco později se zcela zablokoval vnitřní trh vlivem velkých zásob tehdejších krajských podniků textílem a oděvy, které zpočátku neumožnily nové nákupy a posléze zcela vnitřní trh paralyzovaly. Do toho se zcela otevřely hranice pro dovoz výrobků, a to v kombinaci s absencí jakékoliv kontroly kvality a zdravotní nezávadnosti. A tak jediným trhem „beze změny“ zůstal export do tzv. kapitalistické ciziny, což byly trhy vyspělých zemí, zejména Evropského společenství (dnešní EU), ale také USA, Kanady, Austrálie a dalších, kam však v té době český textilní a oděvní trh vyvážel pouze cca 15–20 % své produkce. Přitom je nutné zmínit jeden důležitý faktor – organizačně, nákladově (alokaci zdrojů), ale i psychologicky byl tehdejší sektor orientován výrazně provýrobně, což v praxi znamenalo, že jsme **uměli vyrábět, ale neuměli jsme prodávat**, přičemž v celém „moderním“ světě bylo umět vyrábět podmínkou nutnou, nikoliv však postačující. To se velmi rychle ukázalo poté, co řada podniků spatřovala své štěstí v převzetí zahraničního obchodu s vizí, že to budou zvládat lépe než tehdy monopolní podnik zahraničního obchodu CENTROTEX, navíc s ambicí, že obchodní marže zůstane „doma“. Brzy jsme poznali další záludnost, že prodáv je jedna věc a dostat za prodané zboží peníze věc zcela jiná. V té době sehrál velmi

pozitivní roli právě CENTROTEX, který díky své kapitálové síle dokázal hradit své závazky se splatností 14 dnů, což bylo při přímých prodejkách do zahraničí pro výrobní podniky naprosto nedosažitelné. CENTROTEX tak vytvořil funkční propojení výrobních podniků s exportující organizací, tentokrát ale již na dobrovolné bázi, a k tomuto modelu se vrátila i většina podniků, které si vyzkoušely exportní samostatnost. CENTROTEX, ve snaze zafixovat tento model na delší časové období, vstoupil aktivně i do kupónové privatizace a navázal na sebe majetkově nejvýznamnější firmy z každého segmentu. Z vlnářského oboru Textilanu Liberec, z bavlnářského Vebu Broumov, Slezan Frýdek-Místek a Perlu Ústí n. Orlicí a z pletářského Jitex Písek. Pohledem tehdejší doby mělo toto řešení mnoho pozitiv a také se, dokud byli ve vedení CENTROTEXu lidé s podnikatelskou (textilní) vizí, toto uspořádání zdálo funkční. Problematickým se stalo v okamžiku, kdy CENTROTEX začali vést lidé s vizemi osobními, ale to už je jiná kapitola, částečně se o ní ještě zmíníme, až budeme vzpomínat na privatizaci.

Další důležité milníky té doby, významně ovlivňující ekonomiku českých textilních a oděvních firem, byly:

- liberalizace cen, kdy podle některých pramenů stouply ceny textilních výrobků o 74 % a ceny oděvů o 44 %;
- přechod na volnou měnu;
- splacení tzv. TOZů (trvale se obracející zásoby), které musely podniky splatit ve velmi krátké době, stálo podniky mnoho z vnitřních rezerv;
- problémy na ruském trhu, kdy tehdejší vláda dlouho vytvářela dojem, že formou barterových obchodů za suroviny na tzv. spisek bude možno uplatnit naši produkci, až se nakonec ukázalo, že to možné nebude. Firmy, které se na tento prodejní kanál spolehly, se dostaly do velkých problémů. Mimochodem to byl jeden z hlavních důvodů rychlého zániku obuvnického průmyslu, protože jeho angažovanost na trhu Ruska byla mnohem větší.

Nicméně klíčovým problémem této etapy zůstal zahraniční obchod. Poté, co se uzavřely téměř všechny prodejní kanály, jak popisujeme výše, byl prodej na tzv. kapitalistické trhy jedinou možností. Tyto trhy však byly chráněny

SOTEX GINETEX CZ je spolek zabývající se označováním textilu, oděvů a kožedělných výrobků. Uděluje prestižní značky QZ a piktogramy kvality. SOTEX je členem GINETEX – Groupement International d'Etiquetage pour l'Entretien des Textiles – Mezinárodní asociace pro označování textilu symboly ošetřování a údržby. Současně je Národním výborem v České republice, který je pověřen asociací GINETEX ke správě vlastnických práv k ochranným známkám symbolů údržby a ošetřování textilií.

FIRMA TEXTILANA BYLA PRESTIŽNÍM
PODNIKEM, BOHUŽEL JEJÍ PROVOZ
BYL V ROCE 2003 UKONČEN

tzv. množstevními dovozními limity (kvótami). **Rozpadlá síť na domácím trhu, stejná situace na trzích bývalého RVHP a vývozní limity (kvóty) do „západních“ zemí byly smrtící kombinací.** Jedinou možností, jak se z této situace dostat, bylo dosažení skokového navýšení vývozních kvót do ES. To se podařilo díky nově vzniklé Asociaci textilního-oděvního-kožedělného průmyslu (ATOK), která s podporou MPO a ve spolupráci s Evropským sdružením textilního průmyslu (COMITEXIL, později EURATEX) požadovaného zvýšení dosáhla. Spolu s dřívějšími exportními zkušenostmi českých výrobců na těchto trzích se to ukázalo jako klíčový parametr pro úspěšné zvládnutí počáteční fáze vývoje po roce 1989. Dlužno dodat, že kvóty byly ještě později v několika krocích navýšeny, a až do roku 1997, kdy byly pro nás definitivně odstraněny, se nám je nikdy nepodařilo zcela vyčerpat.

Paralelně s tím však přišly firmy téměř zcela o český trh, na němž se po roce 1993 začaly prosazovat výrobky z dovozu, z velké části mimo oficiální dovozní režimy. To vytvořilo nekonkurenční prostředí pro většinu domácích výrobců a ti museli hledat dále uplatnění na nejnáročnějších zahraničních trzích. Zde můžeme spatřovat základ dnešní exportní angažovanosti celého odvětví na úrovni cca 85 % výroby.

Boj o český trh

Nekontrolovaný dovoz zejména asijského zboží. Tento fenomén nás provázel v podstatě celá 90. léta. Již v polovině roku 1991 ATOK, reprezentant odvětví, poprvé upozornil vládu na to, že nekonceptnost dovozní politiky a naprostá anarchie při přechodu zboží přes hranice dělá českým výrobcům velké problémy. ČR po roce 1989 úplně uvolnila svůj trh s textilním a oděvním zbožím. Během několika málo let zde asijské dovozy výrazně omezily obchodní příležitosti pro české výrobce, a to vlivem dumpingových cen a nekorektních manipulací s hodnotou zboží při celních operacích. ATOK provedl v roce 1995 propočty, podle kterého třetina předpokládané spotřeby textilního a oděvního zboží nepřicházela na český trh žádným oficiálním kanálem. Třetina zboží se tedy dostávala na trh nekorektně! Následné propočty z úniku na daních a zaměstnanosti vyšly na cca 10 mld. Kč za rok. Ani tak alarmující argument nevedl vládu do činnosti. Pamatuji si na absurdní stanoviska, ospravedlňující tento stav tím, že takto umožňujeme nízkopříjmovým skupinám obyvatel pořídit si na tržnicích zboží, které by si za regulérní ceny koupit nemohly. Odpovídali jsme většinou tak, že pak bychom neměli stíhat zloděje, protože ti nám ukradené zboží nabídnou za ještě příznivější cenu.

Obrana českých výrobců šla dvěma směry. V prvé řadě se spojili s reprezentací jiných sektorů, které měly stejný zájem. Tak vznikla zejména úzká spolupráce ATOKu a Svazu obchodu ČR. Snažili jsme se společně, prostřednictvím svých reprezentací, dostat projednání na místa, kde nebude tak snadné řešení odmítat. Tak vznikl „podvýbor pro vnitřní trh“ při Hospodářském výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Iniciovali jsme vznik „pracovní skupiny RHSD (tripartity) pro vnitřní trh“, jednali jsme se všemi od ministrů až po Generální ředitelství cel. Navrhovali jsme mnoho opatření, jedním z prvních byl například požadavek na zavedení registračních pokladen, kontrolu zdravotní závadnosti, signální kontrolu s využitím jednotkových cen atd. Snažili jsme se získat pro řešení orgány EU. Živě si vzpomínám, jak nám kolegové z Portugalska, Itálie a Španělska vůbec nerozuměli, když jsme se jim snažili popsat, jak to na našich hranicích vypadá. A byl jsem ještě u toho, když o 15 let později zoufale na jednání EURATEXu upozorňovali na shodné problémy s naléhavou žádostí o pomoc.

Druhé křídlo obrany se opíralo o podporu kvalitního, zdravotně nezávadného, textilního a oděvního výrobku s vírou, že těmto kritériím vyhoví čeští výrobci mnohem snadněji než asijské. A tak vznikl zákon na ochranu spotřebitele, sdružení SOTEX a ochranná známka QZ. Ze stejných důvodů jsme iniciovali vznik a přijetí antidumpingového zákona. S velkou námahou, ale nicotným účinkem jsme sami zpracovali nařízení vlády 189/2001 Sb. o jednotkových cenách vybraných druhů textilních a oděvních výrobků, které vláda schválila, ale vlastně neuplatnila. Prosadili jsme přijetí nutnosti mít licenci na dovoz second handů.

Logicky se nabízí otázka, proč stát za celou dobu neučinil fakticky žádný krok k zamezení, nebo alespoň omezení tohoto stavu. Pisatele těchto řádků ani po letech žádná slušná odpověď nenapadá. Avšak „odolnost“ těchto přístupů je velká, jak můžeme dnes, po 20 letech, sledovat při diskusi nad zavedením registrovaných tržeb. Přitom toto „volné pole působnosti“ vytvořilo prostor pro vznik cizojazyčných podnikatelských skupin, jejichž současná ekonomická síla je hlavním problémem drobných podnikatelů a její velikost neumíme ani odhadnout.

Privatizace

Byla dominantním tématem od r. 1993 až do konce 90. let, kdy se uzavřela poslední vlna relokace a koncentrace kapitálu v privatizaci vzešlého.

V procesu „malé privatizace“ vznikly první podniky z přímých prodeji. Prodávaly se většinou části (závody) větších seskupení (podniků) na základě tzv. privatizačních projektů. Tímto způsobem vznikly v odvětví firmy, např. SVITAP Svítavy a Silk & Progress v Moravské Chrastové (bylo jich však mnohem více).

Většina podniků však byla privatizována až v procesu kupónové privatizace, a to ve dvou vlnách. Vnitřní proces kupónové privatizace způsobil, že se podniky dostaly postupně de facto do majetku velkých investičních společností, které patřily povětšinou bankám. V tomto procesu stojí za zmínku vznik Privatizačního fondu Bohemia, který byl založen sociálními partnery (to jsme tehdy ještě nevěděli, že se tak nazývají) ATOKem a Odborovým svazem textil, oděv, kůže. Tomuto fondu se podařilo v 1. vlně získat významný vliv na velkou skupinu významných textilních a oděvních firem. Byly to firmy Slezan Frýdek-Místek, Veba Broumov, Perla Ústí n. Orlicí, Lonka Příbor, Pega Krnov, Fezko Strakonice, Mosilana Brno, Juta Dvůr Králové n. Labem, Mileta Hořice, Technolen Lomnice n. Popelkou, Lanex Bolatice, Tonak Nový Jičín, Mitop Mimoň a Tylex Letovice. Tyto výsledky z 1. vlny ukazovaly jisté možnosti, které se daly uplatnit v dalších krocích kupónové privatizace, leč rozhodnutím orgánů ATOKu k tomu nedošlo. Po dokončení 2. vlny privatizace došlo poměrně brzy k přeprodeji podílů v jednotlivých firmách tak, aby noví vlastníci drželi ve firmách majoritu k zásadním rozhodnutím. Negativním průvodním jevem bylo, že drtivá většina firem se musela v procesu privatizace zaplatit z vlastních zdrojů a nebyly výjimky, že některé firmy tento proces musely zopakovat vícekrát. To významně podvázalo investiční možnosti firem na poměrně dlouhou dobu, a snížilo tím jejich konkurenceschopnost. Ve spojení s ostatními ekonomickými vlivy se dá vyslovit hypotéza, že to byl základ jejich pozdějších finančních problémů.

Samostatnou kapitolou byl vstup zahraničního kapitálu do procesu privatizace.

Zahraněční kapitál do textilního a oděvního průmyslu (TOP) ČR vstupuje jak na základě zájmu zahraničních investorů, kteří hledají v ČR vhodný subjekt k realizaci svých aktivit, tak na základě zájmu českých vlastníků, kteří hledají vhodného silného partnera, který by zaručil rozvoj jejich české firmy. Vstup zahraničního kapitálu na český trh byl obecně doprovázen velkými očekáváními. Textilní a oděvní průmysl nebyl výjimkou a zahraniční partneři měli být zárukou dlouhodobé prosperity českých podniků. **Spolupráce se zahraničními firmami a následně i vstup zahraničního kapitálu do textilních a oděvních firem měly pozitivní dopad na fungování, know-how i kulturu českých firem, neměly však takový dopad, jak se od nich prvotně očekávalo.** Zkušenosti ukázaly, že zahraniční investor nemusí automaticky znamenat rozvoj firmy.

Mezi pozitivní příklady lze uvést:

- Nová Mosilana a.s. – privatizace společnosti a v roce 1994 vstup italské nadnárodní skupiny Marzotto Group. Začlenění českého podniku do výrobní struktury zahraniční společnosti přineslo do ČR značku, nové trhy, „zahraniční

cenovou úroveň prodeje“ a nemalé investice. Touto změnou se Nová Mosilana zařadila mezi výrobce nejkvalitnějších vlnařských látek pro oděvní účely;

- Johnson Controls Strakonice (bývalé FEZKO, posléze THIERRY, a.s.) – původně výrobce vlnařských tkanin, fezů a pletených výrobků (čepic). Včasnou změnou výrobní struktury do oblasti technických textilií (potahy do autosedaček) vznikl významný výrobce této skupiny výrobků. Začlenění firmy do společnosti Johnson Controls přineslo firmě přímý kontakt se „spotřebitelským segmentem“, automobilovým průmyslem, a tím může efektivněji reagovat na přání „zákazníka“;
- Intercolor a.s. – firma založená v roce 1992 společně českým (Perla a.s.) a italským (soukromý investor) kapitálem (vklad zahraničního kapitálu – 80 %), původně jako textilní firma. Teprve v následujících letech došlo k transformaci k dnes téměř jediné mzdové úpravně v ČR. Dnes patří firma mezi špičkové úpravařské firmy nejen v ČR, ale i v evropském kontextu.

Naopak jako příklad nepovedené privatizace zahraničním kapitálem lze uvést Loanu Rožnov p. Radhoštěm. Firma byla privatizována prodejem německému koncernu RG. Těsně po dokončení privatizace se celý koncern dostal do ekonomických potíží a prošel v Německu konkurzním řízením. V jeho průběhu se osamostatnila rakouská část koncernu, která převzala i aktiva Loany. Po jistém čase se i tento subjekt dostal do ekonomických potíží a byla na něj uvalena státní správa. V tu chvíli se, ve světle privatizačních procesů v ČR paradoxně, stala Loana rakouským „státním podnikem“ a byli do ní dosazeni rakouští „státní úředníci“. Celý tento proces, který trval více než 5 let a který znamenal období permanentních změn a nejistoty, zanechal na tomto podniku fatální následky, které se již nepodařilo napravit. Loana Rožnov p. Radhoštěm je tedy příkladem, kdy ani prodej velkému a (zdaňlivě) silnému zahraničnímu partnerovi nemusí být zárukou pozitivního vývoje.

Aktivity směřující ke korekci vládní politiky

Po celou dobu od r. 1989 se podniky odvětví prostřednictvím své reprezentace snažily korigovat chování vlády tak, aby si zachovaly alespoň srovnatelné podnikatelské podmínky s vnitřní i zahraniční konkurencí.

Již počátkem 90. let formuluje sektor první obavy z vývoje a upozorňuje na deformace prostředí. Zpracovává k tomu postupem času řadu materiálů, které předkládá kompetentním orgánům, bohužel většinou bez patřičné odezvy; o významných legislativních návrzích již byla zmínka. Již v roce 1992 předkládáme „Československý textilní plán“, zpracovaný ve spolupráci s MPO. V letech 1994

MODERNÍ TKALCOVSKÝ STAV
S ÚTKOVOU ZÁMĚNOU

„QZ – ZARUČENÁ KVALITA“ je ochranná známka zaručující kvalitu textilních, oděvních nebo kožedělných výrobků, kterou vlastní SOTEX. Výrobky takto označené odpovídají platným právním i technickým předpisům, jsou zdravotně nezávadné, lze na nich najít veškeré informace o údržbě výrobku a zákazník má jistotu, že případná reklamáce proběhne bez průtahů výměnou zboží nebo vrácením peněz. Stejně tak prodejny nebo čistírny či prádelny označené značkou QZ zaručují dobrou kvalitu a profesionální úroveň svých služeb.

a 1995 usilujeme o záchranu kobercářského průmyslu, který nestačí agresivní konkurenci zejména belgických výrobců. K účinné ochraně proti zemi EU však bylo nutné postavit příslušné legislativní instrumenty opírající se o jasná fakta. Ta jsme ale neměli k dispozici, protože statistika byla první věc, kterou jsme v eufozii přelomového období odstranili. A tak než jsme dali potřebná data dohromady, nebylo koho zachraňovat. V letech 2003 a 2004 zpracovává odvětví (ATOK) ve dvou etapách Strategii odvětví do roku 2010. V roce 2004 předkládá Plénu RHSD (tripartitě) dokument „Situace v textilním a oděvním průmyslu, hrozby a rizika vlivem liberalizace světového obchodu po 1. 1. 05“, kterým upozorňuje na dopady do sektoru vlivem posledního kola liberalizace a navrhuje řadu opatření k eliminaci těchto vlivů. Tento dokument se stal základem pro zprávu MPO, kterou později, přesně 9. 2. 2005, projednala vláda ČR. Výsledkem těchto snah byla alespoň částečná pomoc sektoru postavená na aktivní účasti čerpání finančních zdrojů z Operačního programu Podnikání a inovace, pod správou MPO. Na bázi těchto aktivit vznikl klastr technických textilií CLUTEX, Česká technologická platforma pro textil (ČTPT) a byla schválena řada podnikových projektů. V roce 2006 předkládáme program „Konkurenceschopnost: šance českého textilního a oděvního průmyslu na léta 2007–2013“, jehož cílem je ze zdrojů Národního rozvojového programu na léta 2006 až 2013 profinancovat 16 projektů v celkové výši 2 mld. Kč. Prozatím posledním dokumentem je „Strategie TOP ČR do roku 2025“, jehož cílem je definovat očekávané budoucí trendy odvětví a způsoby, jak na ně reagovat.

Mezi konkrétní výsledky (aktivity), které zmírňovaly zejména finanční tlak na firmy, lze zmínit:

- eliminaci cel na suroviny, které se v ČR nevyráběly, což ušetřilo podnikům sektoru cca 250 mil. Kč ročně;
- suspenzi cla na dovoz třeného lnu;
- soustavné ovlivňování podpory na zahraničních trzích formou dotací na účasti na veletrzích;
- osvobození od dodatečných odvodů vlivem překročení mzdové regulace v 90. letech.

Mzdová práce

Mzdová práce se stala hybatelem pro odvětví v období cca 1993 až 2000. Šlo o téma, které bylo pro sektor dosud neznámé, avšak udeřilo velkou silou, protože zasáhlo obě křídla odvětví, jak textilní, tak oděvní průmysl. V souvislosti s tím, co bylo řečeno o odbytových problémech těsně po revoluci, hledala řada firem spásu ve

mzdové práci, oficiálně aktivním a pasivním zušlechťovacím styku. Šlo o kooperaci, poněkud se západoevropskými firmami, které již v tu dobu vlivem liberalizace a globalizace hledaly nové, levnější způsoby výroby. Nově se nabízející kapacity s velmi dobře vyškoleným personálem a významnou tradicí byly velkou podnikatelskou výzvou. Tato tendence, pomáhající především oděvnímu průmyslu, měla dva efekty:

Oděvním firmám pomáhala

- naplňovat výrobní kapacity bez nutnosti financovat rozpracovanou výrobu,
- vykonávat obchodní aktivity spojené s vyráběným produktem,
- vykonávat marketingové aktivity spojené s vyráběným produktem,
- provádět a financovat vývoj nových výrobků,
- vědomě či nevědomě získávat zkušenosti se západoevropským systémem organizace práce, plánování atd.

Na druhé straně připravovala český textilní průmysl o další dlouhodobé zakázky a jen umocňovala jejich již tak velké odbytové problémy.

Bylo nadečteno, že tento prvek přinesl do sektoru velké napětí a dlouho se jej nedařilo dostat „pod kontrolu“. Ani s odstupem času se nedá říct, nakolik mzdová práce sektoru pomohla či ublížila. Oděvní firmy se dostaly rychle k moderním metodám řízení, ale také k velmi tvrdému jednání o cenách. Nechaly se vmanévrovat do podmínek raného kapitalismu, ve kterém se jim „podařilo“ za cca 5 let snížit cenu 1 normohodiny na poloviční úroveň a textilní firmy si stejně musely najít své odběratele jinde. Vývoj lze dokumentovat na podílu mzdové práce na celkových tržbách. **Jestliže v roce 1992 byl podíl mzdové práce v textilním průmyslu 4,6 % a v oděvním 26,2 %, tak v roce největších kooperací v roce 1997 měl textilní sektor 32,3 % podíl mzdové práce, ale oděvní sektor 75,3%!!!** Po masivním nástupu asijských dovozů do EU a přistoupení Rumunska a Bulharska k EU došlo pro české výrobce ke snížení poptávky po práci ve mzdě. Pro firmy, které byly závislé na tomto druhu obchodní spolupráce, pak bylo velmi obtížné naplňovat svoji výrobní kapacitu (což pro mnohé z nich bylo jednou z příčin vedoucích k zániku společnosti).

Projevily se naopak negativní prvky této formy spolupráce, které lze spatřovat v:

- relativní krátkodobosti, odvíjející se od velikosti zakázky,
- minimální vazbě na zadavatele zakázky,
- nulové odpovědnosti realizátora zakázky za obchodní aktivity produktu,
- tendenci k zanedbávání tvorby vlastní značky, vlastního výzkumu a vývoje,
- a závislosti na zadavateli mzdové práce.

Příprava a vstup do EU

Jedná se o etapu, která se dá datovat od cca roku 1996 až do završení vstupu do EU v roce 2004. Podniky sektoru se začaly připravovat na vstup do EU s velkým předstihem. Již v roce 1996 je v ČR organizován seminář seznamující podniky s legislativou EU a její aplikací. A tak se poprvé seznamují s termíny antidumping (zákon proti dumpingovým cenám), safeguard (zákon na ochranu výrobců), anti-subsidies (zákon proti nedovoleným způsobům podpory), rules of origin (pravidla pro původ zboží) atd. Na druhé straně se podniky nemusely učit obchodní praktiky, protože měly za sebou mnohaletou zkušenost předrevoluční i porevoluční a znaly dobře podmínky na trzích, na nichž operovaly. V ČR se přístupovým jednáním i studiu budoucích podmínek věnovalo poměrně hodně času a bylo k tomu zpracováno i hodně dokumentů. **V roce 1997, čili 7 let před faktickým vstupem do EU, se zpracovává dokument „Adaptace textilního, oděvního a kožedělného průmyslu a dopadu její integrace do EU“**, ke kterému se výrobci vyjadřují. Uvedený dokument ukazuje, že by čeští výrobci po vstupu do EU neměli mít výrazné problémy. Dále na podporu hladkého vstupu zkoumá sektor zkušenosti jiných zemí, zejména Rakouska, které je v mnoha ohledech srovnatelné s naší pozicí. I tyto zkušenosti potvrzují minimální problémy. Jak se později ukázalo, problémem nebyl samotný vstup a přijetí EU pravidel, ale problémy celé EU, vyplývající z posledního kola liberalizace, které se shodou okolností odehrály v čase našeho vstupu do EU.

Na druhé straně je však také třeba říct, že ne všude byli čeští výrobci vítáni s otevřenou náručí. Poté, co opadlo první nadšení z prolomení hranic a nově nabytých možností, si naši partneři i v EU začali uvědomovat, že český textilní a oděvní průmysl je také konkurentem. A tak nám byl někde vstup zapovězen – jako příklad by se dal uvést veletrh Premiere Vision, který byl vyhrazen jen výrobcům zemí EU a čeští výrobci neměli možnost se této akce zúčastnit přesto, že vyvíjeli velkou snahu toto tabu překonat. To se povedlo až mnohem později v roce 2006 (Slezan, Velveta, Mileta), tedy dva roky po vstupu do EU, a to ještě po splnění velmi přísných výběrových kritérií.

Nejboůřlivější bylo období těsně před vstupem a těsně po vstupu do EU. To bylo období, kdy vrcholila poslední etapa liberalizace, jejímž „produktem“ mělo být definitivní odstranění veškerých netarifních bariér, zejména dovozních kvót. Jak složitý byl celý proces liberalizace textilního obchodu, nejlépe dokládá jeho časový průběh.

V roce 1973 byla uzavřena smlouva o textilu a oděvech (Multifibre Agreement), která umožňovala členům GATT (později WTO) využívat množstevních kvót na dovoz textilních a oděvních výrobků mezi členy GATT. Původně měla tato smlou-

va platit pouze 4 roky (1974–1977), byla však ještě 4x prodloužena a platila až do roku 1994. V roce 1994 byla uzavřena tzv. Smlouva o textilu a oděvech (ATC, Agreement on Textile and Clothing), která ve třech etapách upravovala zrušení dovozních kvót mezi členy WTO. Zrušení dovozních kvót, tzn. úplná liberalizace trhu s textilem a oděvy, mělo nastat 1. ledna 2005.

Veškerou nervozitu posledního období obstaral vstup Číny do WTO v roce 2001, čímž se odstartoval masivní útok čínských výrobců na všechny trhy, na kterých byli před vstupem do WTO omezeni. To způsobilo velké obavy výrobců EU a rozpoutal se boj o to, zda se podaří poslední kolo liberalizace opět odsunout. Čeští výrobci tyto obavy sdíleli, a proto se ČR významně do procesu zapojila. Nejen to, ČR se shodou okolností, nakonec díky aktivitě poslankyně Parlamentu EU, MUDr. Zuzany Roithové, stala jedním z hybatelů procesu. Nakonec se podařilo společnými silami prosadit Dohodu s Čínou na roky 2005–2007, která omezovala nárůst čínských exportů v 10 kategoriích. I když z ekonomického hlediska je nutno považovat toto „vítězství“ za marginální, mělo svoji nespornou „politickou“ hodnotu. I my, čeští výrobci, jsme si ověřili, že pokud se za daným cílem spojí všechny síly a postupuje se cílevědomě a koordinovaně, lze dosáhnout úspěchu i ve velmi komplikovaných strukturách EU. To bylo nejsilnější poznání z celé etapy přístupu do EU. Avšak nelze odhlédnout od faktu, že masivní nástup čínských výrobců textilního, ale zejména oděvního zboží byl příčinou problémů nejednoho výrobce i u nás.

Dopady globalizace a liberalizace obchodu textilem

Globalizace a liberalizace trhu textilními a oděvními výrobky měla ve všech otevřených regionech (EU, USA, Japonsko atd.) dopad v podobě významně zvýšených dovozů, zvýšení podílu asijských zemí na těchto trzích, snížení kg cen výrobků a výrazného poklesu zaměstnanosti. Nejinak to bylo v ČR. Tyto trendy způsobily českému TOP významnou ztrátu českého trhu, redukcí cca 50 % výrobních kapacit, ztrátu zaměstnanosti v rozsahu cca 100 tis. pracovních míst. Schopnost českého TOP i EU vyrovnat se s dopady liberalizace byla významně limitována uzavřeností trhů „nízkonákladových asijských zemí“. Čeští výrobci měli asymetrický přístup na trzích. **Zatímco do ČR bylo možné dovážet fakticky neomezeně, čeští výrobci nemohli na řadě trhů své výrobky realizovat z důvodů celních (tarifních) i netarifních.** To byl také základ pozice pro jednání s vládou i orgány EU. Čeští výrobci nežádali ochranu, jak nám bývalo mnohokrát podsouváno, ale odstranění této asymetrie. Liberalizace mezinárodního obchodu měla být provázena odpovídajícím otevíráním trhů, monitorováním toků, specifickými „systémy včasného

varování“ a určením nástrojů na ochranu evropských podniků před eventuálními nekalými konkurenčními praktikami. Tato etapa nebyla dosud dokončena. Proto ATOK ve Strategii TOP do roku 2025 definoval svoji pozici ve vztahu k vládě ČR a orgánům EU takto:

„Český TOP sdílí obavy Evropského parlamentu, který se vyjádřil ohledně trvale vysokých celních a jiných překážek v řadě třetích zemí, a vyzývá proto komisi, aby zaručila lepší podmínky pro přístup produktů evropského textilního a oděvního průmyslu na trh v těchto zemích.“

V souvislosti s dopady globalizace a liberalizace obchodu textilem se nelze vyhnout odpovědi na otázku, zda jen tyto vlivy byly příčinou zániku tak velkého počtu pracovních míst, ztráty téměř celých oborů (oděvního, pletařského, lnářského), taky velké části oboru vlnářského a bavlnářského a řady významných podniků českého textilního a oděvního průmyslu. Liberalizace a globalizace vytvořila ekonomicko-obchodní rámec, tedy základní podmínky, které bezesporu představovaly hlavní vliv na náš sektor, nelze ale odhlédnout od řady specifických vlivů, které tlak na české firmy umocnily. Mezi takové vlivy patřily zejména:

- Přístupy všech vlád po roce 1989 k sektoru, které neučinily nic, co by podnikům dopady liberalizace alespoň částečně tlumilo.
- Podniky „staré“, tedy ty, které existovaly již před rokem 1989, zdědily řadu faktorů, které jim přechod na nové podmínky ztěžoval. Byly to zejména:
 - zastaralé technologie,
 - velká technologická rozmanitost (roztříštěnost), neumožňující udržet všechny technologie na potřebném stupni obnovy,
 - staré, energeticky velmi náročné a novým potřebám nevyhovující budovy,
 - obtížně uplatnitelné výrobní skupiny,
 - ale také setrvačnost v myšlení a přístupech k novým výzvám.
- Již zmíněná finanční (investiční) nedostatečnost způsobená privatizací.
- Nelze pominout ani chyby nových vlastníků a managementu.

Na druhé straně měly „staré“ podniky výhodu:

- v zavedené značce. Pokud si jí nevážíly a v porevoluční euforii ji rychle změnilly na jinou, většinou více anglicky znějící, rychle pochopily, že síla značky je v její historii a ne fonetice,
- ve funkčních tržních vazbách, v obchodě nezačínaly „od nuly“.

To, jak dokázaly potlačit výše popsané zápory a na druhé straně využít dané výhody, rozhodovalo o tom, zda se s novými podmínkami vypořádají lépe či hůře.

PARTY STAN FIRMY
SVITAP J. H. J. SPOL. S R. O.

Restrukturalizace – etapa 2005 až 2010

Restrukturalizace byla bezesporu hlavní tendencí období od r. 2005. Na české výrobce dolehly v plné síle všechny vlivy otevřené ekonomiky a tvrdé, ničím nebrzděné konkurence, zejména asijské. To byl tlak, ve kterém museli výrobci přejít k naplnění teze, o které se v ČR mluvilo dlouho, ale jejíž faktická realizace byla přetěžká. Obstát bylo možné jedině, pokud jsme začali vyrábět výrobky s vyšší přidanou hodnotou, tentokrát již bezpodmínečně. Podniky se dostaly do situace, kdy musely provést restrukturalizaci všeho, výrobních kapacit, výrobových skupin, přístupu k zákazníkům, vnitřních procesů atd. To postupně měnilo charakter podnikatelských aktivit. Začali jsme postupně opouštět model výrobně-obchodní, kde hlavní důraz je kladen na výrobu, a začali jsme následovat severní část Evropy, kde vlivem dřívější reakce na podněty liberalizace a globalizace začali přecházet na model obchodně-výrobní, posléze jen obchodní. To mělo dopad na alokaci zdrojů a na výrobní vertikálu. Podniky začaly více než dříve podporovat povýrobní aktivity, ve snaze lépe pochopit a vyhovět potřebám koncového zákazníka, a stejně tak se ve větší míře orientovaly na etapy předvýrobní, zejména na faktické napojení na výzkumnou a akademickou sféru, od čehož si slibují zvýšení užité hodnoty svých produktů. Tomu napomáhají i změny prostředí, vzniká klastř technických textilií CLUTEX, který má za cíl podporu výrobců tohoto sortimentu, a také Česká technologická platforma pro textil, která si klade za cíl „zkrátit vzdálenost“ mezi výrobní a výzkumnou sférou. Objektívni tendence ve změně výrobní vertikály navíc urychlují některé vnější vlivy. Jde zejména o neobjektivní růst cen elektrické energie, který je posledním impulzem k uzavření většiny prádelen v ČR.

Tato etapa se promítla jinak do textilního a jinak do oděvního průmyslu.

Textilní průmysl (většinově) se vydal cestou „k výrobě specialit“, kde hlavní tendencí bylo navázání na sektor technických textilií, tedy výrobků určených většinou k dalšímu průmyslovému zpracování či užití. Je to výrobní segment stojící většinou na výsledcích výzkumu a vývoje, větších investicích a na předpokladu, že není tak snadné tyto výrobky kopírovat (je zde snazší ochrana duševního vlastnictví). Tím čelí zejména (nejen) asijské konkurenci. Jde také o výrobovový segment s největším potenciálem do budoucna.

V oděvním průmyslu obstály zejména firmy, které začaly uplatňovat tzv. severoevropský podnikatelský model. Ten stojí na tom, že si firmy ponechají kontrolu nad životně důležitými procesy (design, obchod, finance, marketing, logistika, kvalita) a výrobu umístí v regionu pro ně ekonomicky nejvýhodnějším¹. Na tento model nepřešly, a tak postupně zanikly, téměř všechny významné předrevoluční oděvní kapacity v ČR, ale vznikly a dodnes úspěšně operují (záměrně se

vyhýbáme slovu „vyrábí“) firmy jako Blažek, Pietro Filipi, Hannah, Alpine Pro, Sportisimo, Husky a mnoho dalších.

Do tohoto období spadá i finanční krize let 2008 a 2009, která pochopitelně zasáhla i sektor textilního a oděvního průmyslu. K údivu mnohých se však sektor vyrovnává s dopady krize jako jeden z prvních a již v roce 2009 se prezentuje nárůstem tržeb, kteroužto tendenci drží až do dnešních dnů.

Etapa 2010 až 2014

Toto časové období již můžeme směle nazvat obdobím zrodu „nového textilního průmyslu“. Sektoru, který od roku 2009 trvale roste, vyjádřeno ročními tržbami, sektoru, který prokázal vysokou odolnost a velkou flexibilitu. Jeho vnitřní restrukturalizace je dokončena, dochází ke zpětné emancipaci výrobců a postupně roste prestiž celého sektoru, po léta neobjektivně deformovaná. V řadě regionů se stávají nejvýznamnější firmy velkým zaměstnavatelem, příkladem podnikatelského umu i sociálního přístupu ke svým zaměstnancům. Obraty předních firem rostou o 10 % ročně a není výjimkou, že tyto firmy investují řádově 100 mil. Kč každý rok. K takovým firmám patří např. Veba Broumov, Juta Dvůr Králové n. Labem, Nová Mosilana Brno, Pegas Znojmo, Lanex Bolatice, Kordárna Velká n. Veličkou a řada dalších. Být zaměstnancem těchto firem již není podřadnost, ale vysvědčení o dovednostech, loajalitě a úspěchu.

Totéž nelze, bohužel, prozatím říci o oděvním průmyslu, o čemž svědčí zejména prodejní výkonnost. Poslední měsíce však naznačují zlepšení i v tomto sektoru, platí však to, že tahouny úspěchu jsou zejména firmy uplatňující výše zmíněný severoevropský podnikatelský model.

Textilní a oděvní průmysl má zpracovanou Strategii do roku 2025, která je skutečným pohledem „do budoucna“, nikoliv analýzou minulosti (z té pouze vychází). I to je doklad jeho systematického přístupu k novým podmínkám a výzvám. Sektor se naučil žít s tím, že každý den přichází nová hrozba, která je však současně i novou příležitostí.

¹ Tato tendence platí i pro textilní průmysl, ale v menším rozsahu.

4 VIZE ODVĚTVÍ

Ing. Josef Novák

Shrnutí novodobého vývoje textilního a oděvního průmyslu

Uplynulých dvacet pět let bylo pro český textilní a oděvní průmysl obdobím skutečně turbulentním. Koncentrovalo v sobě nutnou adaptaci na reálné tržní podmínky, přeorientování na náročné a konkurenčně exponované trhy i racionální změnu proporcí v české národohospodářské struktuře. Souběžně působil často bolestný proces privatizace, liberalizace mezinárodního obchodu textilem ve své asymetrické podobě, nástup levné asijské konkurence a silný trend dislokace oděvních a textilních výrobních činností, dlouhodobé protiexportní posilování kurzu koruny, vzestup cen energií, práce a environmentálních nákladů. Přitom muselo odvětví čelit rozsáhlým „nekorektním dovozům“ způsobeným nefunkčností celních i finančních orgánů a politickým nezájmem o osud textilu. Bez ohledu na stále obtížnější vnější podmínky musely subjekty textilního a oděvního průmyslu řešit svoji vnitřní zadluženost, modernizovat se, investovat do vyspělých technologií, a postupně tak zkracovat náskok relevantní konkurence. Takový vývoj nemohl být bezbolestný a proběhnout beze ztrát. V průběhu transformace a restrukturalizace ztratil český textilní a oděvní průmysl významnou část svých kapacit, výkonů a pracovníků. Nepochopení těchto změn, kdy staré se měnilo a někdy zanikalo a nové se rodilo, zejména v politické a mediální oblasti, vedlo k despektu vůči textilu a k nevěře v jeho budoucnost. Textilní a oděvní sektor se stal nadlouho „otloukánkem“ s nálepkou průmyslového odvětví, které spěje k bezvýznamnosti.

Český textilní a oděvní průmysl však prokázal v procesu rychlých a bolestných změn neobyčejnou odolnost, pružnost, schopnost adaptace, schopnost tvořivě reagovat na nové výzvy a měnit názorová klíše uvnitř a zejména vně odvětví. Od roku 2010, kdy bylo ještě nadlouho jedním z nejméně frekventovaných slov krize, začal textilní sektor znovu výkonově růst a v růstu pokračuje až do současnosti. Vyjevily výsledky své intenzivní metamorfózy z tradičního a hypertrofovaného odvětví ve štíhlý moderní průmyslový sektor, jehož významnou charakteristikou je důrazná orientace na technický textil v nepřebornosti jeho specializací a konkrétních podob.

Český textil se vlastními silami obrodil a plně emancipoval vůči ostatním průmyslovým odvětvím i vůči nevýrobním sektorům, získal nový respekt a jeho

mediální obraz a vnímání veřejností se postupně objektivizuje, jeho význam již není bagatelizován.

Strategie TOP ČR do roku 2025

V tomto novém kontextu se textilní firmy a jejich lídři zamýšleli nad budoucností textilního a oděvního průmyslu České republiky a modelují dlouhodobou perspektivu svého podnikání. V roce 2013 zorganizovala Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu zpracování Strategie TOP ČR do roku 2025, která se opírá o rozsáhlé analýzy dopadů globalizačních vlivů a na obor působících trendů a megatrendů a zabývá se možnými scénáři budoucího rozvoje TOP ČR. Strategie se ukázala od doby svého vzniku jako aktuální, kvalitní a inspirativní dokument. Mise a vize TOP ČR je ve strategii vyjádřena takto:

„Posláním textilního a oděvního průmyslu v ČR je aktivně, tvořivě a dlouhodobě rozvíjet tradici textilního podnikání v České republice i v mezinárodním kontextu. Prostřednictvím strategického záměru TOP a jeho prozákaznické orientace bude TOP ČR dosahovat stability a prosperity jako výkonná a respektovaná součást národní ekonomiky ČR ve prospěch svých zaměstnanců, vlastníků a státu.

Textilní a oděvní průmysl se stane lídrem mezi evropskými producenty špičkového textilu jak tradičního, tak technického zaměření. Jeho rozvoj a prosperita se bude opírat o kvalifikované, kompetentní a motivované pracovníky, o vývoj vyspělých technologií a jedinečných produktů a o aktivní, soustavné zpracování evropských i neevropských trhů. Rozvoj TOP ČR a strategické koncepty jednotlivých firem budou akcentovat společenskou zodpovědnost a dlouhodobou udržitelnost jak ve vztahu k regionům, ve kterých působí, tak vůči destinacím svých odběratelů.“

Budoucí rizika a výzvy

Vytvářet podmínky pro naplnění této vize pro český textilní a oděvní průmysl nebude proces ani jednoduchý, ani přímočarý. Je zřejmé, že kvantita, rychlost

ČTPT JE ČESKÁ TECHNOLOGICKÁ PLATFORMA PRO TEXTIL, která sdružuje zástupce českého textilního a oděvního průmyslu, zástupce výzkumných a vzdělávacích institucí a zástupce příbuzných průmyslových odvětví a vědeckých oborů, jakož i veřejné orgány. Cílem platformy je připravit a realizovat dlouhodobou vizi rozvoje českého textilního a oděvního průmyslu a realizaci Strategické výzkumné agendy nastartovat proces vedoucí k posílení inovací, konkurenceschopnosti a růstového potenciálu tohoto odvětví.

UKÁZKY VZORŮ STUDENTSKÝCH
PRACÍ (FAKULTA TEXTILNÍ
TECHNICKÉ UNIVERZITY V LIBERCI)

i hloubka změn, kterými společnost prochází, stále narůstá a činí budoucnost prakticky nepredikovatelnou. **S velkou mírou pravděpodobnosti lze vyslovit tezi, že textilní a oděvní sektor projde v příštích deseti až patnácti letech stejně zásadními změnami, jakými prošel od počátku nového milénia.** Bude však čelit jiným rizikům a těžit z jiných příležitostí než v minulosti. Příkladem negativního trendu minulosti, jehož dynamika se vyčerpala a který přestal být hrozbou i pro český TOP, je dislokace výroby do nízkonákladových zemí v minulých dvou dekadách, především do Číny.

Řada faktorů v oblasti životního prostředí, dopravy, logistiky, vývoje ceny práce, kurzových změn aj. naopak otvírá příležitost zpětné relokace některých výrobních do Evropy i ČR, pokud pro takový proces budou k dispozici odpovídající produkční sítě, fungující industrie, která takovou příležitost aktivně uchopí a vstřebá. Z trendu relokace budou moci těžit takové země, které si udržují rozumnou nákladovou konkurenceschopnost a infrastrukturu specifickou pro textilní výrobu. Mezi takové země Česká republika, jako jedna z mála, v Evropě patří. Za uplynulých 25 let navíc v Číně, která prošla exemplárním rozvojem a modernizací, vyrostla početná, silná a vnitřně strukturovaná střední třída, která je globálním spotřebitelem a potenciálním zákazníkem i pro české textilní a oděvní firmy. Vývozy českého textilu do Číny již přestaly být výjimkou a budou nabývat na robustnosti.

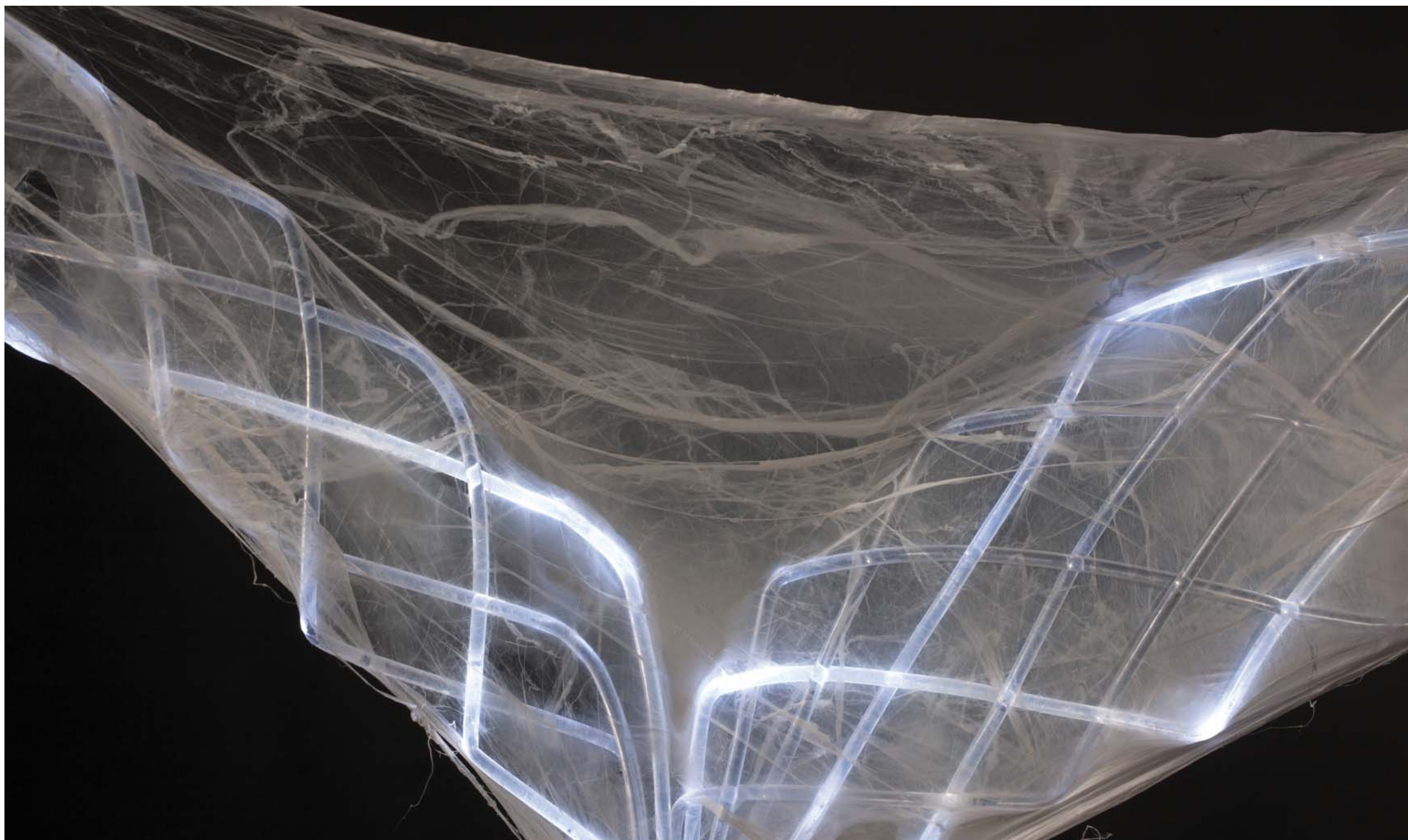
Příkladem nového rizika a ohrožení, které není specifické pouze pro textilní a oděvní sektor, je demografický vývoj, zhoršování věkové struktury a negativní trendy ve vzdělávání, které je inflačně zaměřeno na maximalizaci počtu titulů a devaluje kvalitu. Tento trend je nejcitelnější již nyní ve sféře technického vzdělávání. V Česku již v současnosti klesá absolutní počet ekonomicky aktivních mužů a žen mezi 15 a 64 lety a lidé v roli pracovníků budou stále více stárnout a docházet. Úbytek disponibilních pracovníků pociťuje řada firem v odvětví textilu a oděvů již nyní a tato skutečnost bude stále naléhavější s pokračujícím ekonomickým růstem. Jedním vyrovnávacím mechanismem těchto rostoucích disparit se mohou stát cizinci, pokud bude na nedostatek pracovní síly vláda reagovat rozumnou imigrační politikou. To je podmínka v současné xenofobní společenské atmosféře zcela opomíjená. Dalším zřetelným trendem bude nahrazování chybějících pracovníků robotickou prací, která je a bude jak spolehlivější, tak levnější. Tento trend se již nyní silně prosazuje nejen v „technologických“ USA, ale i v sousedním Německu pod heslem čtvrté průmyslové revoluce. I český textilní a oděvní sektor bude tento trend využívat jako příležitost k dalšímu růstu své konkurenceschopnosti i coby vyrovnávací mechanismus poklesu počtu disponibilních pracovníků.

Konkurenční strategie

Pro posilování konkurenceschopnosti textilního a oděvního průmyslu jako celku i jeho jednotlivých subjektů – firem bude klíčovou okolností volba vhodné konkurenční strategie. **Strategie provozní převahy** (Operational Excellence), o kterou usilovalo a usiluje hodně českých textilních firem, je založena na solidní kvalitě, hromadné výrobě a široce založené distribuci a zejména na nízkých nákladech včetně mzdových a atraktivní ceně. Tlak na náklady u této strategie vede k využití málo kvalifikované práce, která je však v ČR zatížena vysokou mírou odvodů na sociální zabezpečení. Zkušenosti posledních patnácti let potvrzují, že právě firmy, které tuto strategii zvolily, se dostaly a dostávají do nejkrvavějších cenových střetů s důsledky často až fatálními. Strategie provozní převahy není a ani v budoucnu se nebude moci stát převažující strategií subjektů českého TOP.

Strategie blízkosti k zákazníkům (Customer Intimacy) je definována dokonalostí servisu, pěstováním exkluzivních vztahů se zákazníky včetně zaměření na jejich individuální potřeby a tvorbu „na míru šitých“ řešení k jejich uspokojování. Tato strategie v sobě obsahuje budování důvěryhodné značky a zejména dlouhodobých vazeb mezi dodavatelem a zákazníkem, jejichž narušení ohrožuje zájmy obou stran a je tudíž nežádoucí. Uplatnění této strategie je snazší v evropském kontextu, kde vzájemná loajalita dodavatele a odběratele má hlubší kulturní kořeny a je zakódována i v naturelu českých subjektů TOP. Pokud bude vědomě rozvíjena soustavnou kultivací marketingových a servisních dovedností, může se stát silným tématem českého TOP.

Strategie produktového lídrovství (Product Leadership) předpokládá uvádění na trhy unikátních výrobků a služeb nových svojí funkcionalitou, podněcujících nové potřeby zákazníků, a to v předstihu před konkurencí. Je spojena s budováním značky pro „Nejlepší produkt“ a vytváří tak dodatečnou přidanou hodnotu, která více než pokrývá zvýšené náklady spojené s výzkumem a vývojem, resp. s vysokou kvalifikací pracovníků. Strategie produktového lídrovství má globální potenciál i akční rádius, je permanentně zaměřena na budoucnost a je ofenzivní. Vyžaduje však silnou schopnost inovovat a pro proces inovace vytvářet příznivé podmínky ve všech oblastech života firmy. Vývojové a inovační procesy vyšších řádů jsou podmíněny vysokou mírou investic do strojního vybavení, technologie, designu a značky, ale i do odpovídající kvalifikace a motivace realizačních týmů. Strategie produktového vůdcovství tak není kompatibilní se strategií provozní převahy, která je opřena především o nízké náklady i v personální oblasti. Rozdíly produkčních nákladů mezi evropskými a čínskými výrobci se budou postupně snižovat do té míry, že výhody Evropanů (i Čechů) z konkurenčních strategií blíž-

ETP označuje Evropské technologické platformy (European Technology Platforms), které propojují průmyslové podniky, univerzity a výzkumné organizace, oborová sdružení a svazy, jakož i národní orgány veřejné správy, finanční instituce a asociace uživatelů a spotřebitelů ve strategicky významných technologických odvětvích. Cílem těchto sdružení je definovat a naplňovat vize střednědobého až dlouhodobého výzkumu a vývoje. Součástí ETP je i Evropská technologická platforma pro budoucnost textilu a odívání.

kosti zákazníkům a produktového vůdcovství převládnu nad slábnoucí nevýhodou cenového rozdílu.

Předpoklady úspěchu

Prosazení a uskutečnění strategií blízkosti k zákazníkům a produktového vůdcovství nejsou banální cíle a kategorickým imperativem jejich dosažení je inovativní atmosféra firem čerpající z vlastního výzkumu a vývoje. Kvalitativní tematické analýzy však ukazují, že rozsah a výsledky vlastního výzkumu a vývoje nevedou k úspěchu na světových trzích samy o sobě a automaticky. **Schopnost prosadit se na trzích musí být založena na propojení rozvinuté technické kompetence s dalšími kritickými faktory úspěchu, zejména s úrovní vlastních tržních kompetencí.** Typickým znakem mezinárodně úspěšných firem je vysoká úroveň strategických znalostí o trzích, zákaznících a trendech, které formují změny potřeb a preferencí zákazníků v různém civilizačním či kulturním kontextu. Rozvoj znalostní ekonomiky je tažen stejně významem nových znalostí o trzích a zákaznících jako nových znalostí, jež jsou výstupem výzkumu a vývoje. Pro úspěšné inovace a růst konkurenceschopnosti je velmi důležité cílené propojení těchto různorodých znalostí na úrovni konkrétní, v rámci českého TOP textilní firmy. Firmy s aspiracemi k vůdcovství vydávají a musí vydávat nejvíce prostředků na výzkum a vývoj při přepočtení těchto výdajů na jednoho zaměstnance firmy. Současně však musejí řídit rizika spojená s příliš jednostranným rozvojem technických kompetencí napříč firmou a kultivovat stejně významné strategické tržní kompetence, resp. znalosti a zkušenosti lidí s řízením velkých marketingových a obchodních projektů a s expanzí na nové, často velmi vzdálené a kulturně odlišné trhy. Impulzy pro inovace vyšších řádů mají přicházet zejména u firem-lídrů nejčastěji od marketingových pracovníků, jejichž úkolem je vyhledávat a analyzovat nové příležitosti, trendy v oboru a zadání pro výzkumné pracovníky a vývojáře. Rovněž v etapě nasazení a realizace inovací je u firem-lídrů zásadní váha přisuzována pracovníkům marketingu, u kterých je vyžadováno i analytické a ekonomické myšlení, schopnost sledovat a vyhodnocovat směřování oboru – TOP včetně vlastní invence a vysokého pracovního nasazení.

Tyto náročné požadavky se nemohou vyhnout ani vrcholovému vedení. U firem-lídrů je velmi důležité, aby v nejvyšších manažerských funkcích byli „vizionáři“, lidé, kteří dovedou rozeznat příležitosti pro rozvoj a současně jsou schopni vidět a řídit rizika a mají excelentní komunikační dovednosti. Tím nastolují atmosféru příznivou ke změnám a motivují střední management ke stejnému přístupu.

Rozvoj technických a tržních kompetencí je v podstatě jádrem dlouhodobých diskuzí v minulosti o zkracování hodnototvorné vertikály, aktuálně však o změnách struktury hodnototvorné vertikály.

Klíčové trendy, na které textilní a oděvní průmysl navazuje

V České republice docházelo k podobnému vývoji, jaký se – v důsledku globalizačních trendů – projevilo v USA a severovýchodních zemích Evropy. Šlo o postupný nárůst výrobní kooperace a nákupu klíčových poloproductů (přízí, rezných metráží a pletenin) až k postupnému přenesení výroby do zemí s nízkými osobními náklady a s ČR nesrovnatelnými požadavky bezpečnostními, hygienickými a environmentálními. I když byl tento proces řízen z Evropy a ČR, byl definován jako zkracování hodnototvorného řetězce. Velmi zřejmými účinky tohoto vývoje byl prudký pokles kapacit a počtu pracovníků v oděvním průmyslu a v konfekčních obecně, obdobně se staly v ČR spíše výjimkou kapacity přádelen a významný podíl především úpravárenských firem se orientoval na dovozy levnějších tkanin a pletenin z Asie.

Právě proto, že tento proces byl řízen přímo subjekty TOP ČR, které se tak musely pro udržení a zvýšení své konkurenceschopnosti a pro svoje odlišení od konkurence v podstatně míře soustředit na posilování svých výzkumných a vývojových aktivit, na inovaci procesů i produktů, na design, kultivaci a prosazování svých značek a na zdokonalování marketingových a prodejních technik. A protože o kvalitě produktu se rozhoduje právě ve vývoji a předvýrobních etapách, a protože známost a pozitivní vnímání značky spotřebitelskou veřejností je velmi významným prodejním i cenovým argumentem, staly se procesy výzkumu a vývoje i procesy rozvíjející tržní kompetence výraznými faktory posilování a prodlužování hodnototvorné vertikály. Rozvíjení těchto technických, vývojových a tržních kompetencí ve vyvážených proporcích bude pro firmy se silnými aspiracemi k úspěchu nutnou podmínkou pro udržení a růst jejich konkurenceschopnosti ve střednědobém i dlouhodobém časovém horizontu.

Spolupráce v rámci výzkumu a vývoje

Kromě rozvíjení vlastních výzkumných a vývojových kapacit mají firmy TOP ČR příležitost přímo spolupracovat na konkrétních projektech s výzkumnými organizacemi, tedy s vysokými školami, ústavy AV ČR a výzkumnými ústavami, kde všude výzkum a vývoj představuje klíčovou aktivitu opřenou o zkušenou a kvali-

fikovanou vrstvu výzkumníků a vývojářů, jejichž přístup ke komercializaci výsledků výzkumu a vývoje bývá často velmi aktivní. Společné projekty komerční a výzkumné sféry lze velmi často financovat z dotačních programů EU, které jsou pro běžící rozpočtové období orientovány na výzkum a vývoj coby vysokou prioritou. Zkušenost se získáváním dotační podpory je uvnitř výzkumných organizací rozsáhlá a pravděpodobnost úspěchu se tak pro jejich partnery z výrobní sféry významně zvyšuje. Základem pro úspěch projektů a finální komercializaci výstupů z nich jsou zejména osobní kontakty partnerů a iniciativa výzkumných pracovníků i inovátorů z komerční praxe. Vysoká motivace výrazných individualit dotáhnout výsledky do konečného uplatnění v praxi připravuje úrodnou půdu pro další fáze následné spolupráce. Osobní kontakty, entuziasmus a vysoká motivace mohou překonat často odlišná očekávání komerčních partnerů a výzkumné sféry. Osobní nasazení z obou stran vytváří platformu, která pomáhá překlenout rozdíly, vytváří prostor pro účinnou komunikaci, pro hledání styčných ploch a k propojení zájmů obou stran. Tento proces spolupráce komerční a výzkumné sféry probíhá i v mezinárodním rozsahu. Je třeba ho zvládnout na národní – české úrovni, aby si TOP připravil jak impulzy pro růst své konkurenceschopnosti, tak i přístup do projektů mezinárodních. Pro skutečně významné případy komercializace na mezinárodní úrovni se nelze realisticky obejít bez podpory renomovaných mezinárodních právních kanceláří. Pozitivní dopady na hloubku přidané hodnoty a na zvýšení respektu zúčastněných značek jsou zřejmé. **Nezbytnou podmínkou k efektivnímu využití výzkumného, vývojového a inovačního potenciálu českého TOP je lidský odborný potenciál. Je proto třeba soustavně doplňovat do interdisciplinárních pozic vizionáře, kreativce, výzkumníky, ale i odvážné kapitány, kteří se nebojí neznámých vod.** Naplnění právě této potřeby se jeví jako hlavní, byť nesnadný cíl personální politiky subjektů TOP ČR.

Technický textil

Procesy výzkumu, vývoje a inovace jsou kategorickým imperativem pro technický textil, tedy pro tu část českého TOP, která v posledních dvaceti pěti letech rostla nejrychleji a která změnila celkový charakter odvětví. Dnes představuje technický textil výraznou většinu výkonů a tržeb TOP ČR (70 %) a s tím, jak se před novými aplikacemi technického textilu radikálně otevírají nové trhy, bude tento podíl v budoucnu dále růst. Jedná se o prognózu, jejíž naplnění hraničí s jistotou. Už jenom nekompromisní materiálové substituce, které se staly díky technickému textilu obecně naší každodenní skutečností, budou nepochybně pokračovat s rostoucí intenzitou a vracet textilu jeho společenskou a průmyslovou

prestiž. Některé „příběhy“ tento (mega)trend ilustrují strhujícím způsobem. Na začátku éry aviatiky se letadla lehčí i těžší než vzduch nemohla obejít bez textilního produktu – plátna, ať již na pláštích balonů a vzducholodí, nebo na křídlech dvoj- i trojpláštníků. Dvěma základními materiály pro stavbu letadel byly nadlouho dřevo – de facto přírodní kompozit – a tkaniny. Později nastoupily lehké kovy ve jménu pevnosti, odolnosti, pružnosti a možnosti zrychlení technického vývoje a inovací. Dnes nastala éra radikálního nahrazování kovů v mnoha sférách života a technických aktivit ve jménu snižování hmotnosti, energetické náročnosti, bezpečnosti a úspor provozních nákladů. Vlakový stroj americké firmy Boeing, letoun Dreamliner, dnes nejprodávanější letadlo na světě, je „utkán“ z karbonových vláken dále zpracovaných do superodolného kompozitu. Stejnou cestou jde i konkurent Boeingu firma Airbus a výrobci prémiových automobilových značek, jachet, sportovního nářadí a velmi mnozí další. Oborem, který má největší spotřebu kovů, je globální stavebnictví. A to je oblast, ve které se technický textil bude v krátkodobé a střednědobé perspektivě prosazovat technicky progresivními řešeními, které nabízí. Je velmi potěšující, že český TOP tyto trendy zachytil a intenzivně je rozvíjí. Nekonečné potřeby a rychle horizontálně i vertikálně rostoucí trhy dávají českému TOP obrovský potenciál k dalšímu budoucímu růstu a k partnerství se zákazníky v mnoha aplikačních oblastech, jejichž výčet doposud zdaleka není konečný. To zcela jistě neznamená, že by tradiční textil byl neperspektivní. V českém TOP je řada tradičních textílek, které vystoupily z průměru, nabízejí vysoce kvalitní a designově atraktivní produkty a vytvářejí pevné a trvalé vztahy se svými zákazníky i na trzích, jejichž zpracování je obtížné, ale při dlouhodobém strategickém zaměření na ně přináší úspěch a prosperitu. Hranice mezi tradičním a technickými textílem není vedena ostře a řada subjektů českého TOP vykazuje charakteristiky obou zaměření. Velmi podnětná je pro tradiční textilní sektor inspirace v oblasti výzkumu, vývoje a inovace procesů i produktu. Nutnost odlišení od konkurence kreativními přístupy k byznysu je pro celý TOP společná, bez ohledu na skutečnost, zda se jedná o subjekty s převažujícími rysy technického či tradičního zaměření.

Nutnost kultivace podmínek pro podnikání v ČR

Vývoj, kterým český TOP za 25 let prošel, a výsledky, kterých dosáhl a dosahuje, jsou důkazem, že se jedná o životaschopné, konkurenceschopné a dynamické odvětví, jehož subjekty v sobě mají hluboce zakódován „pud sebezáchovy“, mechanismus zdokonalování se a tah ke zvyšování své konkurenceschopnosti. Tyto vnitřní síly odvětví budou působit i pro budoucnost a mohou být zdrojem oprávně-

PAVLÍNA RECMANOVÁ, VZOROVÁNÍ PLSTĚNÝCH POLOTOVARŮ, SPOLUPRÁCE S FIRMOU TONAK A.S. NOVÝ JIČÍN (FAKULTA TEXTILNÍ TECHNICKÉ UNIVERZITY V LIBERCI)

PRAKTICKÉ VYUŽITÍ OPTICKÝCH VLÁKEN
(FAKULTA TEXTILNÍ TECHNICKÉ UNIVERZITY V LIBERCI)

něného sebevědomí naší „textilní obce“, která své budoucí osudy aktivně a ofenzivně tvaruje.

Žádné odvětví či průmysl, tedy ani TOP, nemůže vytvářet a zvyšovat svoji konkurenceschopnost nezávisle na prostředí, ve kterém pracuje a podniká. Uvedený pozitivní vývoj TOP ČR v řadě posledních let se odehrál „navzdory“ tomu, že česká ekonomika jako celek statisticky prokazatelně a relativně dlouhodobě ztrácela svoji konkurenceschopnost v globálním kontextu a srovnání. Teprve v roce 2014 došlo k žádoucímu narušení tohoto trendu. Příčiny této alarmující skutečnosti spočívají zcela mimo podnikatelský sektor, zejména v neefektivnosti státní správy, v poklesu úrovně školství a vzdělanosti, v nestabilitě podnikatelských podmínek, především daňového systému, ve sporné predikovatelnosti a obtížné vymahatelnosti práva, v rigiditě pracovního trhu, v demotivačním sociálním systému a v dalších významných oblastech podnikatelské infrastruktury, za kterou zodpovídají státní orgány a instituce. I v současnosti znamená právní nejistota ohrožení firem zinscenovanými konkurzy. Ruší se nebo se hodlají rušit osvědčená a fungující opatření, jako např. karenční doba, vysoké náklady práce jsou dále uměle stimulovány rychlým a populistickým zvyšováním minimální mzdy.

Je i naší společenskou rolí a zájmem i úkolem ATOK účinně spolupůsobit k žádoucím změnám i v této „nepodnikatelské“ státní sféře, která je však pro prosperitu našich firem a udržitelnost našeho textiláckého osudu i všech individuálních lidských osudů s ním spojených naprosto zásadní. ATOK za 25 let své existence prokázal svůj vliv, svoji vyjednávací sílu, schopnost získat si respekt a dosáhnout součinnosti státních orgánů. Tato jeho role a mnohé další bude velmi potřebná i v letech budoucích. K pozitivní vizi odvětví TOP ČR a k udržitelnosti prosperity jeho subjektů patří i jejich asociační cit jako jeden z projevů pudu sebezáchovy. ATOK má na čem stavět a je připraven přetransformovat svoji akumulovanou zkušenost tvůrčím způsobem ve prospěch rozvoje TOP ČR v dlouhodobém horizontu. Osudy TOP ČR a osudy ATOK v minulých 25 letech jsou neoddělitelné. Reálná prognóza i přání textilních a oděvářských „srdcařů“ směřují ke skutečnosti, že v příštích 25 letech tomu nebude jinak.

5 SDRUŽOVÁNÍ V TEXTILNÍM A ODĚVNÍM PRŮMYSLU PŘED ROKEM 1989

Mgr. Jiří Česal

Výroba textilu a oděvů patří na území České republiky po staletí k tradičním řemeslným a podnikatelským činnostem. Obdobně jak se měnily hospodářské a společenské podmínky, měnila se jako v jiných výrobních oborech i forma organizování textilních a oděvních výrobců.

Cechy jako forma sdružování řemeslníků

První profesně podmíněnou organizací na našem území byly cechy, které v Čechách vznikaly v městském prostředí zřejmě z řemeslných bratrstev už od 14. století. Z hlediska textilní a oděvní výroby to byly především cechy soukeníků, postřihačů, tkalců plátna, barvířů, krejčích, kloboučníků a punčochářů. Nicméně v případě tkalců plátna, protože se jednalo o poměrně málo výnosnou živnost, mnohde cechy ani zřizovány nebyly, což se ukázalo v období zavádění modernějších způsobů výroby jako určitá výhoda. Naopak soukenictví patřilo z důvodu složitosti zpracování sukna a jeho zapojení do mezinárodního obchodu až do konce 15. století k lukrativním živnostem a jeho zakotvení v cechovních organizacích tak bylo vcelku přirozené. Nicméně i soukenictví v Čechách ke konci 15. století začínalo v důsledku zahraniční konkurence upadat.

Cechy byly nerozlučně spjaty s městským prostředím a svým členům určovaly podmínky pro provoz řemesla a ochranu proti vnější konkurenci. Na druhou stranu cechy bránily v městském prostředí a v dosahu vlivu města (mílové právo) v provozování řemesla a obchodu lidem stojícím mimo ně. Jinými slovy řemeslník musel být v cechu, aby mohl být mistrem a směl prodávat své výrobky v teritoriu vlivu města. Členové cechu si však také hlídali, aby se jejich počet příliš nezvyšoval, často zůstával konstantní s tím, že uchazeč byl do cechu přijímán až za zesnulého mistra. Členství v cechu tak bylo pro řemeslníka nesporně atraktivní, protože jeho příslušník měl sice svazující, avšak jasně daná pravidla, za kterých mohl provozovat a rozvíjet svoji živnost, přičemž cechy poskytovaly řemeslníkům, a to i vzhledem k malé centralizaci správy, významnou míru samosprávy. S rozvojem manufakturního a průmyslového podnikání se cechy svými ochrannými postojí proti vnější konkurenci do značné míry „konzervovaly“ a nedokázaly čelit

progresivnějším způsobům výroby, a od 17. století tak docházelo k postupné erozi cechovního systému. Otevíral se tím prostor pro vznik nových forem organizací reprezentujících podnikatelskou vrstvu, a to pro vznik hospodářských a živnostenských komor.

Podpora nových forem podnikání ze strany státu

Obchodní a živnostenské komory počaly vznikat nejdříve ve Francii už v 17. a 18. století. V českých zemích začaly být komory zřizovány až v polovině 19. století.

Nicméně výměna organizačních struktur nebyla úplně bezkonfliktní a střetání mezi cechy a novými formami sdružování v průmyslu habsburské monarchie vyplňovaly druhou polovinu 18. i první dekády 19. století. Protože rozmach manufakturní či tovární výroby byl velice úzce spjat s textilní výrobou, stojí za to se u tohoto období na chvíli zastavit. První náznaky státní podpory tovární, tedy mimo cech organizované výroby motivované získáním nových finančních zdrojů, lze spatřovat už u Karla VI. (1711–1740), k živějšímu rozvoji především textilní výroby pak dochází za Marie Terezie (1740–1780) a Josefa II. (1780–1790). Významným počinem Marie Terezie bylo zrušení celní hranice mezi jednotlivými zeměmi její říše s výjimkou Uher, což usnadňovalo odbyt také textilních výrobků. Štafetu v podpoře manufakturní a tovární výroby pak převzal Josef II. a vedle mnoha svých patentů zavedl také v roce 1784 celní prohibici, která umožnila úspěšně překonat počátky průmyslového podnikání v habsburské říši. Tento krok ale v sobě zahrnoval mnohá úskalí, která se plně projevila až za vlády Františka I. (1792–1835), a to zvláště v nedostatečně konkurenčním prostředí, které utlumovalo úsilí průmyslníků vyrovnávat se s technicky pokročilejší anglickou konkurencí a pak samozřejmě i v ohromném rozmachu podloudnictví. Uvnitř habsburské říše byla však hospodářská politika liberálnější a zcela na straně svobodného podnikání a proti privilegiím cechů, přičemž se státní administrativa i přes konzervativní zaměření Františka I. zdráhala potvrzovat jejich privilegia a jejich vliv na osamostatnění mistrů se snažila, byť bez velkého úspěchu, nahrazovat státními koncesemi.

OTISK PEČETIDLA RAKOVNICKÝCH KREJČÍKŮ Z ROKU 1670 (EXPONÁT Z MUZEA TGM V RAKOVNÍKU)

KOROUHEV TKALCOVSKÉHO CECHU
Z POČÁTKU 19. STOLETÍ (EXPONÁT ZE
SBÍREK MUZEA TGM V RAKOVNÍKU)

Jednota pro povzbuzení průmyslu v Čechách

Samotné počátky společenského působení tvořících se moderních průmyslových podnikatelských vrstev v českých zemích můžeme zaznamenat v souvislosti s hospodářskou krizí po válce s Napoleonem a spolu se zaváděním moderních metod výroby v bavlnářském průmyslu importovaných povětšinou z Anglie a s hospodářskými výstavami v Praze v letech 1828, 1829, 1831 a 1936, a zvláště pak v rámci činnosti Jednoty pro povzbuzení průmyslu v Čechách.

Myšlenka na vytvoření jednoty vzešla pod dojmem výše uvedených výstav z řad aristokracie a byla po dlouhém jednání uskutečněna v roce 1833. Jednota byla zpočátku spíše sborem šlechticů, velkopřemyslníků a velkoobchodníků. Po roce 1842 v souvislosti s přijetím nových stanov, které umožnily rozšíření a demokratizaci členské základny, byla otevřena i drobným českým podnikatelům, řemeslníkům a příslušníkům liberální inteligence. V jednotě rozhodně nelze hledat nějaké obořené či odvětvové vyhranění. Je zde zmíněna především proto, že je kamínkem do mozaiky organizací, které měly za cíl podporu podnikatelských aktivit.

Cílem jednoty bylo úsilí o hospodářské povznesení Čech, a to hlavně podporou vzdělávání a zpřístupňování zahraničních zkušeností. Jednota založila v Praze hned r. 1834 veřejnou sbírku úspěšných výrobků, strojů a nástrojů, r. 1835 otevřela veřejnou čítárnu, usilovala o zřizování nedělních škol pro živnostníky a vydávala také technologické časopisy. V druhé polovině 19. století se mimo jiné snažila o uzákonění živnostenského řádu, který vešel v platnost v roce 1859 a kterým se rušil dosavadní systém výše zmíněných cechů, přičemž se základní hospodářskou jednotkou staly svobodné živnosti.

Jednota pro povzbuzení průmyslu v Čechách měla vedle své hospodářsko-osvětové a organizační funkce také velký význam pro české emancipační hnutí. Byla v období metternichovského absolutismu vedle C. k. vlastenecko-hospodářské společnosti, která byla orientována více do zemědělské oblasti, poradním sborem všeho, co se týkalo národohospodářského zvelebení Čech, a vlastně jedinou veřejnou tribunou. Byla tak zvláště po roce 1842 pozdějším českým politikům veřejným působištěm a školou pro další politické působení.

Významným počinem bylo iniciování zřízení první české průmyslové školy. Návrh vznesl v roce 1845 Ing. J. Perner za přímé aktivní spolupráce tajemníka české sekce Průmyslové jednoty Aloise Pravoslava Trojana a rovněž Františka Ladislava Riegra. Za povšimnutí stojí, že tato akce přicházela takzvaně zdola reflexí potřeb průmyslu. Školu pak vydržovala Průmyslová jednota až do ustavení školního výboru pro pokračovací živnostenské školství v Praze, tj. do r. 1880.

Svémi návrhy a dobrozdáním, které Průmyslová jednota poskytovala vládě, byla rovněž významným předchůdcem pozdějších obchodních komor, a to ze-

jména pražské, která, jak ještě bude později zmíněno, od jednoty po svém zřízení v roce 1850 převzala některé funkcionáře i počáteční způsob svého jednání.

Společenské působení podnikatelských vrstev ve 40. letech 19. století

Vedle Průmyslové jednoty se před rokem 1848 začali drobní čeští podnikatelé, řemeslníci i příslušníci liberální inteligence sdružovat jednak v rámci stolních společností, a to hlavně ve Fastrově hostinci U Zlaté husy v Praze na Koňském trhu, tak i v pražské Měšťanské besedě. Jednalo se zde již v zásadě o občanskou iniciativu. Myšlenka na založení měšťanské besedy vznikla v roce 1844 a byla uskutečněna z iniciativy pražského měšťanstva v roce 1846. Návrh stanov vypracovali tehdy mladí právníci František Ladislav Rieger a Alois Pravoslav Trojan. Po vzoru pražské měšťanské besedy následně vznikaly besedy i v jiných českých městech a obcích. Měšťanská beseda stála rovněž u zrodu politického dění roku 1848. Někteří její členové působili jak ve Svatováclavském výboru, později Národním výboru, tak i v ústavodárném říšském sněmu v Kroměříži. Během revolučního dění se podnikatelé angažovali také v národních gardách. Zvláštní pozornosti si zde zaslouží pražský židovský a nacionálně německy cítící bankéř a podnikatel Leopold Lämel, jenž založil v Čechách první přádelnu česané příže, v roce 1848 byl členem Svatováclavského výboru a projevil osobní statečnost v době svatodušních bouří v Praze. V době, kdy byl nad Prahou vyhlášen výjimečný stav, vedl delegaci pražských měšťanů ke generálu Windischgrätzovi a dosáhl zastavení vojenské operace proti městu.

Přesto však v tomto období zůstávalo společenské působení podnikatelských vrstev, které navíc nebyly příliš rozvinuté ani pevně zakotvené v národních společnostech, ve stínu aktivit inteligence. Tato inteligence byla také na české straně, vedle šlechty, pro představitele státní správy důvěryhodnějším partnerem než ostatní skupiny obyvatelstva. Na německé straně tomu tak již úplně nebylo. Jako příklad lze uvést záměr guberniálního prezidenta hraběte Thuna zřídit v době vídeňských nepokojů prozatímní vládní radu, kterou hodlal z české strany obsadit Františkem Palackým, Františkem Ladislavem Riegrem, Františkem Augustinem Braunerem a Antonínem Strobachem, na německé straně pak knihkupcem Aloisem Borroschem, liberálním libereckým textilním továrníkem Karlem Herzigem, spoluvlastnícem přádelny bavlny ve Mšeně nad Nisou, a hrabětem Albertem Nosticem spolu s hrabětem Vilémem Wurmbrandem. Německé i židovské podnikatelské vrstvy byly také v první polovině a do velké míry i ve druhé polovině 19. století mnohem rozvinutější a pokročilejší, přičemž již velice záhy zřizovaly svá profesní sdružení.

Jako příklad lze uvést Průmyslový spolek založený zmíněným Karlem Herzigem v Liberci roku 1841, v Praze ve čtyřicátých letech existovala kupecká beseda apod.

Po porážce revoluce 1848 došlo v Rakousku k celkovému utlumení společenského a politického života. Na druhou stranu, porevoluční neoabsolutistický režim poskytoval podnikatelským aktivitám poměrnou volnost a snažil se vytvářet podmínky pro celkový hospodářský rozvoj. Obecné předpoklady pro hospodářský i společenský rozvoj se mohly ale plně uplatnit až po uvolnění společenských poměrů v souvislosti s porážkou Rakouska v bitvách u Magenty a Solferina (1859).

Obchodní a živnostenské komory

K významným počínům k podpoře hospodářsko-podnikatelských aktivit v období padesátých let 19. st. patřilo, jak již bylo výše zmíněno, také zřizování obchodních a živnostenských komor, protože cechovní ochranný systém již zcela neodpovídal potřebám továrního způsobu výroby a de facto odumřel. K jejich zakládání docházelo z podnětu ministra obchodu Karla Ludvíka von Brucka na základě císařského rozhodnutí z 18. března 1850. Oproti jiným státům v Rakousku vznikaly obchodní a živnostenské komory na základě teritoriálního vymezení, a svojí působností tak pokrývaly celé území státu. V jeho hranicích se obchodní a živnostenské komory vztahovaly na veškeré velikostní kategorie průmyslu, obchodu a hornictví. Celý stát byl tak rozdělen na komorní obvody, v jejichž rámci byli všichni, kteří samostatně provozovali jakoukoliv živnost, jejími příslušníky. Obchodní a živnostenské komory měly, vedle působení jako povinná zájmová zastupitelstva všeho průmyslu i obchodu ve státě, také funkce správní, přičemž plnily roli:

- poradních sborů (podávaly dobrozdání, návrhy a zprávy o potřebách průmyslu a obchodu, o zákonodárných předlohách ap.);
- správních a evidenčních orgánů (zapisování ochranných známek a vzorků, vedení výkazů o protokolovaných firmách a živnostenského rejstříku, spolupůsobení při jmenování přísežných dohodců, burzovních radů, laických soudců, cenzorů při filiálkách cedulové banky, vydávání úředních vysvědčení o obchodních zvyklostech, o zachovalosti uchazečů o státní zakázky, vykládání patentních spisů a stanov akciových společností, spolupůsobení při živnostenské statistice apod.);
- podpůrnou ke zvelebení živností a obchodu (podpora zakládání škol, muzeí, úvěrních fondů, tržnic, pořádání výstav, poskytování stipendií atd.);

- zastupitelskou a reprezentační (zastoupení průmyslu, obchodu a živností v hospodářských poradních sborech státní a zemské správy, v kuratoriích odborných škol a muzeí, sociálně humanitních ústavů, disponovaly také privilegovaným volebním právem do zemských sněmů a říšské rady).

V českých zemích bylo zřízeno celkem 8 obchodních a živnostenských komor, z nichž pět bylo v Čechách a měly sídlo v Praze, Liberci, v Chebu, Plzni a v Českých Budějovicích. Na Moravě sídlily v Brně a Olomouci a ve Slezsku v Opavě. Z hlediska velikosti komorních obvodů nejvíce vynikaly komory pražská a liberecká. Obchodní a živnostenská komora v Praze byla také pro české podnikatelské vrstvy nejvýznamnější, přičemž v ní vedle komory plzeňské a českobudějovické postupně posiloval národně český ráz. Tento trend se nejvýrazněji projevil v souvislosti se změnou volebního řádu do obchodních a živnostenských komor (1884), v rámci které bylo rozšířeno volební právo i na menší obchodníky a živnostenské poplatníky. V důsledku této změny získaly právě české podnikatelské vrstvy většinu ve výše zmíněné pražské, plzeňské a českobudějovické komoře. Navíc (od osmdesátých let) bylo z české strany požadováno (a v roce 1880 pojata do úmluv o česko-německém vyrovnání) zřízení (do jisté míry na úkor Obchodní a živnostenské komory v Liberci) šesté obchodní komory v Čechách, jejíž místo zastupovala od roku 1910 pro české obyvatelstvo libereckého obvodu tzv. **Obchodní, živnostenská a průmyslová ústředna v Hradci Králové. Právě v této ústředně se začal profilovat také hospodářsky a společensko-politicky český textilní průmysl, přičemž jeden z jeho významných představitelů Josef Bartoň ml. zaujal pozici jejího místopředsedy.**

Činnost komor byla velmi rozmanitá a podnikatelským vrstvám přinášela nesporný prospěch, protože přispívala k růstu jejich vlivu ve společnosti. Druhou půl 19. století lze tak považovat za „zlatou éru“ hospodářských komor, které byly plně integrovány do politického systému tehdejšího Rakouska, později Rakousko-Uherska, což se projevilo i zastoupením jejich představitelů jak na Zemském sněmu, tak i v Říšské radě, přičemž obchodní a živnostenské komory představovaly vedle velkostatků, měšť a venkova jednu z volebních kurií.

Na počátku 20. st. byla zřízena ve Vídni (r. 1901) ústředna obchodních a živnostenských komor (od roku 1906 tzv. obchodněpolitická ústředna). Jejím posláním byla příprava obchodních smluv. Tato ústředna však postupně svoji působnost rozšiřovala a za I. světové války komory nejen doplňovala, ale i do jisté míry nahrazovala.

Komory se v druhé polovině 19. a na počátku 20. století staly významným faktorem v uplatňování představ a vlivu podnikatelských vrstev jak v legislativní oblasti, tak i při vyřizování konkrétních záležitostí. Je tedy zcela zřejmé, že od

JUDR. JAROSLAV PREISS – INICIÁTOR
A SPOLUZAKLADATEL SPOLKU
ČESKÝCH PRŮMYSLNÍKŮ TEXTILNÍCH

vzniku obchodních a živnostenských komor se významná část podnikatelů společensky angažovala právě skrze komorní aktivity a kompetence, podnikatele v textilním a oděvním průmyslu z toho nevyjímaje.

Rozmach společenského života v 2. polovině 19. století

Vedle činnosti obchodních komor můžeme od šedesátých let devatenáctého století zaznamenat velký „boom“ jak v zakládání nových firem, tak i občanských spolků a jiných iniciativ. Společenské uvolnění po roce 1859 bylo vcelku logicky rovněž mezi českými občanskými vrstvami provázeno obnovenou politickou, publikační i spolkovou činností. Hned na počátku šedesátých let začaly vycházet české politické listy (Čas, Národní listy a Boleslavan), byla založena tělovýchovná organizace Sokol, pěvecký spolek Hlahol, Umělecká beseda, Svatobor a další. Také mezi podnikateli byli jednotlivci, kteří se tohoto národního spolkového, podpůrného či kulturního života účastnili. Na druhou stranu však nelze tvrdit, že by účast na těchto národních aktivitách byla pro české podnikatele typická. Mnohem spíše se jednalo o specifické zájmy jednotlivců. Také pokud jde o podporu českého kulturně emancipačního a osvětového snažení, nepatřily podnikatelské vrstvy k těm nejaktivnějším.

Nicméně národní hledisko postupně hrálo významnou úlohu i při vzniku a profilování organizací průmyslových, protože povinná organizace v komorách se ukázala časem jako ne plně vyhovující pro zajišťování potřeb větších firem a jednotlivých výrobních oborů.

Spolek českých průmyslníků textilních

Takovéto organizace začaly vznikat z iniciativy podnikatelů samotných již v šedesátých letech 19. století, k jejich boomeru došlo ale až v poslední čtvrtině 19. a na začátku 20. století a byly jednoznačně vymezeny oborem činnosti a někdy i teritoriálně a zpravidla dříve či později i národnostně. **Před I. sv. válkou vznikla také jako protiváha německým textilním podnikatelům vůbec první organizace českých továrních podnikatelů, a to Spolek českých průmyslníků textilních (1902),** u jehož zrodu stál tehdejší nadaný a aktivní redaktor hospodářské rubriky Národních listů, který se v době své redaktorské praxe seznámil s činností mnoha východočeských textilek, a pozdější nejvýznamnější prvorepublikový finančník Jaroslav Preiss, který ve spolku zastával funkci tajemníka. Prezidentem vzniklého Spolku českých průmyslníků textilních byl textilní podnikatel z Nového Města

nad Metují Josef Bartoň. Založení textilního svazu nebyla ovšem Preissova jediná zakladatelská aktivita, později stál u zrodu ještě několika dalších oborových organizací, jako např. Spolku továrníků a výrobců hospodářských strojů. Jaroslav Preiss se později stal jednou z klíčových postav československého prvorepublikového hospodářství, přičemž i v pozdější době se jeho aktivity sešly s potřebami textilního průmyslu.

Provázání podnikatelských vrstev s politikou na národnostním principu

Členství v asociacích a svazech bylo vyjádřením sebevědomí a ambicí vzrůstajících se především národně cítících, ať už českých nebo německých, podnikatelských a průmyslových vrstev, které se velmi často angažovaly i v politickém životě. Pokud se jedná o české průmyslové vrstvy sklonku 19. století, tak nacházely stoupence ve straně mladočeské (např. podnikatel ve vlnářském průmyslu Josef Brdlík), později v souvislosti se vznikem Československa ve straně státoprávně demokratické, záhy přejmenované na stranu národně demokratickou. Národní příslušnost ve výrazně národnostně rozdělené vzrůstající se společnosti Čech, Moravy a Slezska přitahovala její česky i německy smýšlející příslušníky do národních organizací, jakými byly např. na české straně Sokol, Matice česká, ale i národně vymezené podnikatelské svazy. Od těchto organizací již vede přímá ideová linka k průmyslovým asociacím dnešní doby.

I. světová válka a vznik Ústředního svazu českých průmyslníků

První světová válka postavila představitele českého průmyslu do nové situace. Hospodářství bylo podvázáno dalekosáhlými zásahy státu do jeho ústrojí, k nimž docházelo prostřednictvím válečných ústředen a válečných průmyslových svazů. Válečné průmyslové svazy, jako nucené kartelové organizace, rozhodovaly o zastavování výroby v „nedůležitých“ podnicích, o přidělech paliv a surovin a spolu s vládou i o cenách. Nicméně, I. světová válka vývoj sdružování českých podnikatelů pouze přibrzdila, nikoliv zastavila. Na jejím sklonku naopak došlo k zintenzivnění tohoto vývoje. Od podzimu roku 1917 byly podnikány první kroky k položení základů vrcholové organizace českého, později československého průmyslu, Ústředního svazu českých průmyslníků (ÚSČP). U zrodu myšlenky na vznik ÚSČP stála kromě představitelů textilního, cukrovarnického a strojírenského

JOSEF BARTOŇ – PRVNÍ PREZIDENT
SPOLKU ČESKÝCH PRŮMYSLNÍKŮ
TEXTILNÍCH

průmyslu také Živnostenská banka. Ústřední svaz českých průmyslníků, který zahájil svoji oficiální činnost ustavující valnou hromadou v červnu 1918 (tedy ještě v době existence Rakousko-Uherska), v sobě sdružil v podstatě všechna ve své absolutní převaze (ne však výhradně) národně česky vymezená odvětví, a převáděl tak tento průmysl vnitřně členěný podle odborných skupin do nově vzniklého československého státu.

Zastoupení textilního a oděvního průmyslu v ÚSČP

Textilnímu a oděvnímu průmyslu v ÚSČP připadaly dvě odborné skupiny, které odrážely poměrně velkou košatost zdejší textilní a oděvní výroby, a to Odborná skupina průmyslu konfekčního a Odborná skupina průmyslu textilního. Tyto odborné skupiny se dále dělily do sekcí. Konkrétně v případě konfekce to byly Sekce prádla, nákrčníků a lehké konfekce a Sekce oděvního průmyslu v Prostějově, přičemž tato poslední jmenovaná sekce v sobě sdružovala Sdružení oděvních průmyslníků v Prostějově, Spolek oděvních průmyslníků v Prostějově, Svaz dámských konfekcionářů v republice Československé a Sdružení čl. továrníků na klobouky. Odborná skupina průmyslu textilního, reprezentovaná Spolkem československých průmyslníků textilních, se dále členila na odbory přádelen bavlny, tkalcoven bavlny, přádelen lnu (reprezentovaný Spolkem přádelníků lnu v Trutnově), dále Odbor tkalcoven lnu, Odbor pletářský a stávkářský, Odbor hedvábnický, Odbor průmyslu zušlechťovacího a Skupina třídíren hadrů a pro otázky zaměstnavatelské Sdružení zaměstnavatelů textilního průmyslu. Vedle toho samostatnou odbornou skupinu tvořil průmysl kůží.

XVI. Mezinárodní bavlnářský kongres

Ze společenských aktivit lze upozornit na XVI. Mezinárodní bavlnářský kongres, který proběhl v roce 1933 v Praze a který organizačně zajišťoval Spolek československých průmyslníků textilních. Byla to největší mezinárodní textilní společenská akce, která se v meziválečném období uskutečnila a které se zúčastnili jak domácí a zahraniční představitelé textilního průmyslu, tak vysocí představitelé československého státu. Delegaci kongresu dokonce přijal prezident T. G. Masaryk na zámku v Lánech.

Osobnosti textilního průmyslu

Nejvýraznější osobností textilního a oděvního průmyslu byl tehdy, pomineme-li osobnost Karla Kramáře, který se své firmě ale příliš nevěnoval, Josef Bartoň-Dobenín ml. Pro ilustraci jeho hospodářského a společenského vlivu lze uvést, že byl mezi jinými v letech 1902–1932 předsedou Spolku českých průmyslníků textilních, místopředsedou Obchodní, živnostenské a průmyslové ústředny v Hradci Králové, později členem Obchodní komory v Hradci Králové, členem revidujícího výboru Národní banky Československé a členem správní rady Živnobanky, v té době nejvýznamnějšího národně českého finančního ústavu. Nepřekvapí tedy příliš, že se Josef Bartoň-Dobenín ml. stal jedním z místopředsedů ÚSČP a předsedal Odborné skupině průmyslu textilního.

V letech 1919–1920 začínal ve Spolku československých průmyslníků textilních svoji profesní kariéru jako jeho tajemník tehdejší advokátní koncipient a pozdější ministr protektorátních vlád za Rudolfa Berana a Aloise Eliáše JUDr. Vladislav Klumpar. Ze své pozice tajemníka Spolku československých průmyslníků textilních pak přešel v letech 1922–1926 do funkce prvního tajemníka Ústředního svazu československých průmyslníků. Ke cti JUDr. Klumpara určitě patří, že se řadil mezi stoupence zdržovací taktiky protektorátní vlády a udržoval spolu s Eliášem kontakty s odbojem. Po zatčení gen. Eliáše v září 1941 Klumpar dokonce proti tomuto kroku protestoval u německých úřadů a požadoval demisi vlády. To už nás ale sled osobních příběhů zavál příliš daleko v čase. Vraťme se tedy ještě zpět do období nadějného očekávání prvních let československého státu.

Vliv podnikatelských organizací v novém československém státě

Vznikajícímu Ústřednímu svazu českých průmyslníků poskytoval zázemí a podporu prezident Obchodní a živnostenské komory v Praze Václav Němec, avšak je to právě Obchodní a živnostenská komora, která je z budoucích kalkulací o hospodářském fungování budoucího státu vytlačována do pozadí ve prospěch ÚSČP. Nicméně, hospodářské komory si zachovaly v poněkud oslabené podobě svůj význam až do dnešní doby. Přesto bylo období po vzniku samostatného Československa v roce 1918, kdy se vedly vážné diskuze o jejich smyslu a o tom, zda je jejich existence stále opodstatněná, když zde byly i jiné vlivné organizace sdružující podnikatele. Ukázalo se ale nakonec, že oba typy organizací, tedy jak živnostenské komory, tak průmyslové svazy mají svoje opodstatnění a měly by se vzájemně doplňovat, nikoliv však svojí činností překrývat.

EXPOZICE SPOLKU ČESKÝCH
PRŮMYSLNÍKŮ TEXTILNÍCH NA
JUBILEJNÍ VÝSTAVĚ 1908

KAREL RIEGER [1857–1895] byl německý textilní podnikatel provozující mechanickou tkalcovnu ve Vilémově, který se od svého mládí stýkal s českou inteligencí a umělci. Svoje sympatie k Čechům projevil také ve své poslední vůli, v níž jim odkázal částku 100 000 zl. s tím, že nakládat s ní může vůdce staročeské strany. Tato částka, poté co stejným obnosem přispěl i Josef Hlávka, sloužila jako základní kapitál pro vznik Národohospodářského ústavu při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění v roce 1907. Členové Národohospodářského ústavu představovali po celou dobu jeho existence hospodářskou elitu českých zemí.

Tvůrci a první členové vedení ÚSČP nezakládali tuto organizaci pouze k tomu, aby hájila konkrétní jednotlivé parciální zájmy členů. Jejich ambice byly mnohem širší. Soustředění většiny českého průmyslu pod jednou vrcholovou organizací vytvářelo z tohoto orgánu ideálního partnera pro ústřední správní orgány budoucího československého státu. Ovšem představy předních tvůrců šly ještě dále – převzít iniciativu v hospodářské oblasti a zajistit si vliv jak na vytvářenou legislativu, tak i na rozhodnutí nové vlády. Již v době svého zrodu podnikatelské kruhy sdružené v ÚSČP spoluvytvářely strategii přechodu českého hospodářství do podmínek nového státu a pravidla jeho fungování. ÚSČP, jakož i Svaz českých bank a živnostenské komory, hrály nezastupitelnou úlohu v prvních měsících existence státu, protože na sebe přebíraly správní úkoly, které nový stát nebyl ještě schopen organizačně zajistit. Pod oběma organizacemi se kromě jiných skrývá velký kus práce i představitelů textilních firem.

Vznik Československa s sebou přinášel i nové hospodářské a organizační výzvy, které se nevyhnuly ani textilnímu a oděvnímu průmyslu, přičemž poválečné vyčerpání Evropy a rozpad jednotného rakousko-uherského celního prostoru doléhal na toto odvětví doslova existenčně. K tomu přistupovalo úsilí nového československého státu o osamostatnění a oddělení svého hospodářství od přetrvávajících rakousko-uherských vazeb. V prvních poválečných letech až do roku 1921 trvalo hospodářství vázané. Vývoz a dovoz zboží podléhal povolovacímu řízení, přičemž exportéři museli odevzdávat získanou cizí měnu státu, respektive devizové ústředně v Praze. Na vázaném hospodářství se aktivně podílely i průmyslové kruhy reprezentované Ústředním svazem československých průmyslníků. Velmi významným krokem s dvojnásobnými dopady do hospodářství bylo budování národní měny, které v sobě zahrnovalo jednak měnovou odluku od rakousko-uherské měny na základě zákona z 25. února 1919, jednak měnovou reformu spočívající v zadržení části peněz formou jednoprocenní státní půjčky kryté z dávek majetku a z přírůstků majetku za války. Odtržení měny bylo nezbytným předpokladem pro další kroky, jakými byla nostrifikace podniků a repatriace kapitálu, kterou usnadňoval prudce klesající kurz rakouské měny, což umožňovalo levné nákupy akcií firem, které vyráběly na území Československa. Od roku 1921 bylo pak přistoupeno k ambiciózní deflační politice podporované Aloisem Rašínem, Živnostenskou bankou a některými dalšími bankami a ke které se přikláněl z politických důvodů i Edvard Beneš, avšak ve své podstatě jdoucí v období její aplikace proti zájmům exportního, a tedy i textilního průmyslu, který požadoval stabilizaci měny bez dalšího umělého navyšování její hodnoty. Deflační politika měla za následek snížení konkurenceschopnosti československého zboží na zahraničních trzích a pokles exportu, což vedlo k omezování výroby. Přes určité turbulence se korunu podařilo stabilizovat na nižší úrovni, než Alois Rašín předpokládal, a od

JAN NEHERA [1899–1958] byl významný průmyslník a průkopník nových metod obchodu a podnikání v oděvnictví. Pocházel z krejčovské rodiny a již v roce 1923 založil v Prostějově konfekční firmu, a to nejdříve se společníky, později pouze vlastní. Inspiroval se příkladem T. Bati a A. Rolného a prodával konfekci ve vlastních prodejnách. Ve třicátých letech vybudoval síť více než 130 maloobchodních velkoformátových prodejen a několik desítek obchodních zastoupení a závodů a ve své firmě zavedl pásovou výrobu. Od roku 1948 žil v emigraci v marocké Casablance, kde rovněž vybudoval oděvní závod.

roku 1923 tak de facto československá měna představovala ve středoevropském prostoru ostrůvek stability. Negativním dopadem bylo zdražení úvěrů a zvýšení reálné hodnoty daní. Z deflace tak nejvíce profitoval bankovní sektor, na druhou stranu stabilní měna podpořila rozvoj průmyslového podnikání ve dvacátých letech. Škoda jen, že toto období trvalo pouze šest let.

První republika vcelku pochopitelně také zdědila mnohé protiklady z předválečného období. Jedním z nich bylo i národnostní konkurenční střetání. Zatímco na české straně byl vrcholovým reprezentantem průmyslu ÚSČP, na straně „českých Němců“ průmysl reprezentoval Německý hlavní svaz průmyslu v Československu. Oba dva ústřední svazy vzájemně přibližovalo řešení obdobných problémů, nicméně v souvislosti s hospodářskou krizí 30. let a protistátně zaměřenou politikou aktivizací českých Němců, která zasahovala i průmysl, k trvalému sblížení nedošlo.

Období okupace Československa a úpadek významu zaměstnavatelských svazů

Období okupace a Protektorátu Čechy a Morava se výrazně odrazilo i v postavení ÚSČP. Již v červnu 1939 protektorátní vláda v nutnosti reagovat na změněné politické a hospodářské podmínky vydala nařízení o organické výstavbě hospodářství, ve kterém zmocnila ministra průmyslu, obchodu a živností, kterým tehdy byl předmnichovský tajemník, respektive generální tajemník ÚSČP (od r. 1937) JUDr. Vlastimil Šádek, aby přenesl reprezentaci jednotlivých odvětví na jejich svazy. Uvedeným nařízením se tak uznávaly hospodářské svazy a sdružení svazů za výlučné zástupce jejich hospodářského odvětví, s tím, že ministr měl pravomoc zřizovat, rozpouštět nebo slučovat hospodářské svazy, měnit a doplňovat stanovy a společenské smlouvy hospodářských svazů, stanovit povinné členství podnikatelů a podniků v hospodářských svazech. Ministr průmyslu, obchodu a živností je dále zmocněn, aby ustanovoval a odvolával vedení hospodářských svazů. Tímto nařízením se de iure i de facto dostaly hospodářské svazy pod značnou kontrolu exekutivní moci. **Od srpna 1939 došlo pak ke koncentraci a povinné organizaci veškerého průmyslu v Čechách a na Moravě v Ústředním svazu průmyslu pro Čechy a Moravu, jak se ÚSČP přejmenoval po okupaci a odtržení Slovenska. Od tohoto okamžiku také už nemohly existovat hospodářské svazy mimo Ústřední svaz průmyslníků.** Od listopadu 1939 pak došlo k taxativnímu vymezení jeho hospodářských skupin, mezi kterými byla i Hospodářská skupina textilního průmyslu, Hospodářská skupina oděvního průmyslu a Hospodářská skupina kožedělného průmyslu. Tyto tři hospodářské skupiny pokrývaly veškerý průmysl

v odvětví a byly spravovány Spolkem průmyslníků textilních pro Čechy a Moravu, Odbornou sekcí oděvního průmyslu pro Čechy a Moravu se sídlem v Prostějově a Svazem průmyslu koželužského při Ústředním svazu průmyslníků pro Čechy a Moravu. V uvedeném postavení a struktuře přešel Ústřední svaz průmyslu i jeho hospodářské skupiny do osvobozeného Československa, přičemž k žádným podstatným změnám až do jeho zrušení nedošlo. Z hlediska textilního a oděvního průmyslu byla jen v roce 1947 sloučena Hospodářská skupina textilní s oděvní, ale to už byla labutí píseň podnikatelského sdružování.

Okupací Československa přes organizační centralizaci upadl význam svazů a vše začalo podléhat centrálnímu řízení zprvu německému, později po krátkém intermezzu let 1945–1948 československému, tentokrát pod režii Komunistické strany Československa, přičemž struktury průmyslových svazů byly inkorporovány do správních orgánů státu a již neplnily svůj původní význam. V roce 1950 pak došlo k právní likvidaci Ústředního svazu průmyslu pro Čechy a Moravu. Nechme ale promluvit suchou mluvu vládního nařízení 204/1950 Sb. ze dne 19. prosince 1950: „Vláda republiky Československé nařizuje se souhlasem presidenta republiky podle § 42 odst. 1 zákona č. 241/1948 Sb., o prvním pětiletém hospodářském plánu rozvoje Československé republiky (zákon o pětiletém plánu): § 1; (1) Ústřední svaz průmyslu pro Čechy a Moravu (dále jen „Svaz“) a jeho hospodářské skupiny se zrušují dnem 31. prosince 1950.“ Pod zmíněné hospodářské skupiny spadal i textilní, oděvní a kožedělný průmysl. Tím se na dlouhou dobu končí sdružování průmyslových zaměstnavatelů. V roce 1968 byly sice zaznamenány jisté epizodické pokusy o znovuoobnovení organizací zaměstnavatelů, nicméně novou situaci nastolila až politická změna v roce 1989.

6 VZNIK ATOK A 25 LET JEJÍ ČINNOSTI

Ing. Jiří Kohoutek

Vážení přátelé českého textilního, oděvního a částečně kožedělného průmyslu. Dostal jsem přetěžký úkol popsat na vymezeném prostoru 25 let činnosti Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu (dále jen ATOK).

Po zralé úvaze, jak se tohoto úkolu zhostit, jsem dospěl k závěru, že musím začít omluvou. Omluvou všem, kteří se 25 let na našem společném díle účastnili, a přesto se v mém resumé neobjeví ani oni ani dílo, kterému pomáhali na svět. Je to dáno omezeným rozsahem této publikace. A tak jsem nepopsal bohatý společenský a klubový život, nedostalo se podrobně ani na takovou akci, jakou byl mezinárodní Kongres ITMF v Praze v roce 1995, nemohl jsem detailně poděkovat všem, kteří léta pracovali v komisích ATOKu, v mém hodnocení se nenajdou ani ti, kteří více než 5 let pravidelně v květnu sportovali v Prostějově, ani ti, kteří každoročně připravili statistickou ročenku atd. Chci všem těm nevyjmenovaným na tomto místě poděkovat a ujistit je, že si jejich příspěvku cením stejně jako těch, kterým se v tomto článku budu věnovat.

Samotný vznik Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu (ATOK)

Kde a kdy se zrodil nápad na založení reprezentanta textilního, oděvního a kožedělného průmyslu, se dnes již nedá s jistotou říct, protože již po 25 letech se interpeti v popisu událostí rozcházejí. A tak snad všichni, kdo budou tyto řádky číst a již byli tzv. u toho, by se mohli shodnout na tom, že **nápad vznikl někde mezi Generálním ředitelstvím bavlnářského průmyslu a Výzkumným ústavem bavlnářským v Ústí n. Orlicí (VÚB)**. Bylo to těsně po listopadu 1989 a mezi osobnosti, které připravily první kroky ke vzniku ATOKu, patřili Ing. Zdeněk Maršíček, tehdejší ředitel VÚB, Ing. Josef Jiránek, ředitel Tíby Dvůr Králové n. Labem, a Karel Šanca, který ještě osobně pamatoval doby, kdy v letech 1968 až 1970 existoval podobný svaz. Zejména tito lidé připravili ustavující valnou hromadu, která proběhla 24. května 1990 v budově CENTROTEX v Praze.

Počátky byly spojeny především s organizačním a legislativním vznikem. Nikdo nevěděl, podle jakých pravidel by takové spolky měly vznikat a být organizová-

ny, legislativa s nimi nepočítala, a tak opakované žádosti o registraci a několikrát změna formy způsobily, že definitivní registrace se ATOK dočkal až někdy v roce 1992, tedy po více než 2 letech. To přinášelo jisté provozní problémy, zejména když měl ATOK vstupovat do smluvních závazků, například pracovních smluv (nemohl plnit vůči svým zaměstnancům všechny závazky, když právně neexistoval). A tak měl ATOK svůj účet, svého prezidenta i správní výbor, jednal již jménem svých členů na mnoha frontách, ale nemohl mít zaměstnance. V těchto dobách významně vypomohla firma TRIOLA a její ekonomický náměstek Ing. Václav Vojtík. TRIOLA vzala tato závazky na sebe a ATOK jí v plné výši refundoval náklady.

Hledání principů a obsahu činnosti

Definovat srozumitelné principy a najít obsah činnosti ATOKu byl další velký úkol. Nebyl zcela zřejmý, protože každý člen ATOKu měl své, někdy více, někdy méně odlišné představy o tom, co by měl pro něj ATOK zajišťovat, zkušenosti nebyly žádné a potřeby se začaly rychle měnit v čase. Škála názorů byla rozmanitá. Jedna krajnost by se dala vyjádřit tak, že ATOK bude mít jednoho pracovníka, ten bude dělat, co bude moci a bude o tom informovat. Na druhé straně spektra byla představa kompletního servisu „na klíč“. Od prvního se nedalo očekávat nic víc než nějaká osvěta, a to většina členů cítila jako nedostatečné, druhá krajnost by se většinou líbila, ale od počátku bylo zřejmé, že jen málo firem by bylo ochotno „zaplatit cenu“ takového servisu. Dá se říct, že cca první 3 roky byly permanentním hledáním vlastní pozice a učení se za pochodu. Na konci tohoto období jsme však již měli představu o principech i obsahu, a to za cenu (náklady, tedy příspěvky) přijatelnou pro většinu. Principy jsme definovali tak, že ATOK:

- bude pracovat v tzv. předkonkurenčních etapách, tzn., že ATOK bude realizovat činnosti, které jsou společným zájmem všech členů nebo alespoň jejich části, a nebude zajišťovat činnosti, kde jednotliví členové vystupují jako konkurenti;
- bude rozvíjet zejména ty činnosti, které jeho členové nemohou dobře vykonávat samostatně, nebo je pro ně jejich samostatné vykonávání méně efektivní;

KZPS ČR JE KONFEDERACE ZAMĚSTNAVATELSKÝCH A PODNIKATELSKÝCH SVAZŮ, která reprezentuje zaměstnavatelské svazy z oblasti stavebnictví, textilního průmyslu, malého a středního podnikání, družstevnictví, zemědělství, důlního a naftového průmyslu, dřevozpracujícího průmyslu, školství, zdravotnictví, kultury a sociálních služeb. Formuluje společné zájmy svých členů a prosazuje je v součinnosti s příslušnými státními orgány, ostatními zaměstnavatelskými organizacemi a odbory a zejména v různých formách konzultací s vládou, přičemž je jedním ze sociálních partnerů zastupujícím stranu podnikatelů v Radě hospodářské a sociální dohody – tripartitě.

PODPIS KOLEKTIVNÍ SMLOUVY VYŠŠÍHO
STUPNĚ PŘESEDKYNÍ OS TOK
MIROSLAVOU PALEČKOVOU A PREZIDENTEM
ATOK ING. JIŘÍM KOHOUTKEM V ROCE 2011

- nebude chránit členy, kteří v konkurenčním prostředí neprokáží patřičnou odolnost.

Obsah činnosti pak vykrytalizoval do následující struktury:

- **Legislativa.** Bylo evidentní, že bude potřeba hlídat obsah a dopady nově se rodících zákonů, vyhlášek, nařízení atd. Záhy se ale také ukázalo, že to bude činnost po všech stránkách náročná. Bylo na to potřeba dvou profesí, legislativce a odborníka na danou oblast, přitom ona odbornost se mnohdy dopředu nedala ani odhadnout. Dodnes to zůstává problémem pro většinu spolků, jakým je ATOK, a autor těchto řádků za celou dobu nenašel nikde způsob realizace této činnosti na úrovni, kterou by považoval za vyhovující.
- **Průmyslová politika.** Už v srpnu roku 1991 měl ATOK potřebu upozornit vládní představitele na deformace poškozující textilní, oděvní a kožedělný průmysl. Vystala tak potřeba jednak formulovat vlastní průmyslovou politiku ve smyslu změn napomáhajících konkurenceschopnosti sektoru a rovněž tak potřeba trvalého monitorování aktivit subjektů, které vytvářely nadsektorovou politiku (vlády, ministerstva průmyslu, partnerských organizací atd.) a jejich korelace.
- **Sociální oblast a kolektivní vyjednávání.** Zejména zahraniční zkušenosti nám rychle ukázaly, že ATOK bude (bude-li mít tu ambici) v nové roli „sociálního partnera“ a z této pozice vyjednávat o ceně práce pro celý sektor. To byla zkušenost zcela nová a znamenala vlastně poprvé převzít zodpovědnost za celý sektor. ATOK patřil mezi první sociální partnery v ČR, kteří byli schopni uzavřít kolektivní smlouvu vyššího stupně (poprvé již pro rok 1992). Tady nemohu nezmínit obrovský kus práce, který za 25 let odvedla „sociální komise“, dlouhou dobu vedená Ing. Stanislavem Sedláčkem, která nese těžké břímě sociálního dialogu.
- **Zahraniční vztahy.** Velmi rychle se ukázalo, že hodně z toho nového, co se budeme muset naučit, se dá okopírovat, nebo se nechat alespoň inspirovat v zahraničí. Dobrá a funkční spolupráce zejména s partnery v EU se mnohokrát ukázala jako klíčová. Bude o ní ještě v této kapitole několikrát řeč.
- **Infomační servis pro členy** se stal logicky další významnou aktivitou. Sekretariát už 1. března 1991, čili dlouho před tím, než dokončil proces svého právního vzniku, vydal první číslo Spěšných informací (SI), které se posléze staly pravidelným měsíčníkem, dlouhou dobu v tiskové formě, posledních několik let již jen v elektronické. Obsahem bylo zpočátku vše, co jsme považovali za důležité, postupem času se vytvořily rubriky a SI dostaly charakter regulérních novin, na konci tištěné éry dokonce oficiálně evidovaných jako veřejné periodikum (Ministerstvo kultury České republiky dne 8. února 2002 přidělilo SI evidenční číslo MK ČR E 13450). Počátky tohoto média byly z dnešního pohledu až úsměv-

né. Vznikaly tak, že každý člen ATOKu měl v sekretariátě svoji přihrádku, jakmile se nějaká informace vytvořila nebo získala, tak se pro všechny namnožila a jedenkrát za měsíc se celý obsah přihrádky vložil do desek a poslal se klasickou poštou každému členu.

- **Zpracování dat.** ATOK měl od počátku ambici také statisticky popisovat odvětví, a to formou pravidelných výstupů, ročenek i ad hoc informací k danému účelu.
- **Podpora společných marketingových produktů,** zejména veletrhů a s nimi souvisejících aktivit.

Tato struktura aktivit se ale zrodila až v etapě, kdy již byl sekretariát patřičně personálně vybaven. Ale i tomu předcházela etapa hledání „správné míry“.

Někdy na přelomu tisíciletí se pak stala významnou i agenda projektová.

Budování personálních kapacit

Z dnešního pohledu se může zdát zajímavá úvaha, podle které se v prvopočátcích pokusili členové správního výboru vykonávat praktickou činnost asociace osobně, tedy bez profesionálního aparátu s tím, že každý člen SV bude zajišťovat příslušnou agendu a na jednáních SV se budou aktivity koordinovat. Velmi rychle se ukázalo, že to nebude možné, a tak pro ATOK začali postupně pracovat Ing. Jaroslav Ilchmann jako ředitel sekretariátu, Marie Převrátlová jako sekretářka, Ing. Jiří Kohoutek jako zástupce ředitele a Karel Šanca. Netrvalo dlouho a bylo rozhodnuto o dalším personálním posílení sekretariátu, a tak na přelomu let 1992 a 1993 již měl sekretariát specialistu na průmyslovou politiku (Ing. Radovan Klešal), specialistu na sociální oblast a kolektivní vyjednávání (JUDr. Alena Štastná), specialistu pro kožedělný obor (Ing. Karel Holešínský) a svého ekonoma (Ing. Vlasta Vanická).

V té době byly ještě podniky výrokově orientovány podle bývalých VHJ, a tudíž ve snaze posílit zejména odborná specifika (zvláště požadavky trhu) každého oboru vznikla „oborová střediska“, která kopírovala strukturu bývalých VHJ. Druhým cílem oborových středisek bylo zajistit regionální pokrytí. Počátkem roku 1993 postupně vznikají oborová střediska (OS), přitom v jednom případě funkci OS převzal výzkumný ústav.

- OS vlna sídlilo v Brně a pracovali v něm Ing. Otto Šilhavý a Zdena Čechová,
- OS bavlna zajišťoval Výzkumný ústav bavlnářský v Ústí n. Orlicí,
- OS len zajišťoval Josef Zuzánek ve Dvoře Králové n. Labem (později Ing. Helena Suchomelová v Šumperku),

- OS oděvy zajišťoval Josef Erat v Třeboni,
- OS kůže zajišťoval Ing. Karel Holešínský v Praze (později Ing. Jan Bělík v Jaroměři).
Přes počáteční dohodu s VÚP se nepodařilo aktivovat OS pro pletářský průmysl.

Na tomto místě bych rád zdůraznil jednu skutečnost. Přesto, že připojení se obuvnického a kožedělného sektoru k textilnímu a oděvnímu průmyslu bylo spontánním rozhodnutím firem v počátcích vzniku ATOKu, někdy od roku 1994 byly cítit poměrně významné snahy některých obuvnických firem o osamostatnění. Ty byly zakončeny vznikem České obuvnické asociace (ČOKA) a odchodem obuvnických firem z ATOKu. Posléze stejným procesem prošly i kožedělné podniky, jimi založená asociace však fakticky nikdy nezačala pracovat. ATOK tedy cca od r. 1998 přestal být reprezentantem těchto sektorů a nabízí se otázka, proč má tyto obory dál v názvu. V roce 1998 bylo již logo ATOKu chráněnou známkou, to byl hlavní důvod, proč ke změně názvu již nedošlo. ATOK však byl v několika projektech zprostředkovatelem podpory i pro obuvnický sektor a s ČOKA má dlouhodobou a velmi dobrou spolupráci.

Někdy v této časové etapě (r. 1993) bylo také valnou hromadou rozhodnuto o vybudování kapacit pro kvalitnější poskytování informací v souladu s obsahem činnosti popsané výše. Proto se sekretariát v roce 1994 rozrostl o dva pracovníky na tuto agendu (Ing. Vít Bareš a Jana Šeflová). To byl současně počátek elektronizace sekretariátu. ATOK v tu dobu požádal EU o profinancování projektu Adresáře textilních a oděvních výrobců ČR. Komise projekt schválila a nákladem 21 000 ECU profinancovala. Projekt se stal základem pro vybudování informačního servisu ATOK, sekretariát z něj pořídil IT výbavu celého sekretariátu a byl v dobrém slova smyslu přinucen na tuto techniku přejít. Od této chvíle jsme měli např. kvalitní databázi všech aktivních výrobních subjektů celého odvětví, včetně jejich výrobního programu, uměli jsme ve vteřinách odpovědět na otázku KDO a CO vyrábí a Spěšné informace měly od této chvíle formu sice černobílého, ale jinak regulérního časopisu.

Z dnešního pohledu je zajímavé srovnání, jak vypadal tehdejší režim financování projektů EU s tím dnešním. Realizaci našeho projektu (pod označením 481/92) svěřila komise EU konsorciu zástupců 4 textilních asociací (Belgie, SRN, Dánska a Comitextilu). Tato skupina na první návštěvě s námi dohodla, jak bude adresář vypadat a při druhé návštěvě zkontrolovala výsledek. Před první návštěvou jsme dostali zálohu ve výši 75 % celkových nákladů a po druhé návštěvě doplatek. Do Bruselu jsme odevzdali dohodnutý počet adresářů a elektronický výstup. Kolik počítačů, tiskáren, scannerů a jiného zařízení jsme z projektu nakoupili, nikoho nezajímalo a já jsem si dal moc záležet na tom, abychom tuto finanční příležitost velmi efektivně využili.

Strategická rozhodnutí

Rozhodnutí, která by se dala označit za strategická, učinil ATOK za dobu své existence mnoho a je těžké i zpětně rozhodnout, která byla klíčová. Prosím tedy laskavého čtenáře, aby následující řádky bral jako názor můj, neboť jsem si vědom toho, že kdokoliv jiný by to mohl „vidět jinak“.

Jedno z prvních a docela možná i nejdůležitějších rozhodnutí udělal ATOK v samém počátku, a tímto rozhodnutím bylo aktivně vstoupit do režimu vývozních limitů (kvót) do zemí EU a dosáhnout jejich navýšení tak, abychom vůbec měli komu naši produkci prodávat. Podrobně je tento problém popsán v kapitole č. 3, proto se na tomto místě omezím na zopakování skutečnosti, že kdyby ATOK v této věci své odpovědnosti nedostál, pravděpodobně bychom o českém textilním a oděvním průmyslu neměli dnes co psát. Je korektní v této souvislosti připomenout i velmi aktivní roli tehdejšího Ministerstva průmyslu a obchodu, ale po mém soudu klíčová byla skutečnost, že ATOK už měl v té době navázán velmi aktivní vztah s tím nejdůležitějším hráčem v této věci, kterým byl COMITEXTIL, sdružující textilní asociace tehdejších zemí EU. Na jeho názor se především komise EU ptala, když rozhodovala o navýšení kvót. Tomu, že věci nebyly tak samozřejmé, jak se zdají dnes, odpovídá i skutečnost, že COMITEXTIL přijal do svých řad těsně po roce 1989 jen zástupce České republiky (ATOK) a Slovenské republiky (ATOP) a nikoho z dalších nově se rodících demokracií.

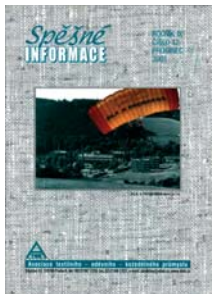
Významné bylo rozhodnutí o založení privatizačního fondu BOHEMIA v roce 1992, rovněž v detailu popsané v kapitole č. 3. Přijde mi významné tím, že potvrzuje fakt, že ATOK si velmi rychle uvědomil, že doba, kdy se stát postará o všechno, je nenávratně pryč a je nutné uvolněný prostor vyplnit vlastní aktivitou. A zaujmout tak roli toho, kdo má ambice spoluvytvářet a spolurozhodovat o tom, co se v odvětví bude dít. A že nově vznikající sociální partneři jsou jediné autority (pokud se opravdovými autoritami stanou) s dosahem do celého odvětví.

Zvýšení vývozních kvót nám umožnilo prodávat do EU, logickou snahou našich členů bylo dostat se i na prestižní veletržní akce, z nichž nejvýznamnější v EU pro výrobce tkanin byl veletrh Premiere Vision v Paříži. Tento veletrh byl však našim členům zapovězen a ke změně stanoviska nepomohly žádné intervence ani návštěva prezidenta veletrhu pana Brochiera v Brně na veletrhu STYL. ATOK tak se svými členy hledal „náhradní řešení“. A když se v druhé polovině 90. let objevila možnost zúčastnit se veletrhu TEXWORLD, který byl v podstatě truc podnikem k Premiere Vision, protože probíhal na stejném místě (Paříži) a ve stejném čase (návštěvníci Premiere Vision tak mohli bez problémů navštívit i ty vystavovatele, kteří na PV nemohli), byli čeští výrobci jedni z prvních, kteří této šance využili. Organizátoři Premiere Vision však tuto konkurenci neviděli rádi, a tak působili

VELETRH TEXWORLD KONANÝ
V PAŘÍŽI V ROCE 2005

EURATEX JE EVROPSKOU TEXTILNÍ A ODĚVNÍ KONFEDERACÍ sídlící v Bruselu, která hájí zájmy evropského textilního a oděvního průmyslu v evropských institucích. Jejím členy jsou národní textilní a oděvní asociace a jejími prioritami jsou reálná průmyslová politika, výzkum a inovace, podpora volného a spravedlivého obchodu a udržitelné výroby. EURATEX pomáhá kultivovat prostředí v Evropské unii, tak aby odpovídalo potřebám a zájmům textilního a oděvního průmyslu a uplatnění jeho zboží. Současně zpracovává statistické podklady za toto odvětví na evropské úrovni.

ATOK VYDÁVAL TIŠTĚNÉ PERIODIKUM SPĚŠNÉ INFORMACE, NA KTERÉ NAVAZOVALO ATOK REVUE, JEŽ V SOUČASNOSTI VYCHÁZÍ V ELEKTRONICKÉ PODOBĚ

TEXWORLDu mnoho problémů, kterým organizátoři TEXWORLDu čelili tím, že si vyžádali „dobrozdání“ od svých vystavovatelů, kterým podpořili svůj požadavek na legalizaci veletrhu TEXWORLD. ATOK byl jedním z prvních, kdo takové dobrozdání poskytl, a to byl zárodek dohody o spolupráci s veletrhem TEXWORLD, která přinášela členům ATOK 10% slevu z ceny. Majitelé veletrhu si postoje ATOKu cenili natolik, že když po letech prodávali celý projekt německé Frankfurt Messe, která byla známá tím, že žádné slevy neposkytovala, vyměnili si zachování slevy pro členy ATOK i nadále. Nevím, zda bylo uzavření dohody s TEXWORLDem strategické, ale přineslo našim členům za 5 let jeden veletrh zdarma.

ATOK hledal nějakou dobu svoji pozici i ve střešních organizacích zaměstnavatelů a podnikatelů v ČR. Zatímco v mezinárodním měřítku to bylo od začátku jasné, v ČR jsme chvíli hledali. Napřed, celkem logicky, jsme vstoupili do Svazu průmyslu, avšak finanční podmínky tohoto členství byly takové, že by odčerpaly ¼ všech zdrojů ATOKu, přitom struktura aktivit Svazu průmyslu neumožňovala některé činnosti vypustit, lépe řečeno přenechat na Svazu průmyslu. Několik let se s tím ATOK snažil vyrovnat, ale nakonec, i ve světle níže popsaného problému klesajících finančních zdrojů od členské základny, v roce 1998 Svaz průmyslu (v tu dobu již reprezentující i dopravu) opouští. Rozhoduje se vstoupit do KZPS (Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů). Toto rozhodnutí se ukázalo jako strategicky významné, protože umožnilo ATOKu přímý vstup do RHSD (tripartity). Zástupce ATOKu se stává členem delegace zaměstnavatelů v plénu RHSD, což mu umožňuje snáze komunikovat s vládou a má to pozitivní vliv i na prestiž ATOKu. KZPS je organizací, ve které předsednictví rotuje mezi členy, a tak se zástupce ATOKu (Ing. Jiří Kohoutek) v roce 2001 ujímá na rok vedení KZPS, což má další pozitivní vliv na pozici ATOKu uvnitř struktur zaměstnavatelských organizací.

Další významné rozhodnutí učinil ATOK ve snaze minimalizovat dopady globalizace na české textilní a oděvní výrobce. Dopady globalizace a z ní vyplývající liberalizace byly na celý evropský průmysl významné a za obět jim padla velká část výrobních kapacit EU. Český textilní a oděvní průmysl, který se však nepotýkal jen s dopady globalizace a liberalizace, ale i se všemi neduhy popsanými v kapitole č. 3, ztratil mezi lety 1989 a 2005 (kdy mělo proběhnout poslední kolo liberalizace) 50 % svých výrobních kapacit a téměř 80 % pracovních míst (z 250 tis. na 50 tis.). Proto sdílel obavy z dopadů posledního kola liberalizace a s velkou pomocí poslankyně Evropského parlamentu MUDr. Zuzany Roithové se stal nakonec lídrem hnutí žádajícího odložení platnosti posledního kola liberalizace o rok. Strategické se toto rozhodnutí ukázalo v tom, že se to podařilo a že jsme si ověřili, že i ve složitých strukturách EU je možné dosáhnout cíle, když se spojí síly a vynaloží se maximální úsilí k jeho dosažení.

ATOK v roce 2004 předložil plénu RHSD dokument s názvem „Situace v textilním a oděvním průmyslu, hrozby a rizika vlivem liberalizace světového obchodu po 1. 1. 05“. Návazně na to téměř identický materiál projednala 9. 2. 2005 vláda ČR a ten se stal podkladem pro jednání se členy vlády o vhodné kompenzaci těchto dopadů. Z těchto jednání (s místopředsedou vlády Ing. Martinem Jahnem) vzešla dohoda o využití finančních zdrojů Operačního programu formou podpory klastrů. Výsledkem bylo, že 14. 3. 2006 ATOK zakládá s několika svými členy klastr výrobců technických textilií s názvem CLUTEX. Význam tohoto rozhodnutí a jeho výjimečnost spočívá v tom, že ATOK vědomě založil paralelní strukturu, u níž bylo od začátku zřejmé, že bude v mnohem výhodnějším postavení než ATOK samotný, protože na rozdíl od ATOKu, který po svých členech finance žádá, bude CLUTEX svým členům finanční zdroje přidělovat. Přesto ATOK tento krok podstoupil, protože preferoval zájmy členů. Pravděpodobně dnes už jen pár opravdu zasvěcených si vzpomene, že ATOK chtěl klastr založit ještě pro výrobce bytového textilu a oděvních výrobců, ale po vyhodnocení administrativní náročnosti CLUTEXu od této myšlenky ustoupil.

Často byl ATOK našimi oponenty označován jako organizace, jejímž prvotním (a jediným) cílem je chránit český trh a české výrobce před konkurencí. Že to tak nebylo, dokládá uzavření MoU (Memorandum of Understanding) s čínskými asociacemi, které uzavřel ATOK 30. 10. 2007 v Číně. Je to dohoda o vzájemném respektování duševního vlastnictví. ATOK využil pozitivních zkušeností německých partnerů (GESAMTTEXTIL) a byl prvním českým spolkem, který takovou dohodu v Číně uzavřel s pěti nejvýznamnějšími textilními a oděvními asociacemi. ATOK byl inspirován poznáním, že čínské firmy, pokud jsou vázány dohodou, jsou mnohem ochotnější duševní práva respektovat. ATOK tak reagoval na rozvíjející se objem kooperací mezi českými a čínskými firmami. Praktický význam pak byl v možnosti použít dohodu jako přílohu smluv, které uzavírali naši členové s čínskými partnery.

Strategické dokumenty

ATOK musel za dobu své existence zpracovat mnoho strategicky důležitých dokumentů a prostor této kapitoly neumožňuje zmínit ani většinu z nich, proto opět vybírám jen ty, které osobně považuji za významné.

K hlavním aktivitám ATOKu od počátku patřilo upozorňovat na problémy odvětví, jeho specifika a jeho postavení v mezinárodním měřítku. To bylo dáno zejména tím, že textilní a oděvní výrobky se neobchodovaly v liberálním prostředí, jak se mnoho „odborníků“ domnívalo. Mezinárodní obchod s textilním a oděvním

zbožím byl silně regulován a jediné obory, které na tom byly stejně, byly ocel a zemědělství. Zatímco u nich se tato skutečnost respektovala, našemu odvětví se, z neznalosti, upírala. ATOK proto musel opakovaně na mnoha frontách revidovat postoje těch, kteří rozhodovali o ekonomických podmínkách, jak říkal tehdejší předseda vlády Václav Klaus, „co lajnovali hřiště“.

Poprvé jsme na tyto souvislosti upozornili již 8. 8. 1991 dopisem zasláným tehdejšímu předsedovi vlády JUDr. Petru Pithartovi. V návaznosti na to, v lednu 1992, jsme zpracovali první strategii rozvoje textilního a oděvního průmyslu pod názvem „Československý textilní plán“ a předložili ji k projednání MPO. Na jeho vzniku se podílela skupina ve složení Ing. Petr Janák, Ing. Ivo Váňa, Ing. Miloslav Pekárek, Ing. František Kubelka (MPO), pan Horáček (Centrotex) a Ing. Stanislav Sedláček. Byl to první pokus o dlouhodobou vizi, jak by se mělo naše odvětví postupně transformovat na nové podmínky. Do roku 1994 jsme pak zpracovali další tři verze tohoto dokumentu. V těchto dokumentech jsme již byli schopni využít zkušenosti jiných zemí, ve kterých prošel sektor textilního a oděvního průmyslu řízenou transformací. Největším příspěvkem do této inspirace byly zkušenosti belgické, kde byl v 70. letech realizován „Textilní plán“, postavený na odstátnění vybraných firem, jejich transformaci a následném zpětném odprodeji privátním subjektům.

Velkým tématem ATOKu byl pro druhou polovinu 90. let boj proti nekorektním dovozům. Byl to dílčí problém širší strategie, vycházející z faktu, že odvětví na jedné straně ztratilo klasické obchodní kanály na vnitřním trhu a na straně druhé proudily na tentýž trh velké objemy zboží, které vykazovaly machinace s celní hodnotou. Na naši kritiku jsme dostávali neuvěřitelné odpovědi typu „musíme to podporovat, protože pak si mohou nízkopříjmové skupiny obyvatel na tržištích koupit zboží, na něž by za normálních okolností cenově nedosáhly“. Hlavně jsme však byli konfrontováni s požadavkem celospolečenské závažnosti. Čili stáli jsme před úkolem věrohodně doložit celospolečenské ztráty z šedé ekonomiky na trhu našimi výrobky. Autor těchto řádků dodnes považuje za velký úspěch, že se to sekretariátu ATOKu povedlo. V roce 1998 jsme předložili kompetentním orgánům Propočet ztrát z nekorektních dovozů textilního a oděvního zboží (za třídy 17+18 SKP) na bázi r. 1998, z nichž vyplývalo, že 1/3 předpokládané spotřeby našich výrobků nepřichází žádným oficiálním kanálem. A celospolečenské ztráty představují řádově 10 mld. Kč za rok.

V letech 2003 a 2004 zpracoval ATOK na objednávku MPO Strategii TOP do roku 2010. Tentokrát šlo o poněkud jinak postavenou strategii. Její první část analyzovala objemové a finanční ukazatele odvětví, druhá pak výhled perspektivních prodejních možností. Obě části byly zpracovány kolektivem pod vedením Ing. Li-buše Fouňové.

V roce 2004 zpracoval ATOK již výše zmíněný dokument „Situace v textilním a oděvním průmyslu, hrozby a rizika vlivem liberalizace světového obchodu po 1. 1. 05“, který byl základem pro obsahově stejný dokument pro jednání vlády ČR. Strategický význam spočíval v tom, že byl bez výhrad přijat jak MPO, tak následně vládou. Bylo to poprvé, co došlo k plnému souladu obou stran, a já se dodnes nemohu zbavit pocitu, že až v tu chvíli pochopilo jak MPO, tak vláda pravý stav věci a skutečnou pozici našeho odvětví. Opakovaně jsem si kladl otázku, proč nám to trvalo 15 let, když jsme pro to dělali vše, co jen trochu bylo možné. Jedinou smysluplnou odpovědí je, že až členství v EU, a tudíž projednávání problémů našeho odvětví na úrovni EU potvrdilo, že si nevymýšlíme.

V přípravě na rozpočtové období 2007 až 2013 (čerpání Operačních programů v hodnotě cca 100 mld. Kč za rok) zpracoval ATOK program „Konkurenceschopnost: šance českého textilního a oděvního průmyslu na léta 2007–2013“. Tento program obsahoval 14 dílčích projektů v celkové hodnotě cca 2 mld. Kč. Jeho význam spočíval v tom, že měl usnadnit (napomoci) restrukturalizaci odvětví i jednotlivých firem za podpory finančních zdrojů EU. V té době jsme vycházeli z přesvědčení, že zvyšování konkurenceschopnosti bude nejen heslem, ale i hlavním kritériem při posuzování žádostí. Praxe, bohužel, ukázala, že o tom, co zvýší konkurenceschopnost odvětví a firem, nebudou rozhodovat ony firmy, ale správci jednotlivých Operačních programů. To způsobilo, že z programu se většina projektů nerealizovala (nebyla pro ně výzva), nicméně alespoň dílčí cíle realizovány byly a navíc jsme si tímto programem ujasnili, co chceme.

V letech 2010 až 2012 zpracovává ATOK 5 strategických dokumentů v rámci projektu „Posilování bipartitního dialogu v odvětvích“. Jde vlastně o definování 4 dílčích strategií (politik) v tématech:

- Ekonomické využití nerovnoměrného rozvržení pracovní doby;
- Pozice odvětví k institutu „minimální mzdy“;
- Definování požadavků na odvětvový vzdělávací systém;
- Definování podmínek pro udržení pracovníků ve vyšším věku v pracovním poměru (v souvislosti s připravovanou reformou důchodového systému), završené souhrnným dokumentem Strategie odvětví do roku 2025.

Zejména tento dokument má strategickou povahu a je unikátní v tom, že jde opravdu o „pohled dopředu“, na rozdíl od jiných strategií, které dokumentují převážně minulost. Zpracování Strategie textilního a oděvního průmyslu do roku 2025 vychází z analytické studie „Dopady globalizačních vlivů na odvětví českého textilního a oděvního průmyslu a možnosti, jak na ně reagovat v období příštích 10 let“.

NÁVŠTĚVA ING. LIVIE KLAUSOVÉ
NA VELETRHU STYL V ROCE 2003

JEDNÁNÍ NA ČESKÉM VELVYSLANECTVÍ
V PAŘÍŽI O MOŽNOSTI USPOŘÁDAT VÝSTAVU
ČESKÉHO TEXTILU V PROSTORÁCH
AMBASÁDY – 2014

Legislativa

V této oblasti se ATOK soustředil na legislativní normy, které bezprostředně souvisí s obsahem podnikání jeho členů, mnohokrát však byl nucen zapojit se, nebo dokonce iniciovat legislativní normy, které jsou „průřezové“. To platilo vždy, když jsme byli před ostatními několik kroků napřed, většinou proto, že na nás dolehly příslušné problémy dříve než na ně. ATOK inicioval vznik:

- vyhlášky, podle které je nutno na dovoz secondhandů mít licenci (1991);
- zákona na ochranu spotřebitele (č. 634/97 Sb. v platném znění). Vznik tohoto zákona spadal do aktivit boje proti nekorektním dovozům;
- zákona proti dumpingovým dovozům (č. 152/97 Sb.). U tohoto zákona dokonce ATOK nabízel pilotně ověření „důkazního břemene“, MPO odmítlo. Aktivita spadala do boje proti manipulaci s celní hodnotou zboží;
- zákona č. 145/2000 Sb., o ČOI (České obchodní inspekci), rovněž nekorektní dovozy;
- zákona pro mimořádná politická obchodní opatření při dovozu a vývozu (č. 62/2000 Sb.). Zákon umožňující ochránit celá odvětví, pokud se jim prokazatelně stala újma. Přijetí zákona inicioval ATOK rovněž v rámci boje proti nekorektním dovozům;
- nařízení vlády (NV) č. 180 (pro obuv) a č. 189 (pro textilní a oděvní výrobky). Po dlouhém úsilí se podařilo společným úsilím ATOKu a ČOKA přimět státní správu k faktickému kroku boje proti machinacím s celní hodnotou. NV bylo postaveno na „jednotkových cenách“. Platilo ovšem jen 90 dnů a podařilo se jej jednou prodloužit. Podle vyjádření GŘC bylo použito v šesti případech (ATOK stálo zpracování cca 3 měsíce tvrdé práce). Jde o názornou ukázkou, jak státní správa dokáže zvoleným řešením dosáhnout toho, že „vlk se nažral a koza zůstala celá“, jinými slovy, stát již nedokázal ustát tlak asociací, ale neměl žádný zájem na změně stavu;
- vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí č. 238/2001 o rozšíření závaznosti kolektivních smluv vyššího stupně;
- v 90. letech ATOK prosadil odbourání cel na dovoz chemických vláken v ČR nevyráběných (přínos pro podniky řádově 250 mil. Kč/rok).

Na druhé straně se ATOKu nepodařilo prosadit (ani ve spolupráci s jinými, např. Svazem obchodu ČR) zavedení registračních pokladen (rovněž návrh z oblasti boje proti nekorektním dovozům), a to přesto, že nás již v roce 1997 tehdejší ministr průmyslu Ing. Vladimír Dlouhý (dnes prezident Hospodářské komory ČR) ujišťoval, že zavedeny budou.

Projektová činnost

Popsat všechny aktivity ATOKu na tomto poli by vydalo samo o sobě na knihu. ATOK měl vždy dostatek myšlenek na to, aby mohl využít prostoru profinancovat je z „cizích zdrojů“. Snažil se o to vždy, avšak zejména období po roce 2004, kdy už bylo možné předkládat projekty v rámci vstupu do EU, bylo dominantní. Pro období 2007 až 2013 měl dokonce „příjmy“ z této činnosti zakomponovány do své finanční strategie. Proto se poté, co se náběh celého systému Operačních programů zpozdil, dostal do velmi svízelné situace, která je však popsána na jiném místě.

Projektů jsme realizovali tolik, že dnes již nejsme, ani v celém kolektivu sekretariátu, schopni všechny (aniž bychom šli do archivu) vzpomenout, natož ty, které jsme zpracovali a které přijaty nebyly (také jich nebylo málo). Proto jsme provedli alespoň „odborný odhad“, ze kterého vyšlo:

- vlastních projektů, které jsme řídili, nebo byli příjemci finanční podpory, bylo min. 40, z toho 5 se zahraniční účastí;
- projektů, kde jsme byli přizvanou stranou, bylo min. 30, z toho 15 zahraničních;
- podaných a nerealizovaných odhadujeme 15, z toho 5 zahraničních;
- jeden projekt, QZ EduTex, jsme zpracovali čtyřikrát (třikrát nám byl zamítnut), a když nám jej MPSV nakonec schválilo, byl tak administrativně náročný, že jsme jej za takových podmínek odmítli realizovat;
- rozpočtované náklady všech realizovaných projektů odhadujeme na více než 150 mil. Kč;
- přínos pro rozpočet ATOKu min. 50 mil. Kč.

Z těch, které byly financovány z „cizích zdrojů“, namátkou vybíráme:

- oborový adresář. ATOK reaguje na vyhlášení projektu Czech Trade a nákladem cca 1 mil. Kč vzniká elektronický oborový adresář textilního a oděvního průmyslu. Poprvé je strukturován podle nomenklatury PRODCOM. Tento adresář je dodnes umístěn na www.atok.cz;
- projekt HK ČR „Informační střediska pro podnikatele“. Sekretariát ATOKu se stává Oborovým informačním místem pro textilní a oděvní průmysl. V rámci tohoto projektu vzniká i oborová příručka pro odvětví;
- projekt „Sociálním programem k překonání hrozby nezaměstnanosti v TOP“ s pracovním názvem SAP. ATOK realizoval projekt (OP LZZ), jehož cílem byla pomoc pracovníkům uvolňovaným z odvětví, jejich rekvalifikace a řízený přesun do automobilového průmyslu;

- ATOK zakládá sektorovou radu. Cílem je vstoupit do projektu Národní soustava povolání (NKP) a Národní soustava kvalifikací (NSK), a mít tak pod kontrolou vznik a obsah nových povolání i kvalifikací pro ně potřebných;
- projekt „Inkubátor“. Šlo o společnou účast 6 malých podniků (nečlenů ATOK) na veletrhu STYL, kterým ATOK připravil vše potřebné, s finanční podporou MPO. Akce byla všemi zúčastněnými firmami velmi kladně hodnocena, avšak počet členů ATOKu nerozšířila ani jedna;
- posilování bipartitního dialogu v odvětvích;
- společné účasti na veletrzích STYL, Heimtextil, Techtextil, Texworld, Svazový veletrh textilu a spotřebního zboží (Rostextil), Lineapelle Bologna, ISPO Mnichov, veletrh Šanghaj.

Z těch, které jsme realizovali vlastními (finančními) silami:

- značka kvality (QZ). Na bázi kvality měla pomoci českým výrobcům proti nekalé zahraniční konkurenci;
- databáze všech výrobních podniků odvětví s počtem pracovníků nad 20;
- KATALOG výrobců technických textilií;
- prezentačně informační stránky www.atok.cz;
- elektronický vzdělávací program www.skolatextilu.cz;
- akreditace středních škol a učilišť, kterou jsme se chtěli připravit na optimalizaci středních škol.

Z projektů financovaných ze zahraničí uvádíme namátkou:

- Oborový adresář (první projekt v roce 1994, již v této kapitole zmíněný);
- PARTEX – SEETEX, projekt určený nově přistupujícím členům EU;
- TEIPTEX (aplikace PES vláken do nehořlavých netkaných textilií);
- PERFECTLINK, projekt byl určen sekretariátům asociací nově přistupujících zemí. Pracovníci sekretariátu absolvovali 6 seminářů, ve kterých se seznamovali s legislativou EU v oblasti mezinárodního a vnitrouníjního obchodu, sociální politiky, standardizace a certifikace, životního prostředí, výzkumu a vývoje a ochrany duševního vlastnictví;
- Smach Tex China. V rámci projektu navštívilo 6 českých podniků Čínu. Byla to první oficiální delegace ATOKu do Číny, cílem bylo posoudit možnosti kooperace a exportu. Členové ATOKu byli součástí delegace cca 45 firem ze SRN, Rakouska, Nizozemska;
- Fashion School. Projekt, jehož obsahem bylo vytvoření desetijazyčného odborného slovníku pro textilní a oděvní průmysl;

- druhou etapu projektu Fashion School, šlo o doplnění o dalších 5 jazykových mutací již dříve vytvořeného desetijazyčného textilního slovníku;
- Dialog sociálních partnerů k důchodové reformě, financovaný z Norských fondů.

Lidé

Za dobu 25 let se do činnosti ATOKu zapojilo mnoho lidí a je nemožné je všechny na tomto místě uvést. Pozornost, úctu a poděkování si zaslouží především všichni členové, ti tvoří ATOK a ATOK může být jen tak dobrý a aktivní, jak jsou dobří a aktivní jeho členové.

Jako je tomu v životě vždy, museli se však najít takoví, kteří byli schopni a ochotni přinést ve prospěch všech něco navíc. Svůj čas a dovednosti. Ty bychom na tomto místě rádi uvedli, přičemž uvádíme vždy jen nejvyšší dosaženou pozici. Byl-li však někdo členem jak správního výboru, tak dozorčí rady, uvádíme jej v obou orgánech.

ATOK vedli postupně čtyři prezidenti:

- Ing. Stanislav Nosek (Textilana Liberec), 1989–2002
- Ing. Jan Prokop (Jitex Písek), 2002–2006
- Ing. Josef Novák (Veba Broumov), 2006–2010, 2012 dosud
- Ing. Jiří Kohoutek, 2010–2012

Viceprezidenti ATOKu:

Ing. Jan Heřmanský (Svitav Svitavy), Ing. Petr Moravec (Silk & Progress Moravská Chrástová), Ing. Josef Jiránek (Tiba Dvůr Kr. n L.), Ing. Lubomír Skála (Otavan Třeboň), Ing. Jiří Cápek (Svit Zlín), Ing. František Tuhý (OP Prostějov), Ing. Miroslav Halfar (Slezan F-M),

Členové správního výboru:

Ing. Petr Janák (Inotex Dvůr Kr. n L), Ing. Stanislav Pekárek (PČP Nejdek), Ing. Ivan Hnízdil (BOPO Třebíč), Ing. Václav Vojtík (Triola Praha), Ing. Václav Novotný (Novesta Zlín), Ing. Stanislav Moravec (TIMO Praha), Ing. Rudolf Štěpančík (Gala Prostějov), Ing. Zdeněk Maršíček, CSc. (VÚB Ústí n. O.), Ing. Josef Šefránek (RZ Dobříš), Ing. Petr Mrázek (Moravolen Šumperk), Ing. Jan Řehák (Texlen Trutnov), Ing. Josef Ruml (Pleas Havlíčkův Brod), Ing. Oldřich Virág (Krajka Kras-

ING. STANISLAV NOSEK

ING. JAN PROKOP

ING. JOSEF NOVÁK

ING. JIŘÍ KOHOUTEK

PREZIDENTI ATOK V LETECH 1990 – 2015

lice), Emil Mašita (Centrotex Praha), Ing. Josef Šubrt (Technolen Lomnice n. P.), Ing. Eliška Rohlová (Centrotex, Praha), Ing. Zdeněk Šprynar (ČML Humpolec), Tomáš Bartoň (Cottex Hronov), Ing. Miloš Jelínek (Tanex Jaroměř), Ing. Miroslav Krejčí (Hedva Moravská Třebová), Ing. Jiří Beránek (Sukno Humpolec), Ing. Jan Klápa (Sauria Prostějov), Ing. Petr Vik (Texlen Trutnov), Ing. Miroslav Syrovátko (Tepna Náchod), Ing. Petr Mahnel (Elite Varnsdorf), Ing. Stanislav Sedláček (Tiba Dvůr Králové n. L.), Ing. Jaroslav Ilchman (Danubia Čermná n. O.), Jaroslav Šrager (TEXR České Budějovice), RNDr. Pavel Malčík (TZU Brno), Ing. Karel Jelínek (VELVETA Varnsdorf), Ing. Eva Najmanová (Pappilons Králíky), Ing. Jaroslav Zachariáš (CNM Baška), Ing. Anna Turková (Mileta Hořice), Ing. Emil Kovář (Fezko Thiery Strakonice), Ing. Otakar Petráček (Mileta Hořice), Ing. Jiří Havlíček (FT TUL Liberec), Jiří Grund (Grund Mladé Buky), Ing. Jan Kovář (CNM Baška)

Členové dozorčí rady:

Ing. Milan Novák (Notex Černožice n. Labem), Ing. Zdeněk Neumann (Partex Nová Včelnice), Ing. Stanislav Krmela (VUL Šumperk), Ing. Karel Jelínek (Velveta Varnsdorf), Ing. Rostislav Tesař (Toray Prostějov), Ing. Michal Závěrka (Hybler Semily), Ing. Jan Rosner (Pega Krnov), Ing. Oldřich Jícha (Modeta Jihlava), Ing. Zdeněk Marek (Perla Ústí n. O.), Ing. Josef Šubrt (Technolen Lomnice n. P.), Ing. Ivo Váňa (Kras Brno), Marie Palečková (Kozak Klatovy), Ing. Josef Bureš (Botana Skuteč), Ing. Miroslav Krejčí (Hedva Moravská Třebová), Ing. Stanislav Sedláček (Tiba Dvůr Kr. n. L.), Ing. Stanislav Moravec (Timo Praha), Ing. Jan Khom (Hedva Moravská Třebová), Ing. Eva Koudelková (Schöller Litvínov), Ing. Jiří Urban (Nová Mosilana Brno), Ing. Vladimír Vancl (Kolovrat Chýnov), Ing. Oldřich Glogar (2G Lipov), Ing. Jan Hejátko (Habitat Náměšť n. O.), Ing. Zdeněk Věchet (Knitva Nová Paka), Ing. Lubomír Stiller (Pappilons Králíky), Ing. Vojtěch Sedláček (WICO Děčín), Ing. Pavel Zezula (Nová Mosilana Brno)

V této souvislosti může být také zajímavé podívat se na to, jak se vyvíjely řídicí orgány ATOKu, zejména správní výbor. Jak již bylo zmíněno výše, mnoho aktivit ATOKu bylo v počátcích strukturováno podle VHJ. Těch bylo 7, a tak bylo na 1. valné hromadě dohodnuto, že v zájmu paritního zastoupení všech oborů (VHJ) bude každý obor nominovat do řídicího orgánu ATOKu (správního výboru) dva zástupce, plus jedna nominace případně zástupci tehdy monopolního exportéra CENTROTEXu. Tak se stalo, že první správní výbor měl 15 členů. Postupem času, jak se význam oborů stíral, počet členů klesal a také se snižovala ochota angažovat se ve věcech společných, se počet členů správního výboru ustálil na počtu 10.

Financování činnosti

Financování bylo, pochopitelně, od počátku velmi citlivé téma. Bylo úzce spojeno s rozsahem a strukturou činnosti a bylo v trvalé kontradikci s ochotou členů činnost ATOKu financovat. Již samotný princip výpočtu byl složitý ve smyslu nalezení dohody všech členů. Způsobů, jak se na činnost složit, bylo více, každý však buď zvyhodňoval, nebo naopak znevýhodňoval nějakou skupinu. Nakonec zvítězila varianta „zaměstnanosti“, tedy rozdělení členů do kategorií podle počtu zaměstnanců a z toho definovaný příspěvek na činnost. Výhody této varianty spočívaly zejména v tom, že údaj rozhodný pro výpočet byl snadno ověřitelný, silná nevýhoda naopak v tom, že trvalý růst produktivity práce celého sektoru měl významný dopad na zaměstnanost, která klesala významně, a tím „zajišťovala“ i trvalé snižování zdrojů financování. Tento vývoj opakovaně přinášel potřebu financování upravit, správní výbor mnohokrát o změně systému financování jednal, nicméně vždy nakonec zvítězila jistota bytí malých zdrojů nad nejistotou hypoteticky větších. Významný návrh v této věci projednával správní výbor v roce 2002 a ten vycházel ze zkušeností nizozemské oděvní asociace MODINT. Vycházel z poznání, že většina členů nevyužívá všechny služby poskytované asociací a má pocit, že zbytečně přispívá na něco, co nevyužívá, nespotřebává. Návrh byl postaven na vytvoření „modulů“, tedy uceleného obsahu určité činnosti, a účast v tomto modulu byla oceněna cenou (poplatkem) podle skutečných nákladů na tento modul. Každý člen by si pak sám vybral ty moduly, které jsou pro něj důležité, a příspěvek by byl součtem cen jednotlivých modulů. Ani tentokrát jsme však nenašli dost odvahy do něčeho zcela vyhovující, ale přece jen zaužívané praxe zasáhnout. Osobně se však domnívám, že se ATOK stejně této nepopulární otázce v brzké budoucnosti nevyhne.

Při trvale klesajících zdrojích od členských firem bylo jen otázkou času, kdy sekretariát musel přijít s nějakým návrhem, který zajistí vyrovnanost rozpočtu. Tím návrhem se stala možnost část svých aktivit prodávat, a to zejména mimo členské firmy. Takovými možnostmi byly zejména:

- odvětvové studie,
- statistické výstupy (ročenka),
- sponzorské příspěvky,
- prodej inzercí v periodikách,
- poradenská činnost pro dodavatele a odběratele sektoru,
- v pozdějším období, zejména po roce 2000, projektová činnost.

CLUTEX – KLASTR TECHNICKÉ TEXTILIE

je organizace, která sdružuje textilní a oděvní firmy, subjekty zabývající se vývojem a výzkumem a univerzity, aby koordinovala aktivity v aplikovaném výzkumu, transferu technologií a zajištění inovací, a tím podporovala rozvoj podnikání v odvětví v České republice. CLUTEX dále organizuje projektovou činnost financovanou z národních i evropských zdrojů a zajišťuje účast svých členů na tuzemských a zahraničních veletrzích a výstavách.

Pracovníci sekretariátu ATOK v letech 1990–2015

	Jméno, příjmení	agenda	od	do	počet let
1	Ing. Jaroslav Ilchmann	ředitel sekretariátu	1990	1992	2,0
2	Marie Pěvřátílová	sekretářka	1990	1992	2,0
3	Ing. Jiří Kohoutek	ředitel sekretariátu, výkonný ředitel, prezident	1. 4. 1991	31. 12. 2012	21,8
4	Karel Šanca	hospodářská politika, statistika, administrativa	1. 4. 1991	10. 6. 1998	7,2
5	Ing. Radoslav Klesal	hospodářská politika	1. 4. 1992	31. 10. 1992	0,6
6	Ing. Karel Holešínský	veletrhy, oborové středisko kůže	1. 8. 1992	20. 10. 1993	1,2
7	JUDr. Alena Šťastná	právní a sociální	1. 11. 1992	30. 9. 1993	0,9
8	Ilona Podloucká	sekretářka	1. 11. 1992	31. 8. 1994	1,8
9	Ing. Vlasta Vanická	ekonomka	1. 12. 1992	31. 3. 2001	8,3
10	Josef Zuzánek	oborové středisko len	1. 1. 1993	31. 5. 1994	1,4
11	Zdena Čechová	oborové středisko vlna, veletrhy	1. 1. 1993	31. 8. 2000	7,7
12	Ing. Borivoj Čirlič	hospodářská politika	1. 1. 1994	31. 12. 1996	3,0
13	Ing. Jan Bělík	veletrhy, oborové středisko kůže	1. 1. 1994	31. 8. 1998	4,7
14	Jarmila Syblíková	administrativní práce	1. 1. 1994	30. 4. 1994	0,3
15	Ing. Eva Vošická	zahraniční vztahy	1. 3. 1994	30. 9. 2000	6,6
16	Jana Šeflová	informace, IT	1. 4. 1994	30. 6. 1996	2,2
17	Ing. Vít Bareš	informace, IT	1. 6. 1994	30. 7. 1996	2,2
18	Monika Spoustová	sekretářka	1. 6. 1994	9. 10. 1995	1,4
19	Ing. Helena Suchomelová	oborové středisko len	1. 1. 1995	31. 12. 1998	4,0
20	Ing. Otta Šilhavý	oborové středisko vlna, hospodářská politika, veletrhy	1. 1. 1995	31. 12. 1996	2,0
21	Josef Erat	oborové středisko oděvy	1. 1. 1995	31. 12. 1996	2,0
22	Zdenka Majová	sekretářka, ekonomka, projekty	1. 2. 1995	dosud	20,0
23	Ing. Ladislav Balatka	zahraniční vztahy	16. 5. 1996	31. 10. 1996	0,5
24	Ing. Markéta Mastná	hospodářská politika	1. 8. 1996	30. 6. 1997	0,9
25	Ing. David Šmejkal	statistika, informace	1. 9. 1996	31. 1. 1999	2,4
26	Marta Dušková	informace, školská	1. 9. 1997	31. 3. 2007	9,6
27	Ing. Jana Rosnerová	veletrhy	14. 9. 1998	30. 11. 1999	1,2
28	Ing. Jana Šilarová	statistika, informace	1. 1. 1999	29. 11. 2009	10,9
29	Ing. Ludmila Halkovová	zahraniční vztahy, veletrhy, projekty	1. 2. 2000	dosud	15,0
30	Petra Zelnická	sekretářka	1. 1. 2001	31. 3. 2002	1,2
31	Petra Posseltová-Čálková	asistentka ředitele	28. 2. 2002	1. 12. 2007	5,8
32	Milada Gmuzdková	sekretářka	8. 4. 2002	18. 4. 2002	0,0
33	Jana Volfová	asistentka ředitele	13. 5. 2002	9. 8. 2002	0,2
34	Ing. Irena Kučerová	statistika, informace	19. 8. 2002	31. 8. 2003	1,0
35	Ing. Miloš Beran	hospodářská politika, statistika, projekty, IT	1. 9. 2003	30. 3. 2009	5,6
36	Libuše Drmlová	sekretářka	11. 8. 2004	31. 3. 2007	2,6
37	Jana Patáková	veletrhy, projekty	15. 2. 2002	31. 12. 2008	6,9
38	Ludmila Pánková	asistentka ředitele	21. 12. 2004	31. 3. 2005	0,3
39	Lucie Mistrová	sekretářka	6. 4. 2005	28. 2. 2009	3,9
40	Jiří Simín	informace, statistika, IT	1. 10. 2005	dosud	10,0
41	JUDr. Eva Kohoutková	projekty, sociální	1. 1. 2007	31. 12. 2008	2,0
42	Olga Dragounová	projekty	1. 1. 2007	31. 12. 2008	2,0
43	Mgr. Jiří Česal	projekty, výkonný ředitel	1. 1. 2011	dosud	4,0
44	Ing. Tereza Zajícová-Hartmanová	veletrhy, projekty	1. 1. 2013	3. 4. 2015	2,3
45	Ing. Stanislav Sedláček	projekty	1. 2. 2013	dosud	2,0
46	Miroslav Břeň	ekonom	1. 2. 2014	dosud	1,0

BĚHEM 25 LET TRVÁNÍ ATOKu se v jeho sekretariátu vystřídalo 46 pracovníků. Agenda, které se věnovali, zahrnovala vedle administrativy také hospodářské a sociální otázky, zahraniční vztahy, informatiku, problematiku veletrhů a řešení projektů. V rámci ATOKu rovněž působila střediska oborově zaměřená na kožedělný, lněný, vlnářský a oděvní průmysl.

PODĚKOVÁNÍ POSLANKYNI EVROPSKÉHO
PARLAMENTU MUDR. ZUZANĚ ROITHOVÉ
NA 29. VALNÉ HROMADĚ ATOK KONANÉ
NA JAŘE 2005

Ještě dnes si živě vzpomínám na debatu předcházející „uvolnění“ sekretariátu pro takovou činnost. Tehdy převládal názor, že sekretariát má vykonávat činnosti pro své členy a není v zájmu členů orientovat jej na jiné činnosti. Nakonec nutnost dosáhnout vyrovnaného rozpočtu bez zvyšování příspěvku členům umožnila sekretariátu takové chování, avšak jen do výše 30 % rozpočtu. Tato „brzda“ nám však stejně vydržela pouze několik let, a posléze bylo nutné sekretariátu uvolnit ruce zcela. **Stalo se zásadou, že vyrovnaný rozpočet je v kompetenci ředitele sekretariátu, a bylo jeho zodpovědností využít kapacit sekretariátu tak, aby to nepřineslo potřebu zvyšování členských příspěvků.** Zejména poté, co se otevřel prostor v Operačních programech (2002 až 2008), byly roky, kdy rozpočet ATOKu přesáhl i 20 mil. Kč, a v těchto případech byl již podíl členských příspěvků na rozpočtu ATOKu menší než 25 %. Tato praxe umožnila, že členské příspěvky se za celou dobu existence ATOKu, tedy dnes popisovaných 25 let, upravovaly jen několikrát a ve vztahu k inflaci v podstatě zanedbatelně.

Na druhé straně tato praxe přinášela sekretariátu nemalý úkol v tom, že bylo nutné odpracovat jak projekty, tak zachovat kvalitu i rozsah služeb pro členy. Hledali jsme tedy jen takové projekty, které se daly spojit se službami pro členy a přinášely alespoň synergický efekt.

Krise zasáhla i ATOK

Aby byl obrázek o činnosti ATOKu alespoň zčásti úplný, nemůžeme pominout, že celé odvětví procházelo mnoha krizemi, a ta (zatím) poslední se dotkla i ATOKu, přesněji jeho výkonné složky, sekretariátu.

Když v roce 2008 vrcholila finanční krize v celé EU, mělo naše odvětví, jak se později ukázalo, to nejtěžší již za sebou a jeho tržby se začaly stabilizovat. Sekretariát ATOKu však měl svoji finanční rozvahu postavenou na předpokladu, že od roku 2007 bude ČR absorbovat ročně 100 mld. Kč z Operačních programů. Proto se sekretariát pečlivě připravoval na to, aby vhodnými projekty propojil svoji činnost s finančními možnostmi Operačních programů (realizace dokumentu „Konkurenceschopnost: šance českého textilního a oděvního průmyslu na léta 2007–2013“). Celá agenda OP se však zpozdila (o téměř 2 roky), což ve spojení se snižující se členskou základnou a stagnující úrovní členských příspěvků způsobilo, že sekretariát musel projít náročnou restrukturalizací. Při ní musel ve dvou etapách snížit své náklady o 2 mil. Kč, což představovalo cca 20 % rozpočtu roku 2009. A tak si i pracovníci sekretariátu na vlastní kůži vyzkoušeli, jak probíhají restrukturalizační procesy. Výrazné snížení mzdových nákladů znamenající, že starší pracovníci pracovali dva měsíce bez mzdy, jednání s dodavateli o snížení

cen až o 50 %, další přechod od tištěných výstupů k elektronickým, spojení některých agend, to byly hlavní restrukturalizační kroky. Možná jsme porušili zákoník práce, ale tím, že jsme krizi řešili RAZANTNĚ a IHNED, jsme ji také zvládli a do 3 měsíců byl ATOK opět v dobré kondici a hradící své závazky do 14 dnů.

Jako přílohu uvádíme seznam všech pracovníků, kteří prošli sekretariátem ATOKu, s délkou pracovního poměru.

7 VIZE ASOCIACE

Mgr. Jiří Česal

Zamyšlení nad historickými souvislostmi

V předchozích kapitolách byl ve stručnosti nastíněn vývoj textilního a oděvního průmyslu v českých zemích i s jeho výzvami i ohroženími. Při důkladnějším čtení určitě neujde pozornosti, že existenční ohrožení, jako bylo to, které přicházelo z britských ostrovů spolu s parním strojem, bylo čas od času impulzem k dalšímu rozvoji odvětví. Ovšem ne všechny firmy byly a jsou schopné takovému hrozbám či výzvam čelit a vytěžit je ke svému prospěchu. Ty, které to nedokázaly, ať už byla pointa jakákoliv, ze scény či z výsluní spolu se starými formami výroby a její organizace mizely. Jestli v devatenáctém století byla výzvou tvorba moderního strojního parku, aby firma mohla vyrábět více a levněji, tak v 1. polovině 20. století k tomu přibyla další výzva k organizaci obchodu. Progresivní firmy budovaly, jak to dokládá v našem prostředí například Bata, Nehera či Rohný, svoji obchodní síť, o kterou se mohly opřít. Konec 20. a začátek 21. století k tomu přidává další výzvu, jako by vybízel k neustálým inovacím výrobků. Pružnost a inovace se staly modlou doby, avšak zdá se, že toto již dlouho nebude stačit a výrobci budou mnohem více muset zohledňovat kvalitu a promyšlet užitečnou hodnotu svých výrobků. Kdo zvládne tento zápas, má nakročeno k úspěchu. Je to neúprosný boj, ve kterém méně pružní a méně silní zpravidla prohrávají. Jeden z takovýchto „zápasů“ český textilní a oděvní průmysl v posledních letech absolvoval po vstupu Číny do WTO, a i když se ztrátami, zdá se, že v této zkoušce obstál.

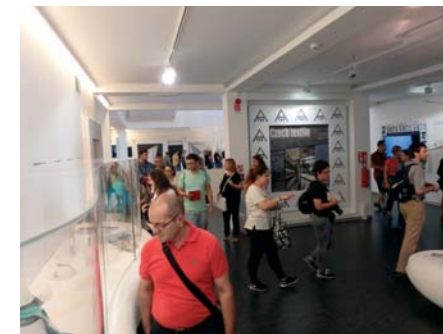
Vedle tohoto „boje o místo na slunci“ již v minulosti docházelo k potřebě hledání pravidel, za kterých mohou firmy minimálně koexistovat, a to ať už se jednalo či jedná o město (cechy), stát (hospodářská komora, průmyslové a další svazy), kontinent (např. EURATEX) či v současné etapě i celý svět (WTO). **Společně uznávaná pravidla, cíle a postup k jejich naplnění také legitimizoval a legitimizuje jejich existenci. Do tohoto okruhu spadají i moderní asociace, Asociaci textilního-oděvního-kožedělného průmyslu (ATOK) nevyjímaje.**

Poslání ATOK

ATOK vznikl před 25 lety jako odvětvová organizace podnikatelů a zaměstnavatelů, jejímž cílem a posláním je ochrana podnikatelských zájmů členů, zejména v ekonomických a sociálních záležitostech. V tomto smyslu ATOK:

- prosazuje a hájí obchodní, podnikatelské a zaměstnavatelské zájmy svých členů ve vztahu ke státním, nestátním i podnikatelským subjektům v České republice i zahraničí, přičemž v tomto jednání zajišťuje a podporuje jednotný a koordinovaný postup;
- podporuje inovace a zvýšení konkurenceschopnosti v textilním a oděvním průmyslu;
- zajišťuje vydavatelskou činnost zaměřenou na periodické i neperiodické publikace odborného charakteru, poskytující informace podnikatelským subjektům a spotřebitelské veřejnosti;
- poskytuje a zprostředkovává služby týkající se informačního, obchodně ekonomického, vzdělávacího, technického a technologického charakteru v souladu s potřebami a požadavky svých členů, a to jak na území ČR, tak i ve vztahu k zahraničním institucím a podnikatelským subjektům;
- zastupuje zájmy svých členů ve vnitrostátních i mezinárodních zaměstnavatelských a profesních organizacích;
- uplatňuje zájmy svých členů v zahraničí spoluprací s podnikatelskými zahraničními svazy, pomáhá navazovat přímé vztahy našich a zahraničních podnikatelských subjektů;
- prosazuje a chrání zájmy svých členů v jednáních s vyššími odborovými orgány v rámci kolektivního vyjednávání;
- jedná o uzavření vyšší kolektivní smlouvy, pokud je k tomu zmocněna valnou hromadou;
- zajišťuje funkci živnostenského společenstva.

Všechny tyto činnosti ATOK s větším či menším úspěchem vykonává a vykonávat bude, protože je to jejím, stanovami daným posláním. Avšak tyto činnosti

EXPOZICE ČESKÉHO TEXTILNÍHO PRŮMYSLU NA EXPO 2015 V MILÁNU

48. VALNÁ HROMADA ATOK VE
VZDĚLÁVACÍM STŘEDISKU FIRMY VEBA –
1. PROSINCE 2014

musí mít také nějakou kotvu v čase, aby se nejednalo jen o nahodilý souhrn činností, které samozřejmě i tak jsou důležité. To znamená, že by asociace měla pracovat také na podkladě nějaké dlouhodobější vize.

Vize do budoucna

V roce 2013 byl z podnětu tehdejšího prezidenta a současného čestného prezidenta ATOK Ing. Jiřího Kohoutka vytvořen tým odborníků, který zpracoval Strategii textilního a oděvního průmyslu do roku 2025, kde je zakomponována i vize odvětví:

„Textilní a oděvní průmysl ČR se stane lídrem mezi evropskými producenty špičkového textilu jak tradičního, tak technického zaměření. Jeho rozvoj a prosperita se bude opírat o kvalifikované, kompetentní a motivované pracovníky, o vývoj vyspělých technologií a jedinečných produktů a o aktivní, soustavné zpracování evropských i neevropských trhů. Rozvoj TOP ČR a strategické koncepty jednotlivých firem budou akcentovat společenskou zodpovědnost a dlouhodobou udržitelnost jak ve vztahu k regionům, ve kterých působí, tak vůči dodavatelským destinacím.“

Tato vize byla formulována s vědomím, čím si textilní a oděvní průmysl v posledních dekádách prošel, a byla zpracována v prostředí a na základě potřeb samotného odvětví.

ATOK tuto vizi bere jako základ pro formulování strategií i postupů asociace, přitom ale také musí zohlednit specifika daná typem její organizace.

Vizi asociace bychom tedy mohli formulovat následovně:

ATOK je moderním, dynamickým a atraktivním podnikatelským sdružením, které mezi členy zahrnuje většinu v České republice působících textilních, oděvních a kožedělných firem a jejich speciálních asociací. Díky masivní podpoře v rámci odvětví, svému jednání a erudici je respektovaným zaměstnavatelským svazem jak u svých členů, tak ze strany státních a nestátních orgánů a zahraničních organizací. Má velmi úzké bilaterální vztahy s asociacemi v rámci EU i v celosvětovém měřítku, jejichž prostřednictvím členská firma navazují své vlastní partnerské a obchodní vztahy. Uvedené zasíťování umožňuje ATOK po opětovném vstupu do mezinárodních organizací, jako je EURATEX, mnohem účinněji prosazovat zájmy svých členů v rámci EU i v širším kontextu. Na domácí půdě je ATOK důležitým členem KZPS, s nímž, jakož i s SP ČR a s HK ČR, koordinuje své stanoviska vůči státu.

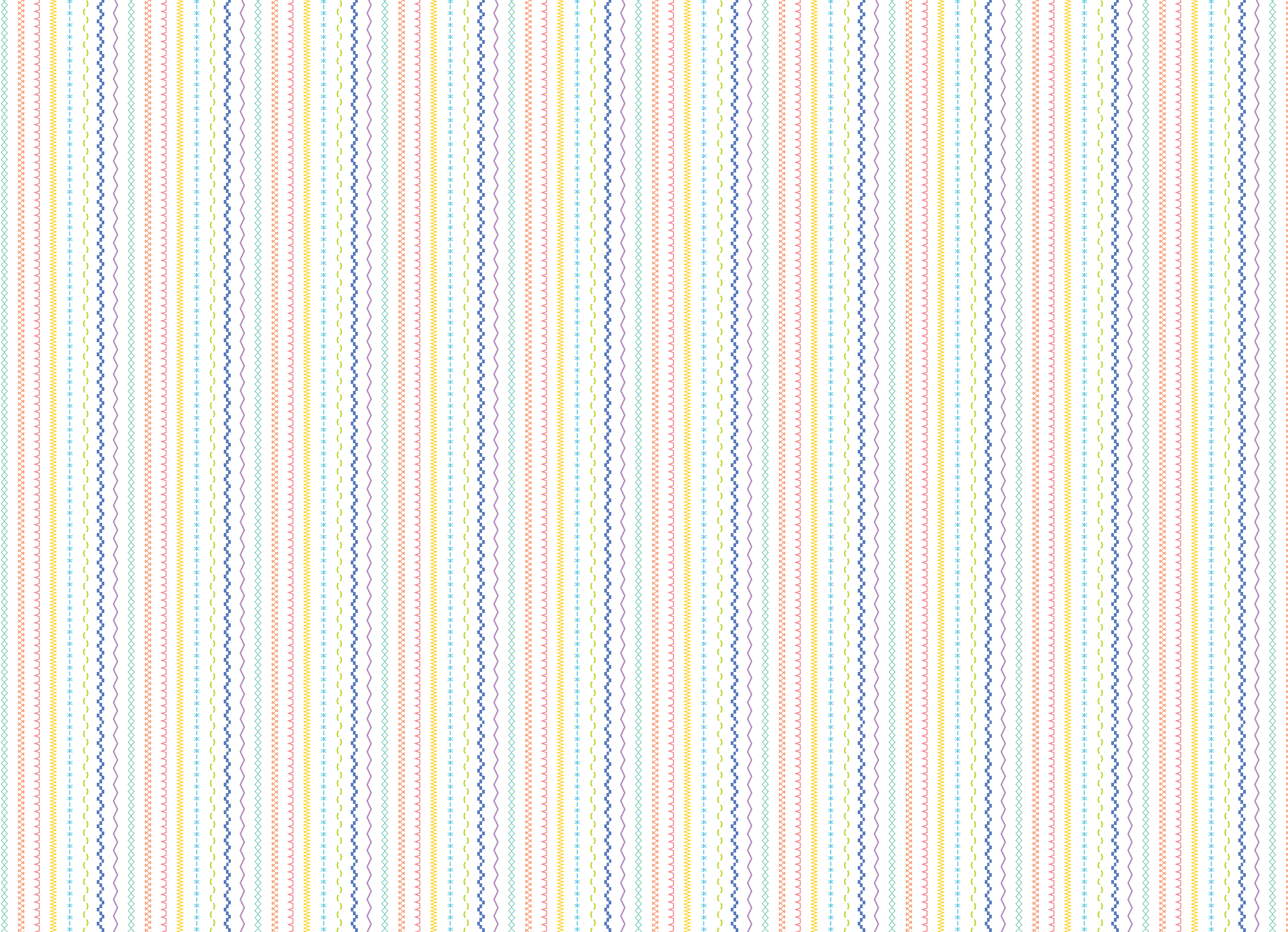
Asociace je poradním orgánem státní exekutivy ve věcech týkajících se odvětví, zahraničního obchodu, sociální a školské problematiky, přičemž může těžit z poměrně široké samosprávy, která byla jednotlivým odvětvím prostřednictvím

odvětvových svazů poskytnuta a jejíž součástí je podpora veletrhů. ATOK se kontinuálně podílí na dialogu státních institucí, vzdělávacích institucí a podniků o zkvalitňování odborného vzdělávání a přispěl k uzavírání krajských sektorových dohod.

ATOK posiluje výzkumnou organizační strukturu, jejíž součástí je CLUTEX, ČTPT a FT TUL a další vzdělávací a výzkumné instituce tak, aby firmy v odvětví měly co největší podporu pro své inovace. K podpoře průmyslu se ATOK zasadil o daňové úlevy a jiné finanční nástroje podporující VVI aktivity. Vlastní projekty asociace jsou zaměřeny do oblasti energetických a dalších úspor, odborného vzdělávání a na sociální problematiku, kterou řeší se svým odborovým partnerem OS TOK, přičemž ATOK samozřejmě každý rok uzavírá kolektivní smlouvu vyššího stupně.

Díky popularizaci a propagaci odvětví, která jde souběžně s rozvojem firem, je textilní, oděvní a kožedělný průmysl vnímán jako perspektivní a atraktivní odvětví, přičemž textilní odborné školy mají převis uchazečů o studium, které je náročné a dokáže absolventy dobře připravit na pozice, které budou v jednotlivých firmách zaujímat.

Tato vize, která představuje ideální cíl, kterého by se měla asociace snažit dosáhnout, zohledňuje základní problémy na střetu politiky a byznysu, s kterými se textilní, oděvní a kožedělný průmysl potýká. Na závěr nezbyvá, než si přát a dělat vše pro to, aby se tato vize naplnila.

ČLENOVÉ ATOK SE PREZENTUJÍ

2G-spol. s r.o. – Příkrývky a polštáře Lipov

Rodinnou firmu založili manželé Glogarovi v roce 1995, a navázali tak na dlouholetou tradici výroby příkrývek z ovčí vlny v regionu Hornácko v jihovýchodní části Moravy. V současnosti se řadí mezi největší výrobce příkrývek, polštářů a čalounických výplní v České republice. Firma zaměstnává 120 zaměstnanců, kteří pracují ve třech provozech. Společnost disponuje moderním strojním vybavením, a je tak schopna čelit konkurenci. Soustavná technologická inovace patří společně s vysokou kvalifikací zaměstnanců a vývojem nových výrobků k jejím hlavním prioritám.

Firma dlouhodobě spolupracuje s Institutem pro testování a certifikaci ve Zlíně a Textilním zkušebním ústavem v Brně, je členem Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu a Čechu čalouníků a dekoratérů se sídlem v Brně. Firma je oprávněna používat označení Český výrobek a QZ – Zaručená kvalita, která garantují kvalitu výrobků. 2G Lipov je také dlouholetým partnerem organizace Czech Trade, jež podporuje český export. I díky tomuto partnerství se v posledních letech podíl exportu do Rakouska a Itálie na celkových tržbách zvýšil. V menším rozsahu firma vyváží i do dalších zemí Evropské unie, Švýcarska, Ruska a Gruzie.

Naším základním výrobním programem jsou prošívané příkrývky, polštáře, podložky, přehozy na postele, a to jak ze syntetických, tak i přírodních materiálů. Ve svých výrobcích využíváme přírodní výplňové materiály, jako

jsou ovčí vlna, velbloudí srst, kašmír, bambus, hedvábí, lyocell a prachové peří.

Zvláštní pozornost věnujeme tzv. zdravotnímu programu, který je zaměřen zejména na výrobky pro alergiky, výrobky s nižšími nároky na údržbu, pro nemocnice, sanatoria a domovy s pečovatelskou službou, stejně jako výrobky pro zdravé a pohodlné spaní. V rámci zdravotního programu jsou používány moderní materiály, které ve

všech ohledech zlepšují kvalitu spánku: zabraňují nebo redukuje výskyt roztočů, virů a bakterií, některé odvádějí vlhkost z těla, a tím zajišťují pro odpočinek ideální suché prostředí. Do tohoto programu patří i polštáře stabilizující během spánku krční páteř.

Ve spolupráci s Technickou univerzitou v Liberci a firmou Nanovia z Litvínova vyvíjíme novou řadu výrobků s vrstvou z nanovláken. Cílem jejího využití je zabránit pronikání roztočů a jimi produkovaných alergenů k uživateli lůžkovin. Velkou výhodou je skutečnost, že k dosažení požadované ochrany není potřeba žádné chemikálie, ochrana funguje na mechanickém principu. V současnosti necháváme nové výrobky testovat jak z hlediska účinnosti ochrany proti mikroorganismům, tak i standardních požadavků na lůžkoviny. Síťová struktura nanovláken obsahuje otvory řádově menší, než je velikost roztočů a jimi vytvářených alergenů. Velikost roztoče je přibližně 300 mikrometrů, velikost jím produkovaných alergenů je v řádu mikronů (od 1 do 20 mikronů). Výrobky s vrstvou z nanovláken jsou doposud jedinou efektivní textilní bariérou proti prostupu alergenů do lůžka či lůžkovin. Tento materiál vyráběný s použitím moderních

textilních technologií využívá výhodu jedinečně kvalitní bariéry submikronových vláken (nanovláken). Přestože alergeny vrstvou z nanovláken neprojdou, její použití nesnižuje propustnost výsledného materiálu, takže jak vzduch, tak i vlhkost prostupovat mohou. Nanovlákná jsou také vhodná pro výrobu zdravotnického materiálu, u kterého je potřeba zaručit sterilitu – ochranu proti průniku virů a bakterií. Ta je opět zajištěna na základě mechanické bariéry. Nanovlákná mohou být využita při výrobě zdravotnického oblečení nebo roušek. I zde je velikost otvorů mezi nanovláknými významně menší než velikost mikroorganismů. Například velikost bakterie Staphylococcus aureus je přibližně 1 mikron, velikost viru N1H1 je okolo 150 nanometrů.

Naše společnost získala v dubnu 2013 na veletrhu Mobitex v Brně první cenu v kategorii Progresivní materiál/technologie za výrobky řady NanoConcept, využívající právě vrstvy z nanovláken. Ocenění bylo uděleno za inovativní využití nanovláken v lůžkovinách pro zdravotnická zařízení. Dalším krokem, na kterém v současnosti pracujeme, je aplikace vrstvy nanovlákná přímo na povrchovou tkaninu lůžkovin. Tím bychom dosáhli jednak zjednodušení skladby výrobku a současně i vyššího uživatelského komfortu.

Společnost 2G-spol. s r.o. – Příkrývky a polštáře se bude i nadále snažit poskytovat zákazníkům vysoce kvalitní výrobky a související služby, jakož i nejlepší poměr ceny a hodnoty.

Antonín Šlesinger, spol. s r.o. Praha 1

ŠLESINGER THREAD BUTTONS je obchodní značka, pod kterou firma Antonín Šlesinger, spol. s r.o., výroba nitěných knoflíků v Jablonném nad Orlicí, distribuuje své exkluzivní výrobky do zahraničí.

Dne 1. října 2011 společnost oslavila dvacáté výročí svého trvání a devadesátileté výročí založení továrny Antonínem Šlesingerem.

Počátek výroby nitěných knoflíků v Jablonném nad Orlicí spadá do období před první světovou válkou. Tajemství vzniku výroby těchto knoflíků nebylo nikdy objeveno. Jisté je, že k němu přispěla již před 300 lety průmyslová revoluce v Anglii, konkrétně hrabství Dorset, odkud pochází také jejich někdejší pojmenování – Dorsetské knoflíky „vysoké kvality“. Původně byly vyráběny z kroužků nařezaných z rohů ovcí, pokrytých kouskem plátna a prošitých jemnou nití, tak aby vznikl knoflíkový tvar.

Spoluzakladatel strojní výroby a tradiční výrobce nitěných knoflíků Antonín Šlesinger zprůmyslnil jejich dřívější ruční šití, které poskytovalo obživu stovkám domácností v podhůří Orlických hor.

K velkému rozmachu výroby došlo po první světové válce. Značná část knoflíků šla na export do Německa, Polska, Finska, Rakouska, Maďarska, Rumunska, Francie, Belgie, Jugoslávie a až do Indie. Za druhé světové války export úplně ustal. Po jejím skončení výroba pokračovala v omezeném rozsahu pro nedostatek materiálu i dělnic.

V roce 1951 došlo ke znárodnění výroby. Do Jablonného nad Orlicí byla dosazena národní správa, kterou prováděl n. p. KOH-I-NOOR, Vyškov. Podnik prošel řadou delimitací, které v roce 1960 vyústily v převod továrny pod průmyslový kombinát Žamberk s názvem Dřevotex. Za jeho správy se v roce 1968 uskutečnila přístavba nové části továrny.

Restituentka Věra Šlesingerová měla v roce 1990 řadu nabídek na odkoupení továrny včetně změny účelu výroby. Jediným jejím přáním však bylo udržet tradiční výrobu a co nejvyšší zaměstnanost. Při zakládání společnosti s ručením omezeným byl dán restituentce slib její odkaz plnit. Nově založená společnost dala do svého názvu jméno původního zakladatele – Antonína Šlesingera.

Tradiční český výrobek – prádlový nitěný knoflík – tak má i nadále trvalé a stále uplatnění v domácnostech a zejména v zařízeních zdravotních a sociálních služeb, v hotelových zařízeních, ale i na dámském oblečení. Hlavní předností nitěného knoflíku je jeho vysoká životnost (až 20 let) při opakovaném praní a mandlování.

V současné době vedení společnosti usiluje o rozšíření exportu tohoto tradičního českého výrobku. Činnost si zajišťujeme sami v Evropě i v zámoří.

Cenová politika a poptávky ze zahraničí vyvolávají požadavky na inovace. V letošním roce jsme tak rozšířili sortiment o další velikosti knoflíků a barevnější škály, které mohou obohatit současné trendy oděvů, krojí i styl ložního prádla. Není bez zajímavosti, že v centru Vídně lze na hlavním obchodním bulváru vidět ve výkladní skříni ložní povlečení za 480 eur s barevnými

prádlovými knoflíky dokonale sladěnými s prvotřídním damaškem.

Na přání německého velkoobchodu jsme vyvzorovali bílé i barevné retro – ručně šité nitěné knoflíky, jejichž výroba dříve zaměstnávala tisíce pracovníků v domácnostech a vylepšovala obživu obyvatelstva široké oblasti Orlického podhůří. V těchto dnech – 35 let od doby, kdy se ručně šité knoflíky přestaly vyrábět – jsme obdrželi první objednávky na všechny druhy ručně šitých knoflíků, které jsme v našich návrhových kolekcích na obchodních cestách v Německu a Rakousku představili.

Do prodejního programu připravujeme nitěné knoflíky s výšivkou etikety, která upozorní návštěvníka, že se probouzí v povlečení jistého několikahvězdičkového hotelu.

V těchto souvislostech stojí za to zmínit směr módy a uvolněnosti budoucího oblékání, pro které musíme vyrobit nové druhy oděvních nitěných knoflíků z čínského kopřivového vlákna RAMIE (čti remí). Z těchto tkanin se v zahraničí vyrábí mnoho netradičních oděvů, a ty vyžadují ze stejného přírodního materiálu i nitěné knoflíky.

Trvalým požadavkem zahraničního trhu na nás knoflíkáře je kvalita, tradice a originální přírodní materiály. Abychom tyto požadavky náročných zákazníků splnili, tak my, příslušníci někdejší československé textilní velmoci, kupujeme bavlněné příze a nitě z Itálie a barvíme je v Rakousku.

Asociace prádelen a čistíren ČR, z.s. Brno

Asociace prádelen a čistíren má základ v roce 1967, kdy bylo založeno první odborné sdružení podniků v celém Československu, a to pod názvem Sdružení prádelen a čistíren.

V roce 1993 se toto sdružení současně se vznikem samostatné České republiky transformovalo v Živnostenská sdružení provozovatelů prádelen, chemických čistíren a barvíren a v roce 2004 se přejmenovalo na Asociaci prádelen a čistíren. V současné době sdružuje na 95 členů; z nich je asi 78 přímých provozovatelů a řádných členů s hlasovacím právem, 17 členů je mimořádných, kteří sami vlastní činnost praní a čištění neprovozují, ale pro náš obor dodávají stroje, provozní materiály a poskytují žádané služby, nebo sídlí mimo území ČR.

Asociace je právnickou osobou, založenou podle zákona č. 83/90 Sb., o sdružování právnických a fyzických osob, pracuje jako nezisková organizace. Je plátcem DPH. V současné době probíhá její transformace na zapsaný spolek.

Asociace usiluje o náležité společenské docenění významu služeb prádelen a čistíren a podporuje všestranný rozvoj oboru. Svým členům poskytuje poradenství a konzultační služby v otázkách oboru, organizuje vzdělávání a informační servis s profesní tematikou, spolupracuje s orgány státní správy při přípravě právních předpisů, spolupracuje i s výrobcí a dodavateli strojů, materiálů, technologií i ekologie, se servisními a údržbářskými subjekty a také s podnikatelskými svazy a sdruženími.

Nejdůležitějším prostředkem pro aktuální a odbornou informovanost je vydávání vlastního časopisu s názvem INFORMÁTOR. Vychází minimálně 6x ročně v nákladu asi 350 výtisků a členům je rozeslán zdarma v množství úměrném počtu zaměstnanců. Nečlenům je rozeslán na vyžádání formou předplatného. Úspěšně se rozvíjí mezinárodní spolupráce. V roce 1997 asociace uspořádala první mezinárodní konferenci o praní a chemickém čištění INTERCLEAN '97 v Brně. Tímto krokem zahájila konání pravidelných konferencí (v tříletém cyklu), které jsou v mezidobí vyplněny pořádáním odborných výstav CLEANTECH společně s KOLEGIEM. V roce 2006 předsednictvo rozhodlo, že interval mezi pořádáním konferencí je dlouhý a INTERCLEAN bude pořádána v dvouletém cyklu.

Asociace je členem mezinárodního výboru pro péči o textil CINET, který sdružuje 24 národních svazů našeho oboru z celého světa. Má sídlo v belgickém Zellikku a jeho úkolem je všeobšáhle zastupovat odvětví péče o textil.

V rámci ČR jsme členy Hospodářské komory ČR, kde se snažíme zlepšit podmínky pro podnikání v zemi, a to zejména připomínkami nových zákonů a předpisů, a sdružení SOTEX GINETEX, což je sdružení pro označování textilu, oděvů a kožedělných výrobků symbolem údržby.

Značnou pozornost věnujeme zvyšování kvalifikace pořádáním odborných kurzů a seminářů. Velkou váhu přikládáme posilování našeho oboru v oblasti vzdělávání. V současné době máme v rámci celostátního projektu Národní soustava kvalifikací pro náš obor zpracované tzv. kvalifikační a hodnotící standardy. Ty prošly náročným schvalovacím řízením na ministerstvu školství a staly se závazným měřítkem pro hodnocení znalostí a způsobilostí pro výkon našich povolání. Podíli jsme se také na evropském projektu Národní soustava povolání.

Asociace sdružuje obory, které se týkají údržby materiálů. Jsou to obory praní a komplexního servisu prádla a chemického čištění oděvů a textilií.

Většina populace si myslí, že průmyslové praní je stejné jako to v domácnosti. Představuje si 20–30 pracíček podobných té, co má doma, nějaké mandly a řadu pracovníků na žehlení prádla. Tato představa je mylná. Je způsobena tím, že všichni známe praní prádla pouze z domova a nikdy jsme nepřemýšleli o tom, jak se pere prádlo z nemocnic, hotelů a potravinářského průmyslu. I do těchto činností zasáhl prudký technický rozvoj. Silná potřeba omezit spotřebu vody, energií, pracích a čisticích prostředků a přísad, snížit zatížení životního prostředí, snížit mzdovou náročnost a současně zvýšit kvalitu služby, to vše jsou podmínky, které mají trvalý vliv na vývoj nových pracích a čisticích materiálů, nové techniky pro automatizaci technologických procesů a zvyšování produktivity i nových technologických postupů při ošetřování textilií.

Dnešní moderní průmyslová prádelna je charakterizována uplatněním automatických linek na praní, sušení, žehlení a skládání prádla, které jsou vybaveny a řízeny

počítači. Úloha obsluhy se většinou soustřeďuje na řízení a kontrolu celého procesu. Stále větší váhy nabývá v moderním prádelnictví činnost komplexního servisu prádla a pracovních oděvů, kdy prádlo nebo oděvy jsou majetkem prádelny, a ta je v požadovaném množství a termínech půjčuje svým zákazníkům a stará se kompletně o jejich údržbu.

Situace v oboru chemického čištění je odlišná. Postupně vymizela většina velkých provozů chemických čistíren, kam se zakázky svázely ze sítě sběren, a poprvé zákazníkům se naopak přesunula do malých provozoven – rychločistíren, které jsou většinou vybaveny jedním čisticím strojem, technologií na mokré čištění a příslušnou žehlicí technikou. Takové provozy provádí služby většinou do 24 hodin nebo na počkání. Technický pokrok se v chemických čistírnách soustřeďuje v první řadě na omezení negativních vlivů na životní prostředí. Za posledních 20 let se spotřeba rozpouštědel v procesu chemického čištění snížila z 15 % na maximálně 2 %, a to vlivem zavádění přísných evropských norem na emisní limity pro ovzduší i hygienické normy pro pracoviště a okolní prostředí. Současně se v celém světě zkouší nová, alternativní rozpouštědla, která zatím v ČR nejsou v praxi rozšířena.

Výše uvedená stručná charakteristika našich oborů pootevřívá alespoň částečný náhled na důvody existence a potřeby činnosti Asociace prádelen a čistíren ČR. Jejím hlavním posláním je vzdělávání členů, zvyšování jejich odborné úrovně a informování o nových textilních materiálech, technologiích jejich údržby i nových technických zařízeních pro obory praní a chemického čištění. Současně má za úkol zastupovat zájmy oborů při jednáních se státní správou, podnikatelskými svazy a dalšími sdruženími.

Naši členové neustále, a to i do budoucna, usilují o možnost i schopnost uspokojovat potřeby i přání zákazníků, tak aby ti měli dojem, že na tuto službu nemusí vůbec myslet – stačí si ji objednat a vše je perfektně zajištěno, ve výborné kvalitě, ve slíbené lhůtě, v přátelském prostředí. Cesta k tomuto cíli vede nejen přes neustálý rozvoj oboru, zkvalitňování personálu firem, přejímání všech nových poznatků techniky a technologie, ale také přes zlepšování informovanosti zákazníků o možnostech služby i přes trvalý kontakt s širokou veřejností.

AVOZ CZ

Asociace také zákazníkům poskytuje v případě nutnosti poradenské služby v nejasnostech z hlediska materiálu, způsobu zpracování nebo návodu pro ošetření.

Asociace výrobců a obchodníků sportovního zboží ČR

Řevnice

Asociace výrobců a obchodníků sportovního zboží České republiky, zkráceně AVOZ ČR, byla založena v roce 1993 s cílem hájit zájmy svých členů (výrobců, dovozců, poskytovatelů služeb, velkoobchodníků a maloobchodníků v oblasti sportovního zboží) ve vztahu ke státním orgánům a starat se o zlepšování podmínek pro podnikání v dané oblasti. Již v roce 1994 se stala členem Světové federace sportovního průmyslu WFSGI a o rok později i členem Evropské federace sportovního průmyslu FESI. V současnosti je AVOZ ve WFSGI zastupován FESI v rámci kolektivního členství evropské federace ve federaci světové. Význam členství AVOZu v evropské federaci výrazně vzrostl po vstupu České republiky do Evropské unie, neboť toto členství poskytuje asociaci platformu pro účast na tvorbě a připomínkování celoevropské legislativy.

AVOZ ČR úzce spolupracuje s Asociací textilního-oděvního-kožedělného průmyslu (ATOK) a Českou obuvnic-

kou a kožedělnou asociací (ČOKA) v rámci recipročního kolektivního členství. Spolupracuje i s Hospodářskou komorou ČR. V minulosti se jednalo zejména o poskytování informací pro oblast výroby sportovního zboží v rámci projektu Informačních míst pro podnikatele (InMP).

Činnost asociace je soustředěna do odborných pracovních komisí, které jsou platformou pro diskuzi a sjednocování stanovisek. Společné požadavky jsou pak předkládány vládním a legislativním orgánům a prostřednictvím FESI i administrativě EU. Významná je spolupráce s Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR a agenturou CzechTrade v otázkách importní politiky a při zajišťování podpory pro propagaci českých výrobců v zahraničí.

Od roku 2014 je asociace rovněž členem EOG (European Outdoor Group), což je Evropská asociace výrobců outdoorového vybavení.

Hlavní tematické okruhy práce AVOZ ČR

Liberalizace obchodu, celní bariéry

Činnost asociace je v této souvislosti zaměřena na prosazování maximální liberalizace mezinárodního obchodu. Koordinovaně s Evropskou federací sportovního průmyslu vždy na národní i evropské úrovni prosazovala odstranění dovozních kvót, jasné definování celní nomenklatury sportovní obuvi (STAF, turistická obuv) a ukončení antidumpingových opatření. Druhou neméně důležitou oblastí je soustavné vyvíjení tlaku na orgány EU, aby společně s odbouráváním celních bariér pro dovoz prosazovaly i reciproční výhody pro export z EU. Tato oblast je o to aktuálnější, že poslední vývoj ukazuje na snahu některých zemí mimo unii zavádět či zvyšovat dovozní cla. Významné jsou i snahy o odstranění celních bariér mezi EU a USA.

Ochrana duševního vlastnictví

Ze strany FESI je vyvíjen systematický tlak na harmonizaci legislativy týkající se ochrany duševního vlastnictví v jednotlivých státech EU a zejména na zajištění vymahatelnosti dodržování těchto legislativních opatření. Nejde o zaujímání stanovisek, ale o konkrétní legislativní práce specializovaných odborníků. Významní výrobci i do-

vozci mají pro tuto oblast své specialisty, na což vynakládají nemalé finanční prostředky, a vzájemná koordinace vede k zefektivnění práce a odstranění duplicit.

Bezpečnost výrobků, osobní ochranné pomůcky, standardizace

Zde je hlavním úkolem objektivizovat a zprůhlednit proces vytváření evropských, potažmo českých standardů a norem a umožnit výrobcům přístup k připomínkování všech aktivit, které by se jich mohly dotýkat.

Statistická šetření

Členové asociace jasně konstatovali potřebu statistických odhadů celkové produkce, importu a exportu v rámci ČR strukturovaných v oborovém členění. V této oblasti AVOZ ČR úzce spolupracuje s ATOK.

Výzkum, vývoj, inovace

Asociace se aktivně podílí na práci příslušné komise (R&D Committee) FESI, která je členem Evropské platformy pro sport a inovace (EPSI). Jde hlavně o využití prostředků z fondů EU pro pomoc malým a středním podnikům (MSP) při řešení problémů výzkumu a vývoje.

Státní proexportní politika, podpora účasti firem na zahraničních veletrzích a výstavách

Asociace doporučuje MPO ČR a agentuře CzechTrade, které veletrhy jsou pro české výrobce sportovního zboží nejdůležitější, a proto požaduje jejich zahrnutí do seznamu oficiálních účastí ČR (což znamená, že firmy dostanou finanční příspěvek, který jim částečně uhradí výstavní náklady, a to buď z prostředků MPO ČR, popřípadě CzechTrade nebo operačních programů EU). Výsledkem této činnosti v uplynulých letech je vysoká účast českých vystavovatelů na veletrzích ISPO a OUTDOOR.

Cílem a vizí AVOZ ČR je neustálé zkvalitňování servisu určeného všem členům, intenzivnější prosazování vlivu asociace směrem ke státním orgánům a institucím i koordinace vlastní činnosti s aktivitami ATOK a ČOKA.

BONEKA, spol. s r.o.

Teplice

BONEKA, spol. s r.o., byla založena v roce 1991 a navázala na tradiční výrobu umělých pletených kožešin a plyšů pod ochrannou známkou BONEKAN® z roku 1961.

Firma má vlastní vývojové oddělení sledující aktuální požadavky trhu jak v oblasti módy, tak v oblasti materiálů a technologií. Ve výrobním programu se nacházejí materiály pro široké použití – kožešiny a plyše pro výrobu oděvů (jak komfortní a propracované imitace pravých kožešin, tak levnější tepelněizolační materiály pro pracovní oblečení a zateplovací vložky), pro výrobu obuvi, oblíbených plyšových hraček, technické kožešiny (zejména na malířské válečky, úklidové mopy a filtry), materiály pro přímý pultový prodej, zdravotnické výrobky – antidekubitní podložky Dekuba, které zamezují vzniku proleženin a používají se v nemocnicích i pro zlepšení komfortu spaní obecně.

Oděvní pletené kožešiny zaujímají menší, i když materiálově a technologicky nejnáročnější část našeho výrobního programu. Využívají se na pláště, paleta, kabátky, čepice, klobouky, rukavice, kožešinové vložky do oděvů, na ozdobné lemování. Vyrábějí se ze 100% polyesteru (základní úplet) a z vysoce kvalitní modakrylové stříže dovážené z Japonska, která tvoří vlasovou část kožešiny. Kromě životnosti je tento materiál zajímavý i tím, že je samozhášecí. Vzory a barvy nejčastěji imitují přírodní kožešiny, podle požadavku trhu se vyrábějí i pletené kožešiny v zářivých barvách, s netypickou dél-

kou vlasu či s plastickými vzory. Jejich údržba je jednoduchá, mohou se čistit, některé i prát při nízkých teplotách s následným jemným vyčesáním ještě za mokra, které vlas oživí.

Plyše pro bytový textil jsou určeny na přikrývky, polštáře a přehozy. Základní úplet se vyrábí z polyesteru, vlas je z akrylu. Výška vlasu dosahuje 7 až 50 mm. Vzory jsou opět rozmanité, například imitace srsti divokých šelem, geometrické motivy apod. Údržba je jednoduchá, většinu lze prát v pračce při teplotě do 40 °C, opět s následným jemným vyčesáním.

Výrobní kapacita společnosti BONEKA je v současné době přibližně 1,5 milionu metrů čtverečních pletené kožešiny ročně.

Nabízíme kompletní sortiment v oboru výroba, úprava a zušlechťování pletených kožešin a plyšů z polyesteru (včetně mikrovlákn), akrylu, modakrylu (samozhášecí), vlny (též merino) a bavlny. Výrobky jsou pravidelně testovány a certifikovány na zdravotní nezávadnost v kategorii výrobků pro děti do 3 let. Systém řízení jakosti je certifikován podle EN ISO 9001:2009. Veškerá výroba probíhá v Teplících.

Příklady použití našich výrobků: konfekce (celokožešinová – imitace pravých kožešin, lemy a kapuce, izolační vložkovina, dětské oděvy); bytový textil (přehozy, deky, polštáře a bytové doplňky, plyšová metráž); plyšové hračky, masky, kostýmy a reklamní výrobky; vnitřní izolace obuvi, rukavic a čepic; technické použití (malířské válečky, úklidové mopy, čisticí rohožky, filtrace vzduchu); zdravotnictví (podložky proti proleženinám); psi a kočičí pelíšky, škrabadla.

Ochranná známka BONEKAN® se za více než šedesát let stala v České republice synonymem pro umělou kožešinu.

BTTO s.r.o.

Hradec Králové

Společnost **BTTO s.r.o.** se sídlem v Litomyšli byla založena na počátku finanční a ekonomické krize v roce 2008

jako firma dvou vlastníků s hlavní aktivitou v obchodní činnosti s výrobky ze skleněných vláken, především pak z textilních přízí, které jsou v podstatě skleněnou nití namotanou na cívce. Jejich využití je poměrně široké, přičemž vzhledem k žáruvzdornosti a mechanickým vlastnostem nacházejí uplatnění u speciálních ochranných oděvů, určených například hasičům, nebo v neprůstřelných vestách či jako součást stavebních materiálů používaných k zateplování budov.

Výše zmíněná krize se ukázala jako významný faktor pro rozvoj společnosti. V jejím důsledku se v jinak značně konkurenčním prostředí evropského trhu vytvořil prostor pro uplatnění alternativních výrobků. Na druhou stranu následkem obtížných začátků firmy odešel jeden z jejích společníků a od roku 2009 je jediným majitelem Bc. Martin Vandas.

Významným mezníkem pro BTTO byl rok 2010, kdy se firma stala výhradním prodejcem tchajwanské společnosti Fulltech Fiber Glass Corporation (FFG) pro evropský trh. FFG je jedním z předních asijských výrobců skleněných přízí, jejichž koncovou aplikací jsou především komponenty pro elektrotechniku a elektroniku. Společnosti BTTO se za dobu její existence podařilo s tímto zbožím ovládnout přibližně 25 % evropského trhu.

V roce 2013 se BTTO stala rovněž zástupcem pro střešní membrány a příslušenství COROTOP pro trh České a Slovenské republiky. Současně firma svým zákazníkům nabízí propletací stroje pro výrobu technického textilu, které dováží rovněž z Tchaj-wanu. Významnou součástí aktivit BTTO je také servis, který poskytuje středně

velkým českým textilním firmám, jimž zajišťuje dodávky materiálu a hledá jim i zákazníky pro finální výrobky.

Posláním BTTO je poskytovat vysokou úroveň výrobků a služeb, která je na evropském trhu samozřejmostí. Tedy dodávat vysoce kvalitní produkty za podmínek srovnatelných s konkurencí a zajišťovat náležitý zákaznický a technický servis spolu s vývojem nových výrobků.

Na toto poslání navazují vize společnosti. BTTO se chce s využitím předností výrobků firmy Fulltech stát předním dodavatelem skleněných přízí na evropském trhu a být stabilním, dlouhodobým, spolehlivým a respektovaným obchodním partnerem, který se rozvíjí společně se svými zákazníky. Svoji obchodní a organizační činnost chce dále prohlubovat také v nabídce servisu českým textilním firmám. Dosavadní hlavní činnost společnosti, kterou je dovoz a prodej skleněných vláken, by v budoucnu měla tvořit polovinu tržeb firmy. Druhou polovinu by tvořil obchod stroji pro výrobu technických textilií a výše zmíněný servis, přičemž plánuje užší spolupráci se severomoravskou firmou Sumtex ze Šumperka, kterou považuje za jednoho z mála skutečně českých a dobrých výrobců, jenž se zaměřuje jak na technické, tak i na klasické textilie.

CICADA Cotton International s.r.o. Praha 3

Firma vznikla 1. dubna 2000 a předmětem její činnosti tehdy byl, jak je z názvu patrné, především obchod s bavlnou. Navázala na předchozí zkušenosti společníků firmy, kdy současná jednatelka pracovala v organizaci zahraničního obchodu Centrotex a.s.

Při této příležitosti malý exkurz do minulosti. Až do roku 1989 nebylo textilním podnikům umožněno vstupovat na zahraniční trhy. Obchod se vyvíjel jen přes komoditně určené podniky nebo organizace zahraničního obchodu a v případě textilního průmyslu to byl právě Centrotex, založený v roce 1947 na podnět tehdejších textilek. Tyto určené podniky zahraničního obchodu dostávaly i potřebné devizy pro nákup surovin. Přes Cent-

rotex byly rovněž dodávány veškeré suroviny pro československý textilní průmysl. Bavlna představovala vedle vlny významnou položku dovozu. Výše jejího dovozu do Československa dosahovala v 80. letech minulého století 120 tisíc tun, z toho 100 tisíc tun do českých textilek. Nejvíce – 75 tisíc tun bavlny – se dováželo ze zemí bývalého Sovětského svazu, především ze současného Uzbekistánu. Zbývající množství bylo dováženo z Egypta, Sýrie, Turecka, Súdánu a dalších zemí. Teritoriálně nebyl dovoz určován jen potřebami textilního průmyslu, ale i mezinárodně-politickými zájmy Československa; bavlna byla prostředkem, jak ze zemí, do kterých směřovalo československé zboží, získávat peníze zpět (tzv. barterové obchody).

Po roce 1989 došlo k liberalizaci obchodu, koruna se stala volně směnitelnou měnou, a právo na zahraniční obchod získal jakýkoliv subjekt, ať už stávající textilky anebo nově vznikající obchodní firmy. Velké světové bavlnářské firmy zakládaly zastoupení v Československu a následně České republice a Centrotex ztratil své monopolní postavení nejen v dovozu bavlny a dalších surovin, ale i ve vývozu textilních výrobků. Jeho obchody se zmenšovaly, nicméně vzhledem k silnému finančnímu postavení v 90. letech, jazykovým a obchodním znalostem se mu dařilo poměrně významnou část dovozu i vývozu zachovat.

Postupem času se výše uvedené výhody snižovaly, textilky si již vytvářely svá obchodní oddělení a otevíraly se jim větší možnosti profinancování dovozních potřeb a vývozu. Na přelomu let 1999 a 2000 došlo ke konkurzu Centrotexu, čímž se otevřel prostor nově vznikajícím subjektům, a právě v této době vznikla **CICADA**.

Hned na začátku bylo jasné, že firma má konkurenci ve velkých zahraničních bavlnářských firmách, a proto se rozhodla jít jinou cestou. Ve spolupráci se společníkem využila znalostí trhů středoasijských republik a v Kyrgyzstánu začala provozovat dvě odzrňovací stanice na bavlnu. Společník přinesl know-how z oblasti technologie odzrňování, nákupu surové bavlny a CICADA zajišťovala financování projektu a následný prodej bavlny do České republiky a na Slovensko. V době největšího rozvoje dosahovala dovozu až 10 tisíc tun bavlny, což představovalo 30–40% podíl na trhu. Nicméně během první dekády 21. století a zejména v roce 2008 docházelo k útlumům v ob-

lasti přádelnictví, některé textilky zanikaly, jiné nahradily dovoz bavlny dovozem přízí, další změnily majitele, čímž přestávaly být důvěryhodné z hlediska platebních rizik, která prodej bavlny těmto subjektům představoval. Na trhu České republiky zbylo jen několik menších prádelen, pro které logisticky náročná operace dovozu bavlny z Kyrgyzstánu již neměla smysl, a obchod byl zakončován. Nyní CICADA v oblasti bavlny působí již spíše na konzultační bázi, využívajíc znalostí práce s touto komoditou.

V současné době zastupujeme výrobce PES vlákn, který je vyrábí z recyklovaných PET lahví. Vlákno je vhodné nejen pro textilní průmysl, ale také pro automobilový průmysl a pro výrobu jiných technických předmětů, jako jsou filtry, geotextilie, zdravotnické potřeby atd.

Vzhledem k tomu, že CICADA je čistě obchodní firmou, budeme i nadále využívat svých dlouholetých znalostí v oblasti textilního průmyslu, ale i vzhledem k novým možnostem, které PES vlákno oproti bavlně nabízí, budeme aktivně přistupovat k výzvám v těchto nových průmyslových oblastech. Díky znalosti českého trhu a dovozní problematiky budeme vytvářet další zastoupení zahraničních firem, které se snaží pronikat na český trh i v mimotextilních oblastech.

CLINITEX s.r.o. Ostrava-jih

Kořeny ostravské oděvní firmy **CLINITEX**, která se věnuje výrobě zdravotnické konfekce, sahají do roku 1993. Tehdy byla založena firma Petr Bukovský, jejíž výrobní program tvořil sortiment textilních výrobků pro zdravotnictví. Po pěti letech se integrovala do společnosti IN-DEX CZ spol. s r.o. a poté, co se v roce 2005 oddělila divize zdravotnictví, byla založena společnost CLINITEX CZ s.r.o. Název představuje spojení slov „clinic“ a „textile“, která předznamenávají výrobní zaměření firmy.

CLINITEX CZ je výrobcem a dodavatelem zdravotnického textilu a konfekce, operačních oděvů a oděvů pro zdravotnické záchranáře, jakož i lůžkovin se zaměřením

na společnosti působící na trhu formou pronájmu textilu (prádelny) nebo přímo na koncové spotřebitele. Výroba probíhá v sídle společnosti ve dvousměnném provozu a v jednosměnném provozu na odloučeném pracovišti v Havířově. Svým zákazníkům společnost CLINITEX poskytuje kvalitní výrobu na míru včetně vývoje a konstrukce stříhových podkladů, průběžné vykrývání zakázek s termíny dodání 3–4 týdny od odsouhlasení zakázky díky nadstandardním skladovým zásobám materiálů, vysokou kvalitu provedení a používaných metráží, širokou nabídku barev a barevných kombinací, možnost konsignačního skladu oděvů v případě smlouvy a dlouhodobé spolupráce.

Použitím inteligentních systémů od společnosti Gerber Technology (USA) zajišťujeme přesné, efektivní, opakovatelné a produktivní konstruování, stupňování, polohování a samotné stříhání (vyřezání) jednotlivých stříhů a výrobních dávek. Na 95 % vstupních surovin (metráže a drobná příprava) konstrukčně a množstevně definujeme a zadáváme přímo u zahraničních výrobců, kdy každá výrobní dávka je před dodáním ověřována na základě fyzických etalonů námi nebo ve spolupráci s klientem či ve spolupráci s akreditovanou zkušebnou.

V roce 2006 se firma stala výhradním dovozcem světové jedničky v pracovních oděvech Snickers Workwear a o dva roky později byl dokončen vývoj operačních oděvů dle EN 13795 jako zdravotnický prostředek. Oděvy jsou výsledkem dlouholetých zkušeností, neustálého

vývoje a testování používaných materiálů, komponentů, stříhových provedení a také schopností obstát v náročných procesech údržby. V roce 2014 byla divize Snickers Workwear odprodána a došlo k rozsáhlé modernizaci technologického a logistického vybavení. Zároveň byly uvedeny na trh inkontinenční zdravotnické prostředky.

V návaznosti na rozvoj firmy se CLINITEX CZ začal zapojovat do asociální činnosti. V roce 2013 se stal členem Asociace výrobců a dodavatelů zdravotnických prostředků a v roce 2015 vstoupil do ATOK.

Vizi společnosti je dále klást důraz na uspokojování potřeb zákazníka a posilovat faktory, jako jsou pružnost, znalosti a efektivita na straně výroby a obchodu a důvěra na straně zákazníka. Jejich aplikace v externích a interních procesech jsou naším hlavním cílem a prostředkem k vytvoření dlouhotrvajícího vztahu se zákazníky. Spolehlivostí, blízkým kontaktem a přijetím potřeb zákazníků za vlastní, kvalitou a zapojováním špičkových znalostí děláme vše pro to, abychom vytvořili férový, strategický a oboustranně výhodný vztah se všemi našimi partnery.

Tento přístup by měl vytvořit předpoklady k tomu, aby společnost CLINITEX CZ rozšiřovala okruh svých zákazníků a dostávala se i na nové trhy.

CNM textil a.s.

Baška

Firma **CNM textil a.s.** vznikla v roce 1998 jako obchodník s bavlnářskými a lnářskými tkaninami. O dva roky později zakoupila první tiskařský stroj a následně v roce 2004 celý úpravárenský závod z konkurzní podstaty podniku Nobleslen a.s.

Postupně došlo k modernizaci závodu a k přechodu převážně lnářské výroby na bavlnářskou. Do výrobního závodu byl přemístěn tiskařský rotační stroj, na kterém se původně tisklo pouze pigmentovými barvami, a postupnými investicemi se dobudovaly technologie tisku reaktivními a disperzními barvami.

V roce 2006 zachvátil výrobní prostory požár, který způsobil nemalé materiální škody. Po několikaměsíční výluce byly poškozené objekty opraveny a současně vybudována kotelna na výrobu páry z dřevostěpky. Tato investice dnes umožňuje ekologicky a efektivně vyrábět páru, nezbytnou pro provoz většiny úpravárenských strojů. V následujících letech jsme uskutečnili další investice: nákup prací linky, barvicích jigrů, napínacích rámců, pařicích stroje a jiných zařízení na tištění a barvení tkanin.

Postupně investujeme i do čističky odpadních vod, která v současné době splňuje nejpřísnější kritéria. Investice budou pokračovat i v roce 2015, čímž docílíme vysoké efektivity vedoucí i k významné úspoře nákladů při čištění odpadních vod.

Převratnou investicí uskutečněnou v roce 2015 v oblasti potisku tkanin je nákup dvou digitálních tiskařských

cnm textil a.s.

clinitex[®]
medicalwear

strojů od firmy MS s měsíční kapacitou až 60 tisíc metrů. Digitální potisk textilií umožňuje provedení i velmi malých zakázek bez omezení velikosti vzoru a počtu barev. Digitální technologií potisku můžeme uspokojit individuální potřeby i těch nejnáročnějších odběratelů.

V současnosti firma vyrábí více než 500 tisíc metrů měsíčně a zpracovává jak přírodní, tak i syntetické materiály. Výrobní program je zaměřen zejména na výrobu bytového textilu, textilu určeného pro zdravotnictví a také výrobu oděvních tkanin.

Firma CNM textil a.s. je firmou jediného akcionáře.

Hlavním výrobním programem i pro následující období zůstává bytový textil. Dlouhodobým cílem společnosti je udržet vysokou kvalitu našich výrobků, uspokojovat i ty nejnáročnější potřeby zákazníků a budovat dobré jméno firmy zejména na evropském trhu.

Česká obuvnická a kožedělná asociace

Zlín

Dne 21. ledna 1994 se sešla v Brně při Mezinárodním veletrhu obuvi a koženého zboží – KABO v Domě techniky ustavující schůze České obuvnické asociace (ČOA). Asociace pak byla oficiálně registrována 3. března 1994. Podnět k tomuto počínání dal Ing. Jiří Mlejnek, generální ředitel společnosti STIVAL. Již od počátku byla asociace založena jako sdružení výrobců a prodejců obuvi a dalších doprovodných sortimentů, což se ukázalo jako prozíravé. V té době existovalo mnoho silných a velkých výrobců obuvi, a to nejen ve Zlínském kraji, ale i řada výrobních obuvnických družstev, která byla kolektivním členem asociace.

Stěžejním tématem zpočátku bylo uspořádat trh s obuví tak, aby se přizpůsobil zvyklostem v západní Evropě. Bylo nutné pro každou sezonu zorganizovat jednu prezentační akci, která by představila nové kolekce obuvi a kožené galanterie. V návaznosti na ni pak cca do měsíce uspořádat pouze jednu společnou kontraktní akci pro maloobchody s obuví. V roce 1994 totiž připadla téměř

na každý den jedna taková na různých místech České republiky. Veletrhem, na kterém se začaly jednotně za celou ČR prezentovat výrobci a velkoobchody s obuví a koženou galanterií, se stal Mezinárodní veletrh obuvi a koženého zboží – KABO v Brně. ČOA na základě smlouvy s Veletrhy Brno, a.s., vždy podporovala pouze tento jediný prezentační veletrh v rámci celé ČR. Asociace se stala jeho odborným garantem a zůstala jím dodnes.

Zpočátku byly návazné kontrakty obuvi a kožené galanterie organizovány ČOA ještě ve Zlíně, ale v důsledku rozdělení Československa význam města z hlediska pořádání kontraktních akcí upadal a navíc byl Zlín špatně dopravně dostupný.

Asociace postupně získala kontakty a navázala spolupráci s podobnými sdruženími po celé Evropě a stala se členem mezinárodních organizací CEC, CEDDEC a UITIC. Za pomoci Jana Pivečky se dařilo zajišťovat společné výstavní expozice českých výrobců na veletrhu GDS, kdy jeho jeden běh podporovala vždy německá společnost pro spolupráci PROTRADE a další běh pak Ministerstvo hospodářství ČR, následně i Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. Podařilo se prosadit se do podporovaných veletrhů, např. Expo Riva Schuh v italské Gardě; výměnné výstavní akce probíhaly i mezi českými a maďarskými firmami.

To, co však začalo výrobce tížit v letech 1994–1996, byl značný nárůst dovozů obuvi z asijských zemí za nereálně nízké ceny. Již v roce 1997 vedla asociace jednání na MPO ČR a poukázala na skutečnost, že v Evropě existují tzv. minimální dovozní ceny na obuv a navíc ještě i kvóty,

které stanovují, kolik obuvi se smí do jednotlivých zemí dovézt. Nicméně naše republika snad jako jediná v Evropě analogická opatření nezavedla, což zhoršilo situaci českých výrobců. Po ruské měnové krizi v roce 1998 asociace opět jako první zpracovala její dopady na obuvnický sektor a požadovala po MPO ČR převedení pohledávek na Konsolidační banku a uchování cca 7 000 pracovních míst. Ani tento návrh nebyl akceptován, přestože vlády ostatních zemí svým výrobcům pomohly situaci v Rusku účinně řešit. V roce 2004 asociace zpracovala a podala podnět na antidumpingové šetření vůči Číně v oblasti nadměrných dovozů obuvi vzhledem k újmě, kterou odvětví působí, ale opět bez odezvy.

Byla realizována řada dalších aktivit vůči nadměrným dovozům a nekalým praktikám při prodeji obuvi, ale i textilu na trzích. V tomto boji jsme postupovali vždy společně s textilní asociací ATOK, protože i výrobci textilu a oděvů byli tímto způsobem postupně likvidováni a vytlačováni z domácího trhu. Protože vládní politika, ať již byla vláda „pravicová“ nebo „levicová“, nezajistila ochranu domácích výrobců, museli se tito přizpůsobit podmínkám na trhu a přejít na výrobu produktů s vyšší přidanou hodnotou, které ale mohou vyrábět v mnohem menším množství. Velké firmy zeštíhly, omezily výrobní program a některé i zanikly. Vznikly však firmy nové, které ale již mají charakter menších či rodinných a které jsou dnes převážně členy asociace.

Asociace již v roce 1996 začala na základě podnětů svých členů pracovat na stanovení požadavků pro dobrovolnou certifikaci dětské obuvi. Inspiraci našla v ně-

meckém systému WMS a v polském systému Zdravá stopa. Certifikační značka Žirafa pak byla registrována v roce 1997. Od té doby je permanentně prováděna osvěta zdravého obouvání zejména dětí, ale i dospělých a značka u spotřebitelů získala značnou oblibu.

V letech 1997–1999 se nám podařilo realizovat rozsáhlé antropologické měření dětské nohy, kdy poprvé v historii byl zjišťován zdravotní stav a onemocnění dětských nohou. Díky spolupráci s RNDr. Pavlou Štastnou, Ph.D., jsme získali neocenitelné zkušenosti. V roce 1999 proběhla ve Zlíně i mezinárodní konference ke zdravému obouvání dětí. Na tuto tradici jsme navázali spoluprací s Českou podiatrickou společností a pořádáním pravidelných mezinárodních sympozií v Brně a ve Zlíně.

Protože asociace byla, jak již bylo uvedeno, vždy i sdružením určeným pro obchodníky, začala ihned po svém založení působit směrem k maloobchodu, a to zejména pořádáním pravidelných školení o zásadách prodeje, anatomii a fyziologii nohy, psychologii prodeje, ale zejména o zákonných povinnostech prodávajících a o reklamačním řízení. Za více než 20 let činnosti se asociace v této oblasti stala pro maloobchodní prodejce uznávanou autoritou.

Asociace řešila za dobu své existence rovněž řadu projektů ve spolupráci s odbornými školami a zejména s Fakultou technologickou Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, konkrétně s doc. Ing. Petrem Hlaváčkem, CSc. Také od něj jsme získali řadu cenných rad a zkušeností. V současné době jsme schopni provádět velmi odborné práce a pomáhat firmám např. při hodnocení konstrukce kopyt, konstrukce obuvi, provádět poradenství při reklamačním řízení apod.

Co se týká právní formy, původní asociace existovala jako zájmové sdružení právnických osob, kdy ale fyzické osoby neměly hlasovací právo. Aby nedocházelo k diskriminaci členů – fyzických osob, došlo v roce 2005 k transformaci na zaměstnavatelský svaz a název byl rozšířen na **Českou obuvnickou a kožedělnou asociaci**.

Ta v současné době sdružuje na 50 firem, fyzických osob a dalších institucí, zabývajících se jak výrobou, tak i prodejem obuvi a obuvnických materiálů a komponentů, výrobou a prodejem ortopedické obuvi a korekčních pomůcek, ale i vědecko-výzkumnou, zkušební a testovací činností, výukou a vzděláváním s místem působení v České republice.

Asociace vznikla jako dobrovolné sdružení a zaměstnavatelský svaz, a proto hájí zájmy svých členů, zprostředkovává jejich jednotný a koordinovaný postup a vystupuje jako hlavní garant obuvnického a kožedělného průmyslu ČR při jednáních s centrálními orgány. Díky své činnosti a korektnosti při jednáních se stala uznávaným partnerem pro centrální orgány, jako jsou Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR či Ministerstvo zdravotnictví ČR, ale je také garantem odborného školství pro Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. ČOKA je partnerem a garantem sektorové dohody pro oblast obuvnické a kožedělné výroby.

Jak již bylo uvedeno, asociace koordinuje také činnost svých členů na veletrhu KABO; vystupuje jako jeho gestor a podílí se na přípravě odborného doprovodného programu, přednášek, soutěží o nejlepší exponáty veletrhu, ale i na jeho dalších doprovodných akcích. Prezентuje zde také mladé začínající návrháře obuvi a kožené galanterie. Asociace dále zajišťuje pro členy i společné účasti na mezinárodních veletrzích za zvýhodněných podmínek – v roce 2014 to byl např. veletrh MosShoes.

Asociace navázala kontakty a spolupracuje s obdobnými sdruženími v evropských zemích, např. v Rakousku, Německu, Maďarsku, Polsku, Bulharsku, Itálii apod., ale i v zemích mimo Evropu, např. v USA. Je členem Evropské konfederace maloobchodníků s obuví (CEDDEC) a Mezinárodního svazu obuvnických techniků (U.I.T.I.C.).

Za dobu své více než dvacetileté existence řešila rovněž řadu projektů ve spolupráci s odbornými školami a ze-

jména s Fakultou technologickou Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. V posledních letech to byl projekt E-Shoe Learning, který se zabýval možnostmi zkvalitnění znalostí pracovníků obuvnického průmyslu na úrovni dělnických profesí, a také projekt INNOFOOT, který byl určen výrobcům ortopedické obuvi a stélek. V současné době se asociace podílí na řešení dvou mezinárodních projektů Step to Sustainability (S2S) a High-end Shoes (HeS). Významný byl také rozsáhlý vzdělávací projekt s názvem Cesta ke kvalitě, který realizovala pro své členy v letech 2010–2012 a který byl členům plně hrazen z ESF.

Vizi asociace je udržet a rozšiřovat možnosti odborného vzdělávání všech stupňů pro obuvnický a kožedělný průmysl. Současně bude dělat vše pro to, aby byla udržena a případně i rozšířena obuvnická výroba při využití moderních technologií a materiálů. Za tímto účelem bude úzce spolupracovat s lékařskými autoritami a dalšími odbornými pracovišti při vývoji nových typů obuvi pro diabetiky. Zároveň bude zvyšovat úroveň znalostí spotřebitelů o zdravotně nezávadném obouvání, rozšiřovat certifikační činnost a garantovat ověřenou kvalitu dětské obuvi a komfortní obuvi pro dospělou populaci. S tím je spojeno také zvyšování kvalifikovanosti prodejců obuvi a kožené galanterie, zejména jejich odborných znalostí. Věříme, že ČOKA bude garantem pro oblast kožedělné a obuvnické výroby a obchodu i za dalších 25 let.

DEKORA-Jeníček, a.s. Ždírec nad Doubravou

Ždírec nad Doubravou je známý svou textilní výrobou již od 90. let 19. století. Tehdy zde svou činnost provozovala firma S. Schein, která vlastnila taktéž obchodní dům ve Vídni, kde prodávala své výrobky.

Předchůdce dnešní společnosti, firma Karel Jeníček, získala nemovitosti v dražbě v roce 1927 a následně do těchto prostor přestěhovala svoji výrobu z nedalekého Sobíňova.

Dalším významným mezníkem byl rok 1949. Firma byla tehdy znárodněna a následně se stala součástí ná-

rodního podniku Plyšán Hlinsko v Čechách, organizačně začleněného do znárodněných textilních firem s názvem České textilní závody Praha. Z nich byla v roce 1951 vytvořena skupina podniků vlnářského průmyslu v rámci ministerstva spotřebního průmyslu. Po třinácti letech byl z rozhodnutí ministerstva průmyslu n. p. Plyšán k 31. prosinci 1964 zrušen a začleněn do n. p. Průmysl bytových textilií Vratislavice nad Nisou, který v roce 1968 změnil název na Bytex.

V roce 1990 se spolu s politickými změnami v naší zemi opět objevila myšlenka na osamostatnění původního podniku Plyšán. Dané snahy se podařilo uskutečnit k 1. červnu 1990, kdy byl z rozhodnutí Ministerstva průmyslu a obchodu ČR s. p. Bytex rozdělen na deset samostatných subjektů. Jedním z nich se stal i s. p. DEKORA Hlinsko v Čechách.

Novodobý privátní podnik zahájil svoji historii před 22 lety, kdy byla v roce 1993 privatizována část s. p. DEKORA Hlinsko. Privatizace proběhla formou restituce s dokoupením majetku. Majetek byl navrácen poslednímu původnímu vlastníkovi Miloši Jeníčkovi. Nově vzniklé vlastnické uskupení založilo společnost s ručním omezením a přijalo název DEKORA-Jeníček s.r.o. Tímto spojením se propojila historie se současností. V roce 1996 se firma transformovala na akciovou společnost.

V této více než stoleté tradici textilní výroby se ve Žďárci vždy vyráběl domácí textil, od postelových příkrývek, ubrusů, dek, froté ručníků a osušek až po nábytkové a dekorační tkaniny.

DEKORA s. p. zajišťovala celý technologický tok, od nákupu příze přes skárny, barevnu, přípravný, tkalcovny až po úpravný a adjustaci. Privatizací nová společnost DEKORA-Jeníček získala skárnu, přípravnou a tkalcovnu. Všechny ostatní chybějící činnosti byly zajišťovány v kooperacích.

Po privatizaci si společnost vytkla základní cíl vybudovat moderní firmu s vlastním vývojovým oddělením a silným obchodním týmem zaměřeným na dovoz základního materiálu a na vývoz vlastních výrobků.

Z pohledu rozvoje výrobní technologie si za hlavní směr společnost vytkla orientaci na přípravu materiálu pro tkaní a na vlastní tkalcovskou výrobu s víceosnovními žakárskými a listovými stavy s tím, že ostatní kroky bude zajišťovat v kooperacích.

Vedle těchto priorit bylo třeba provést rekonstrukci areálu, především pak sociálního zařízení, kotelny a inženýrských sítí, tak aby společnost obstála ve vztahu ke státním a místním orgánům a v budoucnu si zajistila udržitelný rozvoj.

Při splnění počátečních cílů se nám podařilo zařadit se mezi moderní výrobce nábytkových a dekoračních tkanin s užitím pro domácnost i veřejný sektor včetně dopravních prostředků. Naše výrobky nabízíme ve stovkách různých variant. Každá má i několik dezénů v barevných řadách až o 30 odstínech.

Mezi používané materiály patří příze hladké i efektní, ať už z přírodních nebo syntetických materiálů, ale také příze se sníženou hořlavostí určené především pro veřejný sektor. Kolekce společnosti DEKORA-Jeníček, a.s.,

obsahuje celou řadu dezénů, jako jsou pruhy, geometrické vzory, písmena, květiny nebo orientální tvary, a to jak individuálních, tak i ve vzájemných kombinacích.

Pro zvýšení užitečných vlastností, zlepšení vzhledu a dosažení požadovaných dalších parametrů provádíme na tkaninách různé typy úprav (fixace, broušení, celokusové barvení, nesrážlivá, nešpinivá a nehořlavá úprava), případně jejich kombinace.

Výběr materiálového složení a konečných úprav a spojením s dezénem vytváří výrobek tak, aby byl v souladu s nejnovějšími požadavky na pohodlí. Jsme hrdí na přirozený vzhled a snadnou údržbu našich výrobků. Dalším důležitým faktorem, na který klademe důraz, je jejich zdravotní nezávadnost. Za tímto účelem jsme je nechali testovat na obsah škodlivin dle OEKO-TEX® Standard 100. Získání certifikátu zdůrazňuje to, že naše výrobky jsou zdravotně nezávadné a zároveň, že spolupracujeme s partnery, kteří ve svých procesech nepoužívají zdraví škodlivé látky. To jsou v současnosti hlavní atributy potahových látek.

Novodobá historie společnosti se nejdříve projevila výrazným růstem výkonů, intenzivní modernizací spojenou s výrazným růstem produktivity. Celé toto období provázely inovace, v nichž se odrážely poslední poznatky trhu s uplatněním nových materiálů a technologií. Nutno zmínit i rostoucí důraz na finální zpracování výrobku, hlavně omak.

V posledních třech letech společnost ztratila významného odběratele a na základě toho jsme přistoupili k redukcii výkonu, a tím i pracovníků. Mezitím jsme posílili akvizice na některých trzích s cílem získat nové zákazníky a firmu tak stabilizovat.

Devadesát osm procent naší produkce vyvážíme do zahraničí, především do zemí Evropské unie, ale i na trhy Asie a Ameriky. Pozornost však věnujeme i českému trhu.

Naším cílem je spokojený zákazník. Budoucnost naší společnosti spatřujeme v individuálním přístupu ke každému jednotlivému zákazníkovi, v zakomponování jeho potřeb do konkrétního výrobku s uplatněním nejnovějších technologií a současně v zachování vysokých užitečných vlastností a zdravotní nezávadnosti.

Dietfurt, s.r.o.

Letohrad

Historie tkalcovství v Orlických horách a Podkrkonoší je velmi bohatá. Téměř každé zdejší město mělo v minulém století svou textilku, ale po postupném úpadku textilního průmyslu po roce 1989 se textilní firmy v okolí dají spočítat na prstech jedné ruky.

Historie naší společnosti začíná jejím založením 15. dubna 1996 ve Dvoře Králové nad Labem. Zpočátku spolupracovala se švýcarskou společností Spinnerei & Weberei Dietfurt AG – odtud tedy název. Dietfurt AG se na Dietfurtu, s.r.o., podílel vkladem 78 %, TIBA, a.s., vkladem 22 %. Základní kapitál společnosti byl ve výši 60,1 milionu Kč a byl tvořen věcnými vklady (stroje, stávající obchod, know-how). Cílem nově vzniklé společnosti bylo především vyrábět tkaniny z přízí dodaných švýcarskou firmou Dietfurt AG. Sídlem Dietfurtu, s.r.o., se stal areál společnosti TIBA, a.s., závod 05 Pod nádražím ve Dvoře Králové nad Labem.

Tento průmyslový areál si společnost Dietfurt, s.r.o., od společnosti TIBA, a.s., dlouhodobě pronajala a současně od ní převzala zaměstnance, kteří v tomto závodě pracovali.

Vlivem snižování zakázek ze strany švýcarského odběratele se společnost postupně reorientovala z tkaní domácího textilu na tkaní košiloviny a začala stále více spolupracovat s italskou firmou Cotonificio Albini SPA. Ta pak postupně kupovala obchodní podíly jednotlivých společníků společnosti Dietfurt, s.r.o., a nakonec se stala

100% vlastníkem naší firmy. S přibývajícím zakázkami bylo třeba hledat nové prostory pro další výrobu. V roce 2006 vedení objevilo krachující textilku v Letohradě a rozhodlo se využít možnosti odkupu nemovitostí i strojního zařízení od firmy v konkurzu a rozšířit výrobu zde. Současně byla nabídnuta práce stávajícím zaměstnancům, kteří mohli v nové provozovně ihned uplatnit své znalosti a zkušenosti s textilní výrobou. Tkalcovny ve Dvoře Králové nad Labem i v Letohradě fungovaly souběžně téměř tři roky.

Pak přišla celosvětová ekonomická krize a z důvodu poklesu zakázek se majitelé společnosti rozhodli zachovat výrobu pouze v jednom závodě. Vyhrál ten, který byl ve vlastnictví firmy, a v závodě ve Dvoře Králové byla na začátku roku 2009 výroba ukončena.

Textilka v Letohradě má bohatou historii, která sahá až do roku 1893. V rozmezí let 1949–1990 zde vyráběla firma začleněná do národního podniku Hedva Moravská Třebová. V 90. letech minulého století prostory od Hedvy odkoupil CES Uniweb a.s. a z velké části je přebudoval.

Poté se zde vystřídalo několik dalších textilních firem, které však do areálu již neinvestovaly. Když jsme v roce 2006 firmu koupili, byla v kritickém technickém stavu. Postupnými investicemi do oprav a renovací budov jsme vybudovali moderní prosperující firmu.

Hlavním zpracovávaným materiálem je bavlna a len. Provoz je maximálně uzpůsoben výrobě tkanin. Z mateřské společnosti v Itálii přichází příze a podklady přesně pro jednotlivé zakázky. Příze se postupně zpracuje a připraví pro tkaní. Tkalcovna se 120 tkacími stroji vyprodukuje ročně 3,3 milionu metrů košiloviny. Výroba probíhá formou mzdové práce.

Oklasifikované zboží odchází zpět do mateřské společnosti k následné úpravě a prodeji zákazníkovi.

Největším vkladem do výroby jsou zaměstnanci. Ti původní, kteří tu pracují téměř celý život, a postupně i noví, pro které se textil stal nedílnou součástí života. Všichni totiž víme, že již přes 20 let téměř neexistují učební obory a specifická práce v textilce je pro laika náročná na zaučení. Dbáme na důsledné zaškolení a předávání informací a znalostí našimi zkušenými pracovníky nově příchozím kolegům. V současnosti máme 226 zaměstnanců místních i dojíždějících z blízkého okolí. Moderní stroje řízené

počítači sice dovolují komfortní obsluhu, neméně důležitá je ovšem i zručnost a šikovnost obsluhy.

Naše společnost se stále modernizuje, zejména co se týká výrobních strojů a zařízení. Za posledních sedm let se nákupem nových strojů nebo technickým zhodnocením výrobních hal proinvestovalo přes 260 milionů Kč. Snažíme se držet krok s moderními technologiemi, které lidem zpřijemňují práci a přinášejí i lepší kvalitu výrobků, nový design a pružně reagují na požadavky trhu.

Nově se soustředíme na výrobu žakárového zboží, čímž se snažíme vyjít maximálně vstříc požadavkům zákazníka. Společnost Cotonificio Albini má dceřině společnosti v Itálii, Egyptě a České republice a dodává luxusní košilovinu do více než 80 zemí světa.

I přes problematické a dlouhodobé zaučování nových zaměstnanců a s ním spojenou fluktuaci se nám stále daří být mezi jednotlivými dceřinými společnostmi na špici co do kvality a množství vyprodukované tkaniny. Neméně důležité je pro nás udržení konkurenceschopnosti v souvislosti s lidskými zdroji, které začínají být celorepublikově velkým problémem.

Věříme v zachování textilního průmyslu v Orlických horách i v příštích letech, tak aby se pro další generaci stal prestižním průmyslovým odvětvím.

Dietfurt

GALA a.s. Prostějov

Společnost **Gala**, která sídlí v Prostějově, byla založena sloučením několika menších provozoven výrobců kožené galanterie a obuvi jako národní podnik 4. července 1949. Nejprve svoji výrobu zaměřovala na domácí a lehkou obuv, později ale svůj výrobní program změnila a soustředila se na výrobky z usní a jejich umělých imitací, a to hlavně na kožené oděvy, brašnářské a sedlářské zboží, kabelky a časek i na sportovní zboží, především šité míče a hokejové doplňky. Pro své výrobky nacházela odbyt jak doma, tak i v zahraničí.

Z tohoto období prosluly vedle šitých míčů také batohy. Stačí uvést dva příklady. Prvním je horolezecký tlumok (kletr), který byl mezi horolezci a turisty zvláště oblíbený a vyráběl se beze změny desítky let. Portál HedvabnaStezka.cz jej zhodnotil: „Plátěný kletr zůstává jedním z nejzdařilejších batohů své doby a v naší přehlídce turistického a horolezeckého vybavení bude na čestném místě.“ Druhým příkladem je lehký plátěný batoh model Mont Blanc, který se inspiroval vojenskou výstrojí používanou švédskou armádou během druhé světové války.

Po roce 1989 byla společnost Gala vlastněna Fondem národního majetku České republiky, a to již jako akciová společnost, která byla privatizována v roce 1996.

V současnosti má Gala výrobní provozy v Prostějově a Rýmařově a zaměstnává 268 lidí při ročním obratu 9 mil. eur. Společnost je výrobcem špičkových volejbalových a nohejbalových míčů, dále je dodavatelem bas-

ketbalových, fotbalových a jiných sportovních míčů. Důležitou součástí produkce jsou i nosiče na travní sekačky a lehkou zahradní mechaniku, nosiče požární techniky, boxovací pytle, batohy, sportovní tašky a dětská nosítka. Převážná část je exportována nejen do Evropy, ale i do Ameriky a Afriky. Klíčovým obchodním partnerem společnosti Gala je firma Stihl vyrábějící pily, stroje pro péči o zeleň, stavební a čisticí stroje, kterou Gala formou přímých dodávek vybavuje nosnými systémy. Dalším významným partnerem je firma Decathlon, pro niž Gala vyrábí boxovací pytle, a firma Scott, pro kterou vyrábí nosiče záchranné techniky. Vysokou kvalitu výrobků společnosti Gala potvrzují certifikáty jakosti EN ISO 9001, EN ISO 14001 a certifikáty mezinárodních federací FIVB a FIBA.

Společnost Gala se v nejbližší i vzdálenější budoucnosti chce soustředit na pokračování investic do modernizace strojního parku a budov. Neméně důležitou aktivitou bude vyhledávání nových tržních příležitostí, a tím i snaha o větší diverzifikaci jejich trhů, s čímž je nerozlučně spjat i větší důraz na výzkum a inovaci výrobků. Současně Gala klade důraz na kvalitu svých výrobků i nevyrobních činností, která by měla být nedílnou součástí evropské podnikatelské kultury.

Glanzstoff-Bohemia s.r.o. Lovosice

Historie společnosti začíná 25. května 1921, kdy byla v Lovosicích založena „První česká továrna Glanzstoff a.s.“ (Böhmische Glanzstoff – Fabrik AG). Od roku 1925 se pak věnovala výrobě viskóзовého vlákna pro textilní použití. V roce 1958 vznikl sloučením s Českou továrnou na umělé hedvábní národní podnik Severočeské chemické závody (SCHZ) Lovosice. Zahájení výroby vysoce pevného viskóзовého vlákna pro technické použití se datuje k roku 1960 a o šest let později byla výroba textilního viskóзовého vlákna ukončena. Novodobá historie firmy začíná po politické změně v roce 1989 a je opět spojena se společností Glanzstoff.

Protože Glanzstoff z důvodu posílení své pozice na trhu od převzetí skupinou CAG v roce 1994 stále hledal kvůli plnému vytížení své kapacity v St. Pöltenu další výrobní možnosti, nabízel se převzetí české kapacity po ukončení druhé privatizační vlny.

Po provedení restrukturalizace byla 1. září 1998 odkoupena od Lovochemie výrobní jednotka pro výrobu technického viskóзовého vlákna a firma od tohoto dne podniká pod jménem **Glanzstoff-Bohemia s.r.o.** jako 100% dceřiný závod holdingu CAG.

V roce 2000 společnost uvedla do provozu zařízení na čištění odpadních plynů z provozu, které bylo instalováno v nejmodernější kvalitě a analogicky ke stanovišti v St. Pöltenu. O dva roky později bylo do provozu uvedeno kalcinační zařízení (získávání síranu sodného). Ve

stejném roce postihly firmu srpnové katastrofální záplavy, se kterými se dokázala poměrně rychle vyrovnat a po šesti týdnech byla schopna nového najetí výroby, a to i přesto, že závod byl zaplaven do výše dvou metrů. V následujícím roce Glanzstoff-Bohemia zvýšil kapacitu technického viskóзовého vlákna o 1500 tun ročně. V roce 2008 se společnosti podařilo dokončit plánovanou opravu fasád hlavních budov v areálu firmy společně s rekonstrukcí vstupu. Nyní vzhled objektů odpovídá standardu skupiny Glanzstoff, tak jak je znám nejen z Rakouska, ale především z Lucemburska. V roce 2010 byla po 45 letech opět zavedena výroba textilního viskóзовého vlákna pod značkou Viscont® a v roce 2014 byla uvedena do provozu nová VaV laboratoř pro celou skupinu Glanzstoff Industrie.

Vedení společnosti by tímto rádo svým zaměstnancům poděkovalo za jejich práci.

KAIZEN v Glanzstoff-Bohemia

Neustálé zlepšování je jedním z prostředků, jak vtáhnout pracovníky do procesů zvyšování produktivity a efektivnosti výroby. Od roku 2012, kdy byli postupně všichni pracovníci seznámeni s principy Kaizen a proškoleni v jejich implementaci a byly vytvořeny týmy, se Kaizen stal nedílnou součástí života firmy. Zaměstnanci dnes sami vyhledávají výrobní ztráty a postupně jsou v provozech zpracovávány mudabanky (soupisy ztrát a inovačních podnětů) se zásobou nalezených ztrát a řešeny projekty PSS (Problem Solving Story – řešení problému v krocích).

V roce 2013 bylo vytvořeno a schváleno devět projektů PSS s předpokládanými úsporami z pěti z nich ve výši 837 490 Kč. Další řešily zvýšení bezpečnosti práce nebo zlepšení kvality. V roce 2014 bylo schváleno 22 projektů s předpokládanou úsporou u těch, které vyčíslení umožňují, a to 3 792 824 Kč. Tuto aktivitu týmů pravidelně prodává komise, ve které jsou zástupci top managementu. Zde jsou také schvalovány projekty, které jsou z nějakého důvodu problematické. Pravidelné kontroly, obchůzky a diskuze se zaměstnanci středního managementu a se členy týmů umožňují rychlou zpětnou vazbu a napomáhají k atmosféře kontinuálního zájmu o řešení zjištěných problémů. Pro zajištění této zpětné vazby jsou při pravidelných obchůzkách projekty PSS označovány třemi barevně a významově odlišenými razítky. Vizualizace

napomáhá řešení problémů a případných nedorozumění. Za dva roky se aktivity Kaizen staly nedílnou součástí výrobních činností firmy.

VaV laboratoř v Glanzstoff-Bohemia

Nová laboratoř výzkumu a vývoje byla založena roku 2014. Je vybavena veškerým základním vybavením pro analýzu vyráběné viskózy, ale také přístroji pro náročnější experimenty, jako je centrifuga, viskozimetr, nebo vším pro práci v inertní atmosféře.

Základním úkolem laboratoře je výzkum a vývoj všech technologií používaných v našich společnostech. VaV laboratoř také spolupracuje s chemickou laboratoří při řešení nestandardních situací. Studujeme a vyvíjíme metody k produkci modifikovaného rayonového vlákna s lepšími mechanickými vlastnostmi. Také vyvíjíme nový postup pro výrobu viskózy v malém množství – okolo 1 litru, což by umožňovalo první malé pokusy s novými celulózy nebo se změnami podmínek ve výrobě.

Z Textilcord Steinfort (TCS) jsme převzali procedury k dipování malých vzorků během našich pokusů týkajících se vlivu enzymů na chování různých typů vlákna, jako je rayon, aramid nebo polyester, takže jsme schopni první dipovací pokusy provádět sami a připravené vzorky do TCS posíláme pouze k adhezním testům.

Glanzstoff-Bohemia dále rozšiřuje Integrovaný systém řízení
Integrovaný systém řízení (IMS) představuje významnou součást celkového systému řízení společnosti. IMS by měl představovat jednotný způsob vedení a řízení organizace, který mimo jiné splňuje požadavky pro řízení

kvality, environmentu, bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. K propojení požadavků jednotlivých norem dochází zejména v rovině organizační, dokumentační a kontrolní.

Systém řízení jakosti (QMS) dle požadavků mezinárodní normy ISO 9001 má v Glanzstoff-Bohemia dlouhou tradici. V roce 2013 byl systém řízení společnosti rozšířen o Systém environmentálního managementu (EMS) dle požadavků mezinárodní normy ISO 14001. V dubnu 2013 jsme získali certifikaci, a vznikl tak Integrovaný systém řízení společnosti (IMS).

V roce 2014 se nám IMS podařilo rozšířit o Systém managementu hospodaření s energií (EnMS) dle požadavků mezinárodní normy ISO 50001. Jeho cílem je vytvářet v organizaci procesy nezbytné pro snižování energetické náročnosti, zlepšování energetické účinnosti a využívání a spotřeby energie. Zavedení této mezinárodní normy má vést ke snižování emisí skleníkových plynů a dalších souvisejících dopadů na životní prostředí a snižování nákladů na energii prostřednictvím systematického managementu hospodaření s energií. Certifikaci ISO 50001 jsme získali 24. října 2014.

Dalším krokem v rozšiřování Integrovaného systému řízení je plánované zavedení Systému managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (HSMS) dle standardu OHSAS 18001 a jeho certifikace v dubnu 2016. Přípravné kroky k jeho zavedení již započaly. V říjnu 2014 byly zodpovědné osoby externě proškoleny z požadavků normy OHSAS 18001. V lednu 2015 byla provedena úvodní analýza pro přípravu na certifikaci OHSAS 18001, resp. pro budoucí normu ISO, do které se má OHSAS přetřansformovat.

Viscont

Viscont podporuje bezpečnost práce zaměstnanců Glanzstoff-Bohemia. Viscontové pracovní oděvy mají zlepšit ochranu a komfort našich zaměstnanců.

Ve spolupráci se dvěma společnostmi – SOS Litvínov a Webatex – byl vyvinut nový design pracovních oděvů, který splňuje veškeré důležité bezpečnostní normy a standardy.

Viscontové oděvy a vlákna splňují normu EN 11311 – třída I. pro sváření, EN 11612 – A, B, C, DI, E2 pro ohnivzdorný oděv a EN 1149 – antistatický pro výbušné

prostředí. Obleky také prošly důležitým zápalným testem (flash fire test), při kterém jsou testovány z hlediska odolnosti vůči teplu, ohni a schopnosti odolávat i dalšímu znovuzapálení.

Vlákno pro tyto obleky je ze 100% VISCONTu vyrobeného v Glanzstoff-Bohemia. Osnova je z příze 290 dTex FR a v útku bylo použito jádrové příze, v jejím středu je 67 dTex HT a tato příze je pokryta naší FR stříží z příze „C“ kvality.

Bylo ušito 50 kompletních obleků, které se nyní zkoušejí při nošení, při kterém se zároveň testuje i odolnost a stálost. Další 100 obleků bylo ušito pro sprátcené podniky Neuman Aluminium a Stölzle. Z těchto podniků jsme obdrželi pozitivní reakce a příslib další spolupráce.

Pokud půjde vše dobře, bude tento nový produkt oficiálně uveden na trh v průběhu roku 2015. Novým VISCONT oděvem budou jako první vybaveni zaměstnanci Glanzstoff-Bohemia.

Glanzstoff-Bohemia průběžně hlídá zinek v odpadních vodách
Obsah zinku ve vypouštěných odpadních vodách je z hlediska ochrany životního prostředí i z hlediska ekonomického důležitým faktorem.

Zinečnaté ionty se dostávají do odpadní vody při výrobě viskózního vlákna. Síran zinečnatý je přidáván do sprádací lázně, působí jako moderátor reakce při koagulaci viskózy zpět na celulózní vlákno pomocí kyseliny sírové. Přitom se část zinku ze sprádací lázně ztratí, avšak téměř všechno se nalézá v odpadních vodách. V Glanzstoff-Bohemia se od roku 2006 zinek z odpadních vod získává zpět pomocí záhytu na iontoměničích. Tím se ušetří 80 % drahocenné suroviny. Takto předčištěná odpadní voda jde do čistírny odpadních vod, kde je zbavována zbytků zinku pomocí srážení s účinností 80–90 %. Teprve takto vyčištěná voda je vypouštěna do Labe.

Naše společnost se trvale snaží objem zinku vypouštěný do Labe snižovat. Pro jeho snížení v odpadní vodě je v první řadě třeba zabránit náhlým zvýšením koncentrací způsobených poruchou či technologickou nekáznou. K tomu přispívá nově instalované vzorkovací a měřicí zařízení umístěné v proudu odpadních vod mezi provozem a čistírnou odpadních vod. Do roku 2013 nebyly koncentrace zinku průběžně sledovány. Nyní osádka vešle v kteroukoli denní či noční dobu ihned zareaguje na

alarm oznamující překročení limitní hodnoty a ihned se hledá a odstraňuje příčina.

Zařízení bylo instalováno v listopadu 2013 za přispění operačního dotačního programu Omezování průmyslového znečištění z peněz Evropské unie a Státního fondu životního prostředí ČR.

Naším cílem je uspokojovat požadavky zákazníků a zvyšovat jejich spokojenost dodávkami produktů ve shodě se specifikovanými požadavky včetně jejich trvalého zlepšování.

Nedílnou součástí je plnění požadavků platné legislativy a jiných relevantních požadavků v oblasti životního prostředí včetně energetického hospodaření i bezpečnosti práce s cílem neustále snižovat zátěž životního prostředí způsobenou činností společnosti a zlepšovat jeho ochranu.

Plně si uvědomujeme svou odpovědnost vůči obchodním partnerům, zaměstnancům i celé společnosti a prohlašujeme za svůj základní cíl dodávat výrobky a poskytovat služby, které plně vyhovují specifickým požadavkům zákazníků a jsou v souladu se strategií podniku.

Strategií podniku rozumíme trvalý a udržitelný rozvoj, na kterém pracujeme za pomoci externích poradců z řad renomovaných mezinárodních agentur.

Go Wool s.r.o. Brno-střed

Go Wool je česko-norská firma sídlící v Brně, která se poněkud vymyká z portfolia členů ATOK. Byla založena dvěma sportovci a cestovateli, Mgr. Kateřinou Matátkovou a v Norsku žijícím Mgr. Pavlem Kuchajdou, v lednu 2012 se zaměřením na vývoj, výrobu a prodej vysoce kvalitního vlněného spodního prádla, přičemž si zvolila cestu spjatou s přírodními materiály a šetrným přístupem k životnímu prostředí. Inspirují se přírodou, zkušenostmi mnoha generací i zkušenostmi vlastními. Jejich motto zní: Kvalitní věci pro kvalitní život.

Příklon k vlně jako k materiálu pro výrobu spodního prádla vzešel z vlastních sportovních aktivit zakladate-

lů firmy. Specializují se na vlnu, která se jim při cestách osvědčila ze všech funkčních materiálů nejlépe, a to doslova na vlastní kůži.

Yvíjejí a vyrábějí řadu spodního prádla ze 100% merina a připravují prostředky na ošetřování tohoto přírodního materiálu, který si vzhledem ke svým vynikajícím vlastnostem zaslouží nadstandardní údržbu. Výrobu zajišťují formou subdodávek, přičemž si udržují kontrolu nad celým výrobním procesem od nákupu vlny až po zhotovení finálního výrobku, který šijí smluvní šičky. Výrobky testují na vlastní kůži v extrémních podmínkách nejrůznějších koutů světa.

Vedle výroby a prodeje vlněného spodního prádla je společnost Go Wool prodejcem vlněného merino oblečení německého výrobce Mufflon, kterým svou nabídku doplňuje o druhou a třetí vrstvu oblečení. Dalším prodejním sortimentem jsou hygienické vlhčené ručníky KLENZ.

Vizí společnosti Go Wool je prolnutí člověka s přírodou, s čímž souvisí i ekologicky odpovědný přístup k životu. Z toho vyplývá i její rozhodnutí věnovat 20 % zisku společnosti do projektů ochrany životního prostředí a tvorby krajiny.

GRUND a.s. Mladé Buky

Firma **GRUND a.s.** vznikla v lednu roku 1990. Tehdy se manželé Grundovi rozhodli, že využijí příležitosti, kterou jim poskytla „sametová revoluce“ v roce 1989. Zvolili podnikání ve výrobě koupelnových předložek. Nápad, v jaké oblasti podnikat, se zrodil rychle. Gražyna Grundová četla v časopise o bydlení, že na trhu tehdejšího Československa chybějí koupelnové koberečky. Její manžel ihned myšlenku uchopil a jako správný textilní inženýr začal okamžitě hledat možnosti, jak je vyrábět. Koupelnové předložky na trhu sice chyběly, avšak Grundovi o jejich výrobě nic nevěděli. Jiří Grund zjistil, že jejich organizovaná výroba neexistuje, ale našel v jednom státním podniku starý vyřazený stroj na sešívání zbytků příze z výroby kobereců. Tento stroj si jako nefunkční a určený k sešrotování vypůjčil a za dlouhých zimních večerů jej opravil a uvedl do provozu. Členové rodiny vzpomínají, jak velkou radost všem udělala první řada koberečků, ke které dospěli metodou pokus a omyl. Vznikly tak první nedokonalé výrobky, které hladový tuzemský trh ochotně přijal. Do podnikání se rodina vrhla s nadšením, vysokým pracovním nasazením a vírou v úspěch. Manželé Grundovi věnovali záměru veškeré schopnosti a síly. Tím vším nakazili i své dva syny, kteří se do budování firmy brzy zapojili.

Prvotní prodejní zkušenosti byly dobré. S prvními vyrobenými kusy se rodina vydala do tržnice v Praze, kde prodala 13 kusů – výnos pokryl náklady na cestu. Rozhodli se tedy v podnikání pokračovat. Začalo se prodávat v prvních obchodech; výroby se účastnila celá rodina. Šilo se v ložnici po babičce, v garáži se skladovala příze a na zahradě se na slunci sušily koberečky natřené latexem. O předložky byl takový zájem, že se jejich výroba brzy přenesla do vedlejší typické krkonošské chalupy, která do té doby sloužila k pronájmu turistům. Nastoupili první zaměstnanci a výroba dál utěšeně rostla.

V roce 1992 manželé Grundovi zastavili rodinný dům a vzali si úvěr na stavbu první tovární haly na zelené louce, v níž později pracovalo prvních dvacet zaměstnanců. V roce 1993 se firma poprvé rozhodla vystavovat v zahraničí, a to hned na největším veletrhu bytového textilu na světě – na Heimtextilu ve Frankfurtu nad Mohanem.

Byla to velká výzva a rodinu srovnání se světem motivovalo k vylepšení příze a angažování prvních designérů. Již v následujícím roce firma na veletrhu zaujala svojí expozicí první zákazníky, z nichž většina stále produkty od firmy GRUND a.s. nakupuje.

V letech 1994–1997 byl areál firmy postupně rozšiřován a vybavován moderními stroji a zařízeními, také kapacita se mnohonásobně zvýšila. V roce 1997 byla vybudována přádelna, která nyní pokrývá veškerou potřebu příze pro výrobu koupelnových předložek.

Následovalo hektické období strmého růstu v desítkách procent ročně, výstavby nových továrních hal, až v roce 2000 pracovalo pro firmu okolo dvou set zaměstnanců a k výrobě koberečků přibyla i výroba příze ve vlastní přádelně. V dalších letech firma GRUND a.s. expandovala do zemí Evropské unie prostřednictvím vlastních obchodních zastoupení. Rozšířil se také výrobní areál s moderním vybavením, jehož kapacita se mnohonásobně zvýšila.

V roce 2001 firma nakoupila první automatický všivací stroj, který svou produktivitou dokázal čelit nástupu asijské konkurence. Firma se také soustředila na vlastní vývoj kolekcí a začala spolupracovat se světovými návrháři, mezi které patří Luigi Colani, Osmany Laffita, Blanka Matragi a Karim Rashid.

Důležitým mezníkem bylo rozhodnutí prodávat výrobky pod vlastní značkou GRUND na všech světových trzích. V roce 2001 byla v Německu založena společnost Grund Deutschland GmbH. Ta je obchodním zastoupením firmy GRUND a.s. pro západní Evropu a sídlí v Lein-

gartenu. V roce 2014 byla založena firma Grund America LLC, která značku GRUND prodává na severoamerickém trhu.

Společnost GRUND je tradičním českým výrobcem koupelnových předložek a je světovou špičkou v této oblasti. Jako jedna z mála českých (nejen) textilních firem si nejenom udržela textilní výrobu navzdory levnému asijskému importu, ale expandovala do Německa a stala se jedním z největších dodavatelů. Během dvaceti pěti let se podařilo z nuly a bez počátečního kapitálu vybudovat z malé manufaktury firmu, která je technologicky na špičce mezi světovými výrobci a která spolupracuje se světovými návrháři.

V roce 2013 získala společnost GRUND a.s. titul Firmo roku. Rodinu toto ocenění utvrzuje v přesvědčení, že posláním firmy GRUND je šířit jejími výrobky radost. Nejen tím, jak krásně vypadají, ale také tím, že jsou vyrobené s láskou ke každému detailu. V rámci možností se také snaží pomáhat svému okolí a sponzoruje mnoho sociálních a sportovních projektů nejen v Čechách, ale i v zahraničí. Věří totiž, že k její odpovědnosti patří schopnost a ochota podělit se o úspěch, kterého tvrdou prací dosáhla.

Firma GRUND a.s. se zaměřuje na odlišnost od konkurenčních výrobků ve světě nejen kvalitou produktů, ale především jejich designem. Za více než dvacet let existence je firma zákazníky vnímána jako inovátorská; její kolekce přináší odvážná řešení, která nacházejí uplatnění nejen na domácím, ale především světovém trhu. Vlastní výroba, kvalita, design a následná prezentace zboží jsou

GUMOTEX

přednosti, které z firmy GRUND a.s. dělají prestižní společnost s uznáním a respektem nejen u nás, ale i v zemích Evropské unie.

Koupelnové předložky jsou nejen krásné, ale i praktické. Jemné polyakrylové vlákno použité na povrchu rychle schne a po vyprání se navíc otevře a předložka vypadá ještě lépe než nová. Spodní strana je natřená syntetickým latexem opatřeným antibakteriální úpravou. Navíc nátěr zabraňuje klouzání předložek na mokré dlažbě, a chrání tak před uklouznutím a případným úrazem. Předložky dokáží změnit charakter koupelny, vylepšit její vzhled a příjemnit ji i uživatelsky (je příjemnější stoupnout na měkký kobereček s vysokým vlasem než na studenou dlažbu), zároveň slouží jako bezpečnostní prvek pro ochranu zdraví.

Společnost GRUND a.s. dodává zboží do více než 40 zemí světa včetně Číny, Japonska, má vlastní pobočky v Německu a USA, používá unikátní nejmodernější technologie a spolupracuje s řadou špičkových designérů, kteří vytvářejí unikátní a inovativní kolekce s nezaměnitelným rukopisem. V Německu, kde má firma distribuční centrum, provozuje zhruba 80 vlastních obchodů. Mimo prodejní centra v obchodních domech patří k zákazníkům luxusní prodejny s bytovým textílem, velké obchodní řetězce a zásilkové společnosti.

Dnes firma funguje v zrekonstruované továrně s prádelnou, kde od roku 1997 vyrábí vlastní přízi. Koupelnové předložky jsou tedy od samotného začátku procesu vyráběny na jednom místě, čímž je jejich kvalita zaručena více, než by tomu bylo s přízí dováženou.

Plánem firmy je zavést celosvětově značku GRUND jako předního dodavatele těch nejlepších koberečků na světě a během cesty výrobku dodržovat všechny její principy, které zní:

- Jsme rodinná firma a do širší rodiny patří zaměstnanci i naši zákazníci.
- Poskytovat dobré pracovní prostředí a jednat mezi sebou s respektem a úctou.
- Dané slovo je pro nás víc než smlouva připravená nejlepšími právníky.
- Používat ty nejlepší způsoby nákupu a výroby koupelnových předložek.
- Pozitivně přispívat našim komunitám, lidem s hendikepem a našemu životnímu prostředí.
- Připustit, že ziskovost je klíčem k našemu úspěchu.
- Naše strategie je založena na dlouhodobém a vzájemně výhodném partnerství.

„Naše výrobky z malé vesničky na úpatí Krkonoše se po 25 letech prodávají na hlavních třídách evropských a asijských měst. Při pohledu zpět cítím velikou vděčnost osudu za příležitost, kterou jsme jako rodina a komunita dostali. A ke svému okolí cítím vděčnost za to, že jsme tuto příležitost uchopili a dnes nabízíme zákazníkům tu nejvíce inovativní kolekci koupelnových koberečků na trhu.“

Jiří Grund

GUMOTEX, a.s.

Břeclav

Gumotex zahájil svou činnost před šedesáti pěti lety výrobou pracovních oděvů z oprýžovaných tkanin, tehdy ještě dovážených z napajedelské Fatry. Zřízením vlastní potěrací dílny se novému chemickému záводу otevřely možnosti budování moderních technologií. Od začátku své existence podnik rozvíjel výrobu populárních dětských hraček.

Produkce oprýžovaných tkanin vyvrcholila koncem 60. let minulého století výrobou syntetických usní na bázi polyuretanu, vhodných pro oděvní a galanterní zpracování. Gumotex vyráběl ve vlastních šicích dílnách pracovní a módní konfekci, která byla svého času velmi populární. Nafukovací lodě, kajaky a rafty se značkou Gumotexu už prověřily peřeje velkých řek všech kontinentů.

Zavedení výroby lehčených polyuretanů v 60. letech přineslo zásadní zlom ve vývoji firmy. Od roku 1970 je na jejich produkci zaměřen hlavní výrobní program a ve druhé polovině 70. let se Gumotex zařazuje mezi největší výrobce lehčených polyuretanů v Evropě. Blokovaný polyuretan je vyráběn pod obchodním názvem MOLITAN®.

Pro automobilový průmysl zahájil podnik výrobu už v roce 1953. Rozvoj výroby dílů pro automobily však přišel až v 60. letech. V Gumotexu se vyrábějí sluneční clony, výplně sedadel a hlavových opěr, tlumicí díly z EPP, hlavice řadičích pák z IPUR a další originální díly do interiérů aut. Produkce dílů pro interiér osobních i nákladních

aut postupně zvyšovala svůj podíl na celkových tržbách firmy a od roku 2013 tvoří více než 55 % objemu výroby.

Modernizace výrobních technologií a investiční ekologické akce realizované v posledních letech významně snižují zatížení životního prostředí. Podnik vynaložil už stovky milionů korun na velké investiční akce zaměřené na ekologii a zlepšení pracovního prostředí. Byla vybudována adsorpční stanice, instalováno zařízení na ochranu spodních vod, zavedeno katalytické spalovací zařízení, proběhla rozsáhlá rekonstrukce potěrací dílny. Akce chránící životní prostředí probíhají prakticky nepřetržitě.

V posledních letech se uskutečnila rozsáhlá modernizace a automatizace výrobních procesů s cílem zvýšit produktivitu a efektivnost firmy. Klíčovým výrobním programem jsou nafukovací výrobky na bázi gumotextilních materiálů, které se vyznačují zejména vysokou kvalitou a životností a výbornými užitnými vlastnostmi. Ve výrobě nafukovacích postelových matrací byla uvedena do provozu už druhá automatická kompletační linka, a to včetně navazujících zařízení pro přípravu polotovarů a balení produktů.

Pro segment autoprůmyslu byly vybudovány nové moderní poloautomatické linky, na kterých probíhá kompletace, kontrola a měření slunečních clon. Sluneční clony pro osobní auta patří k nosným rozvojovým programům mateřského závodu v Břeclavi. Jejich výroba se řadí k vysoce sofistikovaným technologiím, které zvládají jen špičkové firmy. V rámci Evropské unie je Gumotex jejich třetím až čtvrtým největším producentem a postupně

získává další zakázky od renomovaných výrobců aut, jako je např. VW a BMW.

Poměrně velké prostředky byly vynaloženy na rekonstrukci budov a firemního areálu, zejména s cílem úspory energie a zlepšení pracovního prostředí zaměstnanců. Souběžně s tím proběhla obnova rozvodů vody a dalších sítí. Tyto akce byly částečně financovány z fondů Evropské unie.

Od svého založení Gumotex odpovědně pečuje o pracovní podmínky svých zaměstnanců a usiluje o neustálé zlepšování životního prostředí celého regionu. Hmatatelným dokladem systematické péče o profesní a vzdělanostní rozvoj zaměstnanců je ustavení firemního vzdělávacího útvaru – Akademie Gumotex – v roce 2012. Její již třetí ročník výrazně posiluje odborné kompetence vybraných pracovníků formou teoretické přípravy a těsným provázáním témat s technologickou problematikou jednotlivých pracovišť. Na druhé straně řešením konkrétních úkolů přináší jednotlivé týmy v rámci akademie významné úspory a zlepšují firemní procesy.

Ekonomické výsledky společnosti Gumotex za rok 2014 jsou velmi dobré. Tržby za výrobky a služby dosáhly v roce 2014 celkové výše 2168 milionů Kč, což je oproti předchozímu roku nárůst o téměř 25 %, a provozní hospodářský výsledek (hrubý zisk) vykázal Gumotex ve výši 152 milionů Kč, tj. o 16 % více než v roce 2013. Na výrazném zvýšení celkového obrátu se podílel zejména automobilový sektor, a to hlavně novými projekty slunečních clon pro BMW a také výrobou pěnových dílů a dílů interiéru pro automobilku VW. Celkové tržby za výrobky pro automobilový segment dosáhly 1230 milionů Kč.

Mimoto byly do sériového provozu uvedeny velké investice v odštěpném závodě v Jaroměři, ale i v mateřském závodě v Břeclavi. V souhrnu firma v roce 2014 investovala více než 161 milionů Kč.

Nutno připomenout, že Gumotex i nadále patří k nejvýznamnějším firmám v břeclavském regionu. V roce 2014 zaměstnával v průměru 1249 osob, a to včetně agenturních zaměstnanců. To je o 12 % více než v předchozím roce. V roce 2015 je plánován příjem minimálně dalších 50 dělníků do směnových provozů a také minimálně 15 specialistů – zámečníků a elektromechaniků pro strojírenskou výrobu a údržbu.

Gumotex patří k významným českým exportérům. V rámci prestižní soutěže českých firem, která se koná tradičně pod záštitou Hospodářské komory ČR a jejích partnerů, se už několikrát umístil mezi stovkou největších z nich. A to se soutěže účastní i velké nadnárodní společnosti, jako je např. ŠKODA AUTO, FOXCONN CZ, PANASONIC AVC, AGROFERT a další. V roce 2014 se v silné konkurenci Gumotex v kategorii nárůst exportu mezi lety 1993 až 2013 umístil na 22. místě a v kategorii objemu exportu za období 1993 až 2013 obsadil krásné 35. místo ze všech hodnocených firem.

Všechny realizované a plánované akce mají jediný cíl – vytvořit z Gumotexu moderní, vysoce produktivní a konkurenceschopnou firmu evropského formátu. To je i obsahem dlouhodobé firemní strategie a vize budoucího rozvoje, která se orientuje na trvalé zlepšování procesů, zvyšování kvality a životnosti produktů s cílem nabízet zákazníkům stále nové, kvalitní a bezpečné výrobky, které budou chránit jejich zdraví a spoluutvářet moderní a zdravý životní styl. I nadále chce firma aktivně pečovat o své zaměstnance a rozvíjet jejich inovační potenciál a profesní dovednosti, tak aby se stále aktivněji prosazovala proti silné konkurenci na globálních trzích.

H & D, a.s. Prostějov

Akciová společnost H & D, a.s., byla založena v roce 1990 nejprve jako sdružení fyzických osob, k transformaci do současné právní formy došlo v roce 1995. Po celou dobu své existence společnost trvale patří mezi 15 největších oděvních výrobců v České republice. Současným zaměřením firmy je výroba a prodej kvalitní pánské a dámské konfekce a bytového textilu, které prodává pod obchodními značkami HARDSTONE, H DAMIANO, DEPECHE H a H & D HOME DESIGN.

Již tradiční značka Hardstone (více než 20 let na evropském trhu) prezentuje pánské oblečení pro volný čas. Sortiment tvoří zimní, mezisezonní a letní kalhoty, saka, bundy, pláště, polotrička. Společným znakem těchto vý-

robků je kvalitní zpracování s využitím certifikovaných materiálů a současně dobře padnoucí střihy v široké škále velikostního sortimentu HAKA.

Označení H Damiano představuje pánskou klasickou konfekci: obleky, saka, společenské kalhoty a pláště.

Pod značkou Depeche H se společnost po letech široké nabídky ustálila na nejúspěšnějších produktech (opět díky střihovému provedení), na zimních vlněných pláštích a dámských lněných šatech.

Obchodní značka H & D Home Design reprezentuje koncept životního stylu materiálově propojeného s konfekční výrobou z přírodních materiálů. Dominantou na evropském trhu je bytový textil.

Své zboží firma H & D nabízí jednak ve vlastních značkových obchodech v Praze, Olomouci a Prostějově, jednak v internetových obchodech a v rámci účasti na evropských i českých veletrzích.

Společnost H & D si zakládá na působivém designu svých výrobků, kvalitních materiálech a precizním zpracování. Na těchto nosných pilířích chce stavět i do budoucna, přičemž hodlá posilovat výše uvedené obchodní značky.

HEDVA, a.s. Moravská Třebová

Hedvábnická výroba dnešní akciové společnosti HEDVA vychází z dlouholeté tradice – první hedvábnická tkalcovna a barevna v českých zemích zahájila provoz v Moravské Třebové již v roce 1828, když nahradila ruční ma-

nufakturu. Sortiment tkanin z přírodního hedvábí byl po roce 1900 doplňován o první umělohedvábné tkaniny z viskózy a po roce 1946 o tkaniny ze syntetického hedvábí na bázi polyamidu a následně polyesteru. V roce 1949 byly znárodněné závody v Čechách a na Moravě zabývací se hedvábnickou výrobou soustředěny do národního podniku Hedva. Po privatizaci v roce 1993 patří dnes HEDVA, a.s., výhradně do rukou českých akcionářů.

V současné době je výroba společnosti HEDVA, a.s., soustředěna do tkalcovny a barevny v Moravské Třebové a je provázána s rýmařovskou žakárskou tkalcovnou HEDVA BROKÁT, s.r.o., a šumpereckou nitárnou HEDVA NITĚ, s.r.o. Uvedené společnosti spolu s HEDVA PRIMA, a.s., tvoří koncern.

Sortiment tradičně zpracovávaných materiálů, jako je viskóзовé, acetátové, polyesterové, polyamidové hedvábí a jen okrajově bavlna, byl v roce 2008 rozšířen o polyakryl – tehdy HEDVA koupila od zanikající belgické společnosti Bekaert DT obchodní značku Cyr Cambier, pod kterou nyní na trh dodává tkaniny pro potahy na zahradní nábytek a dětské kočárky.

Přijetím Číny do WTO v roce 2000 byl trh Evropské unie zaplaven levnými a nekvalitními, později levnými a poměrně kvalitními textilními výrobky. Výrobci textilu se buď přestěhovali na východ, nebo zanikli. HEDVA byla také zaměřena na sortiment pro dámskou a pánskou konfekci, vedení firmy však správně rozhodlo přeorientovat vlastní výzkum, vývoj a výrobní sortiment na technický program – technické tkaniny. Dnes tkaniny pro klasickou konfekci tvoří pouze 5 % celkového objemu, zbytek je technický textil.

Z krizových let 2011–2012 vyšla HEDVA, a.s., posílena o schopnosti redukovat náklady a s jejich minimem vyvíjet nový sortiment a také v obtížných obchodních podmínkách nalézt nové zákazníky a těm prodat výrobky. Index výroby a tržeb mezi roky 2012–2013 byl 110 %, mezi roky 2013–2014 137 % a za první tři měsíce roku 2015 znamenal proti roku 2014 další nárůst ve výši 10 %.

Společnost HEDVA, a.s., je zaměřena především na výrobu technických tkanin pro letecký a elektrotechnický průmysl, vzduchotechniku a zdravotnictví.

Ve výrobním portfoliu jsou zastoupeny tkaniny na slunečníky, zahradní nábytek, padáky, horkovzdušné balony, stany, spací pytle, dále tkaniny pro speciální pracovní

a volnočasové oblečení, dekorační tkaniny, batohoviny, mimořádně pevné tkaniny z cordury, tkaniny na rozvody vzduchu a izolace, filtry a podkladové tkaniny pro nánosování.

Vyrábíme také širokou škálu podšívkových tkanin, některé i s možností vytkáni vlastního loga.

Nabízíme rovněž řadu speciálních finálních úprav, jako například antistatickou, antibakteriální, hydrofobní, oleofobní, netřepivou, neprodyšnou, neprodyšnou-mrazuvzdornou, vodoodpudivou-mrazuvzdornou, silikonovou, nehořlavou, vodonepropustnou-paroprodyšnou, permanentní vodonepropustnou.

Naším cílem je také vyrábět ekologicky nezávadné tkaniny. Každoročně získáváme certifikát OEKO-TEX® Standard 100. Vyžadujeme ho též od všech našich dodavatelů jak přízí, tak i chemikálií.

Celá výrobní základna byla v letech 2000–2010 modernizována, a to počínaje tkacími stroji, beznapětovou pračkou, barvicími stroji, až po napínací, sušicí a fixační rámy. Nyní probíhají modernizace dílcí, abychom si udržovali kvalitativní a vývojový předstih před konkurencí. V posledních pěti letech bylo mimo jiné investováno především do úspor všech námi využívaných energií, kde se návratnost vložených prostředků pohybovala mezi jedním až třemi roky. Jako příklad možno uvést zateplování, úsporné spalování, decentralizaci vytápění s programovou regulací, LED osvětlení, využívání odpadního tepla z technologického procesu. V letošním roce ještě bude nainstalována kogenerační jednotka na výrobu elektrické energie pro vlastní spotřebu.

Sortiment HEDVY byl přeorientován na technický textil. Společnost svým odběratelům dodává výrobky v konstrukci podle jejich požadavků. Těží z rychlosti a spolehlivosti svých dodávek. Cenová úroveň HEDVY, a.s., jako evropského výrobce, je pochopitelně vyšší než asijského, ale rozdíl se snižuje. Konkurenční asijské výrobce stále upřednostňují dodávky kontejnerových zakázek do Evropy, což s sebou nese určitá rizika. Poslední vývoj naznačuje, že probíhá obrát k preferenci trhu Evropské unie!

HEDVA věnuje maximální pozornost vývoji nových výrobků a technologií. Ve spolupráci s významnými německými a italskými firmami připravuje nové výrobky s vysokou přidanou hodnotou, a posiluje tak svou pozici na trhu technických tkanin.

INCOT spol. s r.o. byla založena v roce 1998 a sídlo má v Králikách. Je majoritním vlastníkem tradičních českých textilních společností VEBA, textilní závody a.s., a PAPILLONS a.s. Tyto společnosti reprezentují skupinu VEBA Group, která je jedním z nejvýznamnějších textilních výrobců v Evropě.

INCOT spol. s r.o.

Králíky

INCOT je pokračovatelem tradiční textilní výroby v Králikách, jejíž kořeny sahají do středověku. V současnosti je firma úspěšným oborovým investorem podnikajícím i jako textilní výrobce. Pro společnost VEBA, která je jedním z nejvýznamnějších evropských dodavatelů afrického brokátu, vyrábí žakárské metráže. Svůj další rozvoj zaměřila na vývoj a výrobu arabských šátků a oděvních tkanin.

Textilní tradice na Králicku, na kterou společnost INCOT úspěšně navazuje, v 19. století vyústila ve výrobu hedvábných tkanin u domácích tkalců, jejichž produkce byla upravována v barevnách ve Vídni.

K tomuto období se vztahuje zahájení průmyslové výroby hedvábných tkanin v Králikách v roce 1881, kdy vídeňská firma bratrů Steinerových postavila nový závod, a stala se tak vůbec první textilní továrnou zřízenou přímo v Králikách.

Významný modernizační posun – nahrazení transmisního pohonu tkalcovského sálu pohonem jednotkovým – přinesla v roce 1912 technologická revoluce. To vyvolalo potřebu rozšířit výrobní prostory závodu, kde v té době pracovalo již na 700 zaměstnanců.

Do současné podoby rostl závod zhruba do poloviny 20. let minulého století. Růst šel ruku v ruce s modernizačními strojnými zařízeními žakárskou technologií pro výrobu kravatových tkanin, hedvábných šátků s náročnými vazebními technikami, krepových tkanin a dalších náročných artiklů. Tehdejší produkce představovala i díky těmto inovacím špičku svého oboru. Jako „zlato éru“ pak můžeme vnímat druhou polovinu 30. let, kdy byla tkalcovna vybavena tisícovkou tkalcovských stavů.

Po druhé světové válce byla bývalá králická tkalcovna hedvábní Steiner & Steiner začleněna do národního podniku Tkalcovny hedvábní Praha. Následně závod nesl název HENAP Šumperk, později národní podnik ATLAS.

Od konce 50. let až do privatizace byl králický závod součástí nejprve národního podniku HEDVA (jako závod 09), poté od roku 1993 jeho nástupce a. s. HEDVA. Těžiště výroby spočívalo v produkci košilovin a brokátových tkanin na kravaty.

Vlivem koncentrace žakárské výroby a. s. HEDVA do Rýmařova ukončil podnik v králickém závodě výrobu. Následně byla uzavřena dohoda se společností WEBIN s. r. o., v té době dceřinou společností INCOT, o převzetí závodu v Králikách od 1. ledna 2000.

INCOT spol. s r.o. byla založena v roce 1998 a sídlo má v Králikách. Je majoritním vlastníkem tradičních českých textilních společností VEBA, textilní závody a.s., a PAPILLONS a.s. Tyto společnosti reprezentují skupinu VEBA Group, která je jedním z nejvýznamnějších textilních výrobců v Evropě.

INCOT je pokračovatelem tradiční textilní výroby v Králikách, jejíž kořeny sahají do středověku. V současnosti je firma úspěšným oborovým investorem podnikajícím i jako textilní výrobce. Pro společnost VEBA, která je jedním z nejvýznamnějších evropských dodavatelů afrického brokátu, vyrábí žakárské metráže. Svůj další rozvoj zaměřila na vývoj a výrobu arabských šátků a oděvních tkanin.

Etapa modernizace se po přelomu milénia nesla ve znamení revitalizace a restrukturalizace žakárské výroby a přechodu ze syntetických materiálů (polyesteru a viskózy) na bavlněné žakárské damašky a africké brokáty.

Díky dlouhodobému a systematickému rozvoji společnosti je výroba tradičních bavlněných žakárských tkanin určených primárně pro africký trh rozšiřována o výrobu textilií pro arabské trhy. Od tohoto cíle, tedy vstoupit na arabský trh, se odvíjí nejen zahájení investic do nových kapacit, ale i další obchodní činnost zaměřená na arabské trhy v rámci projektu Arábia.

Společnost INCOT rozvíjí své aktivity a vlastní výrobní i obchodní činnost s cílem úspěšně navázat na bohatou tradici textilní výroby v Čechách a ve střední Evropě. Nejmodernější technologie a kvalifikovaný personál jsou předpokladem garance prvotřídní kvality výrobků a výborného servisu všech společností ve skupině. Ta v součtu zaměstnává 1400 pracovníků, přičemž u každého z nich je kladen důraz na pravidelná školení a posilování znalostí a dovedností.

Moderní technologie

Zákazníkům můžeme nabídnout výrobky odpovídající nejnovějším trendům, a to díky investicím do nové techniky, využití nejmodernějších technologií a jejich cílené aplikaci ve prospěch jednotlivých výrobních linií.

Společnost je plně vybavena pro výrobu tradičních jemných žakárských bavlněných tkanin s širokými možnostmi žakárského vzorování. Vysoká úroveň techniky a jejich možností je podpořena využíváním nejkvalitnějších přízí a následných úprav.

Nejnovější, jistě ne však poslední investice byla směřována do nové přípravárenské, tkací a šicí techniky pro výrobu náročných arabských šátků, voálů a oděvních metráží.

Inovace

Inovace je základní filozofií nejen naší společnosti, ale i celé skupiny VEBA Group, která jí věnuje mimořádnou pozornost. K tomu využíváme jak vlastní vývojový potenciál, tak spolupráci s Technickou univerzitou v Liberci a výzkumnými a vývojovými ústavy v České republice. Důležitá je také aktivní spolupráce s výrobci textilních strojů.

INCOT svoji inovativnost v oblasti bavlněných výrobků deklaruje zároveň ve svém sloganu Innovation in Cotton. V tomto duchu přistupuje i k inovacím výrobků pro arabský trh, na který se nově orientuje.

Zakázková výroba

Zákazníkům nabízíme možnost výběru z našich osvědčených konstrukcí, dezénů a barev, ale i možnost zakázkové výroby včetně garance exkluzivity dezénů.

Náš úspěch je podpořen úsilím vývojového týmu a kreativních návrhářů trendových i exkluzivních dezénových kolekcí, kteří využívají nejmodernější technologické návrhářského a designérského studia.

Top kvalita

Naše zaměření na kvalitu je dlouhodobé, společnost ve skupině VEBA získala v roce 1995 jako první textilní výrobce v České republice certifikát jakosti podle mezinárodní normy EN ISO 9001.

Nejmodernější technologie a vysoká kvalita vstupních materiálů jsou základním předpokladem pro prvotřídní úroveň výrobků. K jejímu dosažení využíváme i zavedený systém řízení jakosti QMS podle požadavku normy EN ISO 9001:2008.

Kvalitu sledujeme v celém procesu výroby, testujeme i materiály na vstupu. Důkladná 100% kontrola hotových výrobků před expedicí je samozřejmostí.

Produkty

Obchodní týmy všech společností skupiny nabízejí její sortiment v souladu s korporátní obchodní politikou.

Společnost VEBA je výrobcem nejkvalitnějších bavlněných žakárských brokátů a voálů určených především pro africký trh. Tyto unikátní tkaniny jsou vyráběny z nejjemnějších bavlněných přízí v extrémně hustých dostavách. Pro široké oděvní využití vyrábí firma brokáty a voály se speciálními efekty – tkaniny s perlínkovými zdobnými efekty; odstříhované a broché efekty, aplikace efektních přízí, kombinace žakárských dezénů s tiskem a další módní typy tkanin. Součástí firemního know-how je také vlastní dezénová tvorba a aplikace speciálních úprav.

Společnost PAPILLONS nabízí hotelový textil na bázi Prádlo PROFESSIONAL se širokými možnostmi vytkáni či vyšíti loga zákazníka a luxusní bytový textil, především damaškové ložní povlečení, prostěradla, přikrývky a polštáře, ubrusy a froté výrobky. Zákazníkům poskytuje široký servis včetně zajištění zakázkové výroby.

Společnost INCOT je mnohaletým subdodavatelem afrických brokátů pro VEBU a v současnosti rozvíjí nový projekt Arábia, v rámci kterého se soustřeďuje na vývoj, výrobu a prodej oděvního textilu pro arabské trhy, přičemž jedním z hlavních artiklů jsou tradiční arabské šátky Shmagh. I zde jsme díky bohaté technické zkušenosti s výrobou náročných bavlněných výrobků s uplatněním široké škály speciálních úprav rychle vyvinuli šátky vysoké kvality s výbornými užitnými vlastnostmi.

Společnost INCOT rovněž zajišťuje výrobu a prodej vysoce kvalitních metráží bavlněných tkanin určených pro tradiční arabské oděvy Thobe a dámských bavlněných šatovek s jedinečnými dezény a atraktivními vytkáva-

nými efekty. Tkaniny jsou vyrobeny z jemných přízí na nejmodernější technice, konečná úprava snižuje jejich mačkavost, dodává jim hedvábný omak a zaručuje nízkou srážlivost.

INCOT a celá skupina VEBA Group usiluje a dbá o dlouhodobý rozvoj. Pro zajištění a posilování pozice na trzích trvale sleduje světové trendy v nabídce nových materiálů, technologií a techniky a jejich využití pro vývoj a výrobu vysoce kvalitních výrobků pro širokou škálu zákazníků a trhů.

Se zákazníky rozvíjí dlouhodobé partnerské vztahy založené na vzájemné důvěře, zakázkové výrobě, společném vývoji výrobků a zajištění exkluzivity v dohodnutém rozsahu.

Naší filozofií do budoucna je dále rozvíjet tradici textilní výroby v České republice, zajistit stabilitu a kvalitu výrobků, přinášet na trh inovované výrobky splňující vysoké požadavky zákazníků, vytvářet podmínky pro rozvoj dlouhodobé spolupráce s obchodními partnery, prosazovat a podporovat naše obchodní značky na koncových trzích.

Bohaté technické zkušenosti s výrobou náročných bavlněných výrobků s uplatněním široké škály speciálních úprav jsou i do budoucna výbornými předpoklady pro další profesionální vývoj. Evropská kvalita produktů od společnosti INCOT a celé VEBA Group bezpochyby naplní očekávání zákazníků v zemích arabského světa.

INOTEX spol. s r.o. Dvůr Králové nad Labem

V souvislosti s rostoucími potřebami systematického výzkumu a vývoje nových technologií a poskytování servisu textilním zušlechťováním v poválečných poměrech byla ve Dvoře Králové nad Labem v roce 1949 zahájena činnost Výzkumného ústavu zušlechťovacího (VÚZ). Jako oborová výzkumná základna sdružení bavlnářských podniků posiloval činnosti orientované na zavádění nových výstupů chemického průmyslu souvisejících s rozšiřováním palet textilních barviv, textilních

pomocných přípravků (TPP) i s novou nabídkou výchozích syntetických textilních materiálů. Množství nových možností přinášel také rozvoj moderních technologií pro zušlechťovny. Tradice textilního zušlechťování na Královédvorskou umožnila přinášet pokroková řešení a moderní aplikace při využívání zkušeností a praxe specialistů, kteří se na Královédvorskou od přelomu 19. a 20. století sjížděli, aby podpořili růst a zavádění novinek v řadě prosperujících firem dobývajících světové trhy. Zavádění nových technologií barvení, tisku a speciálních úprav bylo i motivací pro Dvůr Králové, aby se stal místem zušlechťovací výzkumné základny původně započaté v rámci Ústředního výzkumného ústavu Československých textilních závodů se sídlem v Brně. V roce 1950 bylo k ústavu přičleněno i pracoviště do té doby umístěné v prostorách VŠCHT v Praze. Královédvorské pracoviště v počátečních letech fungovalo jako pobočka Výzkumného ústavu bavlnářského a hedvábnického v Ústí nad Orlicí. Od roku 1952 byl ústav přímo podřízen technickému odboru ministerstva lehkého průmyslu a provozoval i detašované pracoviště v Liberci – tzv. Technickou skupinu úpraven. Ve Dvoře Králové došlo k zásadnímu rozvoji jeho výzkumných laboratoří, zkušebnictví a analytiky i dokumentaristiky v roce 1956. Od 1. ledna 1959 přešel ústav do podřízenosti Sdružení podniků bavlnářského průmyslu. Ústav postupně našel své definitivní působiště v nových prostorech, které se dále rozrůstaly, a svému účelu slouží dodnes. V 80. letech ještě došlo ke zpřesnění názvu ústavu na Výzkumný ústav textilního zušlechťování. V roce 1989 se po zániku Generálního ředitelství bavlnářského průmyslu stal VÚTZ samostatným státním podnikem, který v průběhu privatizace přešel přímým prodejem do vlastnictví managementem nově založené firmy **INOTEX spol. s r.o.**, která se po zdoluhavém procesu odstátnění ujala v roce 1996 nástupnictví. INOTEX spol. s r.o. jako soukromá inovační firma je tak pokračovatelem tradic předchozích výzkumných institucí s více než pětadesátiletou tradicí.

Systematická výzkumná činnost byla v celé jeho historii zdrojem řady unikátních řešení, která se ujala v praxi zušlechťoven. Mezi prvními tématy byla, a to již v 50. letech minulého století, technologie nemačkové a nesráživé úpravy tkanin z viskózní stříže. Z období významného posílení aktivit v 60. letech 20. století, kdy rostl i počet

odborných pracovníků a úroveň řešených úkolů, pochází některé unikátní technologie. Nový princip praní a jeho strojní zařízení již tehdy přebírá německá firma Kleinewefers. První kroky byly provedeny v technologii zónového barvení efektních přízí. Na tehdejší dobu revoluční byly studie sublimačního způsobu barvení PES. Činnosti se rozrostly také o obory automatizace, vodního hospodářství a ČOV, jako předzvěsti pozdější systémové orientace na spojení technologických řešení s neoddělitelnou strategií ekologicky šetrné čistší produkce. Do 70. let spadají i úvodní základní výzkumné práce na

technologických kationizace celulózných materiálů, které se v různých obměnách využívají dodnes a patří k jedné z nejuspěšnějších unikátních technologií. Za jejich vývoj a první verze uplatnění získali řešitelé pod vedením Drahomíra Dvorského i národní cenu za výzkum a vývoj. Celou historii odborných aktivit a úzké spolupráce s výrobními podniky na řešení aktuálních problémů se vine trvalá práce na protiznačkových studiích a přípravě koloristických receptur pro barvení všech typů textilních substrátů. Koloristické středisko tak disponuje unikátním souborem koloristických databází materiálů uživatelů, které umožňují rychlá řešení při přípravě a přenosu barvicích receptur. Tato činnost vedla v 90. letech k zahájení úspěšné realizace obchodně-technické činnosti – prodeje barviv, kde bylo ve spolupráci s renomovanými zahraničními výrobci (Sumitomo Japonsko, KISCO Korea, Atul Indie, Farbchemie Braun Německo) dosaženo dnešního nepřehlédnutelného postavení INOTEXu na trhu. Významnými počiny na cestě k inovacím barvicích

technologií byla i spolupráce s firmou Küsters na vývoji a globální servisní podpoře konceptu TWIN-JIG a technologická podpora nástupu barvení a zušlechťování konfekce s českou firmou NC LINE. Spolupráce s firmou Küsters se orientovala také na ověřování principu adičního nánosu lázni (zejména předúprava) a prototypu systému Flex-nip.

Stejně tak dlouhodobé jsou činnosti v optimalizaci sortimentu TPP postupně rozšiřované o vývoj ve spolupráci s tuzemskými chemickými výrobci a završené koncepty výzkumu pro vlastní malotonážní výrobu. Tu rozšiřuje servisní podpora vybraných zahraničních partnerů ve specialitách (Tanatex Chemicals Nizozemsko, NICCA Chemicals Japonsko, Lubrizol Velká Británie, Novozymes Dánsko, LJ Specialities Velká Británie, STP Velká Británie).

Chemicko-technologický výzkum a aplikační vývoj a servis k urychlení realizace byly a jsou středem systematické pozornosti věnované speciálním a funkčním úpravám, od úprav snadné údržby přes nehořlavé systémy různých kategorií až po zátěry a povrchové modifikace. INOTEX disponuje zázemím technologické laboratoře i maloobjemových textilních výrob. Od 60. let své místo v profilu činnosti má i malosériová a prototypová strojní dílna, která zajišťuje podporu výzkumných řešení i realizaci výroby unikátních zařízení a doplňků.

Dnes je INOTEX spol. s r.o. jako malá privátní inovační firma specializovaná v oboru „mokrých“ procesů zušlechťování a technologického transferu prakticky jediným subjektem s touto orientací v ČR. Společnost zvládla klíčový přechod k vlastním výzkumným a vývojovým aktivitám směřovaným k rychlým inovačním aplikacím ve výrobních podnicích za podpory vlastních, při přechodu na privátní subjekt významně restrukturalizovaných a posílených maloobjemových výrob (TPP, zušlechťování textilií včetně zátěrů, prototypová strojní dílna). V každodenním kontaktu s průmyslovými partnery INOTEX zaujal pozici respektovaného partnera pro řešení technologických problémů v denní operativě i při dlouhodobých koncepcích inovací technologií a výrobků pro nové trhy. Vlastní vývojové náměty doplňuje technologickým transferem a aplikačním obchodně-technickým servisem ve spojení s řadou zahraničních partnerů – výrobců barviv a speciálních (bio)chemikálií. K podpoře zavádění výsledků a servisu zákazníkům slouží i akreditované

činnosti (ČSN EN ISO/IEC 17025) zkušebny a systémový přístup k harmonizaci nabízených řešení s platnou i nastupující ekologickou legislativou EU.

Vědom si dnešní nutnosti hledat multidisciplinární řešení, rozvíjí INOTEX úspěšně též spolupráce při řešeních a koordinaci projektových týmů v mezinárodních (RP 5-7, HORIZON 2020, EUREKA, ERA-NET, COST) i národních (MPO ČR, MŠMT ČR, TA ČR) programech výzkumu, včetně dlouhodobých koncepcí zásadních inovačních směrů – Center kompetence (TA ČR): Flexprint – tištěná flexibilní elektronika pro smart textilie – a Alterbio – výzkum a využití nové generace funkčních antimikrobiálních systémů. Jako člen CLUTEXu – klastru technických textilií řeší i výzkum nových principů pro nastupující flexibilní ekologicky šetrné textilní procesy: UV LED síťování, plasma-korona, digi-jet nánosy. INOTEX je zapojen do mezinárodních aktivit pro strategii trvale udržitelného vývoje TOP v expertních skupinách ETP Textil (EURATEX). Koordinuje subprogram pro rozšiřování moderních průmyslových biotechnologií a zavádění obnovitelných (bio) materiálů – BioTEX R&D Roadmap EU. Je členem evropského sdružení textilních výzkumných organizací TEXT-RANET, členem AVO, ATOK a STP a provozovatelem akreditovaného Centra textilních technologií a vzdělávání.

INOTEX spol. s r.o. zajišťuje činnosti ve třech základních střediskových proflech:

- Chemická technologie textilu zabezpečuje rozhodující aktivity v technologickém výzkumu a specializovaných výrobcích v oblasti textilních pomocných přípravků TPP. Řeší komplexní inovace technologií všech fází zušlechťování na cestě k novým funkčním textilním výrobkům. Řešení urychluje propojení výzkumu a malometrážní zušlechťovací produkce určené i pro náběh výrob a optimalizaci technologií pro materiály zákazníkům. Silnou pozici posilují činnosti spojené s prodejem barviv, s podporou komplexním koloristickým servisem s dokonalým zázemím pro spektrální hodnocení a přípravou barvicích receptur, které podporují schopnost bareven rychle realizovat zakázky. Inovace výrobků směřují k ověřování a realizaci výrob textilií s ochrannými vlastnostmi pro pracovní ochranu, zdravotnické služby, komfort stárnoucí populace, ale i oděvní aplikace pro volný čas a podporu výrobců pro trhy se speciálními požadavky (africký,

arabský). Výzkum technických textilií zahrnuje řešení specifických parametrů a zvyšování životnosti. Jako alternativa moderních zušlechťovacích systémů (fotoaktivní úpravy, FR, flexibilní elektronika) jsou studovány nanotechnologie a nanovlákná. Zvýšená pozornost je věnována významným technologickým inovacím cestou zátěrů z pasty i pěny. Komplexní řešení přitom umožňuje vybavení pilotními vzorovacími kapacitami včetně multifunkční linky umožňující kombinace procesů preaktivace (korona, plazma), variability nánosů (kiss-roll, zátěr pasta/pěna, impregnace) a vývojového UV-LED síťování. Univerzální parametry linky s unikátní rychlostí do 150 m/min. doplňuje IR sušení. Technologické

laboratoře umožňují zušlechťovací operace a barvení všech forem a materiálových složení textilií. K dispozici jsou i vývojové systémy pro laminace; buduje se zázemí pro nastupující digi-jet nánosy. Přenos ověřených technologií a zavádění nových textilií s funkčními úpravami a zátěry (pasta/pěna) podporuje vybavení provozním zařízením pro šíře zboží do 205 cm. Dlouhodobá pozornost je orientována na nastupující průmyslové biotechnologie jako zdroj alternativních obnovitelných surovin a možnosti náhrad konvenčních chemicko-technologických postupů čistšími bioprocely. Tato specializace je opět podporována malotonážní produkcí speciálních enzymových TPP pro zušlechťování. Řešení biotechnologií zasahuje i intenzifikaci a řízený průběh posklizňového zpracování obnovitelných lýkových vláknenných surovin. INOTEX řídí evropskou aktivitu BioTEX pro rozšiřování uplatnění biotechnologií – v rámci ETP TC.

- Středisko malosériové a prototypové strojní výroby zajišťuje podporu ověřování a zajišťuje vybavení pilotních ověřovacích kapacit. Dodávky umožňují i realizace zpracování a sváření nerez a hliníku. Směřují do textilních i jiných oborů se zkušenostmi s výrobou unikátních zařízení i pro čistá prostředí.

- Zkušebnictví (akreditace vybraných metodik dle ČSN EN ISO 17025) a speciální analytika umožňují hodnocení užitečných a funkčních vlastností vyvíjených výrobků a technologií i servisní služby pro externí zákazníky. Toto středisko rozvíjí činnost v oboru ekologizace a implementace evropské ekologické legislativy pro textilní průmysl.

INOTEX spol. s r.o. pokračuje v dalším rozvoji a posilování pozice předního inovačního partnera a poskytovatele servisních služeb v těsné spolupráci s předními světovými výrobci barviv a TPP. Rozvíjí širokou multidisciplinární spolupráci pro řešení a uplatnění nových nastupujících technologií pro flexibilní, efektivní a ekologicky šetrné procesy výroby funkčních textilií pro nové trhy. Rozvíjí intenzivní zapojení do řešitelských konsorcií a expertních skupin na národní i mezinárodní úrovni včetně ETP textil. Využívá zapojení do specializovaných klastrů. Hledá nové cesty a možnosti uplatnění obnovitelných zdrojů (nano- a biotechnologie). Usiluje o komplexní pojetí inovací zahrnující optimalizovaný servis údržby pro dlouhodobou životnost textilních výrobků pro spotřební trh i průmyslové aplikace. INOTEX chce být nadále platným a uznávaným dodavatelem výrobků i transferových služeb svým zákazníkům, posiluje vlastní výrobní zázemí pro přenos výsledků výzkumu a vývoje do realizačních podmínek včetně expanze na zahraniční trhy.

Institut pro testování a certifikaci, a.s. Zlín

Institut pro testování a certifikaci, a.s., (ITC) je nezávislá zkušební, certifikační, kalibrační a inspekční společnost

s mezinárodní působností poskytující odborné služby v oblasti hodnocení kvality a bezpečnosti produktů, certifikace produktů a systémů managementu a služby v oblasti technické normalizace. ITC působí v oblastech širokého okruhu surovin, materiálů a výrobků průmyslu gumárenského a plastikářského, elektrotechnického, automobilového, kožedělného a obuvnického, potravinářského, textilního, chemického, papírenského, sklářského, nábytkářského, průmyslu paliv (biopaliv) a maziv, výrobků stavebního průmyslu a zdravotnictví.

Cesta k tak širokému portfoliu měla svůj vývoj. Počátek ITC stejně jako mnohých dalších hospodářských subjektů v regionu stojí na tradičních industriálních základech Zlínska. Za historické kořeny lze považovat rok 1928, kdy při Baťových závodech ve Zlíně vznikly tzv. Centrální laboratoře (dále CL). Jejich hlavním úkolem byla kontrola všech chemikálií, které se pro tehdejší výrobu obuvi nakupovaly. Tomáš Baťa a po jeho smrti také J. A. Baťa si dobře uvědomovali, že chtějí-li udržet primát ve světové konkurenci, musí být laboratorním a výzkumným činností věnována adekvátní pozornost. A tak se postupem času výzkumné práce začaly provádět nejen příležitostně, ale i cíleně a systematicky. V důsledku vývoje po druhé světové válce byla firma Baťa a.s. od 1. ledna 1946 znárodněna a ze struktury původního zlínského chemického výzkumného ústavu se vyčlenily dva nové subjekty: Technologický ústav kaučuku a plastických hmot a Výzkumný ústav gumárenské technologie. Oba tyto ústavy jsou přímými předchůdci Výzkumného ústavu gumárenské a plastikářské technologie (VÚGPT).

Ten byl ustaven k 1. lednu 1956 a jeho pracovištěm se stala 64. budova v areálu n. p. SVIT. V období let 1956–1965 bylo započato s výstavbou moderního samostatného areálu VÚGPT v Gottwaldově-Loukách a v roce 1969 byla při něm zahájena činnost Státní zkušebny č. 224. Až do roku 1989 byl VÚGPT významnou institucí města s počtem pracovníků překračujícím tisícovku. Po roce 1990 byl ústav rozdělen do tří samostatných právních institucí: SPUR a.s., IGTT a.s. a Státní zkušební ústav chemického průmyslu (SZÚCHP). Ten byl v roce 1993 transformován se všemi kompetencemi do akciové společnosti se současným názvem Institut pro testování a certifikaci, a.s., zkráceně ITC.

Prvotní aktivity institutu byly orientovány převážně na obor gumárenský a plastikářský. Snaha o poskytování komplexních služeb vedla firmu k postupnému navýšení odborných kapacit a technického vybavení také v oblasti zkoušení produktů textilního, kožedělného, obuvnického, potravinářského, chemického, stavebního a elektrotechnického průmyslu, výroby a zpracování potravin. V důsledku toho pracuje v současnosti při ITC několik odloučených pracovišť:

- KANCELÁŘ PRAHA – sídlo předsedy představenstva, posuzování hazardních her;
- PRACOVISŤE UHERSKÉ HRADIŠŤE – zkušební laboratoř elektrických výrobků, kalibrační laboratoř, certifikace systémů řízení;
- PRACOVISŤE ZLÍN, areál SVIT – zkušebna obuvi a obuvnických materiálů;
- PRACOVISŤE BRNO – kalibrační laboratoř, certifikace stavebních výrobků;
- POBOČKA BRATISLAVA, Slovenská republika – certifikace zdravotnických prostředků, certifikace systémů řízení.

Jednou z prvních významných kompetencí, potvrzujících technickou způsobilost organizace, byla v roce 1991 akreditace zkušebních laboratořů č. 1004 podle ČSN EN 45001. K dnešnímu dni je počet akreditovaných zkušebních postupů větší než tisíc položek a v rámci reakreditace se stále navyšuje. V roce 1992 prošla organizace akreditačním procesem podle kritérií ČSN EN 45012 a získala osvědčení o akreditaci pro certifikaci systémů

inoTEX®

řízení kvality výrobních procesů a služeb č. 3002 (ČSN EN ISO 9000). Toto pověření zahájilo úspěšnou sérii pověření ITC v oblasti systémové certifikace, která byla následně rozšířena o kompetence certifikačního orgánu č. 3046 (EMS), č. 5002 (EMAS), HACCP, OHSAH 18001 a dalších. Zásadním momentem pro vývoj společnosti byl rok 1997, kdy získala pověření Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví jako autorizovaná osoba č. 224 k činnosti při posuzování shody výrobků stanovených nařízením vlády podle zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky. V roce 1999 ITC jako první česká zkušebna implementoval a poté získal certifikát potvrzující shodu systému řízení kvality podle ČSN EN ISO 9001:2001. V roce 2000 získala firma nová osvědčení o akreditaci pro kalibrační laboratoř č. 2289 a v roce 2001 pro kalibrační laboratoř č. 2222 a pro zkušební laboratoř

č. 1004.3. V roce 2002 byly obě kalibrační laboratoře sloučeny pod jednu s číslem 2222. V roce 2004 získala společnost akreditaci inspekčního orgánu pro posuzování nových a provozovaných hracích přístrojů a technických zařízení pro provozování sázkových her s číslem 4035. V roce 2005 byla ITC udělena jako prvnímú nestátnímu a nezdravotnickému subjektu autorizace ministerstva zdravotnictví pro výkony podle zákona č. 258/2000, o ochraně veřejného zdraví.

Významným krokem ve vývoji společnosti byla privatizace. V roce 2000 přešly veškeré akcie a s nimi spojená práva do soukromých rukou. ITC, a. s., Zlín je v současné době plně privátní společností vlastněnou českými majiteli.

Dlouhodobá strategie firmy, zaměřená na komplexnost služeb poskytovaných zákazníkovi, zajišťovala plynulý rozvoj společnosti podpořený dobrými výsledky hospodaření. Přesto byl rok 2004 pro ITC tvrdou zkouškou. Vstup České republiky do Evropské unie přinesl zásadní legislativní změny v technických požadavcích na výrobky včetně volného pohybu zboží a prověřil schopnost ITC vypořádat se s novými podmínkami pro poskytování laboratorních a certifikačních služeb. Právě evropské pověření ITC jako Notifikovaného orgánu č. 1023 bylo tím významným počinem, který umožnil společnosti nabídnout odborné služby v mnoha zemích světa a poměřovat svou kvalitu se zahraniční konkurencí. ITC využil příležitosti, kterou mu změna politických a legislativních podmínek přinesla. Důkazem je dlouhodobě úspěšná zahraniční politika ITC podpořená činností obchodních zastoupení v cca 15 zemích světa a více než 30% podíl exportu služeb na obrátu.

Do portfolia služeb patří dlouhodobě i služby v oblasti poskytování technických informací a normalizační činnosti. ITC jako jedno z největších Center technické normalizace v ČR dlouhodobě participuje na vzniku norem nových i norem implementovaných ze systému ISO a EN do národního systému ČSN. Tato činnost hraje významnou roli nikoliv z pohledu ekonomického, ale především z pohledu udržování a zvyšování kvalifikace odborného personálu a celkové prestiže ITC. Pracovníci oddělení normalizace zpracovávají úkoly plánu technické normalizace, tvoří podklady pro informační portál webových stránek ÚNMZ a zajišťují činnost sekretariátu sdružení SGP-STANDARD (Sdružení technické normalizace gumárenského a plastikářského průmyslu), které má za sebou již více než 20 let aktivního působení.

ITC se v rámci projektového managementu iniciativně zapojuje do vybraných dotačních profilů. Cílem je maximálně využít těchto prostředků pro účely posílení konkurenceschopnosti firmy a stabilizovat současnou prosperitu organizace.

Zkušebnícký a certifikační obor klade nemalé nároky na technické a legislativní znalosti zákazníků. I proto má vzdělávání klientů v aktivitách společnosti nezastupitelné místo. Každoročně se uskuteční několik zákaznických dnů, seminářů či workshopů operativně

reagujících na změny v daném oboru. Klienti i odborná veřejnost tyto akce vítají, což se obecně projevuje vysokou návštěvností.

Předností ITC je schopnost poskytovat kompletní zkušební a certifikační služby v širokém spektru výrobků a průmyslových odvětví a současně využívat letitých zkušeností v normalizačním sektoru a ve výzkumných projektech nadnárodního charakteru.

Politika kvality a dlouhodobé cíle

Základním principem činnosti společnosti je tvorba duševních a materiálních hodnot cestou uspokojování potřeb zákazníků a zájemců o produkty společnosti vysoce odbornými, rychlými, dokonalými a komplexními výkony. Uspokojení potřeb a očekávání zákazníka musí být hnacím motorem rozvoje společnosti. Zárukou kvality a spolehlivosti všech zajišťovaných produktů je tým spokojených, kvalifikovaných a motivovaných pracovníků a také léta budovaný a udržovaný systém řízení kvality, jehož součástí je politika kvality, jasně definující priority společnosti v několika zásadních oblastech.

Orientace na zákazníka

- Spokojenost zákazníka je prioritou společnosti.
- Při poskytování produktů je vždy uplatňován nediskriminační přístup.
- Požadavky zákazníka na kvalitu poskytovaného produktu, dodržení smluvních podmínek, povinností a závazků vůči zákazníkovi musí být naplněny. Dodržení dohodnutých termínů je součástí základních principů činnosti společnosti.

- Každý pracovník by měl vědět, co zákazník žádá, případně mohl žádat, co zákazník potřebuje, případně by mohl potřebovat, co ještě můžeme zákazníkovi nabídnout a co pro to může udělat organizační útvar, ve kterém je pracovník zařazen.
- Každý pracovník má povinnost hledat způsoby, jak trvale zlepšovat činnosti a postupy společnosti směřující k zachování nebo k rozšíření stávajících kompetencí zajišťujících vedle potřebné kvality a profesionální úrovně nabízených produktů také jejich komplexnost.
- Každý pracovník musí pro zákazníka udělat vše, co je v jeho silách.
- Každá dodávka produktu by měla v místě určení vytvořit doporučení pro další obchod.

Orientace na pracovníky

- Vedoucí pracovníci a společnost jako celek vytvářejí podmínky pro stabilizaci kolektivu odborně způsobilých a motivovaných pracovníků usilujících o neustálé zvyšování odborné úrovně a komplexnosti nabízených produktů.
- Vnitřní spolupráci pracovníků vytváříme navenek synergický efekt znásobující pověst společnosti jako homogenního seskupení špičkových profesionálů, kteří vědí, co zákazník potřebuje, chce nebo může chtít, a také vědí, co za svoji práci spravedlivě požadovat.
- Společnost vyžaduje od svých pracovníků aktivitu, loajalitu a osobní příspěvky k dalšímu rozvoji společnosti včetně zájmu o zvyšování profesní kvalifikace.
- V pracovněprávních vztazích společnost aplikuje základní principy Corporate social responsibility (Společenská odpovědnost firem).

Orientace na procesy a procesní řízení

- Společnost vytváří dostatečné vlastní zdroje jako nezbytnou podmínku svého budoucího rozvoje.
- Nedílnou součástí firemní kultury je vyhledávání cest vedoucích k vysoké rentabilitě, ke zlepšení efektivnosti systému managementu a k neustálému zlepšování kvality produktů a všech aktivit. Tomu je podřízena organizace i způsob práce.
- Zásady systému managementu jsou pro společnost prostředkem k naplnění očekávání zainteresovaných stran

(pracovníků, akcionářů, zákazníků, orgánů veřejné správy a široké veřejnosti).

Orientace na dodavatele

- Se svými dodavateli společnost spolupracuje na principu dlouhodobého partnerství, jež přináší užitek všem zainteresovaným stranám.
- Od dodavatelů společnost vyžaduje vysokou kvalitu dodávaných produktů.

Orientace na životní prostředí

- Společnost dbá na zodpovědné chování k životnímu prostředí a na efektivní využívání energií.
- Společnost vyžaduje od všech svých pracovníků zodpovědné chování k životnímu prostředí.
- Společnost se zavazuje k efektivnímu využívání energií všech druhů.
- Při realizaci služeb společnosti je dbáno na to, aby nedocházelo k plýtvání žádnými druhy zdrojů, materiálů a energií.

Za skutečnosti, že se ITC řadí ke špičkám ve svém oboru, stojí dlouholeté pracovní nasazení všech stálých i externích pracovníků, kteří svou prací šíří dobré jméno společnosti. Široká nabídka služeb ITC, jejichž vysoká kvalita je dlouhodobě podporována systémem mnoha akreditací, autorizací a dalších pověření, si klade za cíl nejen udržet, ale stále rozšiřovat řady spokojených klientů. Cíl „naš zákazník – náš pán“ není metou vždy snadno dosažitelnou, avšak snahou ITC je přiblížit se jí co nejvíce.

INTERES21 spol. s r.o.

Broumov

Společnost byla založena v roce 2006. Specializuje se na potíštěné ložní povlečení z jemného bavlněného saténu, který se po vyprání nemusí žehlit. Dodává i další druhy ložního povlečení, kuchyňské a zahradní prádlo a jiné textilie. Zastupuje dodavatele přízí, rezných a hotových tkanin a dodavatele textilií pro veřejný sektor.

Při dodávkách dámských a dětských oděvů z přírodních materiálů vyrobených výhradně v českých pletárnách a tkalcovnách spolupracuje s textilními výtvarníky. Zákazník si tak může zvolit nejen střih a materiál, ale má také možnost bohatého výběru motivů zdobení originální ruční malbou.

V oblasti netextilních technologií je dodavatelem světově unikátní metody kvantové teleportace spinových stavů k uvádění materiálů do koherentního stavu. U kovů pro zkrácení doby ohřevu, urychlení difuze a fázové přeměny, u uhlí pro zvýšení účinnosti jeho spalování, u vody k udržení imunity lidského organismu a zdraví.

Je dodavatelem zařízení na ochranu proti škodlivému záření mobilních telefonů.

Základní vizí **INTERES21**, společnosti jediného společníka a jednatele, je udržet stávající rozsah textilních činností a rozvíjet oblast netextilních technologií.

KNITVA s.r.o.

Nová Paka

Společnost **KNITVA s.r.o.** působí na trhu již 25 let. Od počátku se věnuje pletařské výrobě ponožek a podkolenek; specializuje se na výrobu těch klasických i speciálních druhů s vysokou přidanou hodnotou a funkčními úpravami, které vyvíjí v rámci vlastního výzkumu a vý-

voje. Díky vysoké kvalitě zpracování produktů se stala dlouholetým dodavatelem ponožek pro Armádu ČR. Ve svém prodeji zásadním způsobem využívá potenciál e-commerce. Firma vsadila i na společenskou odpovědnost při zaměstnávání zdravotně postižených osob.

Společnost KNITVA vznikla na konci roku 1990 jako malá rodinná firma. Její historie je spojená s městem Nová Paka, kde byla textilní výroba tradičně silná a její počátky sahají až do poloviny 19. století. Na začátku 90. let 20. století zaměstnával textilní průmysl v Nové Pace přibližně tisícovku lidí. Pod koncernovým podnikem VELVETA Varnsdorf působil ve městě závod na zpracování bavlněné příze – přádelna a závod tkalcovna na manšestry a dyftýny. VELVETA provozovala i druhý závod tkalcovny v nedaleké Staré Pace. V Nové Pace sídlil také místní závod BONEX s.p. Teplice zaměřený na výrobu podkladové pleteniny pro koženky, vyráběl i volnočasové pletené oblečení a silné pracovní valchované ponožky, které se vyvážely do celé RVHP. V Nové Pace působil také VD Rozvoj, které se zabývalo konfekční výrobou z tkaných látek.

Impulzem pro vznik společnosti KNITVA byl místní závod BONEX s.p. Teplice a jeho výroba valchovaných ponožek, která na konci 80. let produkovala okolo milionu párů ročně. Na počátku roku 1991 byly do rozbíhající se společnosti pořízeny dva dvouválcové pletací stroje českého výrobce UNIPLET Třebíč na výrobu slabých letních ponožek. O dva roky později se při reorganizaci podniku BONEX rušil novopacký závod. Z likvidovaného závodu odkoupila KNITVA větší množství původních strojů na

výrobu valchovaných ponožek, zachránila je před sešrotováním a přestavěla je na výrobu silných pánských a dámských ponožek; tím výrazně rozšířila výrobní sortiment. Společnost se zároveň přestěhovala z původních omezených prostor do pronajatého objektu, kam přesunula dokončovací dílny. Vlastní pletárna pak byla umístěna do nedalekého objektu na okraji Staré Paky.

V roce 1996 společnost zakoupila rozsáhlý objekt a po dokončení jeho převodu od Fondu národního majetku z druhé vlny privatizace přestěhovala oba oddělené provozovny pod jednu střechu. Výrazně se tak zjednodušil proces vnitřní logistiky a podstatně vzrostla efektivita výroby a jejího řízení.

V roce 1997 zakoupilo vedení společnosti ze zrušeného závodu v bývalé NDR 18 starších mechanických ponožkových strojů na výrobu slabého ponožkového a podkolenkového zboží. Po této akci čítal strojový park 30 strojů, které pokrývaly výrobu klasického ponožkového zboží, od kojeneckých velikostí až po ty nadměrně pánské. V tomtéž roce přesáhl podíl zdravotně postižených zaměstnanců 50 %, a společnost se tak začala aktivně podílet na společenské odpovědnosti vůči ohrožené skupině osob na volném trhu práce.

Po stabilizaci ekonomické situace po krizovém období let 1998 a 1999 se společnost snažila o rozšíření výrobního sortimentu i o sportovní druhy ponožek. V roce 2001 nakoupila od firmy UNIPLET Třebíč jednoválcový stroj nové koncepce elektronického řízení. Investice umožnila vyrábět sportovní ponožky z trendových elastických materiálů, odlišné od dosavadních klasických ponožek. Provozem tohoto stroje se ukázalo, že k dalšímu zefektivňování výroby nemůže dojít bez obměny v té době již koncepčně zastaralých mechanických strojů, a proto se společnost rozhodla připravit se na zásadní investici ve své dosavadní historii.

Ve stejném roce se KNITVA stala členem Asociace zaměstnavatelů zdravotně postižených osob (AZZP ČR). V té době činil podíl těchto osob již 70 % z celkového počtu zaměstnanců, čemuž předcházela i postupná úprava výrobních procesů přizpůsobených právě zdravotně postiženým a jejich nárokům.

V roce 2003 byl dokončen nákup 10 plně elektronických pletacích strojů, které během jednoho roku úplně nahradily dosavadní mechanické stroje.

Ve stejné době se také společnost zaměřila na zlepšování kvality výroby a řízení a v roce 2003 se jí podařilo certifikovat systém řízení jakosti podle normy ISO 9001. Certifikace společnosti umožnila zúčastnit se nadlimitní zakázky pro Armádu ČR, ve které uspěla a stala se jedním ze tří vítězů na dodávky výstrojních ponožek pro roky 2003–2004. Zároveň to byla i první zkušenost se státním ověřováním jakosti na dodávky pro resort obrany.

V průběhu roku 2004 se KNITVA začala připravovat na opakování soutěže pro AČR. Na počátku roku zakoupila další moderní pletací stroje, které byly schopny vyrábět část sortimentu armádních ponožek, které se do té doby pouze dovážely ze zahraničí.

V soutěži se společnosti podařilo opět vyhrát a stala se výhradním dodavatelem výstrojních ponožek pro AČR i v letech 2005–2007. V tomto období zaměstnávala 35 lidí a pletárna byla vytížena v třísměnném provozu. Po dobu zakázky obdržela reklamaci pouze na jediný pár z dodaných 700 tisíc párů 12 druhů výstrojních ponožek.

V roce 2007 se firmě podařilo získat s podporou strukturálních fondů Evropské unie financování na tříletý výzkumný a vývojový projekt zaměřený na multifunkční vlastnosti ponožek a pletenin. V jeho rámci se podařilo se spoluřešitelem INOTEX s.r.o. připravit nové postupy a funkční úpravy, které přinesly přidanou hodnotu do skupiny výrobků, jež byla do té doby dosažitelná jen pro některé speciální oděvní výrobky nebo zdravotnický materiál.

V roce 2008 se společnost stala smluvním partnerem Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu (ATOK).

V roce 2010 firma uvedla na trh varianty svých klasických výrobků rozšířené o funkční vlastnosti, např. permanentní antibakteriální úpravy aplikované na bavlněnou přízi nebo antibakteriální dvojúpravy s kombinací Aloe Vera, protiklíšťovou úpravu nebo chladivou Cool úpravu.

Úspěch při dodávkách výstrojních ponožek se společnosti podařilo zopakovat i v období 2008–2010, kdy nakoupila i další ponožkové stroje. Zároveň se začal budovat nový obchodní kanál v rámci elektronického prodeje. Nejprve byl vybudován specializovaný e-shop na rybářské a myslivecké ponožky KNITVA Fish&Hunt. Tato řada představuje modifikaci vojenských výstrojních ponožek upravených pro běžné využití. Následně byl zprovozněn specializovaný e-shop na řadu výstrojních ponožek KNITVA Army. Brzy po spuštění e-shopů se ukázalo, že stejně jako tradiční formy prodeje musejí pružně reagovat na chování spotřebitele, tak i v novém elektronickém obchodním stylu je nutné maximálně využít specifické podmínky pro oslovení zákazníka. To vedlo k vytvoření nového oddělení, které se zaměřuje na rozvoj elektronického prodeje.

V roce 2010 se společnost stala rovnoprávným členem ATOK.

V následující soutěži AČR pro dodávky v letech 2011–2013 soutěžila KNITVA mimo jiné s obchodní společností XENA s.r.o., která o dodávky ponožek přestala od roku 2005 usilovat. V nekorektní soutěži KNITVA neuspěla, odvolala se, ale již během nezvykle dlouhého řízení se soustředila na rozvoj úspěšně se rozšiřujícího elektronického prodeje. Nakonec se změna firemní strategie, tedy opuštění dodávek pro jednoho odběratele, stala úspěšnou. Díky uvolnění výrobních kapacit se KNITVA soustředila na výrobu druhů, které byly ve výrobním sortimentu společnosti od jejího počátku, a v roce 2012 spustila e-shop s kompletním ponožkovým sortimentem.

V letech 2010–2014 rozšířila své aktivity o další formy elektronického prodeje a komunikace.

V roce 2013 se jako spoluřešitel připojila k přípravám projektu vypsaného na evropské úrovni Eureka a stala se členem mezinárodního týmu, který využívá poznatky z různých aplikačních oborů pro nalezení další formy protiklíšťových úprav pro účinnější

ochranu před napadením tímto škůdcem. Projekt byl spuštěn v roce 2014.

KORDÁRNA Plus a.s. Velká nad Veličkou

KORDÁRNA Plus, největší a nejmodernější výrobce technických tkanin v Evropě se světovým významem v oboru, sídlí ve Velké nad Veličkou na Hodonínsku. Závody skupiny jsou situovány jak v České republice, tak v případě SLOVKORDu Plus, který vyrábí chemické vlákno, v Senici na Slovensku. KORDÁRNA Plus je předním producentem technických tkanin pro gumárenský průmysl, vyrábí také technické tkaniny využívané pro dopravní pásy a karbonové tkaniny.

Mezi zákazníky firmy patří světoví výrobci pneumatik, například Continental, Goodyear, Dunlop, Bridgestone, Nokian, Semperit nebo Mitas. KORDÁRNA Plus aktuálně zaměstnává na 725 lidí, jejím vlastníkem je brněnská investiční skupina JET Investment Management. Mezi další projekty společnosti JET Investment Management patří podniky Strojírny Poldi, PBS Třebíč, Less&Timber nebo MSV Metal Studénka.

KORDÁRNA Plus loni hospodařila s výrazným ziskem, aktuálně navyšuje objemy dodávek kordových tkanin do automobilového průmyslu, zvýšila mzdy zaměstnancům

v dělnických profesích, chce přijmout desítky nových pracovníků a investuje do výroby. Díky příznivé struktuře sortimentu, novým kontraktům, solidním maržím a oslabení koruny překročila plán EBITDA o více než 50 milionů korun, v absolutních číslech při tržbách 2,27 mld. Kč dosáhla Kordárna ukazatele EBITDA 227 mil. Kč. Jde o historický úspěch především při srovnání fungování společnosti v období insolvence a po ní. Hranici 200 milionů EBITDA společnost překročila poprvé od roku 2007. Historie firmy sahá do roku 1948 a navazuje na tradice světoznámých Baťových závodů v Otrokovicích. Právě tehdy byla z tamějších gumárenských závodů převedena výroba kordových tkanin do nově budovaného závodu ve Velké nad Veličkou. Firemní kultura, technické a manažerské znalosti Baťových závodů vytvořily základy, na kterých stavějí generace techniků a manažerů Kordárny. Po zahájení výroby v květnu 1950 pracovalo v Kordárně 109 zaměstnanců, kteří vyrobili 645 tun převážně bavlněných kordových tkanin.

Druhé desetiletí existence firmy, období let 1960–1970, je charakteristické zejména modernizací výroby a hlavně rozšířením výrobního programu o séglové tkaniny do dopravních pásů s postupným zaváděním produkce odpichované pryže a provazů pro klínové řemeny. Ve třetí dekádě výroby v Kordárně, v období let 1970–1980, docházelo k prudkému rozvoji automobilového průmyslu a výstavbě nových gumárenských kapacit, jež vyžadovaly i nové výztužné materiály. Toto období je charakteristické strmým nárůstem potřeby vysokopevnostních polyamidových kordů, jichž se stává Kordárna monopolním výrobcem v Československu. Následující desetiletí, roky 1980–1990, je možné nazvat obdobím polyamidových kordů vyráběných z vysokopevnostního vlákna. V průběhu těchto let docházelo ke zdokonalování technologie spojování nití ručně vázanými uzly na spojování šitím nebo vzduchem. Rovněž se postupně modernizovaly i další technologie. Pro tkaní kordových tkanin byl dokončen vývoj pneumatického tkalcovského stroje ve spolupráci Kordárny a Zbrojovky Vsetín. Po politických a hospodářských změnách na konci 80. let v Československu se však dosavadní trhy rozpadly a výroba výrazně poklesla.

Po privatizaci v roce 1994 nastala nová etapa rozvoje Kordárny. Noví majitelé do ní vstoupili se strategií dlouhodobého rozvoje výrobní a obchodní činnosti, se stra-

tegií modernizace v technologické, technické i personální oblasti. Investice směřovaly zejména do technologií umožňujících trvalé snižování výrobních nákladů při rostoucí produktivitě a vysoké kvalitě. V období vrcholu finanční krize na přelomu let 2008 a 2009 došlo k dramatickému poklesu odbytu. Kordárna, která právě realizovala finančně náročnou investici, se dostala do platební neschopnosti a požádala o ochranu před věřiteli, v srpnu 2009 pak byla schválena reorganizace společnosti.

V rámci reorganizace došlo pod vedením krizového managementu JET Investment k restrukturalizaci provozních činností za účelem udržení provozuschopnosti zdravé části společnosti. Zároveň byla vytvořena nová společnost s obchodním jménem KORDÁRNA Plus. Nový majitel pokračoval po jejím převzetí v restrukturalizaci, stabilizaci a optimalizaci výrobních, obchodních, finančních a podpůrných aktivit společnosti s cílem revitalizovat její činnosti a následně obnovit a posílit pozici KORDÁRNA Plus na trhu.

Výrobní program

Kordové tkaniny

Kordy tvoří od počátku těžiště výrobního programu zaměřeného na gumárenský průmysl. Dnes je KORDÁRNA Plus jedním z nejvýznamnějších výrobců kordových tkanin v Evropě. Během posledních deseti let prošel závod rozsáhlou modernizací, která umožňuje vyrábět všechny druhy kordových tkanin v nejvyšší kvalitě. KORDÁRNA

nin v Evropě. Během posledních deseti let prošel závod rozsáhlou modernizací, která umožňuje vyrábět všechny druhy kordových tkanin v nejvyšší kvalitě. KORDÁRNA

Plus dodává zákazníkům z oblasti výroby pneumatik, air springs a hadic všechny druhy kordových tkanin – viskóзовé, nylonové, polyesterové a aramidové, a to jak ve formě režné, tak i impregnované. Kordové tkaniny jsou nabízeny ve formě integrovaných řešení, tj. vlastní výroba technického vlákna (především PES HMLS) a jeho zpracování do impregnované kordové tkaniny, nebo jsou při výrobě impregnovaných kordových tkanin využívány dodávky technického vlákna osvědčených světových výrobců. Jako doplněk k výrobě kordových tkanin jsou také nabízeny chafer tkaniny a POP zábalové tkaniny.

Séglové tkaniny

Ségly tvoří další významnou část výrobků pro gumárenské použití. První balík tkaniny pro dopravní pás sjel z linky závodu v roce 1973. V průběhu uplynulých řady let získala společnost hluboké zkušenosti a vytvořila si vlastní know-how pro výrobu technických tkanin v kvalitě, která je vyhledávána předními světovými výrobci dopravních pásů. Pro výrobu polyesterových tkanin je rovněž používáno vlastní PES vlákno. To má parametry plně srovnatelné s ostatními PES vlákny vyráběnými ve světě.

Uhlíkové a hybridní tkaniny

V roce 2013 byl výrobní program rozšířen o uhlíkové a hybridní tkaniny, které KORDÁRNA Plus prodává pod značkou KORDCARBON. V dnešní době je firma jedinou ryze českou společností zabývající se výrobou kvalitních uhlíkových a hybridních tkanin pro kompozitní aplikace. V tomto oboru společnost spatřuje značný potenciál růstu použití, tudíž i poptávky spotřebitelů. Firma disponuje

moderními výrobními prostory, které odpovídají náročným požadavkům na zpracování, skladování a kontrolu kvality uhlíkových vláken a tkanin, což je základním předpokladem produktů špičkové kvality se zachováním stálých vlastností opakované výroby. Uhlíková a hybridní tkanina KORDCARBON je vyráběna z nejkvalitnějších vláken od renomovaných globálních dodavatelů. Provozní know-how, kvalifikovaní pracovníci a úzká spolupráce s obchodními partnery, kterými jsou především výrobci kompozitů v oblasti letecké a lodní i automobilového průmyslu, zajišťují KORDÁRNĚ Plus široké možnosti uplatnění výrobků a vysoký potenciál růstu prodeje uhlíkových a hybridních tkanin.

Neustálým zvyšováním kvality výrobků a služeb, moderním zázemím, kvalifikovanou prací a inovacemi usilujeme o přední pozici nezávislého globálního výrobce technických vláken a tkanin, přinášejícího trvalou přidanou hodnotu našim zákazníkům, akcionářům, zaměstnancům a společnosti, ve kterém žijeme.

Jsme přesvědčeni, že kombinace produkce chemického vlákna ze Slovorku a technických tkanin z Kordárny má velkou budoucnost a že v Evropě je pořád značný prostor právě pro takového integrovaného dodavatele. Jsme navázáni na všechny známé výrobce pneumatik a víme, že oceňují dodávky přesně na čas a na míru. A to je oproti konkurenci naše devíza.

Lubomír Mlček – ASTONA

Bojkovice

Rodinná firma byla založena Františkem a Marií Mlčkovými před 24 lety jako ASTOMA spol. s r.o. V začátcích podnikání se zabývala především obchodní činností – nákupem a prodejem zboží, ale i menší výrobou zaměřenou na pracovní ochranné oděvy. V této oblasti úzce spolupracovala s přímými odběrateli, a to jak se soukromým sektorem, tak se státními organizacemi, především s Ministerstvem obrany ČR, Ministerstvem vnitra ČR, Vězeňskou službou ČR a Celní správou ČR.

Postupně se firma profilovala a ve druhé polovině 90. let došlo k jejímu rozdělení na tři samostatné společnosti, do jejichž čela nastoupila mladší generace rodiny Mlčkových. Vznikla tak výrobní oděvní firma vedená synem Lubomírem, velkosklad textilní galanterie v čele s dcerou Štěpánkou a zakládající společnost ASTOMA s.r.o. s obchodní činností v oblasti nákupu a prodeje průmyslové pletací příze převzala dcera Markéta. František a Marie Mlčkoví zůstávají stálou oporou v jejich podnikání.

Pro nově vzniklý provoz oděvní firmy **Lubomír Mlček – ASTONA** byl v roce 1996 zakoupen a zrekonstruován objekt v centru města Bojkovice, kde firma sídlí dodnes. Další velkou rekonstrukcí provozovna prošla s příspěvním dotace z ROP v roce 2012.

Firma se v současnosti zabývá vývojem, výrobou a distribucí profesního oblečení. Hlavním výrobním programem dlouhodobě zůstávají ochranné oděvy do nepříznivého počasí a oděvy výstražné, dále protichemické, nehořlavé a antistatické oděvy, v sortimentu je i kolekce pro volný čas, sport a pletené oděvní doplňky.

Pro naši konkurenceschopnost jsme si stanovili jasný cíl: vycházet vstříc požadavkům a potřebám zákazníka, který ocení kvalitu našich výrobků. Přístup k zákazníkům a kvalita výrobků je podpořena i tím, že jsme držitelem certifikátu jakosti ČSN EN ISO 9001:2009 a osvědčení AQAP 2110 (ČOS 051622).

Základem naší výroby je vývojová dílna, kde se zpracovávají nové vzory podle poptávky a požadavků našich stávajících i nových zákazníků. Snažíme se sledovat technologie a trendy jak ve výrobě oděvů, tak i při vývoji a zpracování materiálů.

Pravidelně vystavujeme na mezinárodních veletrzích, především na veletrhu A+A Düsseldorf, ale účastnili jsme

se i dalších jak v ČR, tak i v zahraničí (Slovensko, Rakousko, Španělsko, Norsko, Rusko, Německo). Opakovaně jsme navštívili světový textilní veletrh v Paříži, abychom načerpali zkušenosti a prověřili stále se vyvíjející technologie. Veletrhy jsou nejen důležitou součástí prezentace našich výrobků, ale nacházíme na nich také nové poznatky, podněty a inspiraci.

Dnes na tuzemských i zahraničních trzích nabízíme široký sortiment produktů z více než 300 vzorů profesního oblečení a oděvních doplňků. Pro odbyt našeho zboží máme vybudovanou širokou a stabilní odběratelskou síť v České republice i za hranicemi. Na zahraničních trzích realizujeme přibližně 40 % z celkové produkce.

Výrobky dodáváme nejen do civilního, ale i do státního sektoru, a to především prostřednictvím veřejných soutěží a tendrů. Ve své činnosti se cíleně zaměřujeme na požadavky trhu i na individuální poptávku zákazníka.

Prioritou je kvalita, proto vybrané výrobky pravidelně certifikujeme, přičemž úzce spolupracujeme s výzkumnými a certifikačními institucemi.

V naší výrobě používáme standardní strojové vybavení, ale disponujeme i technologiemi, jako je spojování švů ultrasvarem s fixací termopáskou. Mezi naše doplňkové činnosti patří fixace různých nápisů a log při zpracování oděvů, podleování švů termopáskou proti průniku vody atd. Nabízíme i služby našich odborných pracovníků, jako je konstrukční zpracování vzorů.

U více než 70 % naší produkce používáme technické zátěrové či membránové tkaniny. Při výrobě profesních oděvů zpracováváme v současné době také populární víceúčelový materiál softshell. Kromě uvedených materiálů nabízíme výrobky i z tradičních tkanin, jako jsou kepr, viskóza, polyesterové tkaniny, tkaniny s různými povrchovými úpravami.

Dlouhodobě spolupracujeme s mnoha tradičními českými výrobci, ale také se zahraničními dodavatelskými firmami, především ze Slovenska; část své výroby zpracováváme prostřednictvím spolupráce s dalšími oděvními firmami.

Co se týče zaměstnanců, usilujeme o neustálé zlepšování pracovního prostředí a nabízíme jim i možnosti odborného růstu prostřednictvím vzdělávacích kurzů a seminářů. A protože „nejen prací živ je člověk“, snažíme se kromě stabilní práce nabízet i něco navíc. K pobavení

a utužování kolektivu pořádáme společenské akce: setkáváme se například ve sklípku u dobrého moravského vína při poslechu cimbálůvky, při různých oslavách nebo při sportovním utkání.

Podnikat v textilním, oděvním a kožedělném průmyslu u nás, ale i v Evropské unii není v současné době nic snadného. Příkladem jsou zaniklé velké firmy s dlouhou tradicí, jako byl OP Prostějov nebo textilky TIBA, SEBA a další.

Velkou konkurencí je asijský trh a musíme vynakládat značné úsilí, být flexibilní a mít své vize, abychom obstáli. Proto se i v budoucnosti chceme zaměřit na produkci, která je trhem žádaná, a zahraniční konkurenci porazit především kvalitou, schopností vyrábět i velmi malé série, vycházet odběratelům maximálně vstříc v jejich požadavcích a nárocích a budeme doufat, že naše úsilí bude oceněno.

MILETA a.s.

Hořice

Společnost **Mileta**, která je již 65 let synonymem hlavně kapesníků, patří dnes k největším textilním výrobcům v Evropě. Stále je vnímána zejména jako tradiční producent kapesníků pro Evropu a batistů a damašků pro Afriku, avšak v širším povědomí se začíná prosazovat její relativně nová výroba košilovin, která má zásluhou italských návrhářů značný úspěch na mezinárodním trhu a v současnosti tvoří podstatnou část výroby firmy.

Mileta se tak díky své politice neustálé inovace produktů, důrazu na kvalitu a spolehlivost dodávek a obchodní aktivitě s orientací na zákazníka stala jedním z nejvýznamnějších výrobců košilové metráže v Evropě. Její produkty snesou ty nejpřísnější požadavky, co se týče jak módnosti designu, tak použitého materiálu, výroby a úpravy. V širokém sortimentu zaujímají výsadní postavení materiály z dvojmo skaných přízí. Výrobky z Milety spotřebitele zaujmou škálou různých konstrukcí, moderním designem a žádanou úpravou easy care. Pro výrobu firma používá příze od renomovaných dodavatelů, jež zajišťují vysoký kvalitativní standard; kolekce pak připravuje v přímé spolupráci s věhlasnými

italskými designéry, kteří jsou špičkou ve svém oboru. Přidanou hodnotou je výrobní technologie a finální úprava produktů.

„Výrobou košilovin navazujeme na dobrou tradici českého textilního průmyslu a snažíme se ji kombinovat s italským designem a stále ji rozvíjet ruku v ruce s trendy moderní doby. V naší nabídce si vybere každý správný muž, a to od klasické látky až po aktuální módní vzory včetně sezonních barev. Snažíme se jít svou cestou, máme svoji prodejní filozofii inspirovanou okolím a potřebami všedního, ale i svátečního dne. Úspěchy dosažené v posledních letech nám dávají za pravdu,“ uvádí Stanislav Císař, obchodní ředitel Milety.

Značka Mileta či prodejní brand ERBA je již zavedeným pojmem v Evropě i ve světě, kam dodává pro přední světové značky ze světa módy. Mileta je v současnosti více známá v zahraničí než u nás, což je škoda, a její vedení by tento fakt rádo v blízké budoucnosti změnilo.

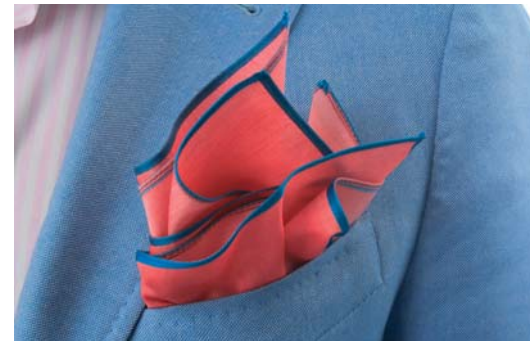

Módní doplněk Pocket Square

Mileta zůstala na trhu jako jeden z mála komplexních výrobců kapesníků. Sortiment obohatila o ty luxusní se žakárovými vzory a tzv. Pocket Square, čímž se výrazně zvedl export tohoto produktu do USA. Tam jde o žádaný módní doplněk, i proto Mileta usiluje dostat se s ním i do předních módních domů v New Yorku. V Itálii je Pocket Square módní přes 30 let, a právě díky italské módě, která udává tón, se rozšířil po celém světě.

Pocket Square – kapesníček do kapsy saka – je atraktivní pánský doplněk žádaný nejen za hranicemi. Také u nás už někteří muži našli zalíbení v tomto elegantním

prvku, který vypovídá o vkusu nositele. Existují tři varianty skloubení doplňku s vizáží muže v saku. V prvním případě má stejný design jako vázanka, ve druhém ctí

barvu košile, eventuálně je ze stejné látky, ve třetím je na vázance či košili nezávislý. V tomto případě jde o výrazný prvek vyzdvihující osobnost muže, avšak vyžadující cit pro sladění a silnou osobnost nositele.

Pocket Square je také vhodným korporátním dárkem. Mileta ho umí potisknout logem, monogramem, případně jej i vyšít. Tímto provedením je firma unikátní, neboť monogramy mimo jiné vyšívá i nití z 18karátového zlata. Poslední dobou je pro svoji výjimečnost žádaný i Pocket Square s ručním obšitím odkazujícím na tradici a ruční práci. Součástí služby jsou také návrhy exkluzivních obalů s firemním logem podle přání zákazníka.

Mileta se v dlouhodobém výhledu orientuje na segmenty produktů, ve kterých je zákazníkem více honorována kvalita, módnost a inovativnost než co nejnižší cena. Mohutně, avšak s rozmyslem, investuje do technologie, ale i do výzkumu a vývoje, aby do budoucna potvrdila svoji pověst inovátora a spolehlivého dodavatele s klientským přístupem.

Mileta nechce být producentem košilovin pro masovou produkci, chce si dlouhodobě držet a spíše ještě upevnovat svoji pozici progresivního inovátora, kterou dnes mezi svými zákazníky má.

Obdobnou vizi pak Mileta má i v ostatních komoditách a produktech, zejména pak v produktech pro afro-arabský trh, kde neplánuje masivní expanzi, ale

spíše doplňování portfolia a udržení určité exkluzivity svého zboží.

Mileta se do budoucna nebude pouštět do experimentů týkajících se obsazení trhu objemem, bude se i nadále orientovat na příležitosti vyžadující flexibilitu a ochotu k experimentu, které jsou vyváženy ochotou zákazníka zaplatit za produkt prémiovou cenou.

Dlouhodobou vizí firmy je její trvalé místo mezi třemi top výrobci košilovin v Evropě, avšak pouze za cenu zachování inovačního potenciálu.

Nejdecká česárna vlny, a.s.

Nejdek

Počátky vlnářské výroby v Nejdku sahají do roku 1840, kdy Jakub Zinner koupil mlýn a dostal povolení ke správní ovčí vlny; tuto činnost však nikdy neprovozoval a o rok později mlýn prodal. Nový majitel Heinrich Kleist položil základy zdejšího textilního průmyslu a zasloužil se také o vybudování válcoven železa. V roce 1842 provoz

opět změnil majitele a o něco později se jediným vlastníkem stal Anton Schmieger, který koupil nové stroje, zřídil třídírnu vlny a postupně provoz rozšířil.

Za počátky současného vývoje a tradice firmy můžeme označit rok 1873. Továrnu tehdy zakoupili Lahusenové a později vznikl koncern Norddeutsche Wollkämmerei

und Kammgarnspinnerei (zkráceně Nordwolle), kam patřila i nejdecká textilka. Před rokem 1914 a pak ještě ve 20. letech prošla továrna bouřlivým stavebním rozvojem (např. v roce 1929 byla dokončena nová budova zvaná Mrakodrap, kde se nacházely přípravná, přádelna, skárna, sdrůzovna, motárna a balírna). V roce 1945 došlo ke znárodnění a posléze byl podnik začleněn do koncernu Přádely vlny Praha. O čtyři roky později byl podnik z koncernu vyjmut a vznikl národní podnik Nejdecké česárny vlny se závody v Nejdku, Svatavě, Chebu a Kdyni. V roce 1958 byl zřízen národní podnik Přádely česané příze, do něhož byly začleněny ještě závody v Boleticích nad Labem, Křešicích nad Labem, Raspenavě a Hejnicích. V 70. letech prošel celý nejdecký areál rozsáhlou rekonstrukcí.

Dne 1. ledna 1989 se název podniku změnil na Vlnap, vlnářské závody. Rozhodnutím Ministerstva průmyslu ČR vznikla akciová společnost se 100% majetkovou účastí firmy. Roku 1995, ve druhé vlně privatizace, byla společnost privatizována.

První polovina 90. let minulého století se vyznačovala masivním poklesem textilní výroby. Ten se nevyhnul ani Nejdku. V zájmu udržení zaměstnanosti byly výrobní kapacity vytěžovány mzdovou prací (zejména v prádelně, česárně a barevně). Jedním z řady zadavatelů mzdové práce byla i rodinná obchodní firma s vlnou G. Modiano Ltd. Londýn, působící na trhu od roku 1957. V polovině 90. let měla již značný obrat, ale nevlastnila vlastní výrobní kapacitu. Po delším vyjednávání Vlnap vyčlenil své provozy prádelny a česárny a spolu s G. Modiano Ltd. z nich založil dceřinou společnost **Nejdecká česárna vlny, a.s.**

Již v průběhu jednání o založení společného podniku (vznikl 1. listopadu 1995) doplňoval nový partner výrobní kapacitu svými zakázkami, takže bylo možné zahájit v prádelně a česárně nepřetržitý provoz.

Nově založená firma začala s rozsáhlými investicemi, jakými byly náhrada dvou starých pracích linek (rok výroby 1956/57) třemi novými typy praček (do provozu 1996, 1998 a 2009), výstavba velkoobjemových zásobníků na pranou vlnu, rozšíření a modernizace strojního zařízení česárny, nové podlahy, střechy, infrastruktura.

V průběhu prvních tří let se výroba zdvojnásobila a po deseti letech dosáhla pětinasobku původního objemu, a to prakticky se stejným počtem zaměstnanců.

Koncem 90. let se Vlnap rozhodl svůj podíl ve společném podniku prodat druhému partnerovi. Od roku 2000 má Nejdecká česárna vlny jen jednoho akcionáře.

V polovině roku 2005 se spustila zušlechťovací linka na neplstivou úpravu česanců a od podzimu 2014 jsou v provozu už dvě linky. U více než 20 % současného objemu výroby tak může firma nabídnout přidanou hodnotu – neplstivě upravený česanec.

Od svého založení měl podnik jako jednu z priorit oblast zpracování odpadních vod. Původní čištění v klasické lagunové, koagulační čistírně odpadních vod s biologickým stupněm dočišťování na zařízení Vlnapu a.s. bylo od roku 1997 z větší části nahrazeno instalací odpařovací kolony (12 m³/hod.) a v roce 2008 byla instalována druhá odparka (25 m³/hod.). Od února 2009 přestaly být veškeré odpadní vody z Nejdecké česárny vlny zpracovávány ve Vlnapu, když k oddělení ostatních energetických vstupů a vybudování vlastních samostatných přípojek došlo postupně již dříve. V roce 2011 byl uveden do provozu nový biofiltr, který spolu s další sofistikovanou úpravou recyklovaných kondenzátů z odpařování odstraní zápach ze zpracování vlny v okolí závodu.

V průběhu 15 až 20 let kolem přelomu tisíciletí došlo k masivnímu přenosu textilních výrobních kapacit spolu se století vytvářeným know-how do Asie. V Evropě klesla potřeba vlněných česanců na krytí výroby přádelen na třetinu původní výše. To mělo za následek zavření většiny přádelen a česáren. Nejdecká česárna vlny je dnes jediným velkým výrobcem vlněných česanců v Evropě.

Cílem Nejdecké česárny vlny bylo a i nadále zůstává být moderní, dynamickou vlnářskou společností, schopnou zajistit si budoucnost tím, že bude vyrábět vlněné česance nejvyšší kvality při nejnižších nákladech.

Nová Mosilana, a.s. **Brno-Černovice**

Ochranná známka **MOSILANA**, jejíž dominantou je bílý beránek nad siluetou Brna, symbolizuje v současné době

Novou Mosilanu, a.s. – jednoho z nejvýznamnějších výrobců pánských oblekových a dámských kostýmových tkanin z vlněných česaných přízí, jehož vlastníkem je italský nadnárodní koncern MARZOTTO GROUP.

Společnost svou činností navazuje na staleté tradice brněnských textiláků. V 18. století vznikaly v českých zemích první textilní manufaktury a Brno se stalo jedním z hlavních středisek výroby vlněných látek tehdejšího Rakousko-Uherska. Až do konce druhé světové války probíhala vlnářská výroba v Brně v menších soukromých firmách – např. firma Brünnner Kammgarn-Spinnerei, zvaná Kemka, Essler, bratři Kleinové, Weiss, Hecht, Neimark, Kohn – a v mnoha dalších. Po válce došlo na základě vyhlášky ministerstva průmyslu ke spojení těchto soukromých firem do národního podniku Moravsko-slezské vlnářské závody, které byly zapsány do obchodního rejstříku 18. října 1946.

V dalším období dochází administrativním aktem k rozdělení n. p. Moravsko-slezské vlnářské závody na pět samostatných subjektů, jedním z nich byl i národní podnik Mosilana. Tento název nesl podnik až do 31. prosince 1988 a od 1. ledna 1989 se změnil na státní podnik Mosilana Brno, který se stal univerzálním právním nástupcem bývalého národního podniku.

Změna politicko-spoločenské situace v roce 1989 dala impuls k všeobecné privatizaci národního hospodářství. Privatizace státního podniku Mosilana Brno proběhla v tzv. první privatizační vlně a k 1. květnu 1992 vzniká Mosilana Brno, a.s.

Již před aktem privatizace byla vedena jednání s italským koncernem MARZOTTO S.p.A. o možnostech spolupráce. Ta vyvrcholila 4. listopadu 1994 podpisem závěrečných dokumentů o kapitálovém vstupu firmy MARZOTTO S.p.A. do firmy Nová Mosilana, a.s., a od 4. listopadu 1994 je jejím vlastníkem MARZOTTO GROUP.

Od svého vzniku změnila Nová Mosilana, a.s., jako součást MARZOTTO GROUP, zásadním způsobem výrobní základnu, kterou charakterizuje ucelený výrobní cyklus začínající vstupem rezných česanců a končící hotovou tkaninou. Došlo ke koncentraci veškeré výroby na jedno místo do výrobního areálu v Brně-Černovicích, který byl

rozšířen o nové výrobní a skladovací objekty. V několika vlnách došlo také k obměně a modernizaci strojního parku a souvisejících technologických uzlů. Výsledkem je více než čtyřnásobné zvýšení výroby, které představuje

cca 10 milionů hotových běžných metrů tkanin a tři miliony kg příze pro vlastní zpracování.

Poslední úspěchy souvisejí se schopností firmy přizpůsobit výrobek požadovaným změnám stále náročnějšího zákazníka. Kvalita výrobního procesu, jakož i finálních produktů je garantována nejen profesionalitou a odborníky, kteří zde pracují, ale i sérií obdržovaných certifikátů: certifikátem CQS řady ISO 9001:2001, certifikátem Eco-label, certifikátem OEKO-TEX® Standard 100 a dalšími.

Vizí společnosti Nová Mosilana, a.s., je poskytovat komplexní textilní servis. Toho chceme dosáhnout využitím odborných znalostí, diverzifikovaných firemních procesů, aktivním přístupem a optimalizací know-how v průběhu celého výrobního řetězce.

NYKLÍČEK a spol. s.r.o. Nové Město nad Metují

„Textil má budoucnost“ – tím se řídí společnost Nyklíček a spol. s.r.o., soukromá výrobní firma, která se již přes 20 let specializuje na tkání technických textilií pro průmyslovou výrobu a košiloviny. Tradice firmy však sahají až k roku 1883, kdy průmyslník Bernatzky založil v Novém Městě nad Metují tkalcovnu vyrábějící své tkaniny.

Firma Nyklíček v této fabrice ve městě s bohatou historií a tradicí textilního průmyslu blízko česko-polských hranic tedy vyrábí látky už od roku 1883. Rodinný podnik se ještě před druhou světovou válkou stal jedním z největších zaměstnavatelů regionu. Když roku 1948 přišli k moci komunisté, byl podnik zestátněn a stal se součástí státního podniku Jasna a poté Tepna. V roce 1993 byla společnost v rámci restituce vrácena právoplatnému dědici zakladatele, který požádal o pomoc s restrukturizací podniku dnes již majoritního vlastníka Rudolfa Parara. Podnik přebírali ve zpusťšeném stavu. Tkalcovské stavby byly přestárlé, hala zchátralá. Někdejší státní podniky provázaly tucty textíle v regionu do jednoho kolosu s 6000 zaměstnanci a bývalý rodinný podnik se z tohoto systému musel nejprve vymanit, a to v čase, kdy už řada konkurentů zavírala.

Rudolf Paar st. postavil strategii soukromé firmy od počátku na technickém textilu – na výrobě, která byla v té době na okraji zájmu. Zaměřil ji na materiály pro průmyslové podniky, zdravotnictví a polygrafii. Základem bylo a stále je poskytovat zákazníkům maximální služby a servis. Minulost a přítomnost ukázala, jak velkým vizionářem Rudolf Paar st. byl.

V roce 1989 v českém textilním průmyslu pracovalo 246 tisíc lidí, o rok později už 180 tisíc. Počet se dále snižoval a roku 2012 spadl na nejnižší číslo: 40 tisíc pracovníků. Více než polovina podniků, které existovaly v roce 1989, zkrachovala. Přežilo jen pár velkých či specializovaných firem s vysokou variabilitou.

Pro ty nejlepší se podmínky pomalu zlepšují, obraty stoupají, měsíční produktivity na pracovníky rostou. Největší díl tržeb dosáhly firmy s technickými tkaninami, tedy látkami, které nebyly zpracovány na oděvy, nýbrž v automobilovém či chemickém průmyslu, ve zdravotnictví, stavebnictví aj. Na technické textilie připadá zatím 63 % českého textilního exportu a čísla stoupají.

Co se povedlo v celé branži, je znát i ve společnosti Nyklíček a spol. s.r.o. Od počátku se zaměřila na investice do strojového parku, na nové technologie a procesy, které jí pomohly zvýšit variabilitu a nevázat se pouze na běžný sortiment, který byl nejvíce zasažen levným dovozem z východu. Během dvaceti let se společnosti podařilo obměnit staré tkalcovské stavby za nové, řízené počítači s vysokými užitnými výkony. Dnes jich v tkalcovně v Novém Městě nad Metují stojí 65 a produkují 380 tisíc metrů tkanin měsíčně.

NYKLÍČEK a spol. s.r.o.
textilní výroba

Ve spolupráci s italským zákazníkem a obchodním partnerem se podařilo zmodernizovat přípravu osnov, a vyrábět tak špičkové jemné košiloviny určené pro nejnáročnější světové trhy a zákazníky. Firma se díky tomu zařadila mezi stabilní výrobní společnosti v odvětví. Základem úspěchu jsou zaměstnanci; v nepřetržitém provozu jich pracuje stovka. Třetina z nich zde pracuje od vzniku soukromé firmy, která se tak opírá o jejich odbornost a zkušenosti. Ty předávají mladším, které se do provozu daří získávat, byť stále hůř a komplikovaněji.

Významným krokem společnosti byl vstup do Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu (ATOK) a vstup do klastru Clutex – klastru výrobců technického textilu. Nyklíček a spol. s.r.o. je dokonce jednou ze zakládajících společností klastru; od prvopočátku ji oslovila myšlenka zapojit se do projektu, který se zaměřuje na spolupráci vzájemně si konkurujících firem. A byl to právě pocit absence komunikace a bližší spolupráce soukromých výrobních společností, výzkumných ústavů či akademické sféry textilního oboru, který výrobní soukromou společnost přesvědčil, aby se zapojila a podpořila založení klastru Clutex.

Pro výrobní společnost Nyklíček zaměřenou na produkci technických tkanin bavlnářskou technologií tkaním se členství v klastru Clutex a ATOKu stalo již životní součástí. Hlavním přínosem jsou informace, které se cíleně předávají a využívají. Zastřešuje se a podporuje výzkum a vývoj nových materiálů a technologií textilního oboru. Docílilo se multidisciplinárního provázání znalostí a vzájemného využívání technologií jednotlivých členů ATOKu a klastru při řešení vývojových a výzkumných otázek. Spolupracuje se na poznávání nových teritorií a potenciálních trhů, což by si mnohé samostatné soukromé společnosti nemohly z vlastních zdrojů dovolit. Určují se směry inovací, které se stanou v budoucnu klíčovým prvkem rozvoje textilního oboru. Samozřejmostí je společná propagace, marketingové aktivity, ale zároveň se zachovává vlastní identita jednotlivých členů.

Vyhlídky jsou dobré. Mnoho expertů z branže prorokuje trhu s high-tech textiliemi v následujících deseti letech až desetinásobný růst. Čechy mají jako tradiční textilní velmoc dobré postavení. I ve společnosti Nyklíček a spol. s.r.o. jsme si vědomi příležitosti, které rozvoj a budoucnost přináší. Od roku 2008 jsme aktivně zapojeni do

projektů výzkumu a vývoje, spolupracujeme s univerzitami a výzkumnými organizacemi. Vytváříme nové textilní materiály s vlastnostmi využívajícími vodivé přize, antistatické, antibakteriální pro ochranu člověka i techniky. Jsme jednou z mála společností založených v 90. letech, která nemusí řešit generační výměnu. Rudolf Paar st. sice už pomýšlí na důchod, ale zatím stále řídí finance, rozvoj i investice. Výkonným ředitelem společnosti je Rudolf Paar ml., který má na starost vývoj nových materiálů a řešení projektů. Budoucnost oba vidí v mladém kolektivu, který bude vytvářet nové tkaniny s vysokou přidanou hodnotou.

Textil je všude kolem nás, využíváme ho ve všech aktivitách života, je obsažen skoro v každém produktu, který je na trhu, nebo se díky svým unikátním vlastnostem dá použít jako náhrada prakticky všude.

Ze tří novoměstských textilek přežila Nyklíčková továrna jako jediná (další dvě s moderním vybavením se také vrátily restituentům, ale skončily nezdarem). Světová finanční krize nebyla pro továrnu vážným zvratem, jen bylo nutné se rychle přizpůsobit novému trendu, tak jako to dělá po celých dvacet let.

Firma provozuje přípravnu pro tkaní v České Skalici a tkalcovnu v Novém Městě nad Metují. Společnost dosahuje stabilního obratu 100 milionů korun ročně, čistý zisk se pohybuje kolem dvou milionů korun. Jen za loňský rok se proinvestovalo do technologického vybavení 6,5 milionu korun. Obměna strojového parku probíhá neustále.

Firma minulý rok oslavila 20 let trvání, plánuje stavbu nové haly v areálu v Novém Městě nad Metují, investice do nových technologií a v neposlední řadě investice do lidských zdrojů.

PAPILLONS a.s. Králíky

PAPILLONS a.s. byla založena v roce 1999 a zpočátku se zabývala ekonomicko-organizační a poradenskou činností v oblasti obchodu. V roce 2001 začala pracovat

jako obchodní firma a o dva roky později převzala obchodní aktivity výrobního družstva VZOR Ždírec nad Doubravou. V roce 2004 od VZORu odkoupila výrobní areál v Příbyslavi a převzala část výroby družstva: froté výrobky, utěrky, matracové damašky pro nábytkáře. Svě výrobky prodávala na tuzemském trhu, především do hotelů, lázeňských domů, obchodních řetězců a velkoskladů.

V roce 2008 se změnila struktura vlastníků a výroba v zastaralé provozovně v Příbyslavi byla o rok později ukončena.

V letech 2009–2010 společnost realizovala ve spolupráci s a. s. VEBA inovační projekt na výrobu nové výrobkové řady WA-TER kombinující vlastnosti klasického froté a vafle v jedné unikátní konstrukci. K tomu zakoupila novou tkací techniku, kterou instalovala v prostorách akciové společnosti Veba Broumov. Spolupráce s Vebou se prohloubila a společně s členskými organizacemi Clutexu – Vebou a. s., Texsr s.r.o. a Technickou univerzitou v Liberci – vyvinuly nový typ funkční froté tkaniny PROWELL, která je unikátní svými užitnými vlastnostmi.

Veba k 1. lednu 2011 vyčlenila ze svých obchodních aktivit prodej bytového textilu a tuto oblast včetně odborného týmu pracovníků a zákaznické struktury převzala společnost Papillons. Rozměr společnosti se tímto skokově změnil.

V současné době Papillons provozuje výrobní a velkoobchodní činnost zaměřenou na hotelový textil na bázi Prádlo PROFESSIONAL a luxusní bytový textil, především damaškové ložní povlečení a froté výrobky pro do-

NYKLÍČEK a spol. s.r.o.
textilní výroba

mácnost. Společnost provozuje síť prodejen Veba, internetový a zásilkový prodej. Svým zákazníkům poskytuje široký servis včetně nabídky zakázkové výroby.

BYTOVÝ TEXTIL

Ložní povlečení

Společnost Papillons se zaměřuje především na kvalitní damaškové povlečení, které vyrábí na nejmodernější technice sesterská společnost VEBA a. s. Nabízí širokou škálu druhů, dezénů a barev a výrobky se vyznačují příjemným omakem, elegantním vzhledem, vytkaným žakárským dezénem a výbornými užitnými vlastnostmi. Používání velmi kvalitních přízí a ověřených konstrukcí je garancí dlouhé životnosti.

Motto společnosti „Pohlazení domova je naše poslání“ vychází z primárního zaměření firmy Papillons na špičkový bavlněný sortiment, který dodá duši každému domovu. Celý život v nás přetrvává touha po pohlazení i přání pohladit něžně naše blízké. Pohlazení předáváme jako poselství.

Povlečení zařazené pod obchodní značku CAREZZA je vyrobeno z nejjemnější egyptské mako bavlny. Nové kolekce mají nežehlivou easy care úpravu, která usnadňuje údržbu.

Unikátní je sortiment damaškového povlečení bez chemických úprav Natural Cotton.

Froté

Dalším pilířem sortimentu společnosti Papillons jsou froté výrobky – především ručníky, osušky a župany vy-

ráběné v tradičně vysoké kvalitě, díky níž se vyznačují výbornou savostí a dlouhou životností. Vzhledem k flexibilní výrobní kapacitě je možno nabídnout zakázkovou výrobu s možností vytkání či vyšití loga či jiného motivu a digitální tisk v borduře ručníků a osušek.

Stolní textil

Společnost Papillons je tradičním dodavatelem stolního textilu, a to jak hladkého, tak žakársky vzorovaného.

Jedná se zejména o damaškové ubrusy, ubrousky, běhouny, naprony a další související výrobky, které jsou vhodné jak pro slavnostní příležitosti, tak i každodenní používání.

Za zmínku stojí oblíbená a pro uživatele praktická nešpinivá úprava ubrusů.

Bytové studio

V roce 2013 došlo k akvizici společnosti INTREND spol. s r.o., která se prezentuje pod obchodní značkou CANAPÉ Decor. INTREND působí na trhu od roku 2006, zabývá se návrhářskou, designérskou a dekorátérskou činností. Veškeré služby zajišťuje prostřednictvím interiérového studia v Brně.

Studio nabízí široký sortiment bytového textilu: deko-rační a potahové látky, záclony, stínící techniku, koberce, tapety, ložní prádlo, plněné příkrývky a polštáře a s tím související služby (návrh, zaměření, montáž, šití, instalace, poprodejní péče). Spolupracuje s předními architekty, poskytuje nezbytnou konzultační činnost pro domácnosti, firmy i hotely.

HOTELOVÝ TEXTIL

Kromě bytového textilu se Papillons dlouhodobě zabývá vývojem, výrobou a prodejem sortimentů vhodných pro hotely, penziony, restaurace, lázeňské domy, wellness centra, nemocniční a pečovatelská zařízení.

Sortiment zahrnuje širokou paletu výrobků vhodných pro vybavení pokojů (ložní povlečení, prostěradla, chrániče matrací, příkrývky a polštáře), restaurací (ubrusy, podložky pod ubrusy, rautové sukně, povlaky na židle, číšnícké zástěry, utěrky), koupelen (froté ručníky, osušky, předložky a župany, pantofle, pracovní ručníky) a wellness (ručníky, osušky, bederní roušky, župany, turbany, čelenky, prostěradla).

Společnost Papillons a.s. je držitelem certifikátu EN ISO 9001:2008, značky QZ – zaručená kvalita, Osvědčení Professional.

Výrobky jsou dlouhodobě testovány v průmyslových prádelnách a drtivá většina z nich získala osvědčení Prádlo PROFESSIONAL – textilie deklarované jako hotelové (prádlo určené k údržbě průmyslovým praním) od Textilního zkušebního ústavu Brno. U těchto výrobků jsou díky jejich konstrukci a konfekčnímu zpracování zaručeny vysoké požadavky průmyslových prádelnic na kvalitní

údržbu prádla a dlouhou životnost i po mnohonásobném průmyslovém praní.

Pro stále rostoucí segment wellness byly vyvinuty výrobkové řady Wa-ter a Prowell, které mají unikátní užitvatelské vlastnosti a jsou chráněny užitnými vzory.

Společnost Papillons je garantovaným dodavatelem Asociace hotelů a restaurací České republiky (AHR ČR).

REKLAMNÍ TEXTIL

Kromě hotelového a domácího textilu je v nabídce široká škála výrobků vhodných jako reklamní a dárkové předměty. Typicky se jedná o vytkaný či tištěný dezén s logem klienta na ložním povlečení či ubrusech a prostírkách, vytkaný dezén v ploše či borduře froté ručníků či osušek, digitální tisk v borduře froté ručníků a osušek, reklamní výšivky na ložním povlečení, ubrusech a prostírkách, froté ručnících, osuškách či županech atd.

I v budoucnosti se firma PAPILLONS bude soustřeďovat na výrobní a velkoobchodní činnost zaměřenou na hotelový a bytový textil, přičemž chce nabízet zboží nejvyšší kvality, a tedy i s vysokou přidanou hodnotou.

PONDY K, s.r.o.

Třebíč

PONDY K, s.r.o. vznikla počátkem roku 1990 původně jako živnost s výrobně-obchodním zaměřením, kterou založil Ing. Karel Krška. Vzdělání technologa výroby obuvi a kožené galanterie získané na Fakultě technologické v Gottwaldově (Zlíně) plánoval uplatnit při výrobě

a šití obuvnických svršků a programováním výšivek na automatických šicích strojích. V letech 1986–1990 pracoval jako technolog technické přípravy výroby pro šicí

automaty ve státním podniku Závody Gustava Klimenta (BOPO) v Třebíči-Borovině. Třebíč však nebyla jen centrem obuvi, v tom samém státním podniku se vyráběly i ponožky, které měly a mají ve městě možná ještě větší tradici. V Třebíči sídlil i státní podnik Uniplot vyrábějící pletací stroje pro výrobu punčochového zboží a ponožek. Po roce 1989 začali mnozí konstruktéři a mechanici tohoto podniku samostatně podnikat. Patřil mezi ně i Karel Dušek. Na přelomu let 1990 a 1991 se Ing. Karel Krška a Karel Dušek spojili do společného sdružení fyzických osob a jejich hlavní činností se stal vývoj, výroba a prodej ponožek. Vycházeli z letité praxe trebičských výrobních podniků i ze zkušeností svých a ostatních trebičských odborníků, základem však byl vývoj a poznatky z testování a výroby vlastních ponožkových úpletů.

Již v prvních letech podnikání pocítili majitelé PONDY K silnou konkurenci asijských dovozců, charakterizovanou levným, bezcelně dovezeným textilem provázeným nekalými obchodními praktikami a padělkami. Firma PONDY K na tuto situaci reagovala tak, že v roce 1995 iniciovala založení Sdružení výrobců a distributorů ponožek a punčochového zboží se zaměřením na ochranu podnikatelských zájmů tuzemských výrobců a prodejců textilu, zejména ponožek. Brzy se však ukázalo, že soudržnost a spolupráce tuzemských podnikatelů v textilním oboru je slabá a proti systému asijských dovozců nemá šanci. Jen málo členů chtělo pracovat pro společné dobro, mnozí neměli vizi nutnosti chránit tuzemský trh před nekalou konkurencí. Možná byli ovlivněni i realitou, když naši politici z té doby podobná sdružení nepodporovali. Proto Ing. Krška propojil spolupráci Sdružení výrobců ponožek s Asociací textilního-oděvního-kožedělného průmyslu, zejména s jeho výkonným ředitelem Ing. Jiřím Koutkem. Situace byla nelehká. Dokumentuje ji příklad společného jednání Sdružení výrobců ponožek a ATOKu na Generálním ředitelství cel, kde zazněly podněty k problému levného poddeklarovaného dovozu textilu z Asie včetně neodborné kontroly celníků. S podněty však nikdo nepracoval, byli jsme to my, kdo byl záhy vyprovozen s tím, že jsme se dotkli cti řadových celníků. To, že nás poškozují jednání asijských dovozců, vůbec šéfy celníků nezajímalo. Rezignovali jsme, sdružení se rozpadlo a naše firma byla nucena hledat vlastní cestu. Tu jsme objevili v odbornosti, specializaci a kvalitě výrobků, který-

mi se, jak jsme doufali, odlišíme od stánkových asijských produktů.

Učinili jsme krok k propojení vývoje a práce firmy PONDY K s odborníky Výzkumného ústavu pletářského, a.s., v Brně (dále jen VÚP). V roce 1996 Ing. Krška vyjednal s Martou Linkensederovou, jednou z předních vynálezkyň a odbornic na tvorbu úpletů v České republice, spolupráci na vývoji a výrobě funkčních ponožek. Připomeňme, že VÚP a řada jeho odborníků přihlásili

v roce 1982 vynález ponožek s rubní polypropylenovou vrstvou, ten měl ve své době punc světového vynálezu a dal světu textilu pojem „funkční“. Pletářské technologie výroby ponožek té doby umožňovaly výrobu pouze jednoduchých úpletů. Až technologická a elektronická vylepšení malopříměrových pletacích strojů v druhé polovině prvního desetiletí 21. století a možnosti vzorování s více systémy pletení, tvarování froté (plyšových) funkčních zón a použití nově vyvinutých materiálů a vláken umožnily výrobu designově a funkčně přijatelných ponožek. Tento technologický pokrok k nám přinesly pletací stroje převážně italských výrobců a značek. S nimi zpočátku držel krok i trebičský výrobce Uniplot. V době vzniku tohoto textu je ale výrobce pletacích strojů značky Uniplot již minulostí. Potkal ho stejný osud jako mnoho podobných, v naší zemi privatizovaných firem, kdy historie podniku, vynikající kvalita produktů a desetiletí budovaná odbornost zaměstnanců podlehly bezhlavému rozprodeji privatizovaných majetků, mnohdy způsobenému lidmi, kteří ani nevěděli, co privatizují a jakou má podnik tradici.

V roce, kdy Ing. Krška zapojil firmu PONDY K do spolupráce s VÚP, a.s., působil jako externí vývojář, konzultant a výrobce při řešení funkčních ponožkových úpletů z polypropylenu. Ve spolupráci s Martou Linkensederovou se podílel například na vývoji a výrobě úpletu prv-

ních českých funkčních ponožek do goretexové obuvi pro českou armádu, vzoru 2000. Toto období je možno považovat za dokončení standardizace polypropylenových funkčních úpletů spodního prádla a ponožek ve spotřebitelské síti ČR. Ing. Krška se dále podílel na vyzorování a výrobě prvních designových kolekcí funkčních ponožek pro společnosti Klimatex nebo Moira, Senzor a další značkové firmy.

Možnost spolupráce se špičkovým odborným ústavem VÚP, a.s., v Brně položila základ pro další vývoj konstrukcí speciálních ponožkových úpletů. A to od roku 2004 již v nově založené nástupnické společnosti PONDY K, s.r.o., se sídlem Řípkovská 1038 v Třebíči. V tomto období tak vznikaly řady ponožkových produktů řazených do kolekcí klasika se značkou pondy.cz, sportovní kolekce značky KS a specializované profesní kolekce Dr. Hunter. Jednotlivé kolekce jsou unikátní svým rozdělením podle typů úpletů ponožek pro jednotlivé sezonní, sportovní i profesní aktivity. Jedná se o jemné, polofroté i složité multifibre (mnohovláknenné) funkční úplety nejen z bavlny, Merino vlny, polypropylenu nebo polyesteru CoolMax a elastanu Lycra. Vyznačují se dlouhou trvanlivostí a příznivou fyziologií nošení pro pokožku i chodidlo. Výborně spolupracují při odvodu vlhka a s vhodnou obuví určenou pro sport, profesní i volnočasové využití doložitelně fungují. Firma dosahuje řady výborných výsledků při testování ponožek KS našimi sportovci „testery“ – vybíráme přední české a moravské sportovce z různých disciplín, kteří prověřují námi navržené úplety ponožek při nejvyšší zátěži. Když obstojí u nich, máme jistotu spokojenosti s našimi produkty i u řadových spotřebitelů.

Společnost PONDY se od roku 1990 zúčastňuje regionálních výstavních akcí pořádaných společnostmi Tori. Od roku 1996 je pravidelným účastníkem dvakrát ročně pořádaného mezinárodního veletrhu Styl BVV v Brně. V roce 2014 se společnost prezentovala na veletrhu Sportlife BVV v Brně kolekcí sportovních a profesních ponožek řady KS. Nejen špičkoví sportovci a profesionálové, ale i amatérští sportovci zde našli české ponožky, které jsou svým materiálovým a technologickým řešením srovnatelné s ponožkami předních světových výrobců. Mnohaletý vývoj a testování ponožek KS a k tomu tisíce spokojených sportovních nadšenců jsou reference, které zaujmou.

Spolumajitel firmy PONDY K, s.r.o., Třebíč a jednatel Ing. Krška přispívá svými odbornými články a texty do řady specializovaných časopisů, jako je např. RUN, Outdoor, Svět outdooru, Svět myslivosti a další. Snaží se lidem vysvětlovat, jak správně vybrat funkční ponožky, jak se nenechat zmást při jejich nákupu, jak „pracuje“ Merino vlna, jak nízká je účinnost stříbrných Ag+ iontů v polypropylenovém vlákně ponožek, proč bambusové ponožky málo vydrží a že je to vlastně jen křehká celulóza apod.

V roce 2014 společnost provedla mapování tuzemského trhu ponožek. Výsledky jsou znepokojivé: dochází k uvádění řady klamavých informací směrem ke spotřebiteli, výrobci nedbají závazných právních norem při označování textilních výrobků (viz nařízení EU 1007/2011). Slovo „funkční“ ztratilo smysl, jelikož je prezentováno i na výrobky z materiálů, které se za funkční podle vynálezu VÚP, a.s., Brno považovat nedají. Proto naše společnost PONDY K, s.r.o., jako novinku roku 2015 a pro osvětu pro-

dejců a obchodníků s funkčními úplety přihlásila užité vzor „Testovací vzorek funkční textilie“, který přímo v prodejně umožní demonstrovat rozdíl mezi funkční hydrofobní (nesavou) polypropylenovou textilií a „nefunkční“ hydrofilní (savou) textilií z bavlny. Domníváme se, že bez zásadní a především odborné kontroly trhu státními kontrolními orgány nemají poctivé firmy proti textilním „šmejdům“ šanci.

SILK & PROGRESS, spol. s r.o. Brněnec

Podnik sídlí ve svitavském okrese v lokalitě s bohatou textilní tradicí. Jeho historie věrně odráží složité společenské procesy, kterými naše země prošla v období od druhé poloviny 19. století do současnosti.

Továrnu v Moravské Chrastové založili vídeňští podnikatelé Josef a Jan Baderovi, kteří vystavěli její objekty a vybavili je ručními stavy. Do provozu byla uvedena 8. června 1853. Existuje tedy již přes 160 let.

Po nástupu parních strojů byly postupně vyřazeny ruční tkalcovské stavy. Na jejich místo nastoupily stavy mechanické a v dalším časovém sledu stavy automatické, později stavy tryskové a skřípcové. V jednotlivých obdobích v továrně pracovalo několik set pracovníků.

Po druhé světové válce, v etapě centrálně řízeného průmyslu, byla továrna závodem podniku Hedva, sídlícího v Moravské Třebové. V závěru 80. a počátkem 90. let minulého století došlo k zásadním vlastnickým změnám. Byla zrušena organizační struktura centrálně řízeného průmyslu a výrobní jednotky byly v rámci procesu privatizace převáděny z vlastnictví státu do rukou soukromých osob – jednotlivců nebo jejich společností. V této době vznikla i nová firma SILK & PROGRESS, spol. s r.o. Ta orgánům státu předložila konkurenční projekt na privatizaci závodu Hedva v Moravské Chrastové, který měl být podle názorů dosavadního vlastníka jednotky likvidován. Vláda svým usnesením č. 141 ze dne 23. března 1993 projekt schválila. V témže roce jsme se stali cílevědomými vlastníky továrny.

Od počátku jsme si byli vědomi toho, že budoucí program společnosti se musí odlišovat od ostatních tuzemských textilních podniků orientovaných na výrobu textilií určených pro komerční účely. Vzali jsme na vědomí skutečnost, že takto zaměřená výroba je dlouhodobě ohrožena masovým a nekontrolovatelným dovozem levnějších textilií zejména z asijských zemí.

Vedení společnosti přijalo rozhodnutí, podle kterého naše firma je a bude zaměřena především na výrobu speciálních účelových textilií, které jsou pro odběratelské obory a úseky včetně oborů a úseků netextilních nezbytné, avšak potřebné v jiném než sériovém množství. Pro náš podnik to znamenalo rozvíjet meziodvětvový průzkum, definovat, vyhledávat a navazovat dlouhodobé kontakty s potenciálními odběrateli a následně vyvíjet a vyrábět účelové textilie.

Pro podnikání jsme stanovili tuto základní strategii:

- z výrobního programu vyloučit výrobu textilií, které jsou do České republiky dovezitelné za nepřiměřeně nízké ceny;
- v kategorii spotřebního zboží zařazovat do výroby pouze textilie ve specifickém provedení, poptávané i v malém objemu, příslušné do středních a vyšších cenových kategorií;
- uplatňovat princip, že podnik bude orientován na produkci vysoce jakostních textilií pro předem určený specifický účel;
- pořizovat tkací stroje pro hlavní výrobu s vysokou jednotkovou výrobností, s přesností funkce, s provozní šíří 3 000 a více mm;

- rozvíjet marketingovou činnost ve spolupráci s příslušnými agenturami, organizovat a provádět průzkumy trhů;

- rozvinout podnikový vývoj a výzkum, vytvářet účelová spojení klastrového, případně jiného smluvního typu a souběžně vyhledávat potřeby textilních výrobků i pro jiné než textilní určení;
- vytvářet nová, dlouhodobá obchodní spojení se stávajícími i potenciálními zákazníky v tuzemsku i v zahraničí;
- prohlubovat spolupráci na vertikální ose (s dodavateli materiálů pro výrobu a s odběrateli), definovat a připravovat skupinové programy pro komplekci funkčních výrobků nebo jejich skupin;
- vyhledávat možnosti a podílet se na vytváření obchodních řetězců.

Uvedené postuláty byly promítnuty do jednotlivých částí řídicí, výrobní, technické, ekonomické a personální politiky společnosti. Na jedno z předních míst byla zařazena definice výrobní orientace. Selektce sortimentu výroby nebyla jednorázovou záležitostí. Navázali jsme osobní kontakty s řadou firem a institucí s cílem postupně vymezit budoucí poptávku a možnost jejího uspokojení. Tato praxe se ustálila a je praktikována nadále. Do výrobní struktury je v současnosti zařazeno několik výrobních skupin. Každá obsahuje řadu výrobků odlišných parametry, funkcí, estetikou a dalšími uživatelskými znaky. Nabídka firmy SILK & PROGRESS, spol. s r.o., byla postupně ustálena na tyto skupiny:

Super jemná a jemná síta

V této mimořádně významné skupině jsou vyráběny a dodávány textilie určené pro potravinářský, chemický, polygrafický a textilní průmysl, pro zdravotnictví a archivářství. V České republice je naše společnost jediným výrobcem této skupiny tkanin, vyráběných z kalibrovaných syntetických monofilů na bázi polyamidu, polyesteru a polypropylenu. Uvedené materiálové skupiny jsou odlišeny specifickou hmotností, která definuje průměr monofilu ve vztahu k jeho hmotnosti. Charakteristickým znakem této skupiny výrobků je velikost prostupných otvorů – čtvercových oček v jednotlivých sítích, která jsou vyjádřena číselným označením.

Tkaniny na padáky

V sortimentu výroby podniku je řada druhů tkanin, odlišených podle účelu použití na padáky záchranné, záložní, brzdicí, sportovní a na rogalo křídla. Podnik spolupracuje s výrobcí padáků a vyvíjí tkaniny podle jejich funkčních specifikací. V nabídce je tkanina na výrobu vysoce náročných seskokových padáků, která byla v době ukončení vývoje vysoce oceněna Ministerstvem obrany ČR.

Tkaniny na batohy všech kategorií

Skupina zahrnuje 25 druhů tkanin určených pro výrobu batohů všeho druhu – transportních, účelových, sportovních, turistických, dorosteneckých a dětských, dále pro výrobu doplňkové turistické výstroje, tašek a kabel. Skupina má stálý okruh zákazníků, který je stále rozšiřován.

Tkaniny pro speciální účely

Ty jsou určeny na výrobu výstrojních a výzbrojních prvků pro armádu, policii a ozbrojené složky, pro potřeby záchranné služby, hasičů a zdravotníků, na funkční oděvy pro další určení podle požadavků zákazníků. V této skupině jsou zařazeny výrobky se specifickými vlastnostmi – např. chemickými (ochrana proti konkrétním látkám), optickými (noční „neviditelnost“) apod.

Tkaniny pro další technické účely

Do této skupiny patří tkaniny na výrobu vybraných druhů pracovních a ochranných oděvů, lehkých stanů a přístřešků, sportovní výstroje včetně horolezecké, lodních

plachet pro malá plavidla, na rozvody vzduchu, deštníky, slunečníky, umělé květiny, na výrobky z vodorozpustných vláken a další podle požadavků zákazníků.

Textilie pro bytové účely

V této skupině jsme vyvinuli a do nabídky zařadili zejména tkané záclony, které svojí konstrukcí a estetickou funkcí odpovídaly požadavkům bytových architektů. Záclonoviny, představující jeden z vynikajících výsledků podnikového vývoje, byly dobře komerčně přijaty – jako absolutní novinky obohacující alternativní možnosti při vybavování bytových interiérů. Dalšími výrobky pro bytové účely jsou dekorační závěsovin, lehké textilie na dělicí příčky a tkaniny pro jiné účely.

Osnovní stávkové pleteniny

V této skupině jsou vyráběny a dále vyvíjeny textilie obchodovatelné v plošné metráži. Jsou používány jako podšívkovina anoraků, dalších sportovních oděvů, pláští a sukní. Uplatnění nacházejí při výrobě matrací a jiných čalounických výrobků, při výrobě velkých firemních vlajek, propagačních panelů a velkoplošných reklamních produktů.

Odvážné záměry v oblasti výrobní a komerční orientace společnosti byly podmíněny řadou technických opatření. Celý tovární areál využívaný půl druhého století vyžadoval rekonstrukci a modernizaci. Přistoupili jsme k postupné modernizaci budov s přihlédnutím k budoucímu řešení změn technologického vybavení. Postupně jsme i pořizovali stroje od špičkových evrop-

ských výrobců textilních strojů. Požadovali jsme, aby nové tkací stroje měly univerzální využitelnost, výrazně vyšší pracovní šíři, generačně nové provozní parametry, vysokou funkční spolehlivost a také nižší hladinu hluku. Přistoupili jsme k nákupu a provoznímu zavedení skřípcových a jehlových tkacích strojů. Ty jsou vybaveny elektronickou kontrolou funkcí každé výrobní jednotky včetně výstupů potřebných pro elektronické snímání výkonů a jakosti s možností centrálního sledování a vyhodnocování dat v rámci IT systému. Byly pořizovány vždy k předem stanovenému účelu a bezprostředně po uvedení do provozu zařazeny do třísměnného režimu.

Pro špičkovou techniku zabezpečujeme odpovídající materiály. Multifily a monofily nakupované od předních světových výrobců syntetických vláknenných materiálů umožňují alternativně zabezpečovat nepřetržitý třísměnný provoz – v případě potřeby i po dobu sedmi dnů v týdnu. Výroba je tak zabezpečována s vysokou produktivitou práce a tkaniny mají nejvyšší možnou kvalitu. Staly se zdrojem trvalého růstu výkonnosti společnosti spojeného s navyšováním podílu výrobků s vyšší přídavnou hodnotou, a tím i vytváření disponibilních finančních zdrojů.

Od počátku podnikání klademe důraz na personální politiku. Výrobní zaměření a nároky spojené s optimálním využíváním špičkové techniky a technologií jsou podmíněny vysoce kvalifikovaným kolektivem pracovníků, který je nejen schopen, ale i ochoten přizpůsobovat se měnícím se potřebám obchodních partnerů. Z toho důvodu je podstatná část pracovního kolektivu odborně připravena na výkon dvou a více profesí a je mobilní.

Změny týkající se postupné modernizace továrního areálu, nasazení generačně nové techniky a technologií, směřování výrobků velkému počtu zákazníků, schopnost a způsobilost pohotově reagovat na rychle se měnící potřeby relevantního okolí a permanentní snaha stát se spolehlivým obchodním partnerem nás vedly k tomu, že jsme vybudovali generačně nový IT systém a plně si osvojili řízení všech aktivit našeho podniku formou nového informačního systému. Dnes jsme schopni řídit a ovládat veškeré činnosti podniku i z odvrácené části světa.

Za posledních 20 let jsme změnili a dále rozvinuli 160 let starou textilní výrobu ve východní části svitavského okresu. Relevantní okolí a zejména tuzemští i zahranič-

ní obchodní partneři ji právem označují za továrnu 21. století. V tomto trendu, kdy firma nabízí vysoce kvalitní speciální textilie pro mezioborové využití, chceme pokračovat i v budoucnosti.

Střední průmyslová škola textilní, Liberec, Tyršova 1, p.o.

Liberec

Historie odborného textilního vzdělávání na Liberecku sahá až k roku 1852, kdy byla v Liberci založena tkalcovská škola jako první škola tohoto druhu ve střední Evropě. Jejím ředitelem byl tehdy jmenován kreslič Liebiegovy továrny Ignaz Kafka. Výuka probíhala bezplatně od března do prosince a škola od svého vzniku neměla nouzi o žáky, jejich počet naopak neustále rostl: v roce 1852 měla 36 žáků, o rok později 82 a v roce 1854 už 139 žáků. V roce 1858 došlo k rozšíření výuky o předměty barevná har-

monie, kreslení, praktické ruční tkaní, později i o kurz obchodní nauky. Odbornou úroveň školy dokládá i skutečnost, že se žactvo svými pracemi účastnilo světových výstav, přičemž škole byly v roce 1862 v Londýně a roku 1867 v Paříži uděleny bronzové medaile. V roce 1871 došlo ke změně jejího názvu na Vyšší tkalcovskou školu. To už má moderně vybavené školní dílny se dvěma mechanickými a 27 ručními stavy. V roce 1879 byla ke tkalcovské

škole připojena odborná škola kreslířská, přičemž úzce spolupracuje s průmyslovým muzeem a průmyslovou školou a nadaným žákům poskytuje stipendia, žáci také docházejí na exkurze do podniků, uplatňují se jako kres-

líři, návrháři, mistři, techničtí úředníci. Odborné vzdělání začíná rovněž přitahovat studenty z ciziny. V roce 1882 se ředitelem školy stal spoluautor dobového technického slovníku Karl Mikolaschek. Od této doby také učitelé začínají jezdit na studijní cesty do zahraničí. V roce 1887 se škola stěhuje do nové budovy v Šamánkové ulici a opět mění název, tentokrát na c. k. Odborná škola tkalcovská; učební osnovy jsou rozšířeny o výuku geometrie, rýsování a němčiny a jsou pozměněny přijímací podmínky. Současně byl denní kurz prodloužen z devíti měsíců na dva roky. Další stěhování školu čekalo v roce 1910, kdy byla otevřena nová budova s dílnami v Tyršově ulici podle projektu libereckého architekta Oskara Rösslera, kde sídlí do současné doby. V novém působišti nabízela dvouleté studium – tkalcovská a přádelnická větev. Zřízeny byly jednorocní abiturientské kurzy pro zvýšení kvalifikace absolventů jiných škol s maturitou, později i kurzy pro tovární mistry a techniky. Výuka se tehdy odehrávala v německém jazyce. Uvedený systém fungoval až do roku 1945. Po druhé světové válce školu přebírají čeští učitelé, nicméně dlouhou dobu nebyl jasně vyřešen statut školy. Až v roce 1954 dostává název Průmyslová škola textilní a nabízí čtyřleté studium ve dvou oborech, a to přádelnictví a tkalcovství. Zřízeny byly i dvě třídy večerní školy a mistrovské kurzy. Další pracoviště byla rozmístěna

v různých městech, později bylo zavedeno i dálkové studium. V roce 1977 došlo k rozšíření studia o obor výroba oděvů a prádla. V této době měla škola 400 až 500 studentů. V 80. letech 20. století pak došlo k další modernizaci vybavení školy (laboratoř, zkušebna textilních materiálů, tkanin a přízí) a byl postaven i nový učební pavilon. Po roce 1989 přicházejí jako reakce na celkové ekonomické a společenské změny hlubší změny učebních plánů. Výuka je rozšířena o předměty ekonomika, administrativa, informační a výpočetní technika, management aj.

V současnosti je **Střední průmyslová škola textilní** státní a formou denního studia nabízí vzdělávání ve dvou čtyřletých maturitních oborech:

ODĚVNICTVÍ – obor je široce profilován a zaměřen na:

- styling a design;
- navrhování a modelování oděvů;
- módní a obchodní poradenství zaměřené na oděvní trendy;
- management výroby a prodeje oděvů a doplňků, oděvní výroba.

TEXTILNICTVÍ – technicky a kreativně zaměřený obor poskytující vzdělání v oblastech:

- technické textilie – netkané textilie, nanovlákná;
- počítačový design;
- bytový textil;
- poradenství v oblasti textilu;
- textilní technologie.

Pro obor **Textilnictví** jsou v areálu školy rozsáhlé dílny s textilními stroji, na kterých se studenti mohou seznámit se základy tkalcovství, pletářství a přádelnictví. K dispozici je i dobře vybavená textilní laboratoř, která slouží ke zjišťování vlastností textilních materiálů. Textilní dílny i laboratoř bude třeba doplnit modernějším vy-

bavením ve spolupráci s firmami, nebo pomocí projektů podporujících technické vzdělávání.

Uplatnění absolventů: mistr textilních technologických provozů, poradce v oblasti jakosti a kvality textilu, textilní designér, odborný pracovník autorizovaných textilních zkušeben, nákupčí textilních materiálů pro různé textilní výrobce.

Obor **Oděvnictví** má k dispozici dvě učebny vybavené šicími stroji a další prostory, které doplňují výuku. Také zde je nutné nové vybavení dílen – využitím vlastních finančních zdrojů a pomocí projektů podporujících technické vzdělávání.

Uplatnění absolventů: oděvní technik v malých a středně velkých firmách, manažer obchodu – nákup a prodej oděvních materiálů, výrobků a doplňků, návrhář oděvů a doplňků, stylistka, vizuál(ka) v obchodních centrech, módní redaktor.

V rámci studia škola dále nabízí výuku cizích jazyků, a to anglického, německého, francouzského a ruského. Studenti rovněž mohou absolvovat studijní pobyty v českých a německých firmách a školách. Škola spolupracuje s textilními institucemi a firmami po celé ČR i v zahraničí. Pro ilustraci stačí uvést Technickou univerzitu v Liberci, Trenčianskou univerzitu Alexandra Dubčeka, Clutex – technické textilie, Vebu Broumov, Miletu Hořice, Jutu Dvůr Králové, Technolen Hlinsko, Mitop Mimoň, Elas Hrádek nad Nisou, Rieger Betten Görlitz, Velvetu Varnsdorf, Stap Vilémov, ELEVEN sportswear, Direct Alpine, Šenýr Bijoux.

Absolventi školy nacházejí uplatnění v nejrůznějších pozicích nejen v textilním, ale i automobilovém a stavebním průmyslu, v zemědělství či zdravotnictví, a to jak v ČR, tak EU.

Vedle základního výukového programu SPŠ textilní dále nabízí firmám a širší veřejnosti poradenství a semináře v oblasti oděvnictví a textilu, doplnění nebo navýšení odborného vzdělání, výstavy a přednášky.

Zvláštní pozornost si zaslouží spolupráce se základními školami. Od školního roku 2013/2014 SPŠ textilní pořádá projektové dny pro žáky základních škol v rámci projektu TechUp, kroužky textilních technik a konstrukce oděvů a kurzy modelingu a stylingu.

Vizí SPŠ textilní jako člena ATOK je prohlubování spolupráce s firmami a institucemi, které podporují technické textilní a oděvní vzdělávání. Cílem je připravit naše absolventy na místa s požadovaným středoškolským a vysokoškolským vzděláním.

Škola bude spolupracovat s firmami v Libereckém a Královéhradeckém kraji formou exkurzí studentů a učitelů, praxí studentů a stáží odborných učitelů, bude poskytovat poradenství a semináře v oblasti textilu pro textilní firmy a úřady práce. Spolu s Fakultou textilní Technické univerzity v Liberci bude využívat vybavení dílen a laboratoří obou škol k doplnění výukových programů i k společným odborným projektům a soutěžím.

SUMTEX CZ s.r.o.

Šumperk

Historie výroby textilu v místě sídla společnosti SUMTEX se začala odvíjet již v roce 1840. V té době byl za podpory tehdejších šumperských podnikatelů založen Spolek pro mechanickou přádelnu lnu a konopí, který zaměstnával až 600 lidí a jednalo se o první mechanickou přádelnu lnu na Moravě. V důsledku krize v roce 1877 zastavila výrobu a byla přebudována na mechanickou tkalcovnu. Jejích dvacet čtyři stavů reprezentovalo počátek rozvoje tkalcovské výroby na severní Moravě. Továrna byla součástí komplexu firmy Oberleithners Söhne a roku

1906 se rozšířila o tkalcovnu pro 288 stavů. Po roce 1946 se tento objekt stal závodem 03 n. p. Moravlen Šumperk se specializací na výrobu lněných tkanin. Začátkem 90. let byla výroba v závodě 03 ukončena a ten byl vyklizen a opuštěn.

Chátrající závod si v roce 1992 pronajali manželé Mrázovi s cílem udržet tradici textilní výroby v Šumperku, zhodnotit celoživotní zkušenosti a využít nově vzniklé příležitosti. V prosinci téhož roku byla založena společnost SUMTEX spol. s r.o., bez strojního vybavení, bez kapitálu a bez zaměstnanců. Řešení se v této situaci podařilo nalézt ve spolupráci s německou firmou, která přemístila část tkalcovské výroby do Sumtexu. Tato spolupráce byla oboustranně výhodná – Sumtex získal zakázky a strojní vybavení, německé firmě se podařilo snížit náklady. Na 130 stavech Sulzer dvojité šíře se tak do Šumperka vrátila výroba manšestru, která jej před 170 lety proslavila. Spolupráce vrcholila koncem roku 1995, kdy společnost

zaměstnávala 235 zaměstnanců a Sumtex se stal jedním z největších výrobců manšestru a speciálních těžkých smirkových tkanin v Evropě, s ročním objemem výroby 8 milionů metrů.

Celé toto období bylo poplatné počátečnímu nedostatku finančních prostředků, snaze o jejich získávání a charakterizuje ho život v nájmu a mzdové tkaní ve spolupráci s jedním klíčovým zákazníkem.

V roce 1994 byl podán privatizační projekt na přímý prodej, který vláda schválila, a výrobní prostory včetně vodní elektrárny byly společností Sumtex od Moravolenu odkoupeny na bankovní úvěr.

Spolupráce převážně s jedním obchodním partnerem se společností stala téměř osudnou. Roku 1996 se partnerská německá firma dostala do konkurzu a výroba v Sumtexu se během tří týdnů téměř zastavila. Bylo propuštěno 80 zaměstnanců, z velké části odvezeno strojní zařízení a firma náhle přišla o všechny nasmlouvané zakázky. Vedení začalo intenzivně pracovat na změně koncepce a rozhodlo se jít cestou zakázkové výroby. Zajišťovalo se širší portfolio zákazníků, rozšiřoval se nabízený sortiment, technické a technologické schopnosti společnosti, nakoupilo se strojní zařízení a především byl kladen důraz na budování obchodu. V tomto krizovém období Sumtex podržela konfekční a žakárská výroba pro firmu Lufthansa, kdy se v silné konkurenci stal na čtyři roky generálním dodavatelem ubrousků, napronů a dalších výrobků pro německou leteckou společnost.

Nová koncepce byla úspěšná, firmu se podařilo nejen stabilizovat, ale opět nastartovat její růst. V roce 2001 zaměstnávala na 270 zaměstnanců a vyvážela 90 % své výroby do šesti evropských zemí. Posílily se pozice na evropském textilním trhu. Všechny vytyčené cíle se podařilo uskutečnit.

V roce 2000 došlo k rozdělení firmy SUMTEX spol. s r.o. na dvě společnosti, a to SUMTEX CZ s.r.o. – textilní výroba a SUMTEX ENERGO, s r. o. – malá vodní elektrárna.

Stejně jako ostatní firmy evropského lehkého průmyslu byla i společnost SUMTEX CZ ohrožena postupným zaplňováním trhu levným zbožím z Východu. Problémy s odbytem vrcholily s nástupem krize. Vedení společnosti se rozhodlo situaci řešit restrukturalizací firmy, která spočívala v hledání rezerv, snižování nákladů a zvyšování výkonů. Součástí restrukturalizace bylo i postupné utlumení činnosti konfekce, která byla do roku 2007 velmi úspěšná.

Od roku 2009 se SUMTEX CZ specializuje na zakázkové tkaní rezných tkanin. Kromě tradičních tkanin uspokojuje firma požadavky zákazníků i v oblasti technických textilií. V roce 2012 byla vybudována tkalcovna na výrobu skleněných perlinek o kapacitě cca 5 milionů metrů za rok.

Sumtex CZ s.r.o. je rodinná firma. Kromě manželů Mrázových v ní pracují i jejich děti se svými partnery. Momentálně zaměstnává 120 pracovníků, z nichž řada ve firmě pracuje od jejího založení.

Současné fungování společnosti je postaveno na zkušenostech z minulých let, na schopnosti učit se, zvyšovat odbornost a technologickou všestrannost. Od vzniku firmy dokázali její zaměstnanci vyrábět rozsáhlý sortiment. Patří sem například žakárské hedvábné tkaniny na závěsy pro skandinávský trh; statisíce vyrobených metrů voálů různých šířek; luxusní košiloviny určené na světový trh; oděvní tkaniny z různých materiálů – lněné, vlněné aj.; potahové nábytkové tkaniny; z konfekční výroby to jsou domácí textil, ložní zboží včetně napínacích prostěradel, výrobky pro evropské hotelové programy; technické tkaniny pro nánosování, všívání a automobilový průmysl; technické tkaniny pro speciální pracovní oděvy, např. pro svářeče, pracovníky ropných plošin, hasiče apod.; těžké technické tkaniny na výrobu transportních pásů; průmyslové satény; podšívkové tkaniny z živočišných vláken (koží srst, koňské zíně); skleněné stavební perlinky. Většinu sortimentu Sumtex prodává v režném stavu, ale je schopen zajistit finální úpravu v úpravárnách, se kterými spolupracuje.

Tak v průběhu let vznikalo umění vyrobit téměř vše, co strojní zařízení umožňuje a zákazník potřebuje. Tato schopnost vychází především z odbornosti a umu zaměstnanců společnosti SUMTEX CZ, kteří jsou od počátku její páteří. Současně s důrazem na partnerství se zákazníky a komplexní nabídku služeb vzniká silná konkurenční výhoda, díky níž má společnost pevně postavení na evropském trhu.

Společnost stojí před řešením generační výměny na řadě postů. Její vizí je budovat otevřenou, učící se a prosperující organizaci, schopnou vytvářet kvalitní služby pro zákazníky, úzce spolupracovat a získávat důvěru všech obchodních partnerů a zaměstnávat spokojené a loajální pracovníky.

SVITAP J. H. J. spol. s r. o.

Svitavy

Textilní průmysl má ve Svitavách dlouhou tradici, která sahá až k roku 1516, kdy je v městských knihách uvedeno

jméno prvního soukeníka. V roce 1866 byla Heinrichem Klingerem založena zdejší první textilní továrna, která je považována za předchůdkyni firmy SVITAP.

V roce 1881 zmíněný Heinrich Klinger ke své firmě připojil mechanickou tkalcovnu juty, čímž vznikla k. k. Leinenwaarenfabrik. K roku 1890 se uvádí, že firma má 2400 zaměstnanců, přičemž sortiment jejich výrobků byl neobyčejně široký, od technických tkanin a konfekce, nepromokavé plachtoviny přes pogumované hadice, impregnované látky, pracovní oděvy až po vlakové záclonky a utěrky. Významná byla i vojenská výroba. Po vzniku Československa byla v roce 1919 zřízena pobočka firmy v Moravské Třebové. V průběhu světové recese let 1929–1933 se firma Klinger snažila aktivně čelit jejím důsledkům a v roce 1931 se rozšířila o nově vzniklé budovy tkalcovny a přípravný, které byly s původní továrnou spojeny železniční vlečkou. Dalším mezníkem pro firmu byl rok 1938, kdy jí po obsazení Rakouska převzala společnost K. H. Barthel. V té době vyvážela přes 40 % výrobků do zahraničí – USA, Francie, Německo, Polsko či do balkánských států. Po arizaci dostala název Spojené textilní závody K. H. Barthel a spol. Během druhé světové války byl podnik přeorientován převážně na válečnou výrobu a pracovali v něm hlavně totálně nasazení, váleční zajatci a lidé různých národností. Po válce byla 24. října 1945 firma zestátněna a stala se součástí Spojených továren technických tkanin národního podniku Lomnice nad Popelkou, přičemž se rozvíjí nový výrobní program se 750 zaměstnanci; v roce 1949 vzniká nový národní podnik Svitap, jehož páteří se stává svitavský závod doplněný o závody v Hlinsku, Golčově Jeníkově a Moravském

Krumlově. Výrobní program byl tvořen produkcí plachtovin a bavlněných transportních tkanin pro doly a gumárny. Zlomovým obdobím byl rok 1958, kdy se závody ve Svitavách, Hlinsku a Golčově Jeníkově staly součástí národního podniku Technolen v Lomnici nad Popelkou. Výroba byla zaměřena na těžší druhy tkanin a konfekce, převážně těžké ségely bavlněné i z umělého vlákna a jejich kombinací, lněné plachtoviny, celosvařované velkoobjemové vaky, POE plachtoviny, žebrované a přetlakové haly, netkané textilie.

Obrat k lepšímu začíná s rokem 1991, kdy se ředitelem tehdy státního podniku SVITAP Svitavy stává absolvent VŠCHT v Pardubicích se specializací na chemická vlákna, Ing. Jan Heřmanský.

Protože se Ing. Heřmanský stal klíčovou osobností pro další směřování firmy, je důležité stručně zmínit jeho profesní zkušenosti. Svou odbornou dráhu začínal v roce 1965 jako technolog v podniku Silon Planá nad Lužnicí, poté od roku 1971 pracoval jako vývojový pracovník podniku Vigona Svitavy a o tři roky později jako vedoucí státní zkušebny ÚZCHV Česká Třebová. Od roku 1976 zastával osm let pozici vedoucího výroby a technického servisu podniku Slovenský hodváb Senica nad Myjavou, aby

pak od roku 1984 působil jako výrobní náměstek Technolenu Lomnice nad Popelkou a následně jako ředitel Svitap Svitavy s.p. (v letech 1991–1993). Od roku 1993 až do současnosti je generálním ředitelem a jednatelem společnosti SVITAP J. H. J. spol. s r. o. Svitavy. Tento profesní exkurz dokládá značnou odbornou a zkušenostní způsobilost vrcholového managementu, kterou firma v období majetkoprávní změny dostala do vlnku.

Novodobé dějiny firmy se začínají odvíjet od roku 1992 založením společnosti SVITAP J. H. J. spol. s r. o. Svitavy dvěma společníky, a to již zmíněným Ing. Janem Heřmanským a Jiřím Janíčkem, která v roce 1993 zakoupila ve velké privatizaci podnik SVITAP. Od roku 1996 se pak Ing. Jan Heřmanský stává jediným vlastníkem firmy, což představuje nový podnět k jejímu rozvoji.

V roce 1999 se společnost rozšířila o provoz VIGONA KLASIK s výrobou příkrývek, pracovních keprů, technických tkanin, nábytkových a dekoračních tkanin a o rok později dokoupila další část společnosti VIGONA a.s., a to

prádelnu, netkané textilie a FHP mopy. K rozšiřování firmy SVITAP J. H. J. spol. s r. o. docházelo i v následujících letech, a to konkrétně v roce 2004, kdy byl zakoupen podnik Texilan s.r.o. Kežmarok (dříve známý pod názvem Tatraľan), a v roce 2008 byla zakoupena část firmy Fatra, a. s., konkrétně výroba syntetických usní a umělých koženek v Chropyni. Roku 2005 byl zahájen provoz linky na recyklaci termoplastických odpadů a o čtyři roky později pak výroba vázacích PET pásek pod obchodním názvem SVITAPET.

Novou výzvou pro firmu bylo využití nanotechnologií, přičemž v roce 2015 byla zahájena zcela nová průmyslová výroba nanovlákných membrán pro sportovní, outdoorové a armádní účely. Tuto unikátní nanovláknou membránu vyvinula společnost společně s Technickou univerzitou v Liberci. Díky unikátní nanovlákné struktuře s průměrem vláken do 150 nm má nanovlákná membrána NANOMEMBRANE o 20 milionů pórů na 1 cm² více než mikroporézní membrány a vzhledem

k tomu je schopna docílit unikátních vlastností, kterým nemohou konkurovat žádné jiné membrány na světě. Není tajemstvím, že nanovlákná membrána NANOMEMBRANE je podobná lidské pokožce a díky tomu se může pochlubit extrémně vysokou paropropustností neboli schopností odvádět tělesnou vlhkost od pokožky člověka do vnějšího prostředí. Navíc je membrána NANOMEMBRANE 100% větruodolná a hydrostatická odolnost může být vyšší i než 30 000 mm².

Vedle průmyslové činnosti společnost SVITAP J. H. J. spol. s r. o. posiluje i své obchodní aktivity – v roce 2006 otevřela podnikovou prodejnu MOZAIKA a v roce 2011 prodejnu v nákupní galerii Harfa v Praze.

Firma, jejíž motto zní „Vrací se nám zákazníci, ne výrobky“, je česká textilní společnost s tradicí, působící na trhu od roku 1992. Její sortiment zahrnuje výrobu a prodej technických tkanin (stanovky, plachtoviny, lnářské a filtrační tkaniny), technické konfekce (fóliovníky, stany, haly, plachty na míru), polyetylenových tkanin, obalových materiálů, podstřešních fólií, bytového textilu pod vlastními značkami Sleep Well® a Ovečka®, vázacího PET pásku, koženek a syntetických usní.

Zákazníkům nabízí rozsáhlý servis od výroby zboží na míru, barvení a úpravy tkanin až po nánosování textilu dodaného zákazníkem. Tato výroba a prodej jsou rozčleněny do pěti divizí, které kromě jedné divize v Chropyni sídlí ve Svitavách. Díky širokému sortimentu zboží je firma stále schopna úspěšně konkurovat na trhu a držet si na něm pevné místo.

Obchodní aktivity jsou úspěšně uskutečňovány po celém světě. Produkty firma vyváží do mnoha států Evropské unie, Evropy, Afriky, Asie, Severní a Střední Ameriky, Ruské federace... Unikátní výroba vyhovuje nejprísnějším požadavkům a nárokům zákazníků, a proto je společnost úspěšná ve výběrových řízeních armádních, bezpečnostních a záchranných složek.

Firma SVITAP J. H. J. spol. s r. o. usiluje o to být moderní, dynamickou a úspěšnou společností s pevným postavením na trhu, která zakládá svoji prosperitu a rozvoj na důvěře a spokojenosti nejen svých zákazníků, ale i zaměstnanců. Kvalitu dodávaných produktů považuje za základní předpoklad obchodního úspěchu. Snaží se vytvářet podmínky pro soustavné naplňování požadavků a očekávání zákazníků. Základním cílem je personální

oblasti je kvalifikace, rozvoj dovedností zaměstnanců, firemní kultury a kontinuita předávání zkušeností. Dobré postavení na trhu chce firma i nadále udržovat aktivní obchodní politikou, kvalitou dodávaných produktů, využíváním nových technologií, zkvalitňováním a rozšiřováním portfolia zákazníků v ČR i v zahraničí.

Společnost se neuzavírá jen do řešení vlastních firemních problémů, ale v osobě generálního ředitele Ing. Jana Heřmanského, který je významnou osobností oboru technických textilií, vystupuje a hájí zájmy celého odvětví. Z pozice prezidenta klastru technických textilií CLUTEX a z pozice viceprezidenta ATOK se Ing. Heřmanský přímo účastnil na tvorbě koncepce a směřování oboru technických textilií v České republice i v zahraničí. Jeho dlouhodobé životní cíle jsou mnohem vyšší, řídí se osobní filozofií tradičních hodnot a mottem „I poctivou prací se dají vydělat peníze“. Vždy usiloval o udržení textilního průmyslu v naší zemi a zvyšoval jeho hodnoty i v době největší konkurence zahraničních společností. Jako spolupracovník odborných škol se podílel na výchově mladé generace textilních odborníků.

Technická univerzita v Liberci

Fakulta textilní

Liberec

Textilní problematika se na akademické půdě objevuje již 110 let. Ve druhé polovině 19. století potřeboval rychle se rozvíjející průmysl, včetně průmyslu textilního, vzdělané špičkové odborníky. V roce 1899 byla založena „technická“ v Brně a o dva roky později tam byly poprvé vypsané přednášky o textilních vláknech a technologiích. Když byla v roce 1950 brněnská technika nahrazena Vojenskou technickou akademií, přešel veskrze civilní textilní obor nejprve do Prahy na ČVUT a po dvou letech definitivně zakotvil na vysoké škole v Liberci. Nejprve byl studován na strojní fakultě, ale v roce 1960 byla založena samostatná **Textilní fakulta** nynější Technické univerzity v Liberci. Struktura nabízených oborů vycházela z potřeb tehdejšího textilního průmyslu a byla zaměřena především

na klasické technologie z oblasti předení, tkaní a pletení. Kromě denního studia, které tehdy každoročně ukončovalo kolem 200 studentů, bylo v roce 1976 otevřeno dálkové studium textilní fakulty v Popradu. Postupem času se přesunulo do Žiliny a do Košic a nakonec bylo v roce 1983 otevřeno v Ústí nad Orlicí.

Hlavní činnosti fakulty jsou především v oblasti pedagogické, vědecko-výzkumné a zahraniční spolupráce. Fakulta textilní TUL zaměstnává více než stovku zaměstnanců a dále se dělí na šest kateder, a to designu (KDE), hodnocení textilií (KHT), netkaných textilií a nanovlákných materiálů (KNT), materiálového inženýrství (KMI), oděvnictví (KOD) a textilních technologií (KTT).

Fakulta poskytuje ucelené vzdělání ve spektru studijních programů spjatých s textilními materiály a technologiemi na bakalářském, magisterském i doktorském studiu jako jediné vysokoškolské pracoviště v České republice. Opírá se přitom o kvalifikované akademické pracovníky a studenty doktorských studijních programů. Nabízí tvořivé prostředí, založené na spolupráci odborníků s kompetencemi v širokém zastoupení technicky i výtvarně orientovaných oborů.

Bakalářské studijní obory mají standardní dobu studia tři roky a jsou úžeji profesně a více prakticky zaměřeny. Absolventi se mohou uplatnit ve výrobních i obchodních organizacích různých velikostí. Mohou pokračovat ve studiu v navazujících magisterských studijních programech, jejichž odborné zaměření umožňuje uplatnění v jakémkoliv odvětví textilního a oděvního průmyslu,

výzkumu a vývoje, ve výrobních družstvech a drobném podnikání, ve sféře obchodu s textilním zbožím i v odborném školství. Standardní doba studia je ve všech oborech dva roky. Absolvent získá titul inženýr.

Od akademického roku 2015/2016 bude otevřeno také magisterské studium pětileté, na které budou moci studenti nastoupit ze středních škol. To bude vhodné pro studenty, kteří se chtějí věnovat oboru na vyšší technické úrovni již od začátku vysokoškolského studia a především bude vhodné pro cílevědomou a důslednou přípravu excelentních vědeckých pracovníků s hlubokými teoretickými znalostmi.

Doktorské studium je určeno pro absolventy magisterských studijních programů fakulty textilní a jiných fakult s materiálově orientovaným zaměřením. Standardní doba studia je čtyři roky a je nejvyšší formou vzdělání pro přípravu tvůrčích a vědeckých pracovníků. Úspěšným složením státní doktorské zkoušky a obhájením disertační práce získá absolvent titul doktor.

Technická univerzita v Liberci získala certifikát Diploma Supplement Label platný na období 2014–2016. Dodatek k diplomu (Diploma Supplement) je vydáván na FT TUL zdarma společně s diplomem po absolvování bakalářského, magisterského a doktorského studijního programu. Univerzita získala také prestižní certifikát Evropské komise ECTS Label na období 2011–2014 a důsledně jej používá ve všech studijních programech bakalářské a magisterské úrovně, což zaručuje efektivní využívání mezinárodních mobilit.

Fakulta je také způsobilá k vedení habilitačních a profesorských řízení. V rámci celoživotního vzdělávání nabízí pořádání kurzů s textilní a oděvní tematikou spadající do postupně vznikajícího oboru vlákenné inženýrství. Pro potřeby textilních a oděvních podniků je možno kombinovat různá témata podle konkrétních požadavků firem a organizací. Fakulta textilní dává každoročně prostor zástupcům textilních firem, aby prezentovali pracovní možnosti ve svých podnicích ať v rámci pracovních workshopů ve firmách spojených s exkurzemi, nebo specializovaných seminářů a burz pracovních příležitostí.

Vědecko-výzkumné aktivity vycházejí z dlouhodobého záměru FT TUL. Podporovány jsou zejména ty, které jsou v souladu s rychle se vyvíjejícími trendy výzkumu. Vědecká a výzkumná práce navazuje především na směry, v nichž má fakulta tradičně vysokou úroveň a kvalitní personální zázemí a kde je vysoká pravděpodobnost získání finanční podpory z různých grantových zdrojů. Rozvoj fakulty v oblasti vědy a výzkumu je orientován především do těchto oblastí:

Nové materiály. Výzkum, vývoj aplikací nových materiálů v oblasti oděvních a technických textilií, vývoj kompozitních struktur s obsahem anorganických vláken, nanočástic a textilních výtzuží, konstrukce a hodnocení inteligentních textilií.

Metrologie a nové metody hodnocení jakosti. Modelování vlastností vlákných a textilních útvarů s využitím počítačově podporovaného projektování, rozvoj metod pro hodnocení komfortu textilií, hodnocení jakostních parametrů, komfortu textilií a vad na textiliích.

Pokročilé textilní technologie. Modifikace a rozvoj technologií pro zpracování nových materiálů, nové zdroje energie a nová transportní média v textilu, interdisciplinární použití textilií, použití optických vláken a materiálů s tvarovou pamětí pro technické výrobky, vývoj v oblasti textilních čidel a čidel vhodných pro použití v textiliích. Ekologické aspekty nových technologií.

Použití nanotechnologií. Výzkum, vývoj a použití nanotechnologií v textilu, výroba a použití nanovláken a nanovlákných struktur, aplikace nanočástic pro speciální efekty.

Textilní fakulta TUL realizuje tvůrčí činnosti v oblastech, jako je základní výzkum, aplikovaný výzkum včetně smluvního výzkumu, inovační činnosti v rámci

doplňkové činnosti a formou zakázek, transfer poznatků do aplikační sféry, a to transfer technologií a transfer poznatků, a v neposlední řadě uměleckou tvůrčí činnost.

Fakulta dlouhodobě spolupracuje s řadou univerzit z celého světa, které se zabývají textilní problematikou. Mezinárodní kontakty jsou prohlubovány řešením společných projektů, přípravou a organizováním vzájemných setkání a seminářů. Je zapojena do mezinárodní spolupráce včetně výuky v cizích jazycích, mobility učitelů a studentů, nabídky studia v cizím jazyce a je partnerem při spolupráci s výzkumnými institucemi i podnikatelskou sférou. Fakulta je zakládajícím členem klastru Technické textilie (CLUTEX), členem Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu (ATOK) a České technologické platformy pro textil (ČTPT). Textilní fakulta je také řádným členem Mezinárodní asociace textilních fakult AUTEX a světové textilní akademie Textile ACADEMY, Winthertur. Všechny studijní programy fakulty jsou akreditovány Evropskou federací inženýrských národních asociací FEANI (absolventi mohou získat po splnění dalších podmínek /inženýrské praxe/ titul EURING) a profesní organizací The Textile Institute Manchester. Jako člen ATOKu je účastna jednání EURATEXu (European Apparel and Textile Confederation).

Často používanou formou spolupráce s praxí je zadávání aktuálních témat pro řešení závěrečných a semestrálních prací studentů, které jsou vedeny přímo ve firmách. Důvodem je nejen řešení aktuálních potřeb praxe, ale také snaha připravit studenty na jejich profesi a umožnit jim získat praktické zkušenosti. Na fakultě jsou pravidelně organizovány jak mezinárodní, tak i národní konference a odborné semináře. Pravidelně jsou na vybraných akcích zveřejňovány novinky z oboru a původní výsledky související běžně s řešením projektů, grantů a mezinárodních spoluprací. Odborníci fakulty jsou členy vědeckých komisí řady významných mezinárodních konferencí. V rámci umělecké tvůrčí činnosti fakulta garantuje činnost univerzitní Galerie N v Jablonci nad Nisou, kde pořádá výstavy vlastní tvorby, studentské tvorby i řady zvaných hostů.

Fakulta textilní TUL hodlá být i v budoucnu mezinárodně respektovanou fakultou poskytující elitní magisterské a doktorské vzdělání v textilních a příbuzných oborech a doplňovat je jak akademickým, tak v některých oborech

i profesně orientovaným bakalářským studiem a kvalitními programy celoživotního vzdělávání. Dále potvrdí své místo mezi fakultami zabývajícími se výzkumem a další tvůrčí činností v ČR, Evropě i ve světě. V oblasti výzkumu a vývoje a další tvůrčí činnosti posílí jak spolupráci s průmyslem, tak s dalšími partnery, bude vytvářet podmínky pro transfer technologií a znalostí, a to prostřednictvím kvalitní výzkumné a vědecké práce, inspirativní a tvořivé výuky a vytvářením náročného a také otevřeného, svobodného a vlivného univerzitního prostředí.

Vize bude naplňována pomocí nabídky studijních programů ve všech existujících formách a vytvářením nových atraktivních studijních programů, také rozvíjením možnosti celoživotního vzdělávání v perspektivních oborech. Mimoto bude usilovat o zvýšený podíl kvalitních zahraničních studentů, o účast zahraničních odborníků ve výuce a podporovat individuální mobility doktorandů a mladých vědeckých pracovníků.

Procesy výzkumu a vývoje bude fakulta podporovat a rozvíjet pomocí prostoru pro rozvoj originálních myšlenek činností vědeckých týmů při řešení společných mezinárodních a externích výzkumných projektech a grantech. Pro dosahování výše uvedených cílů (vzdělávání, výzkum a další tvůrčí činnosti) bude svým zaměstnancům vytvářet kvalitní a efektivní prostředí, bude je podporovat v rozvoji kvalifikace a motivovat je ke vzniku nových projektů, námětů a záměrů.

Tessitura Monti Cekia s.r.o. Borovnice u Staré Paky

Tessitura Monti Cekia s.r.o., která byla založena v roce 2000 italskou společností Gruppo Tessile Monti S.p.A., se zabývá výrobou košilovin pro zahraničního partnera, firmu Tessitura Monti S.p.A. v Itálii. Tato její rozhodující činnost byla zahájena ke dni 9. července 2002 po koupi nemovitostí, strojního zařízení a po převzetí pracovníků od společnosti Milerba s.r.o. v Borovnici u Staré Paky. Společnost měla základní kapitál 100 tisíc Kč, 99 pracov-

níků a při tržbách 65 mil. Kč dosáhla za necelé druhé pololetí roku přes 8 mil. Kč zisku.

V roce 2003 byl mateřskou společností základní kapitál navýšen o 39,9 mil. Kč kapitalizací pohledávky na celkovou výši 40 mil. Kč. V průběhu roku byla uskutečněna koupě textilního závodu ve Studenci, vyrobilo se 1,773 mil. metrů košilovin, tržby dosáhly 230 mil. Kč a společnost hospodařila se ziskem více než 24,5 mil. Kč.

Významný byl rok 2004. Firma začala s rekonstrukcí závodu ve Studenci, který v předchozím roce koupila od firmy Texlen. Do dubna zde Texlen dokončoval výrobu, poté bylo možné pokračovat v rekonstrukci areálu. Od června se začala navážet technologie a provádělo se školení některých zaměstnanců přímo v mateřském závodě v Itálii a zbytku zaměstnanců v závodě domácím. Ve Studenci byl zachován původní čtyřsměnný provoz po dvanácti hodinách. Do konce roku se podařilo zprovoznit veškerou technologii, tj. 60 tkalcovských strojů, naváděcí automat, čtyři snovací stroje, sklad příze, soukací stroje a ostatní zařízení nezbytné pro provoz závodu.

V Borovnici pokračovala výroba beze změn v plné kapacitě. Celkově již ve firmě pracovalo 224 zaměstnanců, tržby dosáhly téměř 284 mil. Kč a zisk 14,4 mil. Kč.

Počátkem roku 2005 byla rekonstrukce závodu ve Studenci ukončena a v tkalcovně se naplno rozeběhla výroba. Budova bývalé konfekce se přestavbou proměnila v areál vzorkovny. Byly instalovány vzorkové snovací stroje Karl Mayer a Suzuki, 24 tkacích strojů Saurer a sklad příze. Vzorkovna tak začala sloužit ke tkaní nových vzorků tkanin nabízených zákazníkům.

Firmě se podařil naplnit plánovaný počet 379 pracovníků. V závodě v Borovnici probíhala výroba bez výjimečných událostí, byla zahájena pouze částečná výměna klimatizace. Hospodaření tohoto roku skončilo dosažením tržeb v celkové výši 561 mil. Kč a vytvořením zisku před zdaněním v hodnotě 59,2 mil. Kč.

V roce 2006 byla zahájena výměna výrobní technologie závodu v Borovnici, která spočívala v nákupu 72 nových tkalcovských strojů firmy Picanol a dále v rekonstrukci klimatizace a celkové rekonstrukci budovy tkalcovny. Staré tkalcovské stroje byly sešrotovány.

V závodě ve Studenci se zahájila výstavba nové haly přípravné a byl rozšířen sklad příze. Byly nakoupeny čtyři snovací stroje Benninger a šlichtovací stroj od stejné firmy. Provádělo se zaučování nových pracovníků na nové technologie.

V polovině roku byla schválena investiční pobídka na slevu na daních ve výši 103,08 mil. Kč. Vzhledem ke změně ekonomické situace od roku 2008 však nemohla být čerpána. Celkové tržby dosáhly hodnoty 604 mil. Kč a zisk po zdanění 55,1 mil. Kč. V obou závodech pracovalo 422 zaměstnanců. Všechny změny během tohoto roku směřovaly k tomu, aby firma byla schopna v dalším roce vyrobit cca 7,5 mil. běžných metrů tkanin.

V průběhu roku 2007 byla dokončena výměna výrobní technologie závodu ve Studenci a dokončena instalace 72 tkalcovských strojů Picanol v Borovnici. Firma se od počátku roku potýkala s problémem náborem nových pracovníků do obou závodů a jejich fluktuací. Proto nedosahovala předpokládaných výrobních a ekonomických úkolů.

Stav se podařilo napravit ve druhé polovině roku. Výroba v provozu vzorkovna probíhala beze změn.

Celkově bylo vyrobeno 7,207 mil. běžných metrů rezných tkanin v hodnotě 715,2 mil. Kč. Zisk dosáhl 37,3 mil. Kč po zdanění s průměrným počtem 503 pracovníků. Základní kapitál byl navýšen na 150 mil. Kč.

Počátkem roku 2008 se podařilo ukončit zaučování nových pracovníků, a tím začít plnit plánované úkoly. Vzhledem k mezinárodní ekonomické situaci bylo v dubnu 2008 rozhodnuto z odbytových důvodů snížit počet tkalcovských strojů ve Studenci z plánovaných 60 na 36, a tím omezit výrobní kapacitu. Omezení nebylo dostatečné, proto došlo k omezení výroby o sobotách a nedělích. V říjnu bylo v rámci restrukturalizace rozhodnuto, že výroba od roku 2009 pojede pouze pět dnů v týdnu. Došlo i na výpovědi nadbytečným zaměstnancům; do konce roku jich bylo propuštěno 50. Situace se odrazila ve výsledcích roku: výroba 5,953 mil. metrů rezných tkanin v hodnotě 576 mil. Kč se ztrátou 50 mil. Kč.

V roce 2009 zavedla firma nový směnný cyklus, aby vyhověla dodacím lhůtám zákazníků. V období zvýšeného zájmu se pracovalo šest dnů v týdnu, v období zmenšeného zájmu pak pouze čtyři dny. Došlo ke stabilizaci výrobního cyklu a ustálení personálu. Vyrobito se 3,840 mil. metrů tkanin a 1,090 mil. metrů připravených osnov pro Itálii. Firma zaměstnávala 368 pracovníků, dosáhla 539,4 mil. Kč tržeb a ztráty 21,7 mil. Kč.

Rok 2010 se ukázal jako náročný z hlediska organizace práce. Firma zavedla nový směnný cyklus, aby maximálně vyhověla zákazníkům v požadovaných termínech. Během roku se střídaly počty směn v závislosti na vzorkovém nebo běžném období, a to jak ve vzorkovně, tak v běžné produkci. Roční tržby dosáhly 516 mil. Kč se ztrátou 5,4 mil. Kč.

V dubnu 2011 byl zaveden nepřetržitý sedmidenní pracovní cyklus ve čtyřech směnách vzhledem ke zvýšení poptávky po našich výrobcích a dalšímu zkrácení dodacích lhůt. Bylo přijato 36 nových pracovníků v různých profesích a jejich počet tak ke konci roku činil 424. Společnost hospodařila s tržbami 622 mil. Kč a účetní ztrátou 5,8 mil. Kč.

V roce 2012 nedošlo k žádným zásadním změnám v organizaci, výroba pokračovala v nepřetržitém sedmidenním pracovním cyklu ve čtyřech směnách, firma zaměst-

návala 414 pracovníků. Celkové tržby činily 575 mil. Kč a ztráta 20,5 mil. Kč.

Koncem roku 2013 rozhodla valná hromada společnosti Gruppo Tessile Monti S.p.A. o změně svého obchodního podílu. Ponechala si 56 % ve výši 84 mil. Kč a vlastníkem 44% podílu v hodnotě 66 mil. Kč se stala společnost Tessitura Monti S.p.A. Roční tržby dosáhly 608 mil. Kč, bylo vyrobeno 3,964 mil. metrů rezných tkanin se ziskem 8,1 mil. Kč, stav pracovníků se ustálil na 422.

V průběhu roku 2014 došlo ke koncentraci dvou výrobních závodů do jednoho z důvodu snížení nákladů. Tkalcovské stavy z Borovnice se přestěhovaly do prostor ve Studenci.

Došlo k dalšímu převodu podílu mezi společníky, nově byl navýšen podíl Tessitura Monti S.p.A. na 85 % ve výši 127,5 mil. Kč. Celkové tržby činily 568 mil. Kč, bylo vyrobeno 3,914 mil. metrů tkanin se ziskem 7,8 mil. Kč. Zaměstnávali jsme 381 pracovníků. K dnešnímu dni má firma 88 tkalcovských strojů ve výrobě a 24 ve vzorkovně.

Vizí firmy je pokračovat ve výrobě v České republice při zachování výrobní kapacity cca 3,5 mil. metrů tkanin pro košile.

TEXSR s.r.o. České Budějovice

Vznik společnosti **TEXSR** je datován rokem 1990. Myšlenka soukromě podnikat v textilním průmyslu je spojena se jménem Jaroslava Šrajera a jeho rodiny, jejíž tradice v oboru sahá až do daleké historie podkrkonošských tkalců, tedy minimálně do 19. století. Konkrétní kroky k zahájení výrobní a podnikatelské činnosti byly složité, chyběly totiž jakékoli předchozí zkušenosti. Bylo nutné se co nejrychleji orientovat v tom, co je nezbytné k fungování rodící se firmy, to vše navíc v rychle se měnících podmínkách porevoluční doby a s ní související ekonomické transformace. Kromě nemalých finančních prostředků bylo nutné zajistit výrobní a skladovací prostory, zásoby materiálu a v neposlední řadě i tým lidí, kteří byli ochotni podílet se na budování firmy.

Jednou z nejdůležitějších věcí bylo najít směr, kterým se firma bude ubírat. V té době procházel nejen textilní průmysl radikálními změnami, a bylo proto logické

zaměřit se na to, co na trhu chybělo. Firma se soustředila na tři základní obchodní hodnoty: servis, rychlost a kvalitu. Významným krokem byly i první kontakty a spolupráce s Asociací textilního-oděvního-kožedělného průmyslu.

V průběhu 90. let, a stejně tak i po roce 2000 procházela společnost Texsr příznivým vývojem. Podařilo se realizovat řadu důležitých investic a veletržní činnost firmy se

kromě tuzemska zaměřila i na zahraničí. Výsledkem těchto snah byly například úspěšné prezentace na veletržích ve Frankfurtu nad Mohanem, Moskvě a dokonce i v Pekingu. Značná pozornost byla vždy věnována kvalitě personálního obsazení a technickému rozvoji zejména v oblasti konfekčního zpracování.

Z materiálů jde hlavně o froté a s ním související výrobu županů. Firma získala několik ocenění na veletrhu STYL v Brně a pozitivně lze hodnotit i práci v klastru Clutex, v jehož rámci se společnost Texsr mohla zapojit do spolupráce s dalšími textilními firmami a podílet se na realizaci významných projektů, které by vlastními kapacitami nebyla schopna obsáhnout.

Na jaře roku 2014 se zakladatel společnosti Texsr s.r.o., Jaroslav Šrajcer, rozhodl společnost prodat a ponechat její další rozvoj nastupující generaci. Firma s tradicí, která se dlouhodobě a úspěšně zabývá navrhováním a výrobou hotelového textilu, ideálně zapadala do obchodních plánů a snah o rozšíření textilní skupiny exministra průmyslu a obchodu České republiky Martina Kuby a jeho dlouholetého přítele a obchodního partnera Adama Kotalíka, kteří se touto akvizicí stali novými majiteli a jednatelem společnosti.

Ta se i pod novým vedením hodlá profilovat jako specialista na hotelový, wellness a reklamní textil a vybavení koupelen. Mezi jedny z klíčových produktů patří luxusní a funkční župany, které Texsr vyrábí a dodává jak hotelům a wellness zařízením, tak i koncovému zákazníkovi. Hotelům pak firma dále nabízí i dodávku vysoce kvalitních lůžkovin všech druhů, ubrusů, prostírání, multonu, napronu, rautových sukni, ručníků, osušek, koupelňových předložek, dekoračních a potahových tkanin či textilních reklam.

V současné době Texsr zásobuje klienty nejen v České republice, ale i na Slovensku a snažíme se výrazněji proniknout na další zahraniční trhy. Jsme si dobře vědomi, že veškeré produkty společnosti se vždy vyznačovaly vysokou kvalitou materiálů i zpracování. Kvalita produktů zůstává i nadále naší prioritou, zároveň však klademe důraz na inovace, moderní technologie a módní trendy, a to nejen v oblasti výroby, ale i v přístupu k zákazníkovi.

Důkazem může být například spoluautorství unikátního funkčního materiálu PROWELL®, na který má

TEXSR s.r.o. ochrannou známku. Díky svým revolučním vlastnostem umožňuje PROWELL® výrobu županů s nižší hmotností, vyšší savostí a rychlejším odpařením vlhkosti. Vymyšlení a zkonstruování tohoto materiálu bylo možné jen díky spolupráci s Technickou univerzitou v Liberci a výrobcem této tkaniny – společností Veba

Broumov (Papillons a.s.). Revoluční produkty z Prowellu je vzhledem k unikátní struktuře možné na přání zákazníka doplnit i jmény, monogramy nebo logem či ornamentem z originálních krystalů Swarovski, a župan tak může být jedinečným jak pro hotely, tak pro koncového zákazníka. Nabídkou velikostí a střihů produktů jsme schopni uspokojit jednotlivce i rodinu s dětmi.

Společnost TEXSR s.r.o. také dlouhodobě spolupracuje se špičkovou českou módní a designérskou firmou E.daniely, která mimo jiné stojí za návrhem oděvů personálu českého pavilonu na výstavě EXPO 2015 v italském Miláně. Nechali jsme se proto tímto návrhem volně inspirovat a chceme výrobky společnosti TEXSR i nadále prezentovat v českých barvách, s důrazem na detail.

Důvodem účasti na výstavě EXPO 2015 byla jednak vysoká prestiž této akce, zároveň však i víra v tradici a kvalitu našich textilních výrobků, které zajiště existují v mezinárodním srovnání, a mohou tak důstojně reprezentovat Českou republiku a český textilní průmysl.

Již nyní je společnost díky materiálu PROWELL®, spolupráci s předními módními návrháři a investicím do moderních technologií jedním z průkopníků inovativních přístupů v českém textilním průmyslu. Ve spojení módního vzhledu s unikátní funkcí našich produktů proto vidíme i budoucí cestu rozvoje společnosti TEXSR.

Nadále je naší snahou dodávat a produkovat kvalitní výrobky s vyšší přidanou hodnotou nejen v podobě kvality materiálů, ale také ve flexibilitě dodání, osobním přístupem či poprodejním servisu – rychlém vyřešení případné reklamace, pravidelném kontaktu s klientem, reakcí na zpětnou vazbu a podobně.

Jedním z našich budoucích projektů, na kterém spolupracujeme s píseckým Jitexem, je například výroba pleteniny s podobnými vlastnostmi jako u materiálu PROWELL®, která by použití Prowellu výrazně rozšířila a jako funkční materiál by byla dobře využitelná například v oblasti sportu.

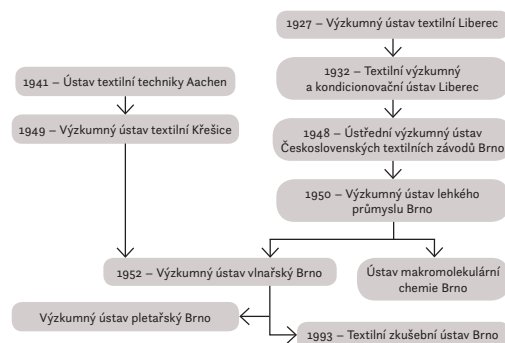
Textilní zkušební ústav, s.p. Brno

Historie textilního zkušebnictví u nás je barvitá, plná změn názvů, spojování a rozdělování institucí, což vyplývá z faktu, že Česká republika patří mezi země s nejdélejší tradicí zkoušení textilu v Evropě. Při pátrání v minulosti nám významně pomohl Ing. Bohumil Reichstädter, CSc., který zmapoval historii oboru, a napomohl tak ke vzniku přehledného schématu.

V roce 1927 v Liberci otevřený Výzkumný ústav textilní byl první organizací, která se plně a všestranně věnovala zkoušení textilu. Ústav byl zcela samostatný a řídilo jej

zvláštní kuratorium složené ze zástupců výrobců. Další vývoj ústavů věnujících se zkoušení a výzkumu ve vztahu k textilu je poznamenán snahou o vysokou specializaci a zaměřením na výzkum konkrétní textilní suroviny, jejích vlastností, inovačních technologických postupů a aplikací a je zjednodušeně znázorněn následujícím obrázkem.

Postupné snahy o specializaci podnítily vznik Výzkumného ústavu vlnářského (VÚV), který byl založen v roce 1952. Ten se brzy stal významnou složkou československého textilního výzkumu – zvláště svou orientací na výzkum vlastností, zpracování a použití chemických, především syntetických vláken a nových principů výroby netkaných textilií. Výzkumná činnost byla tak rozsáhlá, že se z VÚV oddělil ještě Výzkumný ústav pletářský. V té době vznikaly i další oborové ústavy a každý z nich si budoval zkušebny podle svého zaměření.

Vzhledem k rozsahu hodnocených výrobků byla ale zkušebna VÚV největší v textilním oboru. Proto se v roce 1967 stala pověřenou oborovou zkušebnou Státní zkušebny č. 219 při Ústavu bytové a oděvní kultury a od roku 1979 rezortní zkušebnou vlnářského průmyslu. Stala se také první zkušebnou v bývalém Československu, která byla akreditována podle evropských norem, a to již v roce 1990.

V období transformace VÚV převzala Akreditovaná zkušební laboratoř Oborové normalizační středisko z GŘ Vlnářského průmyslu a v roce 1992 se stala nezávislou organizací. Podařilo se splnit požadavky evropských norem na nezávislost certifikačních orgánů a od března roku 1993 nese organizace název **Textilní zkušební ústav (TZÚ)**. Akreditace zkušebny, certifikačního orgánu pro

výrobky, pro systémy jakosti (ISO 9001) i systémy environmentálního managementu (ISO 14001), vedly k autorizaci ústavu. V duchu dodržování tradic TZÚ převzal autorizaci Státní zkušebny č. 219, rozšířil ji o technické textilie a po vstupu ČR do Evropské unie se stal také Notified body.

Současnost TZÚ je do značné míry poznamenána restrukturalizací celého odvětví, nicméně si organizace zachovala svoji vysokou profesionalitu a odbornou úroveň. Naší snahou je poskytnout všechny potřebné služby pod jednou střechou, takže ústav má nejširší nabídku zkoušek pro textilní produkty v České republice. Na evropské úrovni patří co do rozsahu akreditace a počtu zkoušek mezi přední ústavy. Významně se rozvinulo přímé zapojení do tvorby evropských norem a rozrůstající se mezinárodní spolupráce, které přináší do ústavu aktuální informace.

Za téměř devadesát let se také změnila skladba zkoušek. V počátcích bylo tak rozhodující zjišťování obchodní hmotnosti, že se kondicionování dostalo do názvu jednoho z prvních ústavů. S nástupem chemických vláken se otevřela široká problematika nových technologií a směsování. Pro zkušebnictví to byl úkol, jak hodnotit řadu nových zpracovatelských a užitných vlastností. Rozhodování expertů založené na zkušenostech s klasickými přírodními materiály a subjektivním hodnocením omaku bylo nahrazováno objektivními metodami zkoušení a měření. Nejfrekventovanějšími zkouškami se stala nemačkování a odolnost proti žmolování. Používaly se chemické úpravy, které jsou z dnešního pohledu nepřijatelné.

VeBa

Dlouhá historie zavazuje nás všechny k udržování tradic kvality, současně ale je třeba obor neustále posouvat, tak aby české textilní zkušebnictví bylo stále na světové úrovni.

TZÚ neustále sleduje potřeby oboru a snaží se aktivně ovlivňovat také vnější podmínky účasti na tvorbě technických předpisů i na úrovni EU. Je v současnosti leaderem zkušebnictví a certifikace v oboru. V rámci experimentálního vývoje spolupracuje s řadou podniků v klastru technických textilií a v klastru českých nábytkářů. Z dalších aktivit stojí za zmínku úsilí o zajištění odborného vzdělávání tam, kde selhává školský systém, a to vytvářením Centra textilních a oděvních kvalifikací.

Akreditovaná zkušební laboratoř dělá stále čest svému číslu v akreditaci 1001 a nabízí několik set zkoušek pro takřka všechny druhy textilních výrobků. Stěžejní problematikou zkušebnictví je v současné době bezpečnost, a to nejen zjišťování škodlivin, ale i nehořlavosti a životnosti technických textilií. Do centra zájmu se dostává high-tech, o čemž svědčí akreditace Úřadu pro civilní letectví, a hygiena, kvůli níž jsme vybudovali i mikrobiologickou laboratoř a laboratoř testování outdooru. Na zkoušení navazuje certifikace a značení CE včetně certifikace řízení výroby. Certifikační orgán pro výrobky č. 3044 sice nebyl mezi prvními akreditovanými, ale dokázal získat pro ústav autorizaci AO 219 i notifikaci pro EU NB 1021.

Certifikační orgán pro systémy řízení byl až třetí v historii akreditace u nás, ale jeho číslo 3003 zaujímá vedoucí

postavení v certifikaci textilních podniků. Certifikoval v oboru víc podniků než všechny tzv. renomované organizace dohromady. V certifikaci průmyslových prádelen nemá v podstatě konkurenci. Naší předností je tradiční znalost oboru a mezinárodně uznávaná kvalifikace auditorů (Global Senior Auditors IQNet).

O vysoké kvalifikaci, zkušenostech a autoritě pracovníků ústavu svědčí také to, že je soudně znaleckým ústavem. Nabídka služeb TZÚ by nebyla kompletní bez informací o nových technických normách, které zajišťuje Centrum technické normalizace. Podílíme se také aktivně na tvorbě evropských norem a mezinárodních norem ISO.

Překotný rozvoj oboru také vyžaduje neustálé doplňování znalostí, a proto ústav nabízí i vzdělávání založené na výsledcích mezinárodních projektů Leonardo da Vinci, kterých se účastní. Pomáháme oboru nejen tím, že vzděláváme cílové skupiny, které textil prodávají nebo dále zpracovávají, ale začínáme už u školní mládeže. Pořádáme pravidelná školení nejen pro manažery kvality, ale i pro obchodníky, kterým předáváme zkušenosti soudních znalců z řešení reklamací. Máme zpracovaný ucelený soubor vzdělávání pro základní textilní profesní kvalifikace pro prádelny a čistírny i pro čalouníky.

Ke všem těmto činnostem je třeba mít ty nejnovější poznatky, které jsou k dispozici ve sféře výzkumu. Proto se ústav podílí také na výzkumu aplikací nanočástic a nanovrstev. Dynamický rozvoj v textilním průmyslu, neustále nové poznatky a aplikace vedou k potřebě výzkumu. TZÚ se spolu s univerzitami podílí na výzkumu v oblasti aplikací nanočástic v textilu, kde byl velmi úspěšný a z projektu vzešel patent. Dalším projektem byl výzkum povrstvování textilních materiálů pomocí atmosférického plazmatu.

Akreditované orgány TZÚ se zavázaly podpisem Etického kodexu Českého institutu pro akreditaci k dalšímu rozvíjení kvality a profesionality svých služeb.

I do budoucna musíme neustále posilovat pozici lídra v oborovém zkušebnictví a certifikaci a schopnost sledovat výsledky výzkumu a vývoje spolu s trendy v dalším odborném vzdělávání.

Posláním TZÚ je poskytovat nestranně a nezávisle kvalitní a komplexní služby všem stranám zaintereso-

vaným v textilním distribučním řetězci včetně souvisejících oborů.

VEBA, textilní závody a.s. Broumov

Historie řemeslné výroby textilu – zejména sukna a plátna – na Broumovsku a Policku započala na přelomu 13. a 14. století. Na tuto bohatou tradici textilní výroby navazuje a unikátním způsobem ji rozvíjí akciová společnost **VEBA**. Její dnešní podoba vychází z odkazu „otců zakladatelů“, kteří od druhé poloviny 19. století budovali v regionu první prádelny, tkalcovny a úpravny a orientovali se na zpracování bavlny. VEBA dodnes působí na půdorysu továren, které zakládali místní podnikatelé Josef Schroll, František Novotný a Vilém Pelly, a svoji průmyslovou tradici vztahuje k roku 1856.

Firma a značka VEBA vznikly v roce 1949 konfiskací, znárodněním a spojením původních rodinných firem na Broumovsku, které bylo typickým sudetským regionem. V roce 1958 se součástí podniku VEBA stala i policíká firma Meta, a tím bylo formování poválečné textilky dovršeno.

Období státem plánované a řízené ekonomiky let 1949–1989 znamenalo především kvantitativní rozvoj.

Vrcholem byla organizace výroby v 11 závodech s počtem pracovníků, který se blížil téměř čtyřem tisícům. Takové pracovní zdroje nemohly malé regiony poskytnout, a VEBA byla proto do značné míry závislá na nábore učňů na Moravě a na Slovensku a zejména na státem organizovaném „dovozu“ pracovníků z Polska, Vietnamu a Kubu, kterých zaměstnávala stovky.

Podnikatelská samostatnost tehdy národního podniku byla omezená, neboť byl součástí výrobně hospodářské jednotky bavlnářského průmyslu, jehož generální ředitelství sídlilo v Hradci Králové. Tam se rozhodovalo o všech podstatných záležitostech plánu, sortimentu výroby i užití zisku včetně investic. Vývozy byly uskutečňovány Centrotexem jako nositelem státního monopolu zahraničního obchodu v sektoru textilu.

Konec 80. let přinesl zvyšování samostatnosti podniků po zrušení nadřazených výrobně hospodářských jednotek a začátek 90. let jejich odstátnění a privatizaci. VEBA se stala akciovou společností a otevřela novou kapitolu své moderní historie spojenou s plnou samostatností a zodpovědností za vlastní osud.

Charakter jejího rozvoje se od základu proměnil. Firma nastoupila cestu modernizace a intenzifikace zaměřenou na výkonnost a efektivnost. Výroba byla postupně koncentrována do dvou hlavních továrních areálů v Broumově-Olivětině a v Polici se zásadním zjednodušením vnitřní kooperace.

Novodobá historie začala pro firmu i její nové vedení náročným obdobím. V první „pětiletce“ 1992–1996 se především zásadně změnily dosud relativně stabilní poměry a podmínky na trzích. V tuzemsku došlo po rozpadu bývalé státní maloobchodní sítě k nástupu nových obchodních partnerů – velkoskladů a z toho plynoucí potřebě odlišné logistiky, řízení obchodních vztahů, výroby a zejména peněžních toků a obchodních úvěrů. Oddělení Slovenska znamenalo citelné zmenšení původního tuzemského trhu.

V oblasti exportu došlo k zásadním změnám na trhu s (tehdy režnými) africkými brokáty. Drtivý nástup levné čínské konkurence spolu s měnovými turbulencemi tamních lokálních měn zapříčinily prakticky umrtvení obchodu v africké relaci. Firma čelila rovněž silným turbulencím směnných kurzů v „trojúhelníku“ CZK – USD – DEM a rovněž značným výkyvům v cenách bavlny

a energií. V tomto období však došlo k definici nových produktových směrů, především orientace na superširé damašky. Management formuloval produktovou, technologickou a investiční strategii do roku 2005 s tehdy financující Komerční bankou. Byl zpracován dlouhodobý finanční projekt včetně emise firemních obligací. Firma, jako první textilka v ČR, získala certifikát dle ISO 9001, následně i dle ISO 14001. Manažerský tým na konci to-

hoto období nabyt cca 3 % akcií společnosti a spolupracoval s firmou Centrotex Praha na privatizačním projektu Veby. Firma investovala půl miliardy korun do fixních aktiv, především do moderní textilní technologie, v zájmu budoucí rozvojové strategie výrobních a výrobových inovací. Vývoj produktu a inovace se od této doby staly hlavní konkurenční zbraní a. s. VEBA.

Druhá „pětiletka“ 1997–2001 byla strukturovaná. Na jedné straně vládní „balíčky“ 1997, včetně enormně vysokých úrokových sazeb a restriktivních opatření, letní ničivá povodeň v témže roce, vnitřní problémy Centrotexu od roku 1998, které kulminovaly jeho extrémní platební neschopností v pololetí 1999. A v létě 2000 voluntaristický experiment dezorientovaných „vlastníků“ firmy, kdy došlo v důsledku nestabilní vlastnické struktury k překotným změnám v orgánech společnosti a managementu s vážnými důsledky a diskontinuitou v hospodaření firmy. Tento experiment se naštěstí ukázal jako krátkodobý a způsobené škody bylo možné ještě napravit. Na straně druhé bylo toto období hospodářsky nejúspěšnější za dosavadní historii společnosti.

Projekt lůžkovin a ubrusů z damašek šíře 280 cm především pro americký trh zaznamenal příznivou zákaznickou odezvu, což spolu s vysokým kurzem US dolaru přispělo k rekordnímu firemnímu zisku roku 2000. Zde se plně projevila správnost v předešlém období založené orientace na novou výrobovou linii a trh – superširé damašky a Severní Amerika.

V závěru první firemní dekády, v roce 2001, došlo k postupnému ochlazení konjunktury v Evropě i USA a bylo zřejmé, že je třeba stanovit další rozvojové priority. Za toto období se intenzita investic do fixních aktiv snížila na cca 320 mil. Kč. Byl formulován záměr na roky 2002–2006 s obnovením masivních investic do rozvoje produktu. Tomu napomohly i v té době začínající vládní investiční pobídky.

Již v roce 1998 založila skupina šesti vrcholových manažerů společnost Incot, ve které postupně institucionalizovala držení akciového podílu ve Vebě; v roce 2000 činil přes 10 % a v roce 2001 již cca 32 %. Tento fakt umožnil Vebu vlastnický zásadně stabilizovat. Firma Incot převzala na konci roku 1999 od a. s. Hedva tkalcovnu v Králíkách, která byla určena k zavření. Tkalcovna i celý průmyslový areál byl postupně odkoupen, modernizován a začleněn do subdodavatelského režimu a. s. VEBA. Je výrobcem režných bavlněných brokátů a pánských arabských šátků. Zaměstnává přes 100 osob.

Šest manažerů stojících v roce 1992 u zrodu akciové společnosti tak po deseti letech pevně spojilo své osudy s osudem a budoucností textilní společnosti na výspě regionu. Sepětí s budoucností podtrhl i majetkový podíl ve společnosti neoddělitelně spjatý s významnými osobními finančními závazky.

Třetí „pětiletka“ 2002–2006 byla již ve znamení přípravy postupného nástupu a poté „invaze“ na africké trhy. Společnost v tomto období investovala do fixních aktiv téměř půl miliardy korun, z toho více než dvě třetiny v režimu investičních pobídek, a to především do technologie tkaní a zejména finální úpravy afrických damašek, resp. brokátů. Postupné zpevnování koruny vůči euru, slabnoucí poptávka v tuzemsku i západní Evropě, definitivní pokles prodejů v Severní Americe zapříčiněný rapidním oslabením USD vyvolávaly potřebu otevření a rozšíření nových prodejních směrů. Těmi se na konci tohoto období staly trhy západní Afriky. Výše uvedené investice do

technologií a firemní výroková a technologická inovace umožnily přesvědčit zákazníky, že je pro ně přínosné koupit od Veby brokát finálně upravený. Zatímco v roce 2001 činil objem afrického obchodu zhruba 40 % celkových firemních tržeb, v roce 2006 již cca 60 % a dynamicky rostl. Spolu s ním rostla i efektivnost realizace. V roce 2006 manažeři společnosti zahájili hlubokou změnu ve

stylu řízení společnosti a majetkové skupiny. Současně byly zahájeny aktivity v oblasti nové firemní strategie, aplikace metody balanced scorecard a aplikovány metody procesního řízení. V této době se firmě podařilo vytvořit i silný kádr manažerů a specialistů střední úrovně, kteří byli schopni přebírat stále větší část operativního chodu firmy a uvolňovat vrcholovému managementu ruce pro strategické plánování.

Čtvrtá „pětiletka“ 2007–2011 byla ve znamení realizace dříve založených projektů a procesů a jejich dalšího rozvoje a kultivace. Výroba a prodej afrického brokátu za toto období vzrostly více než 2,6násobně. Společnost investovala bezmála miliardu korun do fixních aktiv, opět především do výrobní technologie (afrických tkanin). Významná část investic byla umožněna i realizací inovačních programů OPPI z unijních i národních zdrojů. Razantní nárůst výroby byl zajištěn při poklesu počtu pracovníků, především díky zvyšování produktivity práce. To současně umožnilo i významný nárůst průměrného výdělku ve firmě, který se odpoutal od průměru odvětví, překročil průměr kraje a těsně se přiblížil k celostátnímu průměru. Současně firma „zeštíhlela“

i po stránce délky produkčního řetězce a počet objektů, ve kterých operuje, snížila na současné tři. Silný útok na africké trhy byl rovněž podpořen systematickým vzděláváním a školením stávajících zaměstnanců za významné podpory tří úspěšně realizovaných projektů v rámci OPLZZ, ale i dlouhodobým firemním programem výběru a výchovy studentů a absolventů vysokých škol, a to jak techniků a technologů, tak i obchodníků a pracovníků znalých tamních poměrů a kultury trhu. V roce 2010 byla ukončena i desetiletá vlastnická nejistota, když správkyně konkurzní podstaty společnosti Pyrr prodala firmě Incot 50 % akcií společnosti Vebe, a firma Incot se tak stala významně majoritním akcionářem VEBY. Blahodárnost tohoto kroku se projevila v hospodářských výsledcích společnosti v následujících letech.

Pátá „pětiletka“ 2012–2016 je dynamickou současností firmy. VEBA patří k největším žakárským výrobcům v Evropě a úrovní své výrobní základny, technologií a efektivností zhodnocovacích procesů soutěží se světovou špičkou. Orientuje se na technologicky, kvalifikačně, kapitálově a vývojově náročné procesy a produkty. Za období let 2012–2014 uskutečnila modernizační a rozvojové investice v hodnotě 950 mil. Kč i směrem k diverzifikaci svého výrobního a prodejního sortimentu. Nově vyrábí a vyváží vedle tradičních bavlněných brokátů a domácenského textilu i voály a další oděvní tkaniny včetně potisku digitální technologií. Svoje největší trhy v západní Africe rozšiřuje zejména o arabské země. VEBA neustále posiluje svoji konkurenceschopnost, je zaměřena na docílení udržitelné a dlouhodobé prosperity a na růst hodnoty značky VEBA vůči relevantním německým, rakouským a švýcarským konkurentům. Je výrazně vývozně orientovaná a dlouhodobě patří k elitě exportérů ČR. Podíl exportu z celkových tržeb přesahuje 90 %.

Za dobu své existence prožila VEBA a její pracovníci i těžká a dramatická období vyžadující odolnost, mimořádné pracovní nasazení, víru v pozitivní východiska a loajalitu k vlastní firmě. Takovými dramaty byly velké povodně, restituce několika částí podniku, prodejní krize na důležitých trzích, pád Centrotexu, „postprivatizační otřesy“ v roce 2000, nástup asijské konkurence, nákladové šoky v cenách energií a médií a řada dalších. Každá

sezona přináší nová rizika. Zásadním požadavkem pro jejich překonávání je pružnost pracovníků firmy, rychlá reakce na změny a hledání nových cest k úspěchu a prosperitě.

Posláním a. s. VEBA je rozvíjet tradici textilního podnikání na Broumovsku a Policku na nejvyšší technické, technologické a marketingové úrovni a co nejtěsnější spoluprací s klíčovými zákazníky zajistit dlouhodobou stabilitu a prosperitu společnosti. VEBA se stane stále zřetelnějším lídrem mezi evropskými producenty špičkových oděvních tkanin. Její rozvoj se bude opírat o kvalifikované, kompetentní a motivované pracovníky, o vývoj vyspělých technologií a jedinečných produktů a o soustavné aktivní zpracovávání cílových trhů.

Veletrhy Brno, a.s. Brno

Tradice brněnského výstaviště se začala psát roku 1928, kdy bylo otevřeno Výstavou soudobé kultury v Československu, uspořádanou k 10. výročí samostatného státu Čechů a Slováků. Výstava zaznamenala velkou návštěvnost a ohlas veřejnosti a jednoznačně přesvědčila, že mladá republika po svém osamostatnění dosáhla značného pokroku. Jedním z exponátů byly samotné pavilony. Historické jádro výstaviště se dochovalo do dnešních dnů a je skvostem funkcionalistické architektury. V meziválečné době zdejší výstavní činnost pokračovala, po válce byla obnovena v roce 1947. Zlomem v dalším vývoji bylo uspořádání mezinárodního veletrhu specializovaného na strojírenství v roce 1959. Ten znamenal gigantický přínos pro československý zahraniční obchod a odstaroval tradici, od které se odvíjí současné podnikání firmy **Veletrhy Brno**. Další desetiletí probíhala ve znamení nových veletrhů zaměřených například na spotřební zboží. Tehdejší Brněnské veletrhy a výstavy se staly také organizátorem československých účastí na veletrzích a výstavách v zahraničí. Po roce 1989 proběhla další etapa specializace veletrhů a vzniklo portfolio veletržních produktů, které v Brně známe dnes.

Přínos výstaviště pro město Brno

Na začátku roku 2014 byla zveřejněna studie firmy Cyrus o přínosu výstaviště a veletržní činnosti v Brně. Potvrdila, že areál a v něm konané veletrhy, kongresy a další akce jsou pro město a region zásadním ekonomickým přínosem a impulzem, který rozhýbává další ekonomické aktivity.

V současné době Brno jako veletržní město vnímá 92 % obyvatel České republiky. Zdejší výstaviště patří mezi 30 nejrozsáhlejších v Evropě a s konkurenty se nepoměřuje pouze rozlohou, ale také infrastrukturou. Pavilon P patří mezi největší a nejmodernější stavby svého druhu, po jeho dostavbě získal areál nový vstupní prostor, nové parkovací plochy a více možností pro realizaci výstavních expozic.

Skutečným rodinným stříbrem je však know-how firmy Veletřhy Brno a její podnikání, při kterém se výstaviště využívá. Areál je využit 300 dní v roce, část tohoto času je věnována montáži a demontáži veletrhů, na výstavišti probíhají uzavřené akce, kongresy, plesy, školicí akce a podobně. Díky němu mohli v Brně konat Rolling Stones nebo se zde mohl v roce 2007 konat summit prezidentů. Veletřhy Brno jsou významným vývozcem služeb, 30 % tržeb přichází do firmy od zahraničních zákazníků, nejvíce z Německa. Brněnská veletržní správa je také důležitým zákazníkem – jen brněnským firmám proplatí ročně faktury za 335 milionů korun, z valné části řemeslníkům, živnostníkům, malým a středním firmám. Každá koruna vložená vystavovatelem do veletržní účasti generuje další tři ko-

runy na nákup dalších služeb, převážně u firem z Brna a okolí.

Díky výstavišti přijede do Brna ročně zhruba 600 tisíc lidí, z toho 40–50 tisíc tvoří vystavovatelé. Pobyť vystavovatelů a návštěvníků významně zvyšuje vytížení místních ubytovacích kapacit, návštěvníci veletrhů utratí v Brně ročně zhruba půl miliardy korun, vystavovatelé jako osoby téměř 140 milionů. Vystavovatelé jako firmy utratí v souvislosti s veletržní účastí ročně 1,4 milionu mimo Veletřhy Brno, tj. asi 70 % svých rozpočtů na účast na veletrhu. V souvislosti s veletržní činností je v Brně a jeho okolí zaměstnáno 5700 lidí.

Veletřhy Brno jsou také dobrým „firemním občanem“ svého města. Na daních a poplatcích odvádějí ročně 140 milionů korun městu Brnu a 10 milionů korun Jihomoravskému kraji. Pět milionů korun investují do údržby památkově chráněných objektů areálu a starají se, aby se s těmito památkami mohli seznámit návštěvníci i jinak než během veletrhů. Pravidelně se konají exkurze, které seznamují zájemce s výstavištěm jako se skvostem prvo republikové funkcionalistické architektury.

Na brněnském výstavišti se konají hlavně odborné veletrhy Základem veletržního portfolia jsou odborné veletrhy. Mezi ně patří především každoroční Mezinárodní strojírenský veletrh (MSV), dále agrární a lesnické veletrhy v čele s TECHAGRO, veletrh obranné techniky IDET, veletrh WOOD-TEC, veletrhy módy STYL a KABO nebo Stavební veletrhy Brno. Pro širší veřejnost jsou určeny veletrhy průmyslu cestovního ruchu GO a REGIONTOUR, březnové PRODÍTĚ, RYBAŘENÍ a MOTOSALON a prosincové Vánoční trhy. Stejný charakter mají také dvakrát ročně konané MINERÁLY BRNO, v jarním termínu se osvědčilo jejich spojení se soutěží vín a veřejnou ochutnávkou GRAND PRIX VINEX. Pro širokou veřejnost je určena také trojice SPORT Life, In-Joy a Dance Life Expo spojená do Festivalu sportu, tance a zábavy.

Mezinárodní veletrhy módy STYL a KABO

Vznik veletrhů STYL a KABO před 20 lety souvisel mimo jiné se změnou ekonomických podmínek v naší zemi po roce 1989. České výrobní podniky v oboru textil, obuv, kožená galanterie či bižuterie začaly mít zájem o samostat-

nou prezentaci na veletržích, nikoliv už v rámci podniků nebo organizací zahraničního obchodu. Po roce 1989 došlo ke zvýšení zájmu o účast a plocha areálu brněnského výstaviště při spotřebních veletržích již nestačila k uspokojení všech požadavků. Rovněž dubnový termín nebyl pro kontrakty výše uvedených oborů vyhovující.

Proto došlo k vyčlenění těchto branží z rámce Mezinárodního veletrhu spotřebního zboží a vytvoření samostatných veletrhů s názvy STYL a KABO s termíny únor a srpen. Dalším důvodem vzniku veletrhů módy a obuvi v Brně byl zájem zahraničních firem o vstup na český trh. A ty se po specializovaných veletržích poptávaly. Ke vzniku obou akcí přispěla také situace při tzv. kontraktačních dnech, kterých se zúčastňovaly několikrát do roka v pavilonu A menší firmy a jejich zájem stále rostl. Vyhrazené prostory se stávaly nevyhovujícími a účastníci volali po změně.

Situace pro vznik veletrhů STYL a KABO byla v té době ideální: zájem tuzemských i zahraničních firem – výrobců, resp. dovozců – a velký zájem obchodníků. Brněnské výstaviště mělo jako jediné v ČR všechno, co vzniku těchto odborných veletrhů napomáhalo: renomé v tuzemsku i v zahraničí, výstavářský servis na profesionální úrovni, zkušený management, síť zahraničních zástupců, služby v samotném městě Brně, tj. kompletní infrastrukturu.

Počátky samozřejmě nebyly jednoduché. Informace o organizaci obdobných veletrhů v zahraničí jsme přizpůsobili našim možnostem a našemu prostředí, navázali jsme řadu nových kontaktů s odbornými asociacemi, svazy, ministerstvy i návrháři, využili zkušeností tuzemských i zahraničních odborníků z různých oborů, sledovali konkurenci... Kromě veškerého servisu pro vystavovatele bylo také třeba vybudovat kvalitní doprovodný program (módní přehlídky, odborné semináře, soutěže apod.).

Mezinárodní veletrhy STYL a KABO se od té doby staly jedinými a největšími veletrhy módy pro trh České republiky, Slovenska a zemí východní Evropy a zůstaly jimi dodnes. Mezinárodní veletrh obuvi KABO je nejprestižnější odborná přehlídka produkce českých a zahraničních výrobců obuvi, koženého zboží a doplňků v České a Slovenské republice. Navíc od roku 2008 jsou obě akce orientovány pouze na B2B klienty.

Vystavovatelé zde nabízejí a prezentují obchodníkům a nákupčím nové kolekce na příští sezony v jednotlivých branžích (klasická móda, volnočasová móda, dětská a těhotenská móda, spodní prádlo/plavky, bižuterie a oděvní doplňky, obuv, kožená galanterie). Prezentované kolekce mohou obchodníci zhlédnout na přehlídkovém mole a pravidelně jsou zde také zastoupeny formou profesionálních módních přehlídek i kolekce českých a evropských osobností módní tvorby i nastupující generace mladých návrhářů.

Pravidelně se na obou veletrzích prezentuje přes 70 českých výrobců a téměř 800 obchodních kolekcí z více než 15 zemí světa.

VELVETA a.s. Varnsdorf

Počátky textilní výroby ve Varnsdorfu spadají do 16. století, kdy se zde značně rozšířilo pěstování lnu, pro které

byla hornatá krajina vhodná. Původní len později začala vytlačovat bavlna a domácí výroba se postupně zdokonalovala a rozšiřovala. Největšího rozkvetu dosáhla ve druhé polovině 18. století, kdy mělo uvolnění dovozu anglické bavlněné příze velký význam pro rozvoj místního textilního průmyslu. Varnsdorf byl tehdy prvním

místem, kde se s maximálním úsilím pustili do výroby bavlněného zboží.

První, kdo výrobu bavlněných tkanin zvládl, byl Anton Fröhlich, který roku 1755 získal pozemek, na němž postavil dřevěný dům a v něm vyráběl nejprve lněné zboží, a v roce 1777 pak začal s prvními pokusy výroby manšestru a sametu. Firma se rozvíjela a při 100. výročí v roce 1877 zde bylo zaměstnáno již 650 pracovníků a ročně se vyváželo až 300 tisíc metrů tkanin. Počátkem 80. let 19. století došlo k propojení železniční tratě, což byl pro rozvoj textilního průmyslu další silný impulz – Varnsdorf byl nazýván „malým Manchesterem českého Nizozemí“. Na přelomu 19. a 20. století dosáhla výroba takového rozsahu, že Varnsdorf zásoboval vlasovými tkaninami celé tehdejší Rakousko-Uhersko i okolní země. V roce 1906 se firma Fröhlich a Sohn změnila na akciovou společnost, do které po roce 1923 vstoupila jako společník firma Gottlieb Schnabel z Nové Paky. V období druhé světové války byla textilní výroba silně narušena a nahrazena zbrojním programem jak ve Varnsdorfu, tak i v Nové Pace.

V roce 1946 byl u krajského soudu v České Lípě zaregistrován národní podnik Továrny na samety a plyše. Již v průběhu téhož roku byl podnik rozšířen o další zkonfiskované firmy. A nejednalo se jen o firmy místní, ale i o firmy z ostatních míst republiky. Jejich společným znakem byla výroba tzv. varnsdorfského artiklu – sametů, manšestrů, dyftýnů, pracích kordů, dušestrů, cajnů, pestrých dámských šatovek a vlněných pánských látek. Rozhodnutím ministerstva průmyslu byl v roce 1948 název změněn na Velveta, továrny na samety a plyše, n. p. Varnsdorf. Jméno bylo odvozeno z anglického slova „samt“ (velvet). Znakem podniku se stal motýl – okřídlený tkalcovský čunek. V tomto roce byl podnik rozšiřován přidružováním dalších konfiskátů, takže koncem roku měl 26 závodů s 4703 zaměstnanci.

V následujícím roce však došlo k rozčlenění na tři základní závody: závod 100 Varnsdorf, závod 200 Nová Paka a závod 300 Jihlava. Z nich pak do půl roku vznikly z rozhodnutí ministerstva průmyslu tři samostatné národní podniky: VELVETA, NOPAKA a KRIMET.

V průběhu 60. let docházelo k velkým změnám – rozsáhla modernizace celého národního podniku, slučování provozů, závodů a opětovné sloučení závodů v Nové Pace s n. p. Velveta Varnsdorf. V roce 1967 byl položen základ-

ní kámen pro novou centrální úpravnu vlasových tkanin, a byla tak odstartována etapa rekonstrukcí a výstavby nových výrobních objektů i v ostatních závodech podniku. Do nových nebo zrekonstruovaných hal byla instalována moderní zařízení. Tím docházelo nejen k podstatnému navýšení výrobní kapacity, ale i k racionalizaci a modernizaci výroby. Vznikla tak nová tkalcovna, moderní úpravna a teplárna. V roce 1989 se Velveta stala státním podnikem a od 1. ledna 1994 v rámci privatizace akciovou společností. V tomto období změněná situace a rozpad trhů přivedly Velveto do problémů, proto byl uskutečněn radikální sanační program a zahájena ofenzivní exportní obchodní strategie. Velveta si ponechala účelný koncernový charakter, snížila počet zaměstnanců a provedla zásadní restrukturalizaci a koncentraci výroby.

V současné době je VELVETA a.s. předním evropským výrobcem bavlnářských tkanin pro oděvní účely. Výrobu zajišťuje ve dvou provozech ve Varnsdorfu – tkalcovně a úpravně. Nabízí nejširší sortiment manšestrů, pracích kordů, sametů, dyftýnů a speciálních vlasových úprav od nejjemnějších kordů až po širokořádkové manšestry včetně efektně řezaných tkanin. S výrobky firmy je možné se setkat v kolekcích předních evropských konfekcionářů. VELVETA a.s. dále v rámci mzdových prací nabízí aplikaci speciálních finálních úprav podle přání zákazníků. V jejich rámci zajišťuje například nehořlavé, vodoodpudivé, antibakteriální, protiroztočové a jiné úpravy tkanin. Součástí nabídky zušlechťování tkanin je i potisk na moderním tiskacím stroji s možností až osmibarevných kombinací. Vybírat lze ze široké škály tiskových dezénů, případně je možné nechat si zhotovit vlastní šablony s jistotou exkluzivity.

Společnost VELVETA a.s. se v nejbližším období chce vypořádat se svými závazky po lhůtě splatnosti, chce se stát důvěryhodným partnerem svých dodavatelů a odběratelů a vizí pro období 2016–2020 je zajištění meziročního nárůstu tržeb o 25 %.

VÚB a.s.

Ústí nad Orlicí

Výzkumný ústav bavlnářský je nástupnickým subjektem Výzkumného ústavu bavlnářského a hedvábnického, založeného v roce 1949 a známého v textilním světě jako firma s dlouholetými zkušenostmi a tradicí v oboru textilu i textilního strojírenství. V 60. a 70. letech 20. století zde vznikly nové textilní technologie světového významu – rotorové předení a víceprošlupní tkaní.

Dnešní akciová společnost byla počátkem 90. let minulého století výrazně restrukturalizována až do podoby současné soukromé společnosti, která se orientuje nejen na výzkum a vývoj, ale i na výrobu, obchod a služby. Velká a trvalá pozornost je věnována řízení kvality: od roku 2001 se VÚB a.s. může prokázat certifikáty ISO 9001 a ISO 14001.

K hlavním podnikatelským aktivitám ústavu patří:

Konstrukce a výroba speciálních jednoúčelových strojů
Nejvýznamnější část ekonomického potenciálu VÚB a.s. představuje strojírenská výroba zaměřená především na konstrukci, vývoj a výrobu speciálních a/nebo jednoúčelových strojů. Průběžně se realizuje rozsáhlá modernizace veškerého strojního vybavení, výměna univerzálních strojů za nejmodernější numericky řízená obráběcí centra.

Technické a kapacitní možnosti divize strojírenské výroby spolu s dlouholetými zkušenostmi pracovníků

v oblasti konstrukce a výroby strojů a zařízení umožňují nabízet našim zákazníkům:

- konstrukci, vývoj a výrobu jednoúčelových strojů a zařízení pro nové výrobní technologie,
- zvýšení technické úrovně a užitných vlastností starších strojů a zařízení, jejich obnovu, případně modernizaci,
- výrobu náhradních dílů strojů a zařízení, renovace starších dílů,
- na zakázku lisovací nástroje, ohyby, stříhy, manipulační a další zařízení podle požadavku zákazníka.

Jednoúčelové stroje:

- pro technické textilie (výroba kordů, netkaných textilií, koberců atd.),
- pro automobilový průmysl,
- pro elektroprůmysl,
- pro strojírenský průmysl,
- pro ostatní průmyslová odvětví,
- balicí a manipulační linky.

Díly:

v oblasti výroby se divize strojírenské výroby zaměřuje na kusovou a malosériovou výrobu dílů s vyšší přidanou hodnotou především v oblasti třískového obrábění:

- CNC frézování,
- CNC soustružení,
- CNC vrtání, závitování,
- soustružení, frézování a vrtání na horizontální vyvrtávače,
- broušení na kulato, broušení na plocho,
- značení dílů,

Aplikovaný výzkum a vývoj v oblasti textilního strojírenství a textilní technologie

Výzkumné a vývojové aktivity představují jednu z klíčových oblastí podnikání společnosti. V jejich rámci byla v průběhu let úspěšně vyřešena řada projektů a inovací, které se významnou měrou uplatnily a jsou průmyslově využívány v celosvětovém měřítku (např. výzkum a vývoj strojů a technologie OE rotorového předení).

Aplikovaný výzkum a vývoj strojů, zařízení a technologií pro textilní průmysl i textilní strojírenství je důležitou oblastí naší činnosti, kterou provádíme nejen pro významné české, ale i zahraniční partnery.

Všechny projekty a jejich výsledky jsou důsledně orientovány na konkrétní následné využití v průmyslových a obchodních podmínkách. Výzkumně-vývojové týmy VÚB a.s. jsou zapojeny do všech fází vývojového a inovačního procesu, tj. od konstrukce až po realizaci řešení ve formě prototypů, modelů a funkčních vzorků.

- Aplikační výzkum a vývoj textilních technologií pro textilní průmysl i textilní strojírenství nejen v České republice, ale i pro významné zahraniční partnery.
- Výzkum a vývoj technologie výroby speciálních staplových vícesložkových přízí pro neoděvní aplikace (příže se sníženou hořlavostí, příže antibakteriální, antistatické a jiné pro speciální technické aplikace, výrobu nábytku, ochranné oděvy pro pracovníky ve zdravotnictví, elektrotechnickém průmyslu apod.).

Speciální textilní výroba

Textilní výroba společnosti VÚB a.s. je zaměřena na speciální ochranné oděvy a textilie značky CleverTex®. Kromě toho zajišťujeme také výzkum, vývoj, marketing a prodej výrobků z naší textilní produkce. Nabízíme OE rotorové příže, speciální, ochranné a funkční textilie a výše zmíněné ochranné pracovní oděvy CleverTex®.

Antistatika a ESD

Problematika elektrostatického výboje a následného poškození elektronické součástky nebo celého přístroje či zařízení je důležitým tématem v elektrotechnickém průmyslu, zejména v mikroelektronice. Nezbytnou součástí vybavení pracovišť s rizikem vzniku elektrostatického výboje (ESD) jsou speciální ochranné oděvy a vybavení.

Naše značka CleverTex® poskytuje potenciálním uživatelům širokou a komplexní nabídku certifikovaných textilních produktů na bázi kvalitních, nejnovějších a komfortních materiálů. Podle požadavků zákazníků zajišťujeme i dodávku dalšího ESD vybavení.

Nehořlavé funkční prádlo

První oděvní vrstva (tj. vrstva oděvu, která je přímo ve styku s pokožkou) často určuje uživatelský komfort. Funkční prádlo CleverTex® se sníženou hořlavostí, které je přímo navrženo pro extrémní podmínky, je vhodným prostředkem pro zajištění optimálního výkonu i v těch nejnáročnějších podmínkách (např. hasiči v průběhu zásahu).

Zdraví, wellness a relax

Aktuálně uvádíme na trh nové produkty, které jsou výsledkem vyřešených výzkumných projektů. Tyto nově vyvinuté funkční materiály jsou schopné pomáhat a zlepšovat životní standard diabetikům, dětem s atopickým ekzémem a lidem s revmatickými problémy.

Ke klíčovým firemním hodnotám a jejím posláním patří trvale vysoká kvalita a spolehlivost dodávaných produktů a služeb, spokojenost zákazníků díky schopnosti vnímat jejich potřeby a rychle na ně reagovat, přátelské a korektní vztahy se všemi obchodními partnery, spokojení zaměstnanci, přátelské pracovní vztahy a prostředí, fungování, příp. rozšiřování silného profesionálního týmu spolupracovníků, který bude schopen komplexně zvládat veškeré potřeby zákazníků, důvěra a všeobecné uznání domácí i mezinárodní veřejnosti, důraz na výkonnost a inovace vnitřních procesů, využití moderních (vyspělých) výrobních, informačních a komunikačních technologií.

Výroba stuh – ELAS, s.r.o. Hrádek nad Nisou

Počátek výroby pružných stuh v Hrádku nad Nisou se váže k založení firmy Wolf & Rübel Co. v roce 1884. V roce

1909 pak byla postavena nová továrna na severním předměstí Hrádku ve Větrné ulici. Novým majitelem firmy se v roce 1928 stal Carl Abraham Kruse. Později byla firma začleněna do koncernu Theodora Liebiga (největší textilní podnikatel na Liberecku a zakladatel jedné z prvních automobilek – R.A.F.). Za druhé světové války (od roku 1940) ve firmě probíhala výroba válečného programu, která zahrnovala pruženky pro plynové masky, popruhy na zbraně, prádlové pruženky pro uniformy atd. Po válce čekal firmu Kruse, komanditní společnost, stejný osud jako ostatní textilní firmy a roku 1948 byla zahrnuta do koncernu Továrny stuh a prýmků, n. p., Krnov a v roce 1952 do národního podniku STAP, Vilémov u Šluknova. V roce 1985 byla postavena barevna a adjustace.

Politická změna v roce 1989 vytvořila podmínky k novému rozvoji firmy. Samotná společnost Výroba stuh – ELAS, s.r.o., vznikla v roce 1994 a o rok později byla začleněna do textilního koncernu J. Berger. V roce 2005 se pak firma stává dceřinou společností rakouské firmy Gabler Band AG Traun.

V posledních dvaceti letech docházelo také k významné modernizaci společnosti. V roce 1998 byla postavena nová tkalcovna, kotelna a klimatizační jednotka.

Roku 2007 prošla částečnou modernizací tkalcovna a pletárna, přičemž byly pořízeny nové pletací stroje a nové žakárové stavy; o rok později byla modernizována barevna a zakoupen nový barvicí stroj Jakob Müller. Ve stejném roce firma začala vyrábět pro společnost Gabler Band AG (od roku 2010 podíl produkce pro Gabler Band AG činí 50 %). Následovala další modernizace výroby: v roce 2010 byl pořízen nový stroj na nánosování silikonu a roku 2013 široký tkalcovský stav (300 mm) pro zdravotnický program; došlo i na rekonstrukci klimatizace.

V roce 2014 vyrobila společnost Výroba stuh – ELAS, s.r.o., 43 milionů metrů tkaného a pleteného zboží. Větší podíl našich výrobků je určen pro výrobu spodního prádla, mateřské společnosti Gabler Band AG jsme dodali 50 % produkce. Další část směřuje do výroby zdravotnických pomůcek, sportovních potřeb, komponent pro automobilový průmysl (tzv. automotive), nábytku a dekoračních textilií.

Podstatná část našeho sortimentu vyhovuje normě OEKO-TEX® Standard 100. Výrobky exportujeme do celé Evropy, podíl exportu činí 70 %. V roce 2014 jsme dosáhli obrátu 103 milionů Kč a zaměstnáváme 90 pracovníků.

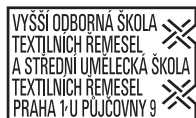
V budoucnu chceme být nadále předním dodavatelem evropských výrobců spodního prádla, a to jak prostřednictvím naší mateřské společnosti, tak i vlastním obchodem. Stále budeme vyvíjet nové artikly pro naše partnery v oborech zdravotnictví, automotive a sportovních potřeb. Naše služby budeme prezentovat také prostřednictvím odborných veletrhů, jako je Styl a Kabo, Textextil, ISPO. V roce 2015 chceme společnost certifikovat podle normy ISO 9001.

Vyšší odborná škola textilních řemesel a Střední umělecká škola textilních řemesel, Praha 1,

U Půjčovny 9 Praha 1

Vyšší odborná škola a střední umělecká škola se primárně zaměřují na oděvní a textilní tvorbu. Předstupně školy sahají až k roku 1767, kdy Marie Terezie založila první krajkářskou školu v Praze. Počátky systematické výuky jsou pak spojeny s rokem 1919, kdy byl založen Státní ústav školský pro domácí průmysl se sídlem v Praze a s pobočkami na mnoha místech republiky. Pražská centrála poskytovala veškerý odborný servis 33 krajkářským školám, sedmi košíkářským, šesti vyšivačským a po jedné prýmkářské a hračkářské učební dílně. Kromě péče o výuku řemesel vybudovala umě-

lecké centrum, kde zaměstnávala textilní výtvarníky, kteří vytvářeli vzory a návrhy pro učitele a žáky kurzů, a zajišťovali tak nejvyšší výtvarnou kvalitu. Úkol zachovávat a rozvíjet tradiční řemesla obohatila úsilím o dosažení integrity řemesla a umění, výuky a výroby. Působily zde výrazné osobnosti. První z nich, Emilie Paličková, hned na počátku své umělecké tvorby dovedla české krajkářství k evropskému vrcholu, když na Mezinárodní výstavě dekorativního a průmyslového umění v roce 1925 v Paříži získala Grand Prix za soubor šitých krajk s monumentálním Sluníčkem vytvořeným žačkami ústavu. Od 30. let tu uplatňovala funkcionalistickou estetiku Božena Rothmayerová, myšlenky Bauhausu Anna Rosová. Integritu uměleckého vývoje i po roce 1945 zajišťovalo dílo Rudolfa Richtera, který ve své tvorbě spojil předválečné umělecké proudy se soudobým pojetím. Do ústavu přicházely nové výtvarnice. V 60. letech se objevila generace krajkářek, žaček Emilie Paličkové, která z ústavu odešla v roce 1946 na Vysokou školu uměleckoprůmyslovou. Tyto umělkyně opustily tradiční pojetí krajky, hledaly nová nekonvenční řešení, často experimentovaly s prostorem i barevností. V jejich tvorbě se uplatňovaly módní i bytové doplňky stejně jako volné trojrozměrné kompozice. Všechny stylové

roku 2002 přibyla vyšší odborná škola. Organizace studia a jednotlivé studijní kombinace se postupně měnily, až se ustálily na dvou základních oborech: Textilní výtvarnictví a Modelářství a návrhářství oděvů, které jsou děleny do užších specializací – ateliérů. Žáci mají možnost si ke studiu na střední škole zvolit jedno ze šesti zaměření: Ateliér krajkářských technik, Ateliér tisku a tkaní, Ateliér hračky a košíkářských technik, Ateliér nových médií, Ateliér by-

tového designu a Ateliér oděvu, ve vyšší odborné škole jsou akreditované dva obory, a to Textilní řemesla v oděvní tvorbě a Konzervování a restaurování textilií. Pro přijetí ke studiu na střední i vyšší odborné škole je třeba úspěšně vykonat talentové zkoušky. Pro výuku jsou k dispozici moderně zařízené učebny, odborná knihovna a textilní sbírka. Pro teoretické předměty jsou určeny přednáškové a audiovizuální učebny, pro specializovanou výuku počítačové učebny, kreslírny, fotoateliér, barvírna, řemeslné a šicí dílny, pro restaurátorské a konzervátorské zásahy speciálně vybavené pracoviště s laboratorii.

Studijní program je založen na provázání výtvarných, technologických, řemeslných a teoretických předmětů. Studium na střední škole je zakončeno maturitní zkouškou, na vyšší odborné škole absolutoriem. Součástí výuky jsou četné exkurze v textilních a oděvních provozech, ateliérech, agenturách a v uměleckých, uměleckořemeslných a etnografických sbírkách. Studium je doplněno odbornou praxí, při které si žáci mohou vyzkoušet například práci designéra, fotografa, grafika či kostymérky. Při výběru pracovišť vhodných pro studentské praxe spolupracujeme s mnoha sociál-

ními partnery, se kterými máme oboplně vynikající zkušenosti. Studenti mají také možnost absolvovat stáž v zahraničních školách podobného zaměření, několik let probíhají výměnné studijní pobyty pořádané s finskými školami v Hämeenlinne a Lahti. Absolventi se dobře uplatňují ve všech oblastech oděvní a textilní tvorby, výtvarné pedagogiky a pedagogiky volného času. Většina z nich pokračuje ve studiu na vyšších odborných či vysokých školách podobného zaměření (umělecké, humanitní, pedagogické).

Vzdělávací program Textilní řemesla v oděvní tvorbě je založen na integraci rukodělných textilních řemesel (paličkované krajky, šité krajky, výšivky, tkaní a tisk), současného umění a oděvní tvorby. Absolventi se uplatní jako kvalifikovaní odborníci v oblastech oděvní tvorby a tradičních textilních řemesel.

Absolventi vzdělávacího programu Konzervování a restaurování textilií jsou schopni samostatné práce konzervátora, restaurátora, muzejní a galerijní činnosti. Při studiu jsou rozšiřovány základní znalosti rukodělných textilních technik (paličkované krajky, šité krajky, výšivky, tkaní), kultivovány výtvarné schopnosti, prohlubovány znalosti z dějin užitého umění, teorie památ-

kové péče, odborné chemie a souvisejících technologických disciplín. Součástí vzdělávání jsou odborné praxe v restaurátorských dílnách a textilních sbírkách muzeí a galerií. Studium je ukončeno absolutoriem obsahujícím teoretickou i praktickou část.

Škola úzce spolupracuje s Fakultou chemické technologie Vysoké školy chemicko-technologické v Praze při

proměny a přínos jednotlivých osobností dokumentuje unikátní školní sbírka.

V roce 1964 byla při školském ústavu založena Střední odborná uměleckořemeslná škola, v roce 1995 transformací školského ústavu a střední školy vznikla Střední umělecká škola textilních řemesel s novým statutem, a od

realizaci studia bakalářského programu Konzervování-restaurování objektů kulturního dědictví – uměleckořemeslných děl, obor Konzervování-restaurování uměleckořemeslných děl z textilních materiálů. Zajišťuje výuku předmětů výtvarná cvičení, řemeslná cvičení, semestrální a bakalářské práce.

Škola chce dále stavět na základech dokonale vybudovaných předchozími generacemi, neopustit tvůrčí umělecký duch a rozvíjet své inspirativní prostředí. V příštím školním roce v rámci rozšíření studijní nabídky se chystáme ve vyšší odborné škole akreditovat nový obor zaměřený na tvorbu módních doplňků.

Dalším cílem je vytvoření studijního a konzultačního krajkářského centra při VOŠTŘ a SUŠTŘ. Nyní pracujeme na digitalizaci sbírky textilních děl a návrhů, vytvoření elektronického katalogu a zapojení do sítě muzeí. Připravujeme vzdělávací kurzy pro odbornou veřejnost – pro pracovníky muzeí a sbírek (např. pražské Umělecko-průmyslové museum, Muzeum Policie České republiky, Národní muzeum, Muzeum krajky ve Vamberku, Centrum Bavaria Bohemia v Schönsee), se kterými v rámci smluv o praxích již řadu let spolupracujeme. Chystáme se akreditovat kurzy pro speciální pedagogiku dětí nebo seniorů pro rozvíjení jemné motoriky, dále kurzy zbožíznalství pro obchodníky nebo kurzy historie textilního umění. Tradičně pořádáme pro laickou veřejnost specializované kurzy kresby a malby, krajky a výšivky, dekorativní tvorby z přírodních materiálů nebo kurzy šití a nabídku podle zájmu upravujeme.

I když historie školy sahá až do doby vlády Marie Terezie, neznamená to, že by ustrnula v historických formách. Naopak spojuje dokonale zvládnuté řemeslo se současným výtvarným uměním. Za dobu jejího působení školou prošla řada významných výtvarníků, a to jak v roli učitelů, tak i žáků.

WICO B.G.M., a.s.

Děčín IX

Akciová společnost **WICO B.G.M. DĚČÍN** je jedním z dědiců bohatých řemeslných, manufakturních a průmyslových tradic, které lze na severu Čech sledovat od dob tereziánských, to znamená po více než dvě století. Dějiny podniku sahají do počátků výroby přezek a knoflíků, jež na přelomu 18. a 19. století znamenala na Děčínsku obživu pro několik set rodin. Knoflíkářství bylo v první vlně industrializace významnější než textilní průmysl a dnes bychom řekli, že knoflíky patřily mezi významnou vývozní komoditu.

A tak nepřekvapí, že podle dochovaných záznamů založil 7. srpna 1931 Erich Wittenberg v Bynově u Podmokel (dnes část Děčína) firmu Erich Wittenberg a spol., veřejná obchodní společnost na výrobu zdrhovadel. Společníkem mu byl Herman Duchrow z německého Rathenowa. Z názvu firmy vznikla a dodnes je užívaná ochranná značka WICO.

V době založení firmy se kovová zdrhovadla vyráběla pouze ručně. Pro zajímavost uvádíme, že v roce 1933 dosahovala výroba asi tisíc metrů zdrhovadel denně při 500 zaměstnancích. Když byly v roce 1934 dovezeny automaty Negele znamenající velké zvýšení produktivity práce, vyvolala jejich instalace stávkou a stroje musely být hlídány. V roce 1938 vzrostla denní produkce ve třech směnách již na 12 tisíc metrů zdrhovadel při 750 zaměstnancích. V téže roce však musel i Erich Wittenberg emigrovat z Československa do Kanady. Po jeho odchodu a po obsazení pohraničního území Němci byla firma arizována a rozhodnutím Krajského soudu v Litoměřicích ze dne 10. února 1939 přejmenována na Duchrow a spol., veřej-

ná obchodní společnost na výrobu zdrhovadel, v Bynově u Podmokel. Výroba zdrhovadel se pro svoji kvalitu udržela i v průběhu války; ze sedmnácti továren na území tehdejší německé říše byla firma Duchrow a spol. v Bynově na druhém místě.

V roce 1945 došlo na základě Benešových dekretů k jejímu znárodnění, v roce 1946 se stala závodem 01 národního podniku WALDES Praha (dnes Koh-i-noor Praha, a.s.) a od června 1948 byl závod samostatným národním podnikem Koh-i-noor Děčín.

Obrovská poptávka po zdrhovadlech jak v tehdejší Československu, tak i v zahraničí znamenala rozšíření produkce až na 18 typů kovových zdrhovadel a od roku 1974 i zavedení výroby spirálových plastových zdrhovadel (ve spolupráci se STAPEM Vilémov). Někteří pamětníci vzpomínají, jak na zdrhovadla čekaly na nádvoří firmy nákladní automobily. Avšak nutno připomenout, že kapacity konfekčních firem jak textilních, kožedělných, tak i obuvnických byly i díky dodávkám do tehdejších socialistických a ostatních zemí nekonečné a limity na dovozy zdrhovadel minimalizované.

Tento, byť jen krátký pohled do historie je zde uveden proto, aby byla zdůrazněna hrdost na zachování více než osmdesátileté tradice výroby zdrhovadel v Děčíně.

Období „atomizace“ a privatizace národního podniku Koh-i-noor Děčín (1990–1999) nepatří mezi nejšťastnější. V roce 1990 byl ze státního podniku Koh-i-noor Děčín vyčleněn státní podnik WICO Děčín jako jedna ze čtyř vnitřních organizačních jednotek, které byly urč-

ny k privatizaci. O privatizaci státního podniku WICO Děčín rozhodla svým usnesením vláda v roce 1994, a to formou přímého prodeje předem určenému nabyvateli, který však od koupě odstoupil. Vlekoucí se privatizace vedla Fond národního majetku ČR k rozhodnutí vrátit ministerstvu průmyslu a obchodu, jeho zakladateli, podnik jako obtížně privatizovatelný. Ministr průmyslu a obchodu v roce 1997 svým rozhodnutím poslal WICO

do likvidace. Teprve v roce 1999 byl likvidátorem státní podnik WICO prodán formou veřejné soutěže novému nabyvateli.

Nalezený finanční investor – skupina B. G. M. – znamenal zahájení revitalizace a restrukturalizace činnosti nově vzniklé akciové společnosti WICO B.G.M. Děčín. Rovněž i díky obětavé práci pracovníků ve výrobě kovových a spirálových zdrhovadel a v obchodu se podařilo obnovit důvěru v kvalitu a servis podniku. Dnes je možné objednávat 14 typů zdrhovadel v 65 provedeních a v široké škále barevnosti stuh, běžců a přívěsků. Máme 651 odběratelů. Vážíme si každého, byť i malého, ale nezapomínáme, že jsme pyšní zejména na naše velkoodběratele. Za všechny bychom jmenovali alespoň JC, Stap Vilémov, Koh-i-noor Praha, VTC Uničov, Kalas Tábor, Hilding Anders Roztoky u Jilemnice, Bavaria Matratzen Bor u Tachova, DustStop Bratislava, 2G Lipov, Tegal Počátky, Fili Praha, Koutný Prostějov, Baťa Dolní Němčí, Gumotex Břeclav.

Získané prostory, které nebyly využitelné pro výrobu zdrhovadel, byly upraveny pro výrobu zbraňových skříní

a sejfů, takže v roce 2015 jsme připraveni dodávat na český i zahraniční trh 36 typů zbraňových skříní a 26 typů sejfů.

Kvalita veškeré produkce je prověřována nejen v rámci platných systémů ISO 9001:2008, 14001:2004, ale i auditorskými firmami určenými pro dodávky do automobilového průmyslu; TZÚ Brno nám poskytuje na základě výsledků svých zkoušek certifikáty podle požadavků jednotlivých zákazníků.

I do dalších let si přejeme, abychom dokázali uspokojit neustále se zvyšující nároky a požadavky našich odběratelů, a věříme, že ti mladší se dožijí 100 let výroby zdrhovadel v Děčíně.

ABECEDNÍ SEZNAM ČLENŮ ATOK S KONTAKTNÍMI ÚDAJI

2G-spol. s r.o. – Přikrývky a polštáře

A Lipov 300, 696 72 Lipov
T +420 518 338 291, +420 518 338 091 F +420 518 338 260
E 2glipov@telecom.cz W www.2g.eu

Antonín Šlesinger, spol. s r.o.

A Kaprova 42/14, 110 00 Praha 1
T +420 465 642 427, +420 465 525 479 F +420 463 305 920
E knofliky@slesinger.cz W www.slesinger.cz

Asociace prádelen a čistíren ČR (APaČ ČR)

A Eleonory Voračické 27, 616 00 Brno
T +420 549 245 642 F +420 549 245 642
E info@apac.cz W www.apac.cz

Asociace výrobců a obchodníků sportovního zboží ČR (AVOZ ČR)

A Karla Mündla 636, 252 30 Řevnice
T +420 241 483 338, +420 603 146 885 F +420 241 483 335
E avoz@avoz.cz W www.avoz.cz

BONEKA, spol. s r.o.

A Dubská 602, 415 01 Teplice
T +420 417 537 343 F +420 417 538 168
E info@boneka.eu W www.boneka.eu

BTTO s.r.o.

A Kladská 1082/67, 500 03 Hradec Králové
T +420 464 609 850, +420 464 609 851 F +420 464 609 850
E info@btto.cz W www.btto.cz

CICADA Cotton International s.r.o.

A Ondříčkova 2415/40, 130 00 Praha 3
T +420 222 956 306, +420 222 714 599 F +420 222 712 096
E cicada@cicadacotton.cz W www.cicadacotton.cz

CLINITEX s.r.o.

A 1. máje 3236/103, 703 00 Ostrava-jih
T +420 603 273 708 F +420 597 579 005
E info@clinitex.cz W www.clinitex.cz

CNM textil a.s.

A Baška 425, 739 01 Baška
T +420 555 559 801, +420 555 559 802 F +420 555 559 830
E cnm@cnm.cz W www.cnm.cz

Česká obuvnická a kožedělná asociace (ČOKA)

A tř. T. Bati 5267, 760 06 Zlín
T +420 577 525 230, +420 577 435 411 F +420 577 525 230
E coka@coka.cz W www.coka.cz

DEKORA-Jeníček, a.s.

A Nádražní 161, 582 63 Ždírec nad Doubravou
T +420 569 666 111, +420 569 666 111 F +420 569 694 121
E heat@dekora.cz W www.dekora.cz

Dietfurt, s.r.o.

A Orlice 105, 561 51 Letohrad
T +420 499 405 000, +420 499 405 002 F +420 499 405 003
E simoni@dietfurt.cz

GALA a.s.

A Západní 1/75, 796 04 Prostějov
 T +420 582 314 314, +420 582 314 354 F +420 582 330 800
 E gala@gala.cz W www.gala.cz

Glanzstoff-Bohemia s.r.o.

A Terezińska 879/60, 410 02 Lovosice
 T +420 416 575 111, +420 416 575 120 F +420 416 575 106
 E info@glanzstoff.cz W www.glanzstoff.com/cz

Go Wool s.r.o.

A Hroznová 411/37, 603 00 Brno-střed
 T +420 774 649 897
 E info@gowool.cz W www.gowool.cz

GRUND a.s.

A Mlýnská 382, 542 23 Mladé Buky
 T +420 499 873 300 F +420 499 873 301
 E info@grund.cz W www.grund.cz

GUMOTEX, akciová společnost

A Mládežnická 3062/3A, 690 75 Břeclav
 T +420 519 314 111, +420 519 314 101 F +420 519 322 909
 E info@gumotex.cz W www.gumotex.cz

H & D, a.s.

A Olomoucká 2905/37, 796 01 Prostějov
 T +420 582 305 600, +420 582 305 666 F +420 582 305 667-8
 E central@h8d.eu W www.e-hd.eu

HEDVA, a.s.

A Na Strání 572/6, 571 01 Moravská Třebová
 T +420 461 356 111, +420 461 356 408 F +420 461 311 686
 E hedva@hedva.cz W www.hedva.cz

INCOT spol. s r.o.

A Hradecká 387, 561 69 Králíky
 T +420 465 676 611, +420 491 502 285 F +420 465 631 539
 E incot@incot.com W www.incot.com

INOTEX spol. s r.o.

A Štefánikova 1208, 544 01 Dvůr Králové nad Labem
 T +420 499 320 140, +420 499 316 213 F +420 499 320 149
 E info@inotex.cz W www.inotex.cz

Institut pro testování a certifikaci, a.s.

A tř. T. Bati 299, 763 02 Zlín
 T +420 577 601 238 F +420 577 104 855
 E itc@itczlin.cz W www.itczlin.cz

INTERES21 spol. s r.o.

A Přadlácká 89, 550 01 Broumov
 T +420 491 502 317, +420 602 247 493 F +420 491 524 871
 E stanislav.sedlacek@tiscali.cz

KNITVA s.r.o.

A Harantova 1172, 509 01 Nová Paka
 T +420 493 721 150, +420 493 721 150 F +420 492 603 640
 E email@knitva.cz W www.mojeponozky.cz

KORDÁRNA Plus a.s.

A Velká nad Veličkou 890, 696 74 Velká nad Veličkou
 T +420 518 312 224, +420 518 312 126 F +420 518 329 250
 E kord@kordarna.cz W www.kordarna.cz

Lubomír Mlček – ASTONA

A Přečkovice 90, 687 71 Bojkovice
 T +420 572 641 840, +420 604 257 737 F +420 572 642 151
 E l.mlcek@astona.cz W www.astona.cz

MILETA a.s.

A Husova 734, 508 01 Hořice
 T +420 493 654 400, +420 493 654 411 F +420 493 621 066
 E mileta@mileta.cz W www.mileta.cz

Nejdecká česárna vlny, a. s.

A Nádražní 1267, 362 21 Nejdeck
 T +420 353 911 111 F +420 353 911 120
 E info@ncv.cz W www.ncv.cz

Nová Mosilana, a.s.

A Charbulova 1145/150, 618 00 Brno-Černovice
T +420 548 136 345, +420 548 136 111 F +420 548 136 230
E sekretariat@mosilana.cz W www.mosilana.cz

NYKLÍČEK a spol. s.r.o.

A Rašínova 278, 549 01 Nové Město nad Metují
T +420 491 470 662, +420 491 470 678 F +420 491 470 668
E info@nyklicekaspol.cz W www.nyklicekaspol.cz

PAPILLONS a.s.

A Hradecká 387, 561 69 Králíky
T +420 491 502 200 F +420 491 502 199
E info@veba-ht.cz W www.papillons.cz

PONDY K, s.r.o.

A Říповská 1038, 674 01 Třebíč
T +420 568 850 901, +420 568 850 595 F +420 568 850 595
E pondy@kupsiponozky.cz W www.pondy.cz

SILK & PROGRESS, spol. s r.o.

A Moravská Chrastová 29, 569 04 Brněnec
T +420 461 544 250, +420 461 524 805-8 F +420 461 523 313
E silk@silkandprogress.cz W www.silkandprogress.cz

**Střední průmyslová škola textilní, Liberec, Tyršova 1,
příspěvková organizace**

A Tyršova 82/1, 460 05 Liberec (nečleněné město)
T +420 485 110 096 F +420 485 113 230
E info@spstliberec.cz W www.spstliberec.cz

SUMTEX CZ s.r.o.

A Žerotínova 417/85, 787 01 Šumperk
T +420 583 212 631 F +420 583 215 220
E mraz@sumtex.cz W www.sumtex.cz

SVITAP J. H. J. spol. s r. o.

A Kijevská 423/8, 568 02 Svitavy
T +420 461 568 111, +420 461 568 148 F +420 461 568 300
E svitap@svitap.cz W www.svitap.cz

Technická univerzita v Liberci, Fakulta textilní

A Studentská 1402/2, 460 01 Liberec (nečleněné město)
T +420 485 353 452, +420 485 353 258 F +420 485 353 542
E gabriela.krupincova@tul.cz W www.ft.tul.cz

Tessitura Monti Cekia s.r.o.

A Borovnice 15, 544 77 Borovnice
T +420 481 350 350, +420 481 350 359 F +420 481 350 360
E tessitura@monticekia.cz W www.monticekia.cz

TEXSR s.r.o.

A Vrbenská 2044/6, 370 01 České Budějovice
T +420 607 600 075 F +420 777 020 307
E info@texsr.cz W www.texsr.cz

Textilní zkušební ústav, s.p. (TZÚ, s.p.)

A Václavská 237/6, 658 41 Brno
T +420 543 426 711 F +420 543 243 590
E info@tzu.cz W www.tzu.cz

VEBA, textilní závody a.s.

A Přadlácká 89, 550 01 Broumov
T +420 491 502 111, +420 491 502 137 F +420 491 523 894-86
E veba@veba.cz W www.veba.cz

Veletrhy Brno, a.s.

A Výstaviště 405/1, 603 00 Brno
T +420 541 151 111, +420 541 152 983 F +420 541 153 060
E styl@bvvc.cz W www.bvvc.cz

VELVETA a.s.

A Palackého 2760, 407 47 Varnsdorf
T +420 412 854 111, +420 412 352 437 F +420 412 371 798
E velveta@velveta.cz W www.velveta.cz

VÚB a.s.

A Na Ostrově 1165, 562 01 Ústí nad Orlicí
T +420 465 552 111, +420 465 552 203 F +420 465 552 243
E info@vubas.cz W www.vubas.cz

Výroba stuh – ELAS, s.r.o.

A Větrná 418, 463 34 Hrádek nad Nisou
T +420 482 429 111 F +420 482 429 121
E elas@elas.cz W www.elas.cz

**Vyšší odborná škola textilních řemesel a Střední umělecká škola
textilních řemesel, Praha 1, U Půjčovny 9**

A U Půjčovny 1274/9, 110 00 Praha 1
T +420 224 218 850, +420 224 213 538 F +420 224 211 491
E info@textilniskola.cz W www.textilniskola.cz

WICO B.G.M., a.s.

A Rudolfova 1, 405 05 Děčín IX
T +420 412 544 211 F +420 412 544 355
E wico@wico.cz W www.wico.cz

ČESKÝ TEXTIL – Tradice a perspektivy

Vydáno k 25. výročí ATOK

Publikaci vydala Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu při příležitosti konference Význam textilního a oděvního průmyslu v českých zemích konané dne 5. listopadu 2015 v Senátu PČR. Její vydání bylo spolufinancováno z neinvestiční dotace MPO ze státního rozpočtu na podporu sociálního dialogu.

Publikaci sestavil

Mgr. Jiří Česal

Autoři textů první části publikace

© Ing. Jiří Kohoutek, Ing. Josef Novák, Ing. Josef Jiránek,

Mgr. Jiří Česal

Autoři textů druhé části publikace

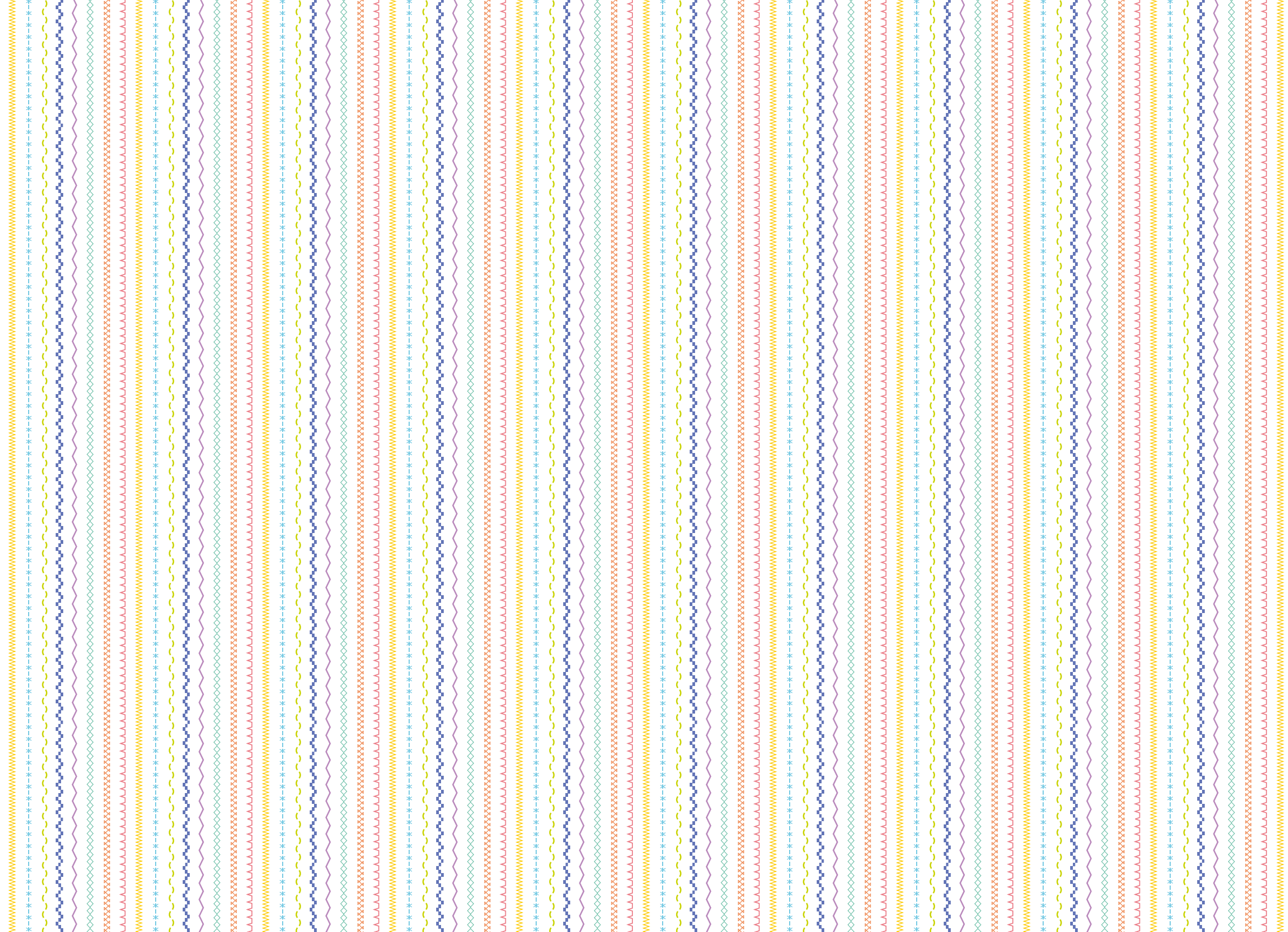
© Členské firmy ATOK

Grafická úprava & sazba

© Michal Anelt & Kateřina Vrátná / Sans&Serif

Tisk

H.R.G. spol. s r.o., Litomyšl

O AUTORECH

Ing. Jiří Kohoutek

Ing. Jiří Kohoutek, narozen 1948, vystudovaný slaboproudař, celý aktivní život však textilák, což považuje za své velké štěstí. Začínal v pletářském podniku Loana Rožnov p. Radhoštěm, pokračoval na GŘ Pletářského průmyslu v Písku a dále na Ministerstvu průmyslu ČR. Čtyři roky řídil Výzkumný ústav pletářský v Brně, avšak jeho celoživotním osudem se stala ATOK. Od roku 1991 prošel funkcemi zástupce ředitele sekretariátu, ředitele sekretariátu i prezidenta ATOK. Za více než 22 let s asociací prožil doby dobré i méně dobré, byl a zůstává usilovným ochráncem jejích zájmů a řadí se k těm, kteří věří perspektivám tohoto odvětví. V roce 2012 mu VH ATOK propůjčila titul čestného prezidenta ATOK.

Ing. Josef Novák

Ing. Josef Novák, narozen 1954, vystudoval VŠE Praha, obor ekonomika zahraničního obchodu. Po ukončení studia vysoké školy absolvoval nástupní praxi ve společnosti VEBA, následovaly funkce samostatný referent prodeje, vedoucí útvaru prodeje, náměstek pro výrobu damašků a ředitel divize damašků. Od roku 1992 vykonává funkci generálního ředitele a předsedy představenstva společnosti VEBA, textilní závody a.s. V letech 2006–2010 zastával a od roku 2012 opět zastává funkci prezidenta ATOK.

Ing. Josef Jiránek

Ing. Josef Jiránek, narozen 1945, je absolventem textilní fakulty v Liberci. V letech 1992–1993 studoval NDU při Hochschule St. Gallen, získán titul Ex.MBA. Celý profesní život pracoval v podniku TIBA, Dvůr Králové n. Labem. V letech 1982–1995 zastával funkci ředitele tohoto podniku. Je spoluzakladatelem ATOK v roce 1990. Působil v mezinárodní organizaci ITMF Curych. V současné době se amatérsky zabývá historií textilního a oděvního průmyslu. Má za sebou několik přednášek, pojednání a spolupráci při přípravě výstav o podniku TIBA.

Mgr. Jiří Česal

Mgr. Jiří Česal, narozen 1964, vystudoval historii a politologii na FF UK se zaměřením na hospodářské a sociální dějiny. Pracoval jako výzkumný pracovník v Ústavu pro výzkum veřejného mínění, jako projektový manažer ve společnosti TNS Factum a potom jako nezávislý analytik. V pozici nezávislého analytika se věnoval především projektové činnosti a podílel se zvláště na zpracování sociálních a ekonomických analýz a komunikačních strategií. Od roku 2011 pracoval ve funkci zástupce výkonného ředitele a od roku 2012 je výkonným ředitelem ATOK.

